

Pohjola Pankki Oyj:n
toimintakertomus
ja tilinpäätös 2014

Sisältö

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2014	1
Toimintaympäristö	
Konsernin tulosanalyysi	
Riskienhallinta	
Konsernin riskiasema	
Operatiiviset riskit	
Konsernin vakavaraisuus	
Luottokelpoisuusluokitukset	
Pohjolan tehostamisohjelma	
Liiketoimintasegmenttien tulos ja riskiasema	
Henkilöstö ja palkitseminen	
Investoinnit	
Vastuullisuus	
Hallinnointi ja johto	
Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	
Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä	
Pohjola Pankki Oyj siirtyi kokonaisuudessaan OP Osuuskunnan omistukseen	
Konsernin rakennejärjestelyt	
Osakkeet ja osakkeenomistajat	
Hallinnointi ja johto	
Ulkomaiset edustustot ja sivuliikkeet	
Yhteisvastuu	
Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja	
Vuoden 2015 näkymät	
Pohjola Pankki Oyj:n hallituksen esitys yhtiön jakokelpoisten varojen käsittelemisestä	
Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut	
Tunnuslukujen laskentakaavat	
Konsernitilinpäätös (IFRS)	25
Konsernin tuloslaskelma	
Konsernin laaja tuloslaskelma	
Konsernitase	
Konsernin oman pääoman muutoslaskelma	
Konsernin rahavirtalaskelma	
Segmenttikohtaiset tiedot	
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	
Liite 1. Pohjola-konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	
Liite 2. Pohjola-konsernin riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet	
Liite 3. Laatimisperiaatteen muutos	
TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	83
Liite 4. Korkokate	
Liite 5. Saamisten arvonalentumiset	
Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot 1	
Liite 7. Palkkiotuotot ja -kulut	
Liite 8. Kaupankäynnin nettotuotot	
Liite 9. Sijoitustoiminnan nettotuotot	
Liite 10. Liiketoiminnan muut tuotot	
Liite 11. Henkilöstökulut	
Liite 12. Poistot	
Liite 13. Muut kulut	
Liite 14. Tuloverot	
Liite 15. Omistajille jaettavat omaisuuserät, velat ja lopetetut toiminnot	
TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	95
Liite 16. Käteiset varat	
Liite 17. Saamiset luottolaitoksilta	
Liite 18. Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	
Liite 19. Johdannaisopimukset	
Liite 20. Saamiset asiakkailta	
Liite 21. Vahinkovakuutustoiminnan varat	
Liite 22. Sijoitusomaisuus	
Liite 23. Uudelleenluokitellut saamistodistukset	

Liite 24. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	
Liite 25. Aineettomat hyödykkeet	
Liite 26. Aineelliset hyödykkeet	
Liite 27. Muut varat	
Liite 28. Verosaamiset	
Liite 29. Velat luottolaitoksille	
Liite 30. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	
Liite 31. Johdannaissopimukset	
Liite 32. Velat asiakkaille	
Liite 33. Vahinkovakuutustoiminnan velat	
Liite 34. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	
Liite 35. Varaukset ja muut velat	
Liite 36. Verovelat	
Liite 37. Velat, joilla on huonompi etuoikeus	
Liite 38. Oma pääoma	
RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT	137
Liite 39. Pohjola –konsernin vastuiden maajakauma	
PANKKI- JA KONSERNITOIMINTOJEN RISKIASEMA	138
Liite 40. Lainoista ja muista saamisista kirjatut kumulatiiviset arvonalentumistappiot	
Liite 41. Vastuut	
Liite 42. Vastuut sektoreittain	
Liite 43. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset	
Liite 44. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys	
Liite 45. Yritysvastuut toimialoittain	
Liite 46. Yritysvastuut rating-luokittain	
Liite 47. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan	
Liite 48. Rahoitus- ja vakuutuslaitosvastuut rating-luokittain	
Liite 49. Saadut vakuudet vakuuslajeittain	
Liite 50. Varainhankinnan rakenne	
Liite 51. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan	
Liite 52. Likviditeettireservi	
Liite 53. Varojen ja velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan	
Liite 54. Markkinariskin herkkyyshanalyysi	
Liite 55. Osakeriski	
Liite 56. Kiinteistöriski	
PILARI III:n MUKAISET VAKAVARAISUUSTIEDOT	153
Liite 57. Omat varat	
Liite 58. Omien varojen vähimmäisvaatimus	
Liite 59. Vakavaraisuuden tunnusluvut	
Liite 60. Johdannaissopimukset ja vastapuoliriski	
VAHINKOVAKUUTUSTOIMINNAN RISKIASEMA	157
Liite 61. Riskinkantokyky	
Liite 62. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys	
Liite 63. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia	
Liite 64. Suurvahinkojen kehitys	
Liite 65. Vakuutusliikkeen kannattavuus	
Liite 66. Vakuutusvelan luonnetta kuvaavia tietoja	
Liite 67. Vakuutusvelan arvioitu maturiteettijakauma	
Liite 68. Sijoitustoiminnan riskiasema	
Liite 69. Sijoitusriskien herkkyyshanalyysi	
Liite 70. Korkoriski	
Liite 71. Valuuttariski	
Liite 72. Vastapuoliriski	
MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	166
Liite 73. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	
Liite 74. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti	
Liite 75. Annetut vakuudet	
Liite 76. Saadut rahoitusvakuudet	

VASTUUSITOUUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	177
Liite 77. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	
Liite 78. Johdannaissopimukset	
Liite 79. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely	
Liite 80. Ehdolliset velat ja varat	
Liite 81. Muut vuokrasopimukset	
Liite 82. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa	
 MUUT LIITETIEDOT.....	 189
Liite 83. Lähipiiritapahtumat	
Liite 84. Muuttuva palkitseminen	
 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS).....	 196
Emoyhtiön tuloslaskelma	
Emoyhtiön tase	
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	
Laatimisperiaatteet	
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot, FAS	
 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	 212
Liite 1. Korkotuotot ja -kulut	
Liite 2. Leasingtoiminnan nettotuotot	
Liite 3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	
Liite 4. Palkkiotuotot ja -kulut	
Liite 5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	
Liite 6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	
Liite 7. Suojauslaskennan nettotulos	
Liite 8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	
Liite 9. Liiketoiminnan muut tuotot	
Liite 10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	
Liite 11. Liiketoiminnan muut kulut	
Liite 12. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista	
Liite 13. Tuloverot	
Liite 14. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain	
 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	 217
Liite 15. Saamiset luottolaitoksilta	
Liite 16. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	
Liite 17. Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle annettu omaisuus	
Liite 18. Saamistodistukset	
Liite 19. Uudelleen luokitellut saamistodistukset	
Liite 20. Osakkeet ja osuudet	
Liite 21. Johdannaissopimukset	
Liite 22. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja muutokset tilikauden aikana	
Liite 23. Muut varat	
Liite 24. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	
Liite 25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	
Liite 26. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	
Liite 27. Muut velat	
Liite 28. Pakolliset varaukset	
Liite 29. Siirtovelat ja saadut ennakot	
Liite 30. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	
Liite 31. Oma pääoma	
Liite 32. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä voitonjakokelpoiset varat	
Liite 33a. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan	
Liite 33b. Taseen luokittelu	
Liite 33c. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti	
Liite 34. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät	

MUUT LIITETIEDOT.....	237
Liite 35. Muuttuva palkitseminen	
Liite 36. Vakuudeksi annettu omaisuus	
Liite 37. Eläkevastuut	
Liite 38. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut	
Liite 39. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	
Liite 40. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä	
Liite 41. Henkilöstö ja toimitusten jäsenet sekä lähipiiri	
Liite 42. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2014	
Liite 43. Notariaattitoiminta	
Allekirjoitukset.....	243
Tilintarkastuskertomus.....	244

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2014

- Konsernin tulos ennen veroja oli 584 miljoonaa euroa (479) ja tulos ennen veroja käyvin arvoon 663 miljoonaa euroa (464). Oman pääoman tuotto oli 14,3 prosenttia (14,4). Ydinvakavaraisuus (CET1) oli 12,4 prosenttia (11,9*) tavoitteen ollessa 15 prosenttia.
- Pankkitoiminnan tulosta paransi tuottojen vahva kasvu. Luottokanta kasvoi 5 prosenttia 14,9 miljardiin euroon (14,2). Yritysluottokannan keskimarginaali oli 1,44 prosenttia (1,57). Tulokseen sisältyi saamisten arvonalentumisia 25 miljoonaa euroa (35).
- Vahinkovakuutuksen maksutuotot kasvoivat 5 prosenttia (11). Yhdistetty kulusuhde oli 91,0 prosenttia (91,6). Eläkevastuiden diskonttokoron lasku heikensi tulosta 62 miljoonaa euroa (38). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, joka ei sisällä laskuperustemuutoksia eikä yrityskaupassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistoja, parani ja oli 84,7 prosenttia (86,9). Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvoon olivat 6,7 prosenttia (3,5).
- Varainhoidon tulos parani tuottoperusteisten palkkioiden kasvun myötä. Hallinnoitavat asiakasvarat kasvoivat 14 prosenttia ja olivat 43,3 miljardia euroa (37,9).
- Hallitus esittää jaettavaksi osinkoa 0,43 euroa osakeelta. Osinkosuhde on 30 prosenttia konsernin tuloksesta.
- OP Osuuskunta toteutti helmikuussa 2014 julkistamansa ostotarjouksen ja sai välimiesoikeuden päätöksellä omistusoikeuden kaikkiin Pohjola Pankki Oyj:n osakkeisiin. Pohjolan A-sarjan osakkeet poistettiin Helsingin Pörssistä 30.9.2014. OP Osuuskunta merkittiin ainoana osakkeenomistajana Pohjolan osakasluetteloon 7.10.2014.
- Vuoden 2015 näkymät: Konsernin jatkuvien toimintojen tuloksen ennen veroja odotetaan vuonna 2015 olevan samaa tasoa kuin vuonna 2014. Näkymät ovat kokonaisuudessaan kohdassa 'Vuoden 2015 näkymät'.

Tulos ennen veroja, milj. e	2014	2013	Muutos %
Pankkitoiminta	303	251	21
Vahinkovakuutus	223	166	34
Konsernitoiminnot	20	39	-48
Varainhoito	38	24	59
Konserni yhteensä	584	479	22
Käyvän arvon rahaston muutos	79	-15	
Tulos ennen veroja käyvin arvoon	663	464	43
Oma pääoma/osake, e	10,38	9,54	
Henkilöstö keskimäärin	2 563	2 632	

Yllä olevan taulukon luvut kuvaavat Pohjola-konsernia kokonaisuutena ilman jakoa ns. jatkuviin ja lopetettuihin toimintoihin.

Taloudelliset tavoitteet	2014	2013	Tavoite
Oman pääoman tuotto, %	14,3	14,4	13
Ydinvakavaraisuus (CET1), % *)	12,4	11,9	15
Pankkitoiminnan operatiivinen kulu-tuottosuhde, %	33	36	< 35
Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	84,7	86,9	< 92
Vahinkovakuutuksen operatiivinen liikekulusuhde, %	18,4	18,7	18
Vahinkovakuutuksen solvenssisuhde (Solvenssi 2), % **)	117	125	120
Varainhoidon operatiivinen kulu-tuottosuhde, %	42	53	< 45
Kokonaiskulut v. 2015 samalla tasolla kuin 2012 lopussa	598	581	569
Vähintään kahdelta luottoluokittajalta AA-tasoinen luokitus tai luottoluokitukset vähintään pääkilpailijoiden tasolla	2	2	2
Osinkosuhde vähintään 50 % tilikauden tuloksesta edellyttäen, että CET1-vakavaraisuus on 15 %. Osinkosuhde on 30 % tilikauden tuloksesta kunnes CET1 15 % on saavutettu.	30***)	50	≥ 50 (30)

*) 1.1.2014 voimaan tullut EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaisesti.

***) Solvenssi II -luonnoksen (EU 138/2009) mukaan.

***) Hallituksen esitys

Toimintaympäristö

Maailmantalous kasvoi vuonna 2014 edelleen keskimääräistä hitaammin. Kehitys vaihteli maittain selvästi. Euroalueen talous alkoi elpyä hitaasti kahden vuoden taantuman jälkeen, mutta luottamus talouden elpymiseen rakoili vuoden kuluessa muun muassa Ukrainan kriisin vuoksi.

Euroalueen inflaatio hidastui vuoden aikana ja päättyi lopulta negatiiviseksi, kun öljy halpeni jyrkästi. Euroopan keskuspankki (EKP) laski ohjauksen pohjalukemiin 0,05 prosenttiin syyskuussa. Euribor-korot alenivat keskuspankin toimien vuoksi. EKP pyrki kohentamaan talouskehitystä loppuvuonna myös epätavanomaisin toimin, kuten ostamalla markkinoilta katettuja joukkolainoja.

Suomen talous kehittyi heikosti. Kansantuote polki paikallaan, investoinnit alenivat ja työttömyys nousi. Asuntojen hinnat laskivat vajaan prosentin ja asuntokauppa väheni. Vuoden kuluessa taloustilanne koeheni aavistuksen. Teollisuuden tilaukset alkoivat nousta ja viennin määrä oli pienessä kasvussa loppuvuonna. Öljyn hinnan lasku hidasti inflaation 0,5 %:iin joulukuussa.

Pankkien kotitalousluottokanta kasvoi viime vuonna hidasta 2 prosentin vuosivauhtia. Uusien nostettujen asuntoluottojen määrän lasku tasaantui vuoden loppua kohden. Yritysluottokanta nousi aavistuksen kotitalouksia nopeammin käyttöpääomarahoituksen vedolla. Luotonkysynnän odotetaan pysyvän vuonna 2015 keskimääräistä vaimeampana.

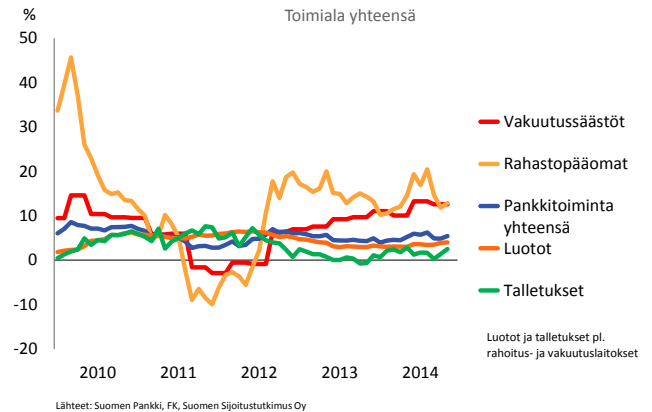
Henkilö- ja yritysasiakkaiden talletuskanta kasvoi matalassa korkoympäristössä vain hieman vuoden takaisesta tasosta. Määräaikaistalletukset supistuivat yhä voimakkaasti varojen siirtyessä käyttelytileille ja riskillisempiin säästö- ja sijoituskohteisiin.

Sijoitusmarkkinoiden kehitys jatkui suotuisana, joskin markkinoiden riski-indikaattorit nousivat hieman toisella vuosipuoliskolla. Rahasto- ja vakuutussäästöt Suomessa kasvoivat viime vuonna 13 prosenttia. Rahastojen nettomerkintöjen kehitys jatkui vahvana läpi vuoden kysynnän kohdistuessa erityisesti yrityslainarahastoihin. Henkivakuutuksen maksutulo nousi 10 prosenttia edellisvuodesta. Vakuutussäästöjen siirtyminen perustekorkoisista sijoitussidonnaisiin tuotteisiin jatkui.

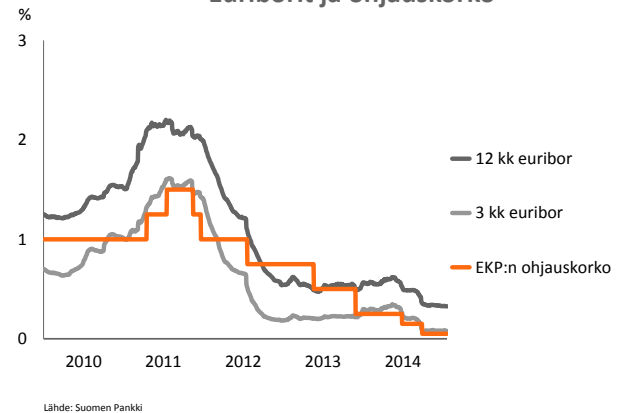
Vahinkovakuutustoimialan maksutulo kasvoi ennakkotietojen mukaan vuonna 2014 5 prosenttia. Korvausmenojen kasvu oli edelleen maksutulon kasvua hitaampaa.

Maailmantalouden näkymät ovat kohentuneet öljyn hinnan laskun vuoksi, mutta monet poikkeukselliset riskit varjostavat talouskehitystä. Euroalueen talous kasvaa yhä verkkaisesti ja on altis häiriöille. EKP aloittaa maaliskuussa ainakin vuoden 2016 syyskuuhun jatkuvan arvopapereiden osto-ohjelman. Euribor-korot säilynevät koko vuoden nollan tuntumassa. Viennin vilkastuminen tukee Suomen taloutta, mutta talouskehitys on kokonaisuutena edelleen heikkoa.

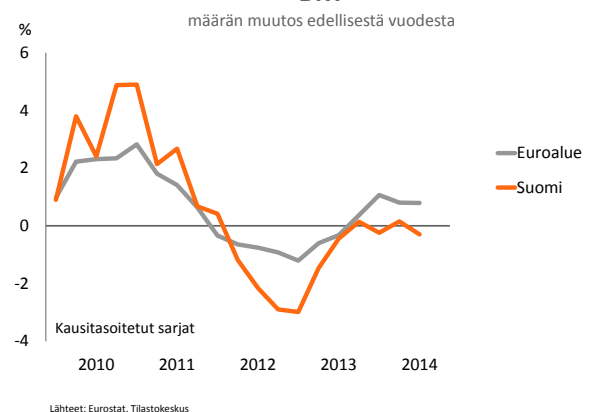
Pankkiliiketoiminnan 12 kk muutos

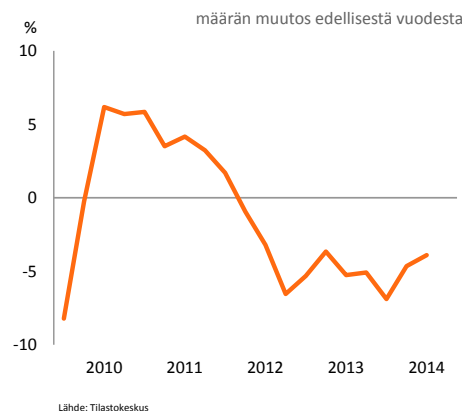
Euriborit ja ohjaukorko

BKT

Investoinnit

Konsernin tulosanalyysi

Milj. e	2014	2013	Muutos %
Jatkuvat toiminnot *)			
Korkokate			
Yrityspankki ja Baltia	255	227	12
Markets	28	-3	
Muut toiminnot	-26	6	
Yhteensä	257	230	12
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	114	111	2
Kaupankäynnin nettotuotot	77	93	-16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	64	46	37
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot			
Vakuutustoiminnasta	466	440	6
Sijoitustoiminnasta	173	131	33
Muista eristä	-42	-43	-3
Yhteensä	597	528	13
Liiketoiminnan muut tuotot	32	36	-12
Tuotot yhteensä	1 141	1 045	9
Henkilöstökulut	163	170	-4
ICT-kulut	94	87	7
Poistot	52	52	0
Muut kulut	258	241	7
Kulut yhteensä	567	550	3
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	574	495	16
Saamisten arvonalentumiset	25	37	-31
Tulos jatkuvista toiminnoista ennen veroja	548	458	20
Lopetetut toiminnot *)			
Varainhoidon nettotuotot			
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	64	51	25
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	0	
Varainhoidon muut tuotot ja kulut, netto	-30	-30	-1
Muut			
Tulos lopetetuista toiminnoista ennen veroja	36	21	69
Tulos ennen veroja yhteensä	584	479	22
Käyvän arvon rahaston muutos	79	-15	
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	663	464	43

*) OP Osuuskunnan ostotarjouksen toteutumisen seurauksena Pohjola-konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi rakennejärjestelyjä, joissa mm. vahinkovakuutus- ja varainhoitosegmentit siirretään pois Pohjola-konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Tästä johtuen vahinkovakuutus- ja varainhoitosegmentit raportoitiin IFRS 5 mukaisesti tuloksessa lopetettuna toimintona. Vahinkovakuutussegmentin rakennejärjestely on viivästynyt yli vuodella, joten se on palautettu tuloksen raportoinnissa jatkuviin toimintoihin yhdessä pankkitoiminnan ja konsernitoimintojen kanssa. Varainhoitosegmentti raportoidaan edelleen IFRS 5 mukaisesti tuloksessa lopetettuina toimintoina ja taseessa omistajille jaettavina omaisuuserinä ja velkoina.

Tulos 2014

Konsernin tulos ennen veroja parani 105 miljoonaa euroa 584 miljoonaan euroon (479). Konsernin tuotot kasvoivat 11 % ja kulut 3 %. Saamisten arvonalentumiset pienenevät 25 miljoonaan euroon (37).

Käyvän arvon rahasto ennen veroja kasvoi 79 miljoonaa euroa ja oli kauden lopussa 289 miljoonaa euroa positiivinen. Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 663 miljoonaa euroa (464).

Jatkuvat toiminnot

Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja parani 90 miljoonaa euroa 548 miljoonaan euroon (458).

Jatkuvien toimintojen korkokate kasvoi yhteensä 27 miljoonaa euroa eli 12 %. Yrityspankkitoiminnan ja Baltian yhteenlaskettu korkokate kasvoi 12 %. Luottokanta kasvoi 5 % 14,9 miljardiin euroon. Yritysluottokannan keskimarginaali laski 13 korkopistettä 1,44 prosenttiin (1,57).

Markets-liiketoiminta-alueen korkokate sekä kaupankäynnin nettotuotot vahvistuivat asiakaskaupankäynnin ja trading-tuottojen kasvaessa. Johdannaisten arvostuksessa käytettävän luotto- ja vastapuoliriskimallin muutos laski kaupankäynnin nettotuottoja 16 miljoonaa euroa.

Konsernitoiminnoissa likviditeettireservin korkokatetta laski matalana jatkunut korkotaso sekä tiukentuvaan likviditeettisäätelyyn valmistautuminen.

Palkkiotuotot ja -kulut nettona kasvoivat 3 miljoonaa euroa eli 2 %. Nettopalkkiotuottoja kasvattivat luotonantoon ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuun liittyvät palkkiotuotot.

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 17 miljoonaa euroa. Saamistodistusten myyntivoitot olivat 11 miljoonaa euroa (14) ja osakkeiden myyntivoitot 12 miljoonaa euroa (1). Osinkotuotot olivat 43 miljoonaa euroa (28). Osinkotuottoihin sisältyi 14 miljoonaa euroa (16) Suomen Luotto-osuuskunnalta saatua osuuspääoman korkoa ja 12 miljoonaa euroa (5) OP-Henkivakuutus Oy:ltä saatuja osinkoja.

Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot kasvoivat 13 %. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 5 % ja korvauskulut 5 %. Eläkevastuiden diskonttokoron lasku kasvatti korvauskuluja 62 miljoonaa euroa (38). Ilman diskonttokoron laskun vaikutusta korvauskulut kasvoivat 2 %. Tuloslaskelmaan kirjatut sijoitustoiminnan tuotot olivat 43 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat. Sijoitustoiminnan tuottoihin sisältyi myyntivoittoja 114 miljoonaa euroa (41) ja sijoitusten arvonalentumisia 2 miljoonaa euroa (10). Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvoin olivat 6,7 % (3,5).

Liiketoiminnan muut tuotot pienuivat 4 miljoonaa euroa lähinnä huoltoleasing-liiketoimintaan liittyvien tuottojen laskiessa.

Kulut kasvoivat 3 %. Muita kuluja kasvattivat Pohjolan ostotarjouksen liittyvät neuvonantajapalkkiot sekä yksittäiseen viivästysveroseuraamukseen liittyvät kulut, jotka olivat yhteensä 4 miljoonaa euroa. Lisäksi vahinkovakuutuksen maksamat myyntipalkkiot kasvoivat.

Lopetetut toiminnot

Lopetettujen toimintojen tulos ennen veroja parani 14 miljoonaa euroa 36 miljoonaan euroon (21) tuottoperusteisten palkkioiden myötä.

Varainhoidon palkkiotuotot ja -kulut nettona kasvoivat 13 miljoonaa euroa eli 25 % vertailukaudesta.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

Pohjola-konsernin toiminnan merkittävimmät riskit ovat luottoriski, markkinariski, likviditeettiriski ja vakuutusriski. Strategiset ja operatiiviset riskit, kuten muutokset toimintaympäristössä, kilpailutilanteessa tai asiakaskäyttäytymisessä, liittyvät olennaisesti kaikkiin liiketoimintoihin.

Riskienhallinnan periaatteet on kuvattu tilinpäätöksen liitetiedossa 2 'Pohjola-konsernin riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet'.

Konsernin riskiasema

Suomen talouden heikosta kehityksestä huolimatta konsernin riskinkantokyky ja riskiasema säilyivät vakaina.

Luottoriskiasemassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Investointitason vastuiden määrä säilyi korkealla tasolla. Yli 90 päivää erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset kasvoivat, mutta pysyivät edelleen alhaisella tasolla. Arvon alentumisten määrä laski.

	2014	2013
Nettoluottotappiot ja arvonalentumiset, milj. e	25	37
% luotto- ja takauskannasta	0,14	0,21
Yli 90 pv erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset, milj. e	46	40
% luotto- ja takauskannasta	0,25	0,23
Erääntyneet maksuerät, milj. e	14	27
% luotto- ja takauskannasta	0,07	0,16

Lopullisia luottotappioita kirjattiin 35 miljoonaa euroa (27) ja arvonalentumisia 40 miljoonaa euroa (55). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 49 miljoonaa euroa (45).

Vahinkovakuutuksen vakuutus teknisessä riskiasemassa tai sijoitussalkun kokonaisriskitasossa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Matala markkinakorkotaso nosti vahinkovakuutuksen vakuutusvelan diskonttokoron riskitasoa.

Rahoitus- ja maksuvalmiusasema säilyi hyvänä ja varainhankinta toimi hyvin.

Likviditeettireservi

Mrd.€	31.12.2014	31.12.2013	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	3,8	2,0	90
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	7,8	7,4	6
Vakuuskelpoiset yritysluotot	4,3	3,3	31
Yhteensä	15,9	12,7	26
Ei vakuuskelpoiset saamiset	0,7	0,7	6
Likviditeettireservi markkina-arvoin	16,6	13,3	25
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-1,1	-1,0	12
Likviditeettireservi vakuusarvoin	15,5	12,3	26

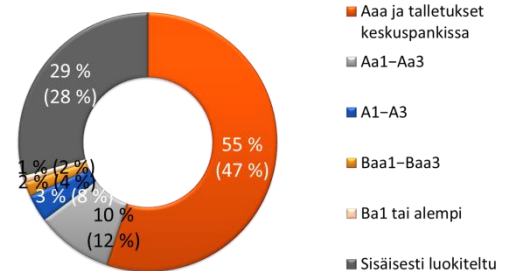
Pohjola ylläpitää OP Ryhmän keskuspankkina likviditeettireserviä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista Euroopan keskuspankkiin sekä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden,

kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamia ja vakuuskelpoisia yritysluottoja.

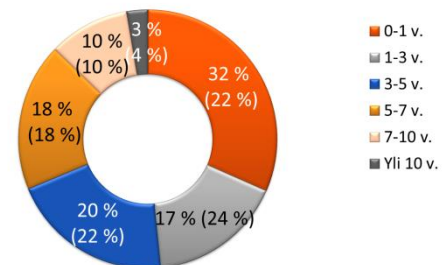
Likviditeettireserviin kuuluvat saamistodistukset on likviditeettireservilaskelmassa arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin.

Pohjolan ylläpitämällä likviditeettireservillä ja muilla OP Ryhmän maksuvalmiuden varautumissuunnitelman mukaisilla erillä voidaan kattaa vähintään kahden vuoden rahoitustarpeet tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimi ja talletuskanta supistuisi maltillisesti.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 31.12.2014, % (31.12.2013, %)

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 31.12.2014, % (31.12.2013, %)

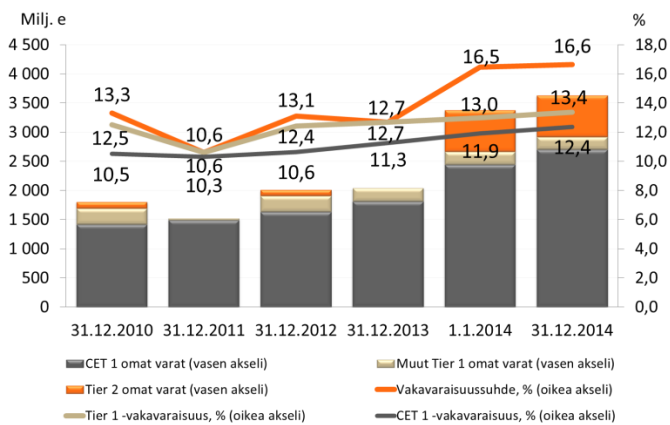
Konsernin liiketoiminnan keskeiset riskit liittyvät yleisen taloudellisen toimintaympäristön ja sijoitusmarkkinoiden kehitykseen sekä vakuutusvelan diskonttaamisessa käytetyn diskonttokoron tasoon.

Operatiiviset riskit

Merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät järjestelmiin ja niihin liittyviin ulkoistuksiin sekä toiminnan organisoinnissa tapahtuneisiin muutoksiin. Toteutuneista operatiivisista riskeistä aiheutui 3 miljoonan euron (2) kustannukset vuonna 2014.

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

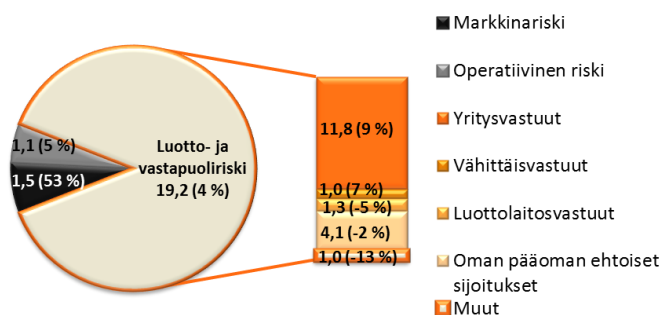

Pohjola-konsernin ydinvakavaraisuus (CET1) oli vuoden lopussa 12,4 % (11,9). Pohjola Vakuutus päätti joulukuussa jakaa Pohjola Pankille 130 miljoonaa euroa ennako-osinkoa vuoden 2014 tuloksesta, mikä nosti ydinvakavaraisuutta 0,6 prosenttiyksikköä. Pohjola-konsernin tavoite ydinvakavaraisuudelle on vähintään 15 % vuoden 2016 loppuun mennessä. Vakavaraisuussuhde oli 16,6 % (16,5), kun sääntelyn minimivaade on 8 %. Vakavaraisuusluvut on esitetty 1.1.2014 lähtien uuden vakavaraisuusasetuksen (CRR) mukaisesti ja vertailutietoja ei ole oikaistu.

Ydinpääoman (CET1) määrä nousi 259 miljoonaa euroa 2 700 miljoonaan euroon pankkitoiminnan vahvan tuloskehityksen ja Pohjola Vakuutuksen ennako-osingon ansiosta.

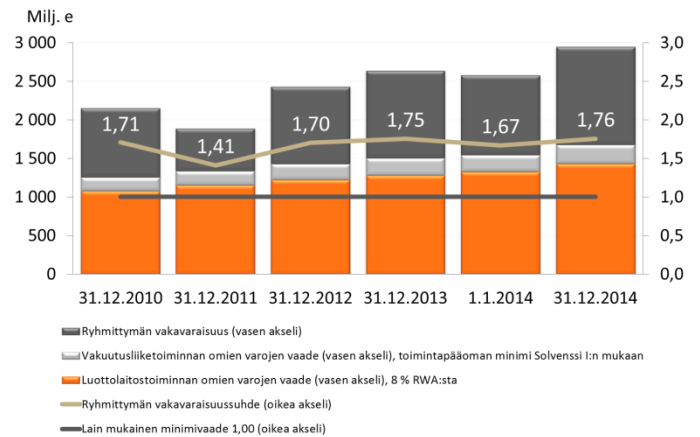
Riskipainotettujen sitoumusten määrä nousi 1 341 miljoonaa euroa 22 miljardiin euroon vuoden lopussa yritysluottokannan kasvusta ja EBAn asettamasta markkinariskin lisävaateesta johtuen. Luottokannan laatu parantui hieman. Riskipainotetuista eristä 3,9 miljardia euroa oli konsernin sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia.

Riskipainotetut erät 31.12.2014, yhteensä 21,8 mrd. € (muutos vuoden alusta +7 %)

Pohjola-konserni kuuluu OP Ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (rava) valvonnasta annetun lain mukaan. Pohjola-konsernin rava-vakavaraisuussuhde oli joulukuun lopussa 1,76 (1,67).

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Basel III- ja Solvenssi II -säännösmuutokset

Finanssikiisin seurauksena pankkien vakavaraisuussäännökset tiukentuivat. Uusi luottolaitosdirektiivi ja -asetus (CRD4/CRR) julkaistiin 27.6.2013. Uudet säännökset astuivat voimaan 1.1.2014 ja ne implementoivat Basel III -standardit EU:ssa vaiheittain vuosina 2014–2019. Muutoksilla pyritään muun muassa parantamaan omien varojen laatua, vähentämään pääomavaateen syklistä ja pankkien velkaantuneisuutta sekä asettamaan määrällisiä rajoitteita likviditeettiriskille.

Pohjolan näkökulmasta tärkein yksittäinen muutos säännöksissä liittyy vakuutusyhtiösijoitusten käsittelyyn pankkivetoisessa rahoitus- ja vakuutusryhmittymässä. Pohjola ja OP Ryhmä saivat 27.11.2013 Finanssivalvonnalta luvan käsitellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä. Vakuutusyhtiösijoituksiin sovellettava menetelmä johtaa noin 280 %:n riskipainoon. Lupa on voimassa 1.1.2014 alkaen kuitenkin enintään 31.12.2014 saakka. Luvan jatko on Euroopan keskuspankin käsittelyssä.

Kansallisen lainsäädännön kautta implementoitavat vakavaraisuuden puskurivaatimukset korottavat pääomavaatimuksia. Vuoden 2015 alusta lukien kiinteä lisäpääomavaatimus on 2,5 prosenttia riskipainotetuista eristä. Vuoden 2016 alusta voimaan tuleva rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävää luottolaitosta koskeva lisäpääomavaatimus on vielä vahvistamatta. Finanssivalvonnalla on myös mahdollisuus asettaa syklistä vähentävä muuttuva lisäpääomavaatimus. Tuleva likviditeettisäätely lisää likviditeetin hallinnan kustannuksia. Kannattavuuden merkitys korostuu säännösmuutoksiin valmistauduttaessa.

Osana OP Ryhmää myös Pohjolan luottolaitostoiminta siirtyi Euroopan keskuspankin (EKP) valvontaan vuoden 2014 marraskuussa. EKP suoritti vuoden 2014 aikana kattavan arvioinnin, joka sisälsi riskiarvion, luottolaitostoiminnan laajan saamisten laadun arvioinnin ja stressitestin OP Ryhmän pankkitoiminnalle, joka sisälsi Pohjolan luottolaitostoiminnan.

EKP:n tekemän saamisten arvioinnin ja stressitestin tarkoituksena oli lisätä eurooppalaisten pankkien toiminnan avoimuutta ja samalla varmistua pankkien riittävästä

pääomituksesta. Uusimuotoiseen yhtenäisin periaattein ja tiukalla aikataululla toteutettuun arviointiin osallistui yhteensä 130 eurooppalaista pankkia.

Kattavan arvion tulokset julkistettiin 26.10.2014. OP Ryhmän riskinkantokyky oli tulosten mukaan vahva. Kattavan arvion tulosten perusteella päivitettiin johdannaisten arvostuksessa käytettävää luotto- ja vastapuoliriskimallia ja saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten mallia. Muutoksilla ei ollut olennaista vaikutusta tilinpäätökseen tai sen laadintaperiaatteisiin.

Vakuutussektorin Solvenssi II -säännösmuutoksilla pyritään parantamaan vakuutusyhtiöiden omien varojen laatua, parantamaan yhtiöiden omaa riskienhallintaa, lisäämään pääomavaateen riskiperusteisuutta ja yhtenäistämään vakuutussektorin vakavaraisuussäännöksiä Euroopassa. Säännökset ovat vielä keskeneräiset ja niiden voimaantulo on vuoden 2016 alussa.

Arvio vahinkovakuutustoiminnan Solvenssi II:n mukaisesta solvenssisuhteesta ilman siirtymäsäännösten vaikutusta oli vuoden lopussa 117 prosenttia (125). Arvio puskurista suhteessa Solvenssi II:n mukaiseen vakavaraisuuspääomavaatimukseen oli 119 miljoonaa euroa (181). Siirtymäsäännöksillä arvioidaan olevan vakavaraisuuspuskuria parantava vaikutus.

Vahinkovakuutuksen Solvenssi II omat varat ja solvenssisuhde*)

Milj. €	31.12.2014	31.12.2013	Tavoite
Tier 1	754	844	
Tier 2	50	50	
Omat varat (Solvenssi II)	804	894	
Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)	685	713	
Solvenssisuhde (Solvenssi II), % *)	117	125	120

*) Solvenssi II -luonnoksen (EU 138/2009) mukaan

Omat varat ja vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus 31.12.2014 on esitetty 1.1.2014 voimaan tulleen EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaan. Vertailuvuoden luvut on esitetty 31.12.2013 voimassa olleen sääntelyn (CRD3) mukaan. Lisäksi on esitetty arvio vertailuvuoden luvuista CRR:n mukaan sarakkeessa CRR 1.1.2014.

Milj. e	CRR	CRR	CRD3
	31.12.2014	1.1.2014	31.12.2013
Oma pääoma	3 408	3 150	3 150
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (oma pääoma ja konsernieliminoinnit)	-183	-137	-137
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-17	-11	-11
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 209	3 001	3 001
Aineettomat hyödykkeet	-195	-193	-193
Eläkevastuun ylikate, arvostusoikaisu, epäsuorat omistukset ja laskennalliset verosaamiset tappioista	-1	-8	-4
Suunniteltu voitonjako/hallituksen esittämä voitonjako	-141	-212	-212
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös	-50	-31	-31
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin			-703
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-122	-115	-50
Ydinpääoma (CET1) *	2 700	2 441	1 808
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	219	219	274
Toissijaisen pääoman alijäämä			-38
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	219	219	235
Ensisijainen pääoma (T1)	2 919	2 660	2 043
Debentuurilainat	663	683	683
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös	50	31	31
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin			-703
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä			-50
Siirto ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1)			38
Toissijainen pääoma (T2)	713	714	
Omat varat yhteensä	3 633	3 375	2 043
Riskipainotetut erät			
Luotto- ja vastapuoliriski			
Valtio- ja keskuspankkivastuut	26	82	82
Luottolaitosvastuut	1 305	1 368	1 140
Yritysvastuut	11 831	10 848	10 965
Vähittäisvastuut	1 010	941	941
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	4 132	4 205	195
Muut	931	1 013	684
Markkinariski	1 467	958	958
Operatiivinen riski	1 137	1 083	1 083
Yhteensä	21 839	20 499	16 048
Suhdeluvut, %			
Ydinpääomien (CET1) vakavaraisuussuhde	12,4	11,9	11,3
Tier 1 vakavaraisuussuhde	13,4	13,0	12,7
Vakavaraisuussuhde	16,6	16,5	12,7
Basel I lattia, milj. e			
Omat varat	3 633	3 375	
Basel I lattian pääomavaatimus	1 441	1 239	
Puskuri Basel I lattiaan	2 192	2 136	

*) CRD3 mukaisissa luvuissa rivillä ydinpääoma (CET1) on esitetty EBAn määritelmän mukainen Core Tier 1

Rahoitus- ja vakuutustyhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	31.12.2014	1.1.2014	31.12.2013
Pohjola-konsernin oma pääoma	3 408	3 150	3 150
Pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	932	952	1 007
Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-91	-107	-5
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-863	-880	-880
Tasotusmäärä	-172	-198	-198
Suunniteltu voitonjako	-141	-212	-212
Omista varoista vähennettävät IFRS:n mukaiset erät*	-19	-24	-122
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-106	-99	-99
Ryhmittymän omat varat yhteensä	2 948	2 581	2 639
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	1 433	1 326	1 284
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	247	222	222
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	1 680	1 548	1 506
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 269	1 033	1 134
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,76	1,67	1,75

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %

*** Toimintapääoman minimi

OP Ryhmän vakavaraisuussuhdeluku oli 1,89 (1,90).

Luottoluokitukset

Pohjola Pankki Oyj:n luottoluokitukset 31.12.2014

Luokituslaitos	Lyhyt varainhankinta	Näkymä	Pitkä varainhankinta	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	Negatiivinen	AA-	Negatiivinen
Moody's	P-1	Negatiivinen	Aa3	Negatiivinen
Fitch	F1	Vakaa	A+	Vakaa

Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 31.12.2014

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	AA-	Negatiivinen
Moody's	A3	Vakaa

Vuonna 2014 Fitch Ratings Limitedin, Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limitedin ja Moody's Investors Service Ltd:n vahvistamissa Pohjola Pankki Oyj:n ja Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokituksissa ei tapahtunut muutoksia.

S&P vahvisti 22.10.2014 Pohjola Pankki Oyj:n pitkien ja lyhyiden luottojen luokituksen ja 31.10.2014 Pohjola Vakuutus Oy:n luokituksen. Molempien yhtiöiden näkymät säilyivät negatiivisina.

Moody's vahvisti 29.5.2014 Pohjola Pankki Oyj:n pitkien ja lyhyiden luottojen luokituksen ja muutti näkymät vakaista negatiivisiksi osana laajempaa eurooppalaista tarkastelua.

Moody's vahvisti 26.6.2014 Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokituksen ja säilytti näkymät vakaina.

Fitch Ratings vahvisti 24.6.2014 OP Ryhmän ja Pohjola Pankki Oyj:n pitkien ja lyhyiden luottojen luokituksen sekä säilytti näkymät vakaina.

Pohjolan tehostamisohjelma

Vuoden 2012 lopussa aloitetulla Pohjola-konsernin tehostamisohjelmalla haetaan noin 50 miljoonan euron vuosittaisia kustannussäästöjä vuoden 2015 loppuun mennessä. Koko OP Osuuskunta-konsernin tehostamisohjelman vuosittainen kustannussäästötavoite on 150 miljoonaa euroa vuoden 2015 loppuun mennessä.

Kaikkiaan 50 miljoonan euron vuotuisista säästöistä saavutettiin 55 % vuonna 2013. Vuonna 2014 saavutettiin 20% ja loppuosa arvioidaan saavutettavan vuonna 2015.

Pohjola-konsernin taloudellisenä tavoitteena on, että kulut ovat vuoden 2015 lopussa vuoden 2012 tasolla. Tehostamisohjelman vuodelle 2014 arvioiduista 12 miljoonan euron kustannussäästöistä toteutui 10 miljoonaa euroa.

Liiketoimintasegmenttien tulos ja riskiasema

Jatkuvat toiminnot

Pankkitoiminta

- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja parani 303 miljoonaan euroon (251) tuottojen vahvan kasvun ja arvonalentumisten laskun ansiosta.
- Luottokanta kasvoi 5 prosenttia 14,9 miljardiin euroon (14,2) ja yritysluottokannan keskimarginaali laski 13 korkopistettä 1,44 prosenttiin.
- Saamisten arvonalentumiset alenivat 25 miljoonaan euroon (35) ja olivat 0,14 prosenttia (0,20) luotto- ja takauskannasta.
- Operatiivinen kulu-tuottosuhde oli 33 prosenttia (36).

Pankkitoiminnan tulos ja avainluvut

Milj. e	2014	2013	Muutos %
Korkokate			
Yrityspankki ja Baltia	255	227	12
Markets	28	-3	
Yhteensä	283	224	26
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	103	100	3
Kaupankäynnin nettotuotot	84	101	-17
Muut tuotot	18	17	5
Tuotot yhteensä	488	443	10
Kulut			
Henkilöstökulut	55	57	-5
Ict-kulut	34	31	12
Poistot	14	15	-8
Muut kulut	57	54	5
Kulut yhteensä	160	157	2
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	328	285	15
Saamisten arvonalentumiset	25	35	-27
Tulos ennen veroja	303	251	21
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	301	260	16
Luottokanta, mrd. e	14,9	14,2	5
Takauskanta, mrd. e	2,7	2,7	1
Riskipainotetut sitoumukset *), mrd.e	16,0	14,3	
Yritysluottojen keskimarginaali, %	1,44	1,57	-8
Yli 90 pv. erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,26	0,23	
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,14	0,20	
Operatiivinen kulu-tuottosuhde, %	33	36	
Henkilömäärä	616	634	

*)1.1.2014 voimaan tulleen EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaisesti.

Tulos 2014

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja parani 303 miljoonaan euroon (251). Tuotot kasvoivat 10 prosenttia ja kulut 2 prosenttia. Saamisten arvonalentumiset alenivat 25 miljoonaan euroon (35).

Luottokanta kasvoi 5 prosenttia 14,9 miljardiin euroon pääasiassa käyttöpääomatuotteiden kysynnän kasvun johdosta. Yritysten luottokysyntä säilyi alhaisella tasolla ja kilpailun kiristymisen seurauksena yritysluottokannan keskimarginaali laski 13 korkopistettä 1,44 prosenttiin (1,57).

Markets-liiketoiminta-alueen korkokate sekä kaupankäynnin nettotuotot vahvistuivat asiakaskaupankäynnin ja trading-tuottojen kasvaessa. Johdannaisten arvostuksessa käytettävän luotto- ja vastapuoliriskimallin muutos laski kaupankäynnin nettotuottoja 16 miljoonaa euroa.

Takauskanta säilyi samalla tasolla 2,7 miljardissa eurossa kuin vuotta aiemmin. Sitovat nostamattomat luottolimiitit olivat 3,2 miljardia euroa (3,1).

Pankkitoiminnan palkkiotuotot ja -kulut nettona kasvoivat 3 prosenttia 103 miljoonaan euroon luotonantoon, arvopapereiden liikkeeseenlaskuun ja säilytykseen liittyvien palkkioiden kasvun johdosta.

Pankkitoiminnan kulut kasvoivat 2 prosenttia 160 miljoonaan euroon Ict-kulujen kasvun seurauksena.

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja liiketoiminta-alueittain

Milj. e	1-12/2014	1-12/2013	Muutos %
Yrityspankki	220	184	19
Markets	82	66	24
Baltian pankkitoiminta	0	0	
Yhteensä	303	251	21

Pankkitoiminnan riskiasema

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Luottoriskiasema

Luottoriskitarkastelussa seurataan kokonaisvastuiden määrän ja asiakkaiden luottokelpoisuuden kehitystä. Kokonaisvastuu tarkoittaa luottoriskille alttiiden saamisten ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää. Se sisältää pääoman ja koron, joista on vähennetty saamiskohtaiset arvonalentumiset.

Pankkitoiminnan riskiasema säilyi hyvänä. Vastuiden rating-jakauma säilyi hyvällä tasolla. Pankkitoiminnan kokonaisvastuut kasvoivat 1,8 miljardia euroa 26,9 miljardiin euroon.

Kokonaisvastuut vastapuolittain

Mrd. e	31.12.2014	31.12.2013	Muutos, %
Yritykset ja asuntoyhteisöt	21,3	20,4	5 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	2,7	2,2	22 %
Osuuspankit ja OP Osuuskunta	0,2	0,2	8 %
Julkisyhteisöt	1,3	1,0	32 %
Kotitaloudet	1,2	1,1	6 %
Voittoa tavoittelemattomat	0,2	0,2	1 %
Yhteensä	26,9	25,1	7 %

Kokonaisvastuut jaetaan vastapuolittain kuuteen asiakasryhmään. Suurin asiakasryhmä oli yritysasiakkaat, joiden osuus kokonaisvastuista oli 79 % (81). Yritysvastuut kasvoivat vuoden aikana 0,9 miljardia euroa eli 5 %.

Kokonaisvastuut rating-luokittain, mrd. e

Rating-luokka	31.12.2014	31.12.2013	Muutos, mrd. e
1–2	2,7	2,4	0,2
3–5	13,7	12,3	1,4
6–7	6,6	6,5	0,0
8–9	2,1	2,0	0,1
10	0,1	0,2	-0,1
11–12	0,2	0,3	-0,1
Luokittelematon	0,3	0,2	0,1
Kotitaloudet	1,2	1,1	0,1
Yhteensä	26,9	25,1	1,7

Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli ratingluokkien 1–5 osuus kokonaisvastuista, pois lukien kotitaloudet, pysyi hyvällä tasolla ja oli 64 % (62). Luokkien 11–12 osuus oli 0,9 % (1,3).

Yritysasiakkaiden vastuista investointitasolle luokiteltujen vastuiden osuus oli 58 % (56) ja kahden heikoimman ratingluokan vastuut olivat 234 miljoonaa euroa (310) eli 1,1 % (1,5).

Yritykset ja asuntoyhteisöt -sektorin vastuut rating luokittain

Rating-luokka	31.12.2014	31.12.2013	Muutos, mrd. e
1–2	1,0	1,1	0,0
3–5	11,4	10,4	1,0
6–7	6,3	6,3	0,0
8–9	2,0	2,0	0,0
10	0,1	0,2	-0,1
11–12	0,2	0,3	-0,1
Luokittelematon	0,3	0,2	0,1
Yhteensä	21,3	20,4	0,9

Yritysasiakkaiden vastuiden toimialakohtainen jakauma säilyi hyvin hajautuneena. Merkittävimmät toimialat olivat energia

11,0 % (7,5), kauppa 10,7 % (10,2), ja asuntojen vuokraus ja hallinta 9,9 % (9,9). Asuntojen vuokraus ja hallinta -toimialan vastuista 45 % on julkisyhteisöjen takaamia.

Baltian liiketoiminnan vastuut olivat 1,2 miljardia euroa (0,8), joka oli 4,3 % (3,2) pankkitoiminnan kokonaisvastuista.

Suuret asiakasriskit

Suuriksi asiakasriskeiksi luetaan ne asiakasriskit, joiden suorien vastuiden määrä ylittää 10 % konsernin omista varoista. Suurten asiakasriskien yritysvastuiden määrä vuoden lopussa oli 0,4 miljardia euroa (2,7). Suuria asiakasriskejä kattavat omat varat kasvoivat 3,6 miljardiin euroon (2,1).

Eräntyneet maksuerät, arvonalentumiset ja ongelmasaamiset

Eräntyneiden maksuerien määrä laski 13 miljoonaa euroa 14 miljoonaan euroon ja niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,07 % (0,16).

Pankkitoiminnassa nettoluottotappioiden ja arvonalentumisten määrä oli 25 miljoonaa euroa (35) eli 0,14 % (0,20) luotto- ja takauskannasta. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 35 miljoonaa euroa (17) ja arvonalentumisia 40 miljoonaa euroa (55). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 49 miljoonaa euroa (38).

Baltian liiketoiminnan nettoluottotappiot ja arvonalentumiset olivat 0,1 miljoonaa (-0,8) euroa.

Pankkitoiminnassa on otettu käyttöön ongelmasaamisten määrittelyyn liittyvä Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) vuonna 2015 voimaan tuleva ohje lainanhoitojoustoista, mikä nosti ongelmasaamisina raportoitujen saamisten määrää aiemmin käytettyyn määritelmään verrattuna. Pankkitoiminnan uudella tavalla määritellyt ongelmasaamiset olivat 263 miljoonaa euroa, kun ne vertailukelpoisesti laskettuna olivat vuotta aiemmin 278 miljoonaa euroa.

Markkinariskiasema

Pankkitoimintaan sisältyvä Markets-liiketoiminta-alueen olennaisin riskitekijä on korkoriski. Korkoriski oli vuoden aikana keskimäärin 13,2 miljoonaa euroa (12,4) käytettävällä 1 % -yksikön koron muutoksen mittarilla mitattuna.

Johdannaisliiketoiminta

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on esitetty johdannaissovimukset käyttötarkoituksen mukaan eriteltyinä.

Vahinkovakuutustoiminta

- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 223 miljoonaa euroa (166). Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 272 miljoonaa euroa (149). Eläkevastuiden diskonttokoron lasku heikensi tulosta 62 miljoonaa euroa (38).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 5 prosenttia (11).
- Etuasiakastalouksien määrä kasvoi 39 658 taloudella (45 612).
- Operatiivinen kannattavuus parani. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 84,7 prosenttia (86,9) ja operatiivinen liikekulusuhde 18,4 prosenttia (18,7).
- Sijoitustuotot käyvin arvoin olivat 6,7 prosenttia (3,5).

Vahinkovakuutustoiminnan tulos ja avainluvut

Milj. e	2014	2013	Muutos %
Vakuutusmaksutuotot	1 310	1 249	5
Korvauskulut	-930	-889	5
Liikekulut	-242	-234	3
Aineettomien poisto-oikaisu	-21	-21	0
Vakuutustekninen kate	117	104	
Sijoitustuotot ja -kulut	171	131	30
Muut tuotot ja kulut	-66	-70	-6
Tulos ennen veroja	223	166	34
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	272	149	82
Yhdistetty kulusuhde, %	91,0	91,6	
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	84,7	86,9	
Operatiivinen vahinkosuhde, %	66,3	68,1	
Operatiivinen liikekulusuhde, %	18,4	18,7	
Operatiivinen riskisuhde, %	60,2	61,7	
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	24,4	25,2	
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	6,7	3,5	
Vastuunkantokyky, %	75	73	
Solvenssisuhde (Solvenssi II), %*)	117	125	
Suurvahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno	-79	-73	
Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin (run off-tulos)	27	10	
Henkilömäärä	1 766	1 872	

*) Solvenssi II -luonnoksen (EU 138/2009) mukaan

Tulos 2014

Tulos ennen veroja parani 223 miljoonaan euroon (166) vertailukautta paremman operatiivisen vakuutusteknisen kannattavuuden sekä vahvan sijoitustuloksen myötä. Eläkevastuiden diskonttokorkoa alennettiin 2,8 %:sta 2,5 %:iin, mikä kasvatti korvauskuluja 62 miljoonaa euroa. Vertailuvuonna diskonttokoron lasku kasvatti korvauskuluja 38 miljoonaa euroa.

Kannattavuus ilman diskonttokoron laskun vaikutusta parani vakuutusmaksutuottojen kasvun ja suotuisan vahinkokehityksen seurauksena. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 5 %. Operatiivinen vakuutustekninen kate parani 201 miljoonaan euroon (164) ja operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 84,7 % (86,9). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä laskuperustemuutoksia ja poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä. Yhdistetty kulusuhde edellä mainitut erät mukaan lukien oli 91,0 % (91,6).

Vakuutusmaksutuotot

Milj. e	2014	2013	Muutos %
Henkilöasiakkaat	687	630	9,1
Yritysassiakkaat	568	567	0,1
Baltia	55	52	6,1
Yhteensä	1 310	1 249	4,9

Vakuutusmaksutuottojen kehitys oli kaksijakoinen. Maksutuottojen kasvu henkilöasiakkaissa ja Baltiassa oli vahva. Yritysassiakkaissa yleinen taloustilanne heijastui kehitykseen ja maksutuotot jäivät vertailukauden tasolle.

Pohjolan markkinaosuus vahinkovakuutuksen maksutulosta vuonna 2013 oli 30,3 prosenttia (29,1). Maksutulon

markkinaosuudella mitattuna Pohjola on Suomen suurin vahinkovakuuttaja.

Etuasiakastalouksien määrä kasvoi vuoden alusta 39 658 taloudella (45 612). Etuasiakastalouksia oli vuoden lopussa 655 264 (615 606), joista jo 75 % (73) on myös keskittänyt pankkiasiointinsa OP Ryhmään. Ryhmän osuuspankkien ja Helsingin OP Pankin asiakkaat käyttivät pankki- ja vakuutusasioinnista kertyviä OP-bonuksia 1 912 000 vakuutuslaskuun (1 783 000), joista 255 000 laskua (253 000) suoritettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 95 miljoonaa euroa (89).

Vuonna 2013 pääkaupunkiseudulla toimintansa aloittaneen Omasairaala Oy:n liiketoimintaa on päätetty laajentaa avaamalla neljä uutta yksityissairaala Suomeen. Samalla se laajentaa toimintaansa uusille erikoisaloille ja työterveyteen. Valtakunnallista sairaalaverkostoa rakennetaan Pohjola-nimellä. Omasairaalan nimi muuttuu Pohjola Terveys Oy:ksi syksyllä 2015.

Vakuutusten myynti henkilö- ja yritysasiakkaille kasvoi 1 %.

Korvauskulujen kasvu ilman eläkevastuiden diskonttokoron muutosten vaikutusta oli 2 %. Vahinkokehitys suurvahinkoja lukuun ottamatta oli suotuisaa. Uusista omaisuuden ja toiminnan suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukautta suurempi. Vuonna 2014 kirjattiin 82 uutta (77) omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 79 miljoonaa euroa (73). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos oli vertailukautta suurempi. Tammi-joulukuussa eläkkeiden korvausvastuun muutos oli 62 miljoonaa euroa (59).

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin, ilman diskonttokoron muutoksen vaikutusta, paransivat vakuutusteknistä katetta 27 miljoonaa euroa (10). Operatiivinen vahinkosuhde oli 66,3 % (68,1). Operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 60,2 % (61,7).

Liikekulut kasvoivat 3 %. Operatiivinen liikekulusuhde parani tuottojen kasvun myötä 18,4 %:iin (18,7). Liikekuluja kasvatti vahinkovakuutuksen maksamien myyntipalkkioiden kasvu. Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut oli 24,4 % (25,4).

Muut tuotot ja kulut laskivat 4 miljoonaa euroa parantaen tulosta.

Operatiivinen vakuutustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)

	2014		2013	
	Kate milj. €	CR, %	Kate milj. €	CR, %
Henkilöasiakkaat	142	79,4	111	82,4
Yritysasiakkaat	54	90,5	48	91,5
Baltia	6	90,0	5	90,2
Yhteensä	201	84,7	164	86,9

Kannattavuutta paransi henkilöasiakkaissa maksutuottojen hyvä kasvu sekä suotuisa vahinkokehitys. Yritysasiakkaissa

liikekulujen lasku paransi tulosta. Baltian kannattavuus parani hieman vertailuvuodesta.

Sijoitustoiminta

Sijoitustuotot käyvin arvoon olivat vertailukautta paremmat korkojen merkittävän laskun johdosta. Sijoitusten tuotot käyvin arvoon olivat 220 miljoonaa euroa (115) eli 6,7 % (3,5). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 171 miljoonaa euroa (131).

Vahinkovakuutuksen riskiasema

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit ja vakuutusvelan diskonttaamisessa käytetyn diskonttokoron taso.

Vakuutusyhtiöiden Solvenssi II -vakavaraisuusvaatimukset tulevat voimaan vuoden 2016 alussa. Vahinkovakuutuksen alustavat Solvenssi II omat varat olivat joulukuun lopussa 804 miljoonaa euroa (894) ja pääomavaade oli 685 miljoonaa euroa (713). Solvenssi II mukainen solvenssisuhde oli 117 prosenttia (125). Luvut on esitetty ilman siirtymäsäännöksiä. Siirtymäsäännöksillä arvioidaan olevan parantava vaikutus vakavaraisuuspuskuriin.

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma oli joulukuun lopussa 988 miljoonaa euroa (913). Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuottoihin (vastuunkantokyky) oli 75 % (73). Tasoitusmäärä oli 215 miljoonaa euroa (248).

Vakuutusriskiasema

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Matala markkinakorkotasosta nosti vakuutusvelan diskonttokoron riskitasoa.

Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus on hoidettu keskitetysti. Sekä riskikohtaisten että katastrofijälleenvakuutusten omalla vastuulla oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa. Kumulaatiosuojaa antavan katastrofijälleenvakuutuksen kapasiteetti oli 150 miljoonaa euroa. Lisäksi korvausviiveeltään lyhythäntäisten vakuutuslajien suurvahinkojen omalle vastuulle jäävälle osalle on vuosiaggregaattisuoja, jonka kapasiteetti vuonna 2014 oli 15 miljoonaa euroa. Tämä suoja tulee käyttöön silloin, kun vuoden suurvahinkomeno on tavallista suurempi.

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus vaihtelevat vuosittain. Vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta suurvahinkojen korvausmeno selittää merkittävän osuuden.

Vahinkovakuutuksen vakuutusvelasta suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa arvioitu kuolevuus sekä käytetty diskonttauskorko. Arvioitu kuolevuus perustuu suomalaisten vakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämään kuolevuusmalliin, joka olettaa havaitun elinikien pitenemisen jatkuvan. Mallia on päivitetty viimeksi vuonna 2011.

Vakuutusvelan duraatio on 12,7 vuotta (12,6). Diskontattua vakuutusvelkaa oli 1 658 miljoonaa euroa (1 568). Se on diskontattu käyttäen 2,5 % (2,8 %) diskonttokorkoa. Osa vakuutusvelan korkoriskistä suojataan korkojohdannaisilla. Näiden korkojohdannaisien positiiviset arvostuserot 12

miljoonaa euroa (0) on lisätty vakuutusvelkaan ja jätetty pois toimintapääomalaskelmasta poikkeuksellisinä erinä. Muu osa vakuutusvelasta 974 miljoonaa euroa (953) on diskonttaamatonta ja sen duraatio on 2,1 vuotta (2,1).

Sijoitusriskiasema

Vahinkovakuustoiminnan sijoituskanta oli vuoden lopussa 3 522 miljoonaa euroa (3 219).

Sijoituskannan jakauma

%	31.12.2014	31.12.2013
Joukkolainat ja korkorahastot	73	72
Vaihtoehtoiset sijoitukset	1	1
Osakkeet	7	10
Pääomasijoitukset	3	3
Kiinteistöt	11	10
Rahamarkkinat	5	4
Yhteensä	100	100

Korkosalkun luottoluokitusjakauma oli hyvä.

Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 94 % (91) ja 71 % (74) sijoituksista oli vähintään A– -luokitetuissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 4,5 vuotta (4,4) ja duraatio 4,3 vuotta (3,7).

Suorien joukkovelkakirjalainasijoitusten keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnalla laskettuna (running yield) oli 1,9 % (2,7).

Vahinkovakuutuksen avoin valuuttapositio oli 157 miljoonaa euroa (136) eli 4 prosenttia sijoituskannasta.

Kokonaisuudessaan sijoitusten riskitasossa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Sijoitusten osakeriskiä alennettiin hieman. Joukkovelkakirjalainojen ja epäliikvidien sijoitusten riskitasoa nostettiin maltillisesti.

Konsernitoiminnot

- Tulos ennen veroja oli 20 miljoonaa euroa (39). Tulos sisälsi saamistodistusten myyntivoittoja 7 miljoonaa euroa (14) ja osinkotuottoja 43 miljoonaa euroa (28).
- Tulos ennen veroja käyvin arvoon oli 53 miljoonaa euroa (33).
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvällä tasolla.

Konsernitoimintojen tulos ja avainluvut

Milj. e	2014	2013	Muutos %
Korkokate	-3	27	
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	4	-1	
Kaupankäynnin nettotuotot	-8	-12	-34
Sijoitustoiminnan nettotuotot	55	46	18
Muut tuotot	9	9	-4
Tuotot yhteensä	56	69	-18
Henkilöstökulut	6	6	1
Muut kulut	30	21	43
Kulut yhteensä	36	27	33
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	20	41	-51
Saamisten arvonalentumiset		2	
Tulos ennen veroja	20	39	-48
Tulos ennen veroja käyvin arvoon	53	33	60
Likviditeettireservi mrd. e	16,6	13,3	25
Riskipainotetut sitoumukset mrd. e *)	5,7	6,0	
Saamiset ja velat OP Ryhmän yhteisöille nettoasema, mrd. e	3,8	4,7	
Keskuspankkitoiminnan tulos, milj.e	17	9	93
Henkilömäärä	33	26	

*) 1.1.2014 voimaan tulleen EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaisesti

Tulos 2014

Konsernitoimintojen tulos ennen veroja oli 20 miljoonaa euroa eli 19 miljoonaa euroa pienempi kuin vertailukaudella. Tulos ennen veroja käyvin arvoon oli 53 miljoonaa euroa eli 20 miljoonaa euroa suurempi kuin vertailukaudella.

Korkokatetta laski matalana jatkunut korkotasoa ja tiukentuvaan likviditeettisääntelyyn valmistautuminen.

Palkkiotuottoja kasvatti Pohjolan ostotarjouksen rahoitukseen OP Osuuskunnalle myönnetty rahoitusliimiitti.

Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyi 7 miljoonaa (14) euroa saamistodistusten myyntivoittoja, osinkotuottoja 43 miljoonaa euroa (28) ja rahastosijoituksista tuloutuneita tuottoja 7 miljoonaa euroa (0). Osinkotuottoihin sisältyi 14 miljoonaa euroa (16) Suomen Luotto-osuuskunnalta saatua osuuspääoman korkoa ja 12 miljoonaa euroa (5) OP-Henkivakuutus Oy:ltä saatuja osinkoja.

Muihin kuluihin sisältyy verotukseen liittyvää viivästyskorkoa 2 miljoonaa euroa sekä Pohjolan osakkeiden ostotarjoukseen liittyvät neuvonantajapalkkiot 2 miljoonaa euroa. Vuoden aikana tehtyjen kuluvarausten tarkistukset laskivat viimeisen neljänneksen kuluja.

Pohjolan rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. Pohjola laski liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja tammi-

joulukuussa 3,5 miljardia euroa. Kansainvälisillä pääomamarkkinoilla laskettiin maaliskuussa liikkeeseen kaksi 750 miljoonan euron senior-ehtoista joukkovelkakirjalainaa, jotka ovat maturiteetiltaan kolme ja seitsemän vuotta. Kesäkuussa laskettiin liikkeeseen maturiteetiltaan viiden vuoden mittainen 750 miljoonan euron senior-ehtoinen joukkovelkakirjalaina sekä Japanin markkinoilla kaksi Samurai-joukkovelkakirjalainaa yhteensä 60 miljardia jeniä (432 miljoonaa euroa).

OP Ryhmään kuuluva OP-Asuntoluottopankki Oyj laski liikkeeseen kolme kiinteäkorkoista 1,0 miljardin euron kiinteistövakuudellista joukkovelkakirjalainaa. Maaliskuussa liikkeeseen lasketun lainan maturiteetti on 7 vuotta, kesäkuussa liikkeeseen lasketun 5 vuotta ja marraskuussa liikkeeseen lasketun 10 vuotta.

Senior-ehtoisen tukkuvarainhankinnan velkakirjojen keskimarginaali oli joulukuun lopussa 39 korkopistettä (40).

Konsernitoimintojen riskiasema

Konsernitoimintojen keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit.

Luottoriskiasema

Konsernitoimintojen kokonaisvastuut olivat yhteensä 22,7 miljardia euroa (19,8) ja ne muodostuivat OP Ryhmän maksuvalmiuden turvaamiseksi pidettävistä saamistodistuksista, talletuksista keskuspankkiin sekä saamisista osuuspankeilta. Konsernitoimintojen vastuista 99 % (99) oli investointitason vastapuolilta.

OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle Pohjola Pankki Oyj:lle osuuspankit ja OP Osuuskunta tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Osuuspankkien ja OP Osuuskunnan vastuut kasvoivat vuoden aikana 0,9 miljardia euroa eli noin 9 %. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OP Osuuskunnan vastuut ovat investointitasoa.

Vuoden aikana likviditeettireservin sijoituksissa keskuspankkitalletusten osuutta lisättiin ja vakuuskelpoisten saamistodistusten osuutta kasvatettiin.

Markkinariskiasema

Konsernitoimintojen korkoriski yhden prosenttiyksikön koron muutokselle oli vuoden aikana keskimäärin 14,9 miljoonaa euroa (28,4).

Kokonaisvastuut rating-luokittain, mrd. e

Rating-luokka	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
1–2	19,2	16,8	2,3
3–5	3,3	2,7	0,5
6–7	0,1	0,1	0,0
8–9	0,1	0,1	0,0
10	0,0		0,0
Yhteensä	22,7	19,8	2,8

Liiketoimintasegmenttien tulos ja riskiasema

Lopetetut toiminnot

Varainhoito

- Varainhoidon tulos ennen veroja nousi 38 miljoonaan euroon (24) tuottoperusteisten palkkioiden kasvun myötä.
- Hallinnoitavat asiakasvarat kasvoivat 14 prosenttia ja olivat 43,3 miljardia euroa (37,9).
- Operatiivinen kulu-tuottosuhde oli 42 prosenttia (53).

Varainhoidon tulos ja avainluvut

Milj. e	2014	2013	Muutos %
Nettopalkkiotuotot	64	51	25
Muut tuotot	4	4	-8
Tuotot yhteensä	67	55	22
Henkilöstökulut	14	14	-1
Muut kulut	17	17	-1
Kulut yhteensä	31	32	-1
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	1	0	
Tulos ennen veroja	38	24	59
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	38	24	59
Hallinnoitavat asiakasvarat mrd. e	43,3	37,9	14
Operatiivinen kulu-tuottosuhde, %	42	53	
Henkilömäärä	88	88	

Tulos 2014

Varainhoidon tulos ennen veroja oli 38 miljoonaa euroa (24). Tulokseen sisältyi tuottoperusteisia palkkioita 11,5 miljoonaa euroa (3,8). Tulos sisältää osuuden osakkuusyhtiö Access Capital Partners Group SA:n nettotuloksesta.

Operatiivinen kulu-tuottosuhde oli 42 % (53).

Hallinnoitavat asiakasvarat nousivat 14 % ja olivat 43,3 miljardia euroa (37,9).

Hallinnoitavat asiakasvarat

mrd. e	31.12.2014	31.12.2013
Instituutioasiakkaat	24	21
OP-rahastot	14	12
Private	6	5
Yhteensä	43	38

Hallinnoitavien asiakasvarojen jakauma

%	31.12.2014	31.12.2013
Rahamarkkinasijoitukset	14	15
Joukkovelkakirjalainat	36	37
Osakkeet	36	32
Muut	14	15
Yhteensä	100	100

Hallinnoitavien varojen kasvu perustui hyvään nettomyyntiin sekä markkina-arvojen positiiviseen kehitykseen.

Henkilöstö ja palkitseminen

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 2 503 henkilöä eli 117 henkilöä vähemmän kuin vuoden 2013 lopussa.

Henkilöstön lukumäärät

	31.12.2014	31.12.2013
Pankkitoiminta	616	634
Vahinkovakuutus	1 766	1 872
Varainhoito	88	88
Konsernitoiminnot	33	26
Yhteensä	2 503	2 620

Konsernin henkilöstöstä ulkomailla työskenteli yhteensä 468 henkilöä (462).

OP Ryhmän ja Pohjolan muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yritysکوhtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Tarkemmat tiedot palkitsemisesta on kerrottu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Investoinnit

Kokonaisinvestoinnit vuonna 2014 olivat 28 miljoonaa euroa (45). Tästä 10 miljoonaa euroa (15) kohdistui Pankkitoimintaan, 14 miljoonaa euroa (27) Vahinkovakuutustoimintaan, 2 miljoonaa euroa (2) Varainhoitoon ja 2 miljoonaa euroa (1) Konsernitoimintoihin. Investoinnit olivat pääasiassa tietojärjestelmäinvestointeja.

Vastuullisuus

Pohjolassa vastuullisuus on tiivis osa liiketoimintaa, ja strategian mukaisesti sitä kehitetään osana OP Ryhmän yhteiskuntavastuuohjelmaa.

OP Ryhmän yhteiskuntavastuuohjelmasta voi lukea lisää OPn Vuosi 2014 –raportista ja OP Ryhmän Yhteiskuntavastuun GRI-tiedot liitteestä, joka muodostavat GRI G4 -ohjeiston mukaisen vastuullisuusraportin.

Hallinnointi ja johto

Pohjola Pankin hallitus hyväksyi 23.9.2014 osaltaan suunnitelmat OP Ryhmän johtamisjärjestelmän muuttamisesta ja keskusyhteisökonsernin organisaation uudistamisesta.

OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin uusi organisaatio astui voimaan 1.10.2014. Uuden OP Ryhmän johtamisjärjestelmän perustan muodostavat kolme liiketoimintasegmenttiä: pankkitoiminta, vahinkovakuutus ja varallisuudenhoito. Organisaatioiden uudistamisen myötä Pohjolan hallitus päätti lakkauttaa Pohjola Pankin johtoryhmän. Samassa yhteydessä lakkautettiin myös Pohjolan hallituksen asettamat tarkastusvaliokunta, riskienhallintavaliokunta ja palkitsemisvaliokunta. Pohjolan toimintaa johdetaan jatkossa uuden johtamisjärjestelmän mukaisesti kolmen liiketoimintasegmentin kautta.

Yhtiön hallitukseen valittiin varsinaisessa yhtiökokouksessa toimitusjohtaja Jukka Hienonen, toimitusjohtaja Jukka

Hulkkonen, toimitusjohtaja Mirja-Leena (Mirkku) Kullberg, toimitusjohtaja Marjo Partio, toimitusjohtaja Harri Sailas ja diplomi-insinööri Tom von Weymarn. Heidän toimikauti päättyi 7.10.2014.

OP Osuuskunta teki 8.10.2014 osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun osakkeenomistajan yksimielisen päätöksen Pohjola Pankki Oyj:n yhtiöjärjestyksen muuttamisesta siten, että hallitukseen kuuluu puheenjohtajana yhteenliittymän keskusyhteisön johtokunnan puheenjohtaja sekä yhtiökokouksen valitsevat vähintään kaksi ja enintään kolme muuta jäsentä. Pohjola Pankki Oyj:n hallituksen puheenjohtajana toimii OPn pääjohtaja Reijo Karhinen ja hallituksen jäseniksi valittiin OPn ryhmäpalveluiden johtaja Tony Vepsäläinen, OPn talusjohtaja Harri Luhtala ja OPn riskienhallintajohtaja Erik Palmén.

Jouko Pölönen on toiminut Pohjolan toimitusjohtajana.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Pohjola Pankki on esittänyt selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä erillisessä kertomuksessa, joka on saatavilla yhtiön internetsivuilla www.pohjola.fi.

Pohjola Pankki Oyj:n hallitus on 16.12.2014 hyväksynyt OP Ryhmää koskevan ryhmätasoisien viestintä- ja tiedonantopolitiikan (disclosure policy). Ryhmätasoinen viestintä- ja tiedonantopolitiikka korvaa Pohjolan 17.12.2013 julkaistun tiedonantopolitiikan.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä

Pohjola Pankki Oyj:n varsinainen yhtiökokous 20.3.2014 vahvisti vuoden 2013 tilinpäätöksen, myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuvapauden ja päätti jakaa osinkoa 0,67 euroa A-sarjan osakkeelta ja 0,64 euroa K-sarjan osakkeelta.

Tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab, KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT Raija-Leena Hankonen.

Pohjola Pankki Oyj siirtyi kokonaisuudessaan OP Osuuskunnan omistukseen

OP Osuuskunta toteutti helmikuussa 2014 julkistamansa ostotarjouksen ja sai välimiesoikeuden päätöksellä omistusoikeuden kaikkiin Pohjola Pankki Oyj:n osakkeisiin osakeyhtiölain 18 luvun 6§:n mukaisesti. Kaupankäynti Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeilla päättyi välimiesoikeuden päätöksen seurauksena 29.9.2014 ja osake poistettiin Helsingin Pörsissä 30.9.2014. OP Osuuskunta merkittiin ainoana osakkeenomistajana Pohjola Pankki Oyj:n osakasluetteloon 7.10.2014.

OP Osuuskunta ilmoitti 29.10.2014 saaneensa välimiehiltä oikeuden maksaa vähemmistöosakkeenomistajille käypänä hintana pitämänsä 16,13 euroa Pohjola Pankki Oyj:n osakkeelta lainmukaisine korkoineen ennen välimiesmenettelyn päättymistä. OP Osuuskunta maksoi lunastushinnan riidattomana pidetyn osuuden Pohjola Pankki Oyj:n vähemmistöosakkaille 29.10.2014.

Lunastushinnalle maksettiin korkoa 6.5.2014 lukien. Korko oli lakimääräinen viitekorko 0,5 %.

Välimiesoikeuden lunastusmenettelyjen kesto on lunastuslautakunnan mukaan keskimäärin noin kuusi kuukautta. Pohjolan vähemmistöosakkeita koskevan lunastusmenettelyn arvioidaan tämän perusteella kestävän kokonaisuudessaan vuoden 2015 alkupuoleen saakka.

Konsernin rakennejärjestelyt

Pohjola-konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi OP Osuuskunnan tekemän ostarjouksen mukaisesti rakennejärjestelyjä, joissa mm. vahinkovakuutus- ja varainhoitosegmentit siirretään pois Pohjola-konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Varainhoidon osalta siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2015 aikana. Lisäksi Helsingin OP Pankki Oyj:n ja Pohjola Pankki Oyj:n liiketoimintoja tullaan yhdistämään yhteisen johdon alle.

OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin rakennejärjestelyjen ja organisaation juridisten rakenteiden toteutusvaihtoehtojen suunnittelu ja selvitystyö jatkuu. Rakennejärjestelyiden jatkosuunnittelun yhteydessä arvioidaan myös mahdollisuutta eriyttää OP Ryhmän keskuspankkitoiminnot, jotka tällä hetkellä ovat osana Pohjola Pankki Oyj:tä, omaksi OP Osuuskunnan täysin omistamaksi tytäryhtiöksi. Jatkossakin OP Ryhmän pankkitoiminta kuuluu kokonaisuudessaan keskinäisen vastuun piiriin lainsäädännössä määritellyllä tavalla. Näiden tarkemmasta toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä.

Pohjola Terveys Oy fuusioitui 30.10.2014 Pohjola Vakuutus Oy:öön.

OP-Pohjola-ryhmän uusi nimi OP Ryhmä otettiin käyttöön 1.1.2015 alkaen.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

OP Osuuskunnan toteuttaman ostarjouksen seurauksena Pohjola Pankki Oyj:n osakkeet poistettiin arvo-osuusjärjestelmästä 28.11.2014 ja osakesarjat A ja K yhdistettiin yhdeksi osakelajiksi.

Osakkeet, äänimäärä ja osakepääoma 31.12.2014

Osakkeiden lukumäärä	Äänimäärä	Osakepääoma, euroa
319 551 415	319 551 415	427 617 463,01

Ulkomaiset edustustot ja sivuliikkeet

Pohjola Pankki Oyj:llä on edustusto Pietarissa ja sivuliikkeet Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Lisäksi Pohjola Pankki Oyj:llä on Virossa, Latviassa ja Liettuassa rahoitusyhtiötoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt. Pohjola Vakuutusella on Virossa vahinkovakuutus toimintaa harjoittava tytäryhtiö, jolla on sivuliikkeet Latviassa ja Liettuassa.

Yhteisvastuu

Pohjola Pankki Oyj on talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitetun yhteenliittymän keskusyhteisön (OP Osuuskunta) jäsen ja kuuluu sanottuun yhteenliittymään.

Yhteenliittymään kuuluvat Pohjola Pankki Oyj:n ohella yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta, muut keskusyhteisön konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset, keskusyhteisön jäsenluottolaitokset ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Pohjola-konserniin kuuluvat vakuutusyhtiöt eivät kuulu edellä tarkoitettuun yhteenliittymään.

Yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset (181 osuuspankkia, Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Korttityhtiö Oyj ja OP-Prosessipalvelut Oy) ja keskusyhteisö ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista. Velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä saatavastaan, voi vaatia suoritusta keskusyhteisöltä, kun päävelka on erääntynyt. Mainitussa tapauksessa keskusyhteisön on laadittava laissa tarkoitettu osittelulaskelma kunkin jäsenluottolaitoksen maksettavaksi tulevasta vastuuosuudesta. Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu määräytyy luottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

Jäsenluottolaitokset, mukaan lukien Pohjola Pankki Oyj, ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin sekä keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 5 luvun mukaisesti.

Jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Keskusyhteisö valvoo talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti jäsenluottolaitosten toimintaa, vahvistaa niiden toiminnassa noudatettavaksi edellä tarkoitetun lain 5 §:ssä tarkoitetut toimintaperiaatteet sekä antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita vakavaraisuuden ja riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön perusteella osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja (osuuspankit, Pohjola Pankki Oyj ja Helsingin OP Pankki Oyj) pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta enintään 100 000 euroon asti.

Pohjola Pankki Oyj kuuluu sijoittajien korvausrahastoon. Korvausrahasto turvaa sijoittajien riidattomien ja

erääntyneiden saamisten suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan kuluessa. Sijoittajalle maksetaan 90 % hänen saamisistaan kuitenkin enintään 20 000 euroon saakka. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia jäsenluottolaitoksia pidetään korvaussuojan osalta yhtenä luottolaitoksena. Rahasto ei korvaa arvopaperien kurssimuutoksista tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.

Talletussuojasta vastaa vuoden 2015 alusta perustettava uusi viranomaisen, Rahoitusvakausvirasto. Rahoitusvakausviraston tehtäviä hoidetaan valtiovarainministeriössä

Vuoden 2015 näkymät

Euroalueen talous kasvaa edelleen hitaasti ja on altis häiriöille Euroopan keskuspankin keveästä rahapolitiikasta ja muista talouskasvua tukevista toimenpiteistä huolimatta. Myös Suomen talouskasvun arvioidaan olevan edelleen heikkoa, vaikka vienti on kääntynyt hitaaseen kasvuun. Kansainvälisen politiikan jännitys aiheuttaa edelleen epävarmuutta Suomen taloudelle ja hidastaa Suomen toipumista taantumasta.

Vaatimaton talouskehitys yhdistettynä kansainvälisen politiikan jännitteisiin heikentävät finanssialan kasvuodotuksia. Historiallisen matala korkotasoa rasittaa pankkien korkokatteita ja heikentää vakuutusyhteisöjen sijoitustuottoja. Vakavaraisuutta ja kannattavuutta parantavien toimenpiteiden merkitys kasvaa toimintaympäristön muutosten ja sääntelyn kiristymisen takia.

Haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta Pohjola konsernin jatkuvien toimintojen tuloksen ennen veroja odotetaan vuonna 2015 olevan samaa tasoa kuin vuonna 2014. Tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liiketoiminnan kasvuvauhtiin, saamisten arvonalentumisiin, korko- ja sijoitusmarkkinoiden kehitykseen, suurvahinkojen vaikutuksesta korvausmenoon sekä vakuutusvelan diskonttaamisessa käytettyyn diskonttokoron tasoon.

Kaikki tässä katsauksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön, konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Pohjola Pankki Oyj:n hallituksen esitys yhtiön jakokelpoisten varojen käsittelemisestä

Pohjola Pankki Oyj:n oma pääoma 31.12.2014 oli 2 092 123 453,54 euroa, josta jakokelpoinen oma pääoma oli 915 384 812,75 euroa.

Yhtiökokouksen käytettävissä on jakokelpoisia varoja:

euroa

Tilikauden 2014 voitto	425 089 296,01
Edellisten tilikausien voitto	158 914 679,68
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	307 931 364,75
Muut vapaat rahastot	23 449 472,31
Yhteensä	915 384 812,75

Yhtiön jakokelpoisia varoja ehdotetaan jaettavaksi osinkona yhtiön osakkeenomistajille 0,43 euroa osakkeelta eli 137 407 108,45 euroa. Yhtiön jakokelpoiseen omaan pääomaan jää tällöin 777 977 704,30 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut

	2010	2011	2012	2013	2014
Oman pääoman tuotto (ROE), %	9,9	9,2	11,2	14,4	14,3
Oman pääoman tuotto käyvin arvoon (ROE), %	9,3	3,1	23,3	14,1	16,0
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,6	0,6	0,7	1,0	1,0
Omavaraisuusaste, %	6,6	5,6	6,2	7,2	6,7
Henkilöstö keskimäärin	3 005	3 189	3 421	2 632	2 563
Kulujen osuus tuotoista, %	56	62	57	53	50
Konsernin osakekohtaiset tunnusluvut	2010	2011	2012	2013	2014
Oma pääoma/osake, euro	7,44	7,22	8,67	9,54	10,38
Osinko/osake, euro*	0,39	0,40	0,45	0,66	0,43
Osinko/tulos, %*,	54,9	59,9	50,9	50,0	30,0
Osakkeiden lukumäärä (kaikki)					
keskimäärin tilikaudella, kpl	319 551 415	319 551 415	319 551 415	319 551 415	319 551 415
tilikauden lopussa, kpl	319 551 415	319 551 415	319 551 415	319 551 415	319 551 415

*) Hallituksen ehdotus 2014

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE) %

Tilikauden tulos / Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoon %

Tilikauden laaja tulos /

Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Koko pääoman tuotto (ROA) %

Tilikauden voitto / Taseen loppusumma keskimäärin (tilikauden alun ja lopun keskiarvo) x100

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma / Taseen loppusumma x 100

Kulujen osuus tuotoista, %

Henkilöstökulut + muut hallintokulut + liiketoiminnan muut kulut /

(Korkokate + vahinkovakuutus toiminnan nettotuotot + palkkiotuotot ja -kulut netto + kaupankäynnin nettotuotot + sijoitus toiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot+ osuus osakkuusyriyten tuloksesta) x 100

Oma pääoma/osake

Oma pääoma / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osinko/osake

Tilikaudelta jaettava osinko / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osinko/tulos, %

Osakekohtainen osinko / Osakekohtainen tulos x 100

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde

Ryhmittymän omat varat yhteensä / Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä

Vakavaraisuussuhde, %

Omat varat yhteensä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

Vakavaraisuussuhde ensisijaisille omille varoille, %

Ensisijaiset omat varat yhteensä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

Core Tier 1, %

Ensisijaiset omat varat yhteensä pl. pääomalainat ja pääomalainoilla katettava toissijaisten omien varojen alijäämä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

Ydinpääomavakavaraisuus (CET1)*

Ydinpääoma (CET1)/ Kokonaisriski x 100

*) Ydinpääoma (CET1) EU:n asetuksen 575/2013 artiklan 26 ja kokonaisriski artiklan 92 mukaisesti määriteltynä

Vahinkovakuutuksen tunnusluvut

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti käyttäen pohjana soveltuvin osin vastaavia IFRS-tietoja. Tunnuslukujen laskennassa käytetään Vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset ja korvausten hoitokulut / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Liikekulusuhde

Liikekulut + poistot/oikaisu yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

Vahinkosuhde + liikekulusuhde

Riskisuhde + toimintakulusuhde

Vastuunkantokyky (solvenssisuhde)

(+ Vahinkovakuutuksen nettovarot

+ Pääomalainat

+ Tilikauden verovelka (netto)

- Lähitulevaisuudessa realisoituvat laskennalliset verot ja muut toimintapääomasta vähennettävät erät

- Aineettomat hyödykkeet/

Vakuutusmaksutuotot x 100

Operatiiviset tunnusluvut

Operatiivinen kulu/tuotto -suhde

(+ Henkilöstökulut

+ Muut hallintokulut

+ Liiketoiminnan Muut kulut pl. Pohjolan hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot) /

(+ Korkokate

+ Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

+ Palkkiotuotot ja -kulut netto

+ Kaupankäynnin nettotuotot

+ Sijoitustoiminnan nettotuotot

+ Liiketoiminnan muut tuotot

+ Osuus osakkuusyritysten tuloksesta) x 100

Operatiivinen vahinkosuhde

Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset /

Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto) x 100

Operatiivinen liikekulusuhde

Liikekulut / Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto) x 100

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde

Operatiivinen vahinkosuhde + operatiivinen liikekulusuhde

Operatiivinen riskisuhde + Operatiivinen toimintakulusuhde

Operatiivinen riskisuhde

Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset / Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset x 100

Operatiivinen toimintakulusuhde

Liikekulut ja korvausten selvittelykulut / Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset x 100

Tunnuslukujen laskennassa käytetyt perusteet

Vahinkovakuutus, milj. e	2014	2013
Vahinkovakuutuksen nettovarat	1 661	1 603
Tilikauden verovelat (netto)	-18	-8
Omat pääomalainat	50	50
Lähtilevaisuudessa realisoituvat laskennalliset verot ja muut yhtiöiden toimintapääomasta vähennettävät erät	0	-4
Aineettomat hyödykkeet	704	728
Laskuperustemuutokset ja muut kertaluonteiset erät, milj.e	2014	2013
Diskonttokoron muutos	-62	-38

Konsernitilinpäätös, IFRS

Tilinpäätöslaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

Milj. e	Liite	2014	2013 oikaistu*
Jatkuvat toiminnot			
Korkokate	4	257	230
Saamisten arvonalentumiset	5	25	37
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		231	193
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	6	597	528
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	7	114	111
Kaupankäynnin nettotuotot	8	77	93
Sijoitustoiminnan nettotuotot	9	64	46
Liiketoiminnan muut tuotot	10	32	36
Nettotuotot yhteensä		1 116	1 008
Henkilöstökulut	11	163	170
Ict-kulut		94	87
Poistot	12	52	52
Muut kulut	13	258	241
Kulut yhteensä		567	550
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuusyritysten tuloksesta		0	0
Tulos ennen veroja		548	458
Tuloverot	14	107	43
Tulos jatkuvista toiminnoista		441	415
Lopetetut toiminnot			
Tulos lopetetuista toiminnoista	15	29	15
Tilikauden tulos		470	430
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta		461	426
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		9	4
Tilikauden tulos		470	430

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. e	Liite	2014	2013
Tilikauden tulos		470	430
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		-50	0
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon rahaston muutos			
Käypään arvoon arvostamisesta		73	1
Rahavirran suojauksesta		7	-16
Muuntoerot		0	0
Tuloverot			
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		10	-2
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käypään arvoon arvostamisesta		-14	9
Rahavirran suojauksesta		-1	5
Tilikauden laaja tulos		493	426
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		484	421
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		9	6
Yhteensä		493	426
Emoyrityksen omistajille kuuluva laaja tulos jakautuu seuraavasti:			
Jatkuvat toiminnot		455	405
Lopetetut toiminnot		28	15
Yhteensä		484	421

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Konsernitase

		31.12.2014	31.12.2013	1.1.2013
Milj. e	Liite		oikaistu*	oikaistu*
Käteiset varat	16	3 774	2 046	5 643
Saamiset luottolaitoksilta	17	10 257	9 899	8 816
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavat rahoitusvarat	18			
Kaupankäynnin rahoitusvarat		360	435	246
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat		0	9	9
Johdannaissopimukset	19	5 946	3 444	4 462
Saamiset asiakkailta	20	15 513	14 510	13 834
Vahinkovakuutustoiminnan varat	21	3 854	3 502	3 500
Sijoitusomaisuus	22	8 112	7 574	5 548
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	24	2	29	26
Aineettomat hyödykkeet	25	786	910	922
Aineelliset hyödykkeet	26	72	82	67
Muut varat	27	1 789	1 369	1 598
Verosaamiset	28	34	15	37
Yhteensä		50 498	43 824	44 710
Omistajille jaettavaksi luokitellut omaisuuserät	15	205		
Varat yhteensä		50 703	43 824	44 710
		31.12.2014	31.12.2013	1.1.2013
Milj. e	Liite		oikaistu*	oikaistu*
Velat luottolaitoksille	29	5 241	4 789	5 840
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavat rahoitusvelat	30			
Kaupankäynnin rahoitusvelat		4	4	3
Johdannaissopimukset	31	5 889	3 420	4 557
Velat asiakkaille	32	11 442	10 183	10 767
Vahinkovakuutustoiminnan velat	33	2 972	2 746	2 599
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	34	17 587	16 097	13 769
Varaukset ja muut velat	35	2 479	2 076	2 572
Verovelat	36	391	378	487
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	37	1 084	984	1 275
Yhteensä		47 090	40 675	41 869
Omistajille jaettavaksi luokiteltuihin omaisuuseriin liittyvät velat	15	205		
Velat yhteensä		47 295	40 675	41 869
Oma pääoma	38			
Emoyhtiön omistajien osuus				
Osakepääoma		428	428	428
Rahastot		1 324	1 261	1 264
Kertyneet voittovarot		1 564	1 358	1 080
Määräysvallattomien omistajien osuus		92	103	69
Oma pääoma yhteensä		3 408	3 150	2 841
Velat ja oma pääoma yhteensä		50 703	43 824	44 710

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Konsernin oman pääoman muutoslaskelma

Pohjola-konsernin omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. e	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysval- latomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2013	428	167	1 093	1 081	2 769		2 769
IFRS 10 Konsernitilinpäätös- standardin käyttöönoton vaikutus, veroilla vähennettynä		4	0	-1	2	69	72
Oikaistu oma pääoma 1.1.2013	428	171	1 093	1 080	2 771	69	2 841
Tilikauden laaja tulos		-3		424	421	6	427
Kauden tulos				426	426	4	430
Muut laajan tuloksen erät		-3		-2	-5	1	-3
Voitonjako				-145	-145		-145
A-osakkeelle 0,46 eur/osake				-116	-116		-116
K-osakkeelle 0,43 eur/osake				-29	-29		-29
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet				-1	-1		-1
Muut			0	0	0	28	28
Oma pääoma 31.12.2013	428	168	1 093	1 358	3 047	103	3 150

Pohjola-konsernin omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. e	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysval- latomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oikaistu oma pääoma 1.1.2014	428	168	1 093	1 358	3 047	103	3 150
Tilikauden laaja tulos		63		421	484	9	493
Kauden tulos				461	461	9	470
Muut laajan tuloksen erät		63		-40	23	0	23
Voitonjako				-212	-212		-212
A-osakkeelle 0,67 eur/osake				-169	-169		-169
K-osakkeelle 0,64 eur/osake				-43	-43		-43
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet							
Muut			0	-2	-2	-20	-22
Oma pääoma 31.12.2014	428	231	1 093	1 564	3 316	92	3 408

Konsernin rahavirtalaskelma sisältäen lopetetut toiminnot

Milj. e	2014	2013
		oikaistu*
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	461	426
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	97	159
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 133	-4 135
Saamiset luottolaitoksilta	-494	-986
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	405	-338
Johdannaissopimukset	63	28
Saamiset asiakkailta	-1 008	-736
Vahinkokuutustoiminnan varat	-232	-62
Sijoitusomaisuus	-281	-2 285
Muut varat	-584	244
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	2 323	-2 058
Velat luottolaitoksille	447	-1 031
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	0	1
Johdannaissopimukset	70	-10
Velat asiakkaille	1 259	-584
Vahinkovakuutustoiminnan velat	149	48
Varaukset ja muut velat	396	-482
Maksetut tuloverot	-92	-126
Saadut osingot	63	55
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	719	-5 680
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-10	
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	69	129
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	0	-4
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-28	-45
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	3	3
B. Investointien rahavirta yhteensä	34	83
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset		-271
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	34 709	24 340
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-33 616	-21 833
Maksetut osingot	-212	-145
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset		0
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	881	2 092
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	1 634	-3 506
Rahavarat tilikauden alussa	2 672	6 177
Rahavarat tilikauden lopussa	4 306	2 672
Saadut korot	2 000	1 790
Maksetut korot	-1 722	-1 582

Milj. e

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut

Saamisten arvonalentumiset	26	40
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	50	108
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	160	-199
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	79	2
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	2	-3
Suunnitelman mukaiset poistot	55	55
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0	1
Muut	-275	156

Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus -1

Oikaisut yhteensä 97 159

Rahavarat

Käteiset varat**	3 815	2 051
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	491	621
Yhteensä	4 306	2 672

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

** Josta vahinkovakuutustoiminnan käteisiä varoja 41 miljoonaa euroa (11).

Segmenttikohtaiset tiedot

Segmenttikohtaiset tiedot on laadittu IFRS 8 Toimintasegmentit -standardin mukaisesti. Standardin lähtökohtana on taloudellinen informaatio, jota toiminnasta vastaava päättäjä säännöllisesti seuraa. Segmenttijako ja esittämistapa perustuvat johdon raportointiin.

Pohjola-konserni on organisoitu kolmeen liiketoimintasegmenttiin, jotka ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Varainhoito. Liiketoimintasegmentit sekä Konsernitoiminnot muodostavat konsernin toimintasegmentit. Pohjola Pankki Oyj:n hallitus on konsernin toiminnasta vastaava päättäjä, joka osoittaa resurssit toimintasegmenteille ja arvioi niiden tuloksellisuutta.

Pohjola konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi OP Osuuskunnan tekemän ostarjouksen mukaisesti rakennejärjestelyjä, jossa Varainhoitosegmentti siirretään vuoden 2015 aikana pois Pohjola-konsernista suoraan OP Osuuskunnan omistukseen. Varainhoitosegmentti raportoidaan IFRS 5 mukaisesti tuloksessa lopetettuna toimintona ja taseessa omistajille jaettavana omaisuuserinä ja velkoina. Pankkitoiminta-, vahinkovakuutus- ja konsernitoimintojen segmentit raportoidaan jatkuvina toimintoina.

Segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteet

Segmenttiraportointi noudattaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmenteille kohdistetaan ne tuotot, kulut, varat ja velat, joiden katsotaan välittömästi kuuluvan tai olevan järkevällä perusteella niille kohdistettavissa. Konsernitoiminnoissa esitetään ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei kohdisteta liiketoimintasegmenteille. Segmenttien väliset konserneliminoinnit raportoidaan sarakkeessa eliminoinnit. Konsernin sisäiset siirtohinnat perustuvat markkinahintoihin. Investointeina esitetään aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenot. Segmenttien henkilömäärinä esitetään kauden lopun henkilömäärät.

Pankkitoiminnan, Varainhoidon ja Konsernitoimintojen pääomitus perustuu luottolaitoslain mukaiseen Pohjola-konsernin vakavaraisuuslaskelmaan. Vakavaraisuuslaskennan mukaiset pääomavaateet on jaettu toimintasegmenteille. Pääomia toimintasegmenteille on kohdistettu siten, että Core Tier 1-vakavaraisuus on 11 %.

Vahinkovakuutuksen pääomitus perustuu Solvenssi II -ehdotuksen mukaiseen vakavaraisuuspääomavaatimukseen (SCR) lisättyinä yrityskaupassa syntyneillä aineettomilla hyödykkeillä ja liikearvolla. Vahinkovakuutuksen SCR-vaade on katettu Core Tier 1 -pääomalla ja aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon pääomavaade Tier-lainoilla.

Pankkitoiminta

Pohjolan Pankkitoiminta tarjoaa ratkaisuja yritysten ja yhteisöjen rahoitus- ja taloudenhallintatarpeisiin. Pankkitoiminnan liiketoiminta-alueet ovat Yrityspankki, Markets ja Baltian pankkitoiminta.

Yrityspankki tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille rahoitus- ja kassanhallintapalveluja sekä ulkomaankaupan rahoituspalveluja. Se myöntää luottoja, takauksia sekä saatava- ja kohdevakuudellista rahoitusta. Tuotot muodostuvat pääosin luotonannon marginaaleista sekä rahoituksen järjestämisestä ja maksuliikkeen hoitamisesta saaduista palkkiotuotoista.

Markets -liiketoiminta-alueen palvelutarjontaan kuuluvat velkaemissioiden järjestäminen, corporate finance -palvelut, custody-, osake-, valuutta-, rahamarkkina- ja johdannaistuotteet sekä sijoitustutkimus. Markets toteuttaa kansainvälisillä markkinoilla sekä asiakkaidensa että pankin omia toimeksiantoja. Lisäksi se on aktiivinen toimija kansainvälisillä johdannaismarkkinoilla, euroalueen valtioiden joukkolainamarkkinoilla sekä yrityslainamarkkinoilla. Toiminnan tuotot muodostuvat nettopalkkiotuotoista sekä trading-toiminnan tuotoista. Pohjola Corporate Finance Oy on sulautunut Pohjola Pankki Oyj:öön 31.12.2013 ja se sisältyy Markets liiketoimintaan.

Baltian pankkitoiminta tarjoaa rahoitusyhtiötuotteita Virossa, Latviassa ja Liettuaassa. Pohjola on etabloitunut omilla konttoreillaan Viroon, Latviaan ja Liettuaan.

Vahinkovakuutustoiminta

Vahinkovakuutustoimintaa harjoitetaan Suomessa kolmessa yhtiössä. Pohjola Vakuutus Oy on yleisvahinkovakuutusyhtiö, A-Vakuutus Oy on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen ja Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen matkavakuuttamiseen. Virossa vahinkovakuutustoimintaa harjoittaa Seesam Insurance AS yhtiö, jolla on sivuliikkeet Latviassa ja Liettuaassa. Pohjola Terveys Oy fuusioitui 30.10.2014 Pohjola Vakuutus Oy:öön.

Vahinkovakuutussegmenttiin kuuluu myös Omasairaala Oy, joka aloitti varsinaisen liiketoimintansa vuoden 2013 alussa.

Vahinkovakuutustoiminnan tuotteisiin kuuluvat yritys- ja henkilöasiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Kotimaan palveluverkosto myy lisäksi yrityksille OP Ryhmän henki- ja eläkevakuutuksia ja Ilmarisen työeläkevakuutuksia sekä hoitaa Suomi-yhtiön ja Ilmarisen asiakaspalvelua. Lisäksi palkkiotuottoja kertyy eräiden lakisääteisten maksujen hoidosta ja riskienhallintapalveluista.

Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja muodostuu vakuutusteknisestä katteesta, sijoitustoiminnan tuotoista ja muista tuotoista ja kuluista. Vakuutustekninen kate syntyy, kun vakuutusmaksutuotosta vähennetään korvaus- ja liikekulut. Vakuutustoiminnan kannattavuuden tärkein mittari on yhdistetty kulusuhde, joka kertoo korvaus- ja liikekulujen suhteen vakuutusmaksutuottoihin. Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tehtävänä on sijoittaa vastuuvelan ja oman pääoman katteena olevat varat turvallisesti, tuottavasti ja riskit riittävästi hajauttaen.

Varainhoito

Pohjola Varainhoidon muodostavat Pohjola Varainhoito Oy, Pohjola Asset Management Execution Services Oy, Pohjola Kiinteistösijoitus Oy ja osakkuusyhtiö Access Capital Partners Group SA. Pohjola Varainhoito tarjoaa suomalaisille instituutioille ja varakkaille yksityishenkilöille täyden valtakirjan salkunhoitoon ja konsultatiiviseen salkunhoitoon perustuvia varainhoitopalveluja. Lisäksi OP-Rahastoyhtiön rahastojen salkunhoito on pääosin keskitetty Pohjola Varainhoitoon. Laajan oman salkunhoidon lisäksi Pohjola Varainhoidolla on noin 30 kansainvälistä yhteistyökumppania, joiden rahastovalikoimasta löytyy rahastoja sekä instituutio- että private-asiakkaiden tarpeisiin. Pohjola Kiinteistösijoitus on keskittynyt kiinteistösijoittamiseen Suomessa sekä kiinteistö pääomarahastojen valintaan kansainvälisillä markkinoilla. Liiketoiminnon tuotot muodostuivat pääosin omaisuudenhoitopalkkioista.

Konsernitoiminnot

Konsernitoimintoihin on keskitetty konsernia ja sen liiketoimintaa tukevat toiminnot kuten mm. talous ja rahoitus.

Konsernitoimintojen vastuulla on OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankkien ja Pohjola-konsernin rahoituksen ja maksuvalmiuden hallinta. Se vastaa myös ryhmän tukkuvarainhankinnasta. Konsernitoiminnoissa esitetään lisäksi ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu liiketoimintasegmenteille. Konsernin verot kohdistetaan kokonaisuudessaan Konsernitoimintoihin.

Eliminoinnit

Liiketoimintojen väliset eliminoinnit esitetään eliminoinnit -sarakeessa.

Segmenttikohtaiset tiedot

2014, milj. e	Jatkuvat toiminnot			Lopetetut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
	Pankki-toiminta	Konserni-toiminnot	Vahinko-vakuutus	Varainhoito		
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	255					255
Markets	28					28
Muut toiminnot		-3	-26	2	1	-26
Yhteensä	283	-3	-26	2	1	257
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	103	4	15	64	-8	178
Kaupankäynnin nettotuotot	84	-8	0	0	1	77
Sijoitustoiminnan nettotuotot	5	55		0	4	64
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta			466		0	466
Sijoitustoiminnasta			171		2	173
Muista eristä			-42			-42
Yhteensä			595		2	597
Liiketoiminnan muut tuotot	13	9	11	1	-1	33
Tuotot yhteensä	488	56	595	67	-1	1 206
Henkilöstökulut	55	6	102	14	0	177
Ict-kulut	34	5	53	3	1	97
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä			21	2		24
Muut poistot ja arvonalentumiset	14	1	16	1		31
Muut kulut	57	24	180	11	-2	269
Kulut yhteensä	160	36	372	31	-1	598
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	328	20	223	36	0	608
Saamisten arvonalentumiset	25					25
Osuus osakkuusyriyten tuloksesta			0	1	0	2
Tulos ennen veroja	303	20	223	38	0	584
Käyvän arvon rahaston muutos	-1	33	49	0	-1	79
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	-42	-5	-2	0		-50
Laaja tulos ennen veroja	259	48	270	37	-1	613

2013, milj. e	Jatkuvat toiminnot			Lopetetut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
	Pankki-toiminta	Konserni-toiminnot	Vahinko-vakuutus	Varainhoito		
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	227					227
Markets	-3					-3
Muut toiminnot		27	-24	3	1	6
Yhteensä	224	27	-24	3	1	230
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	100	-1	17	51	-4	162
Kaupankäynnin nettotuotot	101	-12	0	0	3	93
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0	46		0		46
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta			440			440
Sijoitustoiminnasta			131		-1	131
Muista eristä			-43			-43
Yhteensä			529		-1	528
Liiketoiminnan muut tuotot	17	9	10	1	0	38
Tuotot yhteensä	443	69	532	55	-1	1 097
Henkilöstökulut	57	6	107	14		184
Ict-kulut	31	5	50	3	1	90
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä			21	2		24
Muut poistot ja arvonalentumiset	15	1	14	1		31
Muut kulut	54	15	174	11	-2	252
Kulut yhteensä	157	27	366	32	-1	581
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	285	41	166	24	0	516
Saamisten arvonalentumiset	35	2				37
Osuus osakkuusyriyten tuloksesta			0	0	0	0
Tulos ennen veroja	251	39	166	24	0	479
Käyvän arvon rahaston muutos	9	-6	-17	0	-1	-15
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	0	0	0	0		
Laaja tulos ennen veroja	260	33	149	24	-1	465

	Pankki- toiminta	Konserni- toiminnot	Vahinko- vakuutus	Omistajille jaettavat Varain- hoito	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
31.12.2014, milj. e						
Saamiset asiakkailta	15 222	537			-246	15 513
Saamiset luottolaitoksilta	483	13 566	5	7	-24	14 037
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	373	-13				360
Vahinkovakuutustoiminnan varat			4 150		-297	3 854
Sijoitusomaisuus	553	7 581	16	9	-9	8 151
Sijoitukset osakkuusryityksissä			2	27		29
Muut varat	6 335	1 721	732	136	-165	8 759
Varat yhteensä	22 968	23 392	4 905	180	-741	50 703
Velat asiakkaille	8 434	3 233			-226	11 442
Velat luottolaitoksille	609	4 878			-246	5 241
Vahinkovakuutustoiminnan velat			3 116		-144	2 972
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 672	16 157			-46	17 782
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-20	1 054	50			1 084
Muut velat	7 043	1 685	79	10	-44	8 773
Velat yhteensä	17 738	27 007	3 245	10	-705	47 295
Oma pääoma						3 408
Henkilömäärä	616	33	1 766	88		2 503
Investoinnit, milj. e	10	2	14	2		28

	Pankki- toiminta	Konserni- toiminnot	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
31.12.2013, milj. e						
Saamiset asiakkailta	14 432	291			-213	14 510
Saamiset luottolaitoksilta	659	11 300	4	3	-21	11 945
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	487	-42				444
Vahinkovakuutustoiminnan varat			3 750		-248	3 502
Sijoitusomaisuus	524	7 025	16	22	-14	7 574
Sijoitukset osakkuusryityksissä			2	27		29
Muut varat	3 792	1 242	780	114	-109	5 819
Varat yhteensä	19 894	19 816	4 552	166	-604	43 824
Velat asiakkaille	7 035	3 309			-160	10 183
Velat luottolaitoksille	614	4 387			-213	4 789
Vahinkovakuutustoiminnan velat			2 844		-98	2 746
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		16 159			-62	16 097
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		934	50			984
Muut velat	4 381	1 463	56	9	-33	5 877
Velat yhteensä	12 029	26 252	2 950	9	-566	40 675
Oma pääoma						3 150
Henkilömäärä	634	26	1 872	88		2 620
Investoinnit, milj. e	15	1	27	2		45

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Sisällysluettelo

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. Riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet
3. Laatimisperiaatteen muutos

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

4. Korkokate
5. Saamisten arvonalentumiset
6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot
7. Palkkiotuotot ja -kulut
8. Kaupankäynnin nettotuotot
9. Sijoitustoiminnan nettotuotot
10. Liiketoiminnan muut tuotot
11. Henkilöstökulut
12. Poistot
13. Muut kulut
14. Tuloverot
15. Omistajille jaettavat omaisuuserät, velat ja lopetetut toiminnot

Tasetta koskevat liitetiedot

16. Käteiset varat
17. Saamiset luottolaitoksilta
18. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
19. Johdannaissopimukset
20. Saamiset asiakkailta
21. Vahinkovakuutustoiminnan varat
22. Sijoitusomaisuus
23. Uudelleenluokitellut saamistodistukset
24. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset
25. Aineettomat hyödykkeet
26. Aineelliset hyödykkeet
27. Muut varat
28. Verosaamiset
29. Velat luottolaitoksille
30. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat
31. Johdannaissopimukset
32. Velat asiakkaille
33. Vahinkovakuutustoiminnan velat
34. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
35. Varaukset ja muut velat
36. Verovelat
37. Velat, joilla on huonompi etuoikeus
38. Oma pääoma

Riskienhallinnan liitetiedot

39. Pohjola-konsernin vastuiden maajakauma
Pankki- ja konsernitoimintojen riskiasema
40. Lainoista ja muista saamisista kirjatut kumulatiiviset arvonalentumistappiot
41. Vastuut

42. Vastuut sektoreittain
 43. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
 44. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys
 45. Yritysvastuut toimialoittain
 46. Yritysvastuut rating-luokittain
 47. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan
 48. Rahoitus- ja vakuutuslaitosvastuut rating-luokittain
 49. Saadut vakuudet vakuuslajeittain
 50. Varainhankinnan rakenne
 51. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
 52. Likviditeettireservi
 53. Varojen ja velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan
 54. Markkinariskin herkkyyshanalyysi
 55. Osakeriski
 56. Kiinteistöriski
- Pilari III:n mukaiset vakavaraisuustiedot
57. Omat varat
 58. Omien varojen vähimmäisvaatimus
 59. Vakavaraisuuden tunnusluvut
 60. Johdannaissopimukset ja vastapuoliriski
- Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema
61. Riskinkantokyky
 62. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys
 63. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia
 64. Suurvahinkojen kehitys
 65. Vakuutusliikkeen kannattavuus
 66. Vakuutusvelan luonnetta kuvaavia tietoja
 67. Vakuutusvelan arvioitu maturiteettijakauma
 68. Sijoitustoiminnan riskiasema
 69. Sijoitusriskien herkkyyshanalyysi
 70. Korkoriski
 71. Valuutariski
 72. Vastapuoliriski

Muut tasetta koskevat liitetiedot

73. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
74. Toistuvast käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
75. Annetut vakuudet
76. Saadut rahoitusvakuudet

Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot

77. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
78. Johdannaissopimukset
79. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely
80. Ehdolliset velat ja varat
81. Muut vuokrasopimukset
82. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa

Muut liitetiedot

83. Lähipiiritapahtumat
84. Muuttuva palkitseminen

Liite 1. Pohjola-konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleistä

Pohjola on johtava vahinkovakuuttaja ja instituutioiden varainhoitaja sekä yksi johtavista yrityspankeista Suomessa. Pohjolalla on vakiintunut ja laaja yhtiöistä ja instituutioista koostuva asiakaskunta, jolle se tarjoaa kattavan valikoiman pankki-, vahinkovakuutus- ja varainhoitopalveluita. Lisäksi Pohjola tarjoaa henkilöasiakkaille vahinkovakuutus- ja varainhoitotuotteita ja -palveluita. Pohjola toimii myös keskuspankkina OP Ryhmän osuuspankeille.

OP Osuuskunta toteutti helmikuussa 2014 julkistamansa ostotarjouksen ja sai välimiesoikeuden päätöksellä omistusoikeuden kaikkiin Pohjola Pankki Oyj:n osakkeisiin osakeyhtiölain 18 luvun 6§:n mukaisesti. Kaupankäynti Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeilla päättyi välimiesoikeuden päätöksen seurauksena 29.9.2014 ja osake poistettiin Helsingin Pörssistä 30.9.2014. OP Osuuskunta merkittiin ainoana osakkeenomistajana Pohjola Pankki Oyj:n osakasluetteloon 7.10.2014

Pohjolalla on neljä toimintasegmenttiä: Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus, Varainhoito ja Konsernitoiminnot. Pankkitoiminta tarjoaa yrityksille ja instituutioasiakkaille rahoitus-, sijoitus- ja maksuliikennetarjousia kansainvälisesti. Vahinkovakuutus tarjoaa yritys- ja henkilöasiakkaille vahinkovakuutus tuotteita, joihin sisältyvät sekä lakisääteiset että vapaaehtoiset vahinkovakuutukset. Varainhoito vastaa OP Ryhmän suurimpien institutionaalisten ja henkilöasiakkaiden varainhoidosta. Lisäksi OP-rahastojen salkunhoito on keskitetty Varainhoitoon. Näiden kolmen liiketoimintasegmentin lisäksi Konsernitoiminnot-segmentissä esitetään keskuspankkitoiminnan ja varainhallinnan sekä hallinnollisten toimintojen tulokset.

OP Osuuskunnan ostotarjouksen toteutumisen seurauksena Pohjola-konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi rakennejärjestelyjä, joissa mm. varainhoitosegmentti siirretään pois Pohjola-konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Tästä johtuen varainhoitosegmentti on raportoitu IFRS 5 mukaisesti tuloksessa lopetettuina toimintoina ja taseessa omistajille jaettavina omaisuuserinä ja velkoina. Pankkitoiminta, vahinkovakuutus ja konsernitoiminnot raportoidaan tuloksessa jatkuvina toimintoina.

Pohjola Pankki Oyj kuuluu OP Ryhmään, joka muodostuu 181 osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. OP Ryhmän jäsenluottolaitoksiin kuuluvat Pohjola, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Korttiyhtiö Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP Osuuskunnan jäsenosuuspankit.

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti jäsenluottolaitokset, mukaan lukien Pohjola, ja OP Osuuskunta vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että laissa määritellyt selvitystilän edellytykset täyttyvät, OP Osuuskunnalla on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan ylimääräisiä maksuja viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettujen loppusummien perusteella.

Pohjolan kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity katuosoite on Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki. Pohjolan rekisteröity postiosoite on PL 308, 00013 Pohjola. Jäljennös Pohjola-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.pohjola.fi tai yhtiön toimipisteestä.

Pohjolan emoyhtiö on OP Osuuskunta, jonka konsernitiilinpäätökseen Pohjola-konsernin tiedot yhdistellään.

Jäljennös OP Osuuskunnan tilinpäätöksestä on saatavissa käyntiosoitteessa Vääksyntie 4, 00510 HELSINKI. OP Ryhmän tilinpäätös on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai yhtiön toimipisteestä osoitteesta Vääksyntie 4, 00510 Helsinki.

Pohjolan hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 5.2.2015.

1.1 Laatimisperusta

Konsernitiilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2014. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti. Pohjolan liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Pohjola otti käyttöön vuonna 2014 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 10 "Konsernitiilinpäätös" rakentuu nykyisille periaatteille, joiden mukaan määräysvalta ratkaisee, sisällytetäänkö tietty yhteisö emoyrityksen konsernitiilinpäätökseen. Standardi sisältää uutta ohjeistusta sellaisia tilanteita varten, joissa määräysvallan olemassaolo on vaikea todeta. Standardimuutoksen johdosta Pohjola konsernin tilinpäätökseen

yhdisteltävien tytäryhtiöiden määrä kasvoi kahdella kiinteistösijoitusrahastolla. Standardimuutoksen vaikutukset on esitetty liitteessä 3 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset.

- IFRS 11 "Yhteisjärjestelyt" -standardi painottaa yhteisjärjestelyjen kirjanpidollisessa käsittelyssä niistä seuraavia oikeuksia ja veloitteita ennemmin kuin niiden oikeudellista muotoa. Yhteisjärjestelyjä on kahden tyyppisiä: yhteiset toiminnot ja yhteisytykset. Lisäksi standardi edellyttää, että yhteisyrytyksien raportoinnissa käytetään ainoastaan pääomaosuusmenetelmää. Muutoksella oli vähäinen vaikutus Pohjolan taseeseen ja laajaan tuloslaskelmaan. Pohjolan omistamat kiinteistöyhtiöt on raportoitu yhteisinä toimintoina ja ne on yhdistelty suhteellisen yhdistelyn menetelmällä. Standardimuutoksen vaikutukset on esitetty liitteessä 3 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset.
- IFRS 12 "Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä" standardi sisältää liitetietovaatimukset, jotka koskevat erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä, mukaan lukien tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, yhteisjärjestelyt, strukturoidut yhteisöt ja muut konsolidoimattomat yhtiöt. Uusi standardi laajensi liitetietoa 97 Omistukset tytäryhtiöissä, strukturoidussa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa.
- IAS 32:n Rahoitusinstrumentit: esittämistapa muutos "Rahoitusvarojen ja -velkojen vähentäminen toisistaan". Muutos tarkensi rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä koskevia sääntöjä ja lisäsi aihetta koskevaa soveltamisohjeistusta. Standardin muutoksella ei ollut olennaista vaikutusta Pohjolan tilinpäätökseen.
- IAS 36:n Omaisuuserien arvon alentuminen muutos "Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot kerrytettävissä olevasta rahamäärästä rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien osalta". Muutos täsmensi liitetietovaatimuksia, jotka koskevat sellaisia rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joihin on kohdistunut arvonalentumiskirjauksia.
- IAS 39:n Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen muutos "Johdannaisten uudistaminen ja suojauslaskennan jatkaminen". Muutos koski suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä tilanteissa, joissa johdannaissopimus siirretään keskusvastapuoliselvitykseen. Standardimuutoksen myötä suojauslaskentaa voidaan jatkaa tiettyjen ehtojen täytyessä kyseisissä siirtotilanteissa.
- IFRIC 21 tulkinta "Julkiset maksut" koski julkisen maksun suorittamisvelvollisuutta koskevan velan kirjanpito-käsittelyä. Tulkinta määritteli mikä on veloitteen synnyttävä tapahtuma, joka aiheuttaa julkisen maksun suorittamisvelvollisuutta koskevan velan kirjaamisen. Pohjolassa tulkinta koski mm. pankkiverovelan ja talletussuojarahaston kannatusmaksuvelan kirjaamista.

Pohjola-konsernin tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa (suojatun riskin osalta), johdannaissopimuksia ja sijoituskiinteistöjä.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina.

Pohjola-konsernin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaiset Pilari 3 -vakavaraisuustiedot julkaistaan osana OP Ryhmän tilinpäätöstä. Pohjola-konsernista esitetään omat varat, omien varojen vähimmäisvaatimus, vakavaraisuuden tunnusluvut sekä johdannaissopimukset ja vastapuoliriski.

1.2 Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisemmin kohdassa 1.6 "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

1.3 Yhdistelyperiaatteet

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiön Pohjola Pankki Oyj:n sekä tytäryhtiöt joissa emoyhtiöllä on määräysvalta. Pohjola konsernilla on määräysvalta yrityksessä, jos se olemalla osallisena siinä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa (strukturoidut yhteisöt mukaan luettuina). Suurin osa tytäryrityksistä on täysin konsernin omistuksessa, jolloin määräysvalta perustuu äänivaltaan.

Pohjola toimii sijoittajana ja sijoitusrahastojen hallinnoijana erilaisissa sijoitusrahastoissa saadakseen sijoitustuottoja sekä erilaisia palkkiotuottoja. Rahastot, jotka on luokiteltu strukturoiduiksi yhteisöiksi on konsolidoitu konsernin tilinpäätökseen silloin, kun konsernin määräysvalta ei perustu äänioikeuksiin vaan merkityksellisten toimintojen ohjaamiseen, altistumiseen rahaston muuttuviin tuottoihin sekä rahaston hallinnon järjestämiseen. Määräysvallan muutoksia konserniin yhdistellyissä rahastosijoituksissa seurataan neljännesvuosittain. Määräysvallan tarkastelussa otetaan huomioon sijoittajan valta ohjata sijoituskohteen merkityksellisiä toimintoja sekä sijoittajan altistumista muuttuville tuotoille.

Kun konsernin määräysvalta lakkaa, jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja kirjanpitoarvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Tämä käypä arvo toimii alkuperäisenä kirjanpitoarvona, kun jäljelle jäävä osuutta myöhemmin käsitellään osakkuusyrityksenä, yhteisyrytyksenä tai rahoitusvaroina. Lisäksi asianomaisesta rahastosta aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja määriä käsitellään ikään kuin konserni olisi suoraan luovuttanut niihin liittyvät varat ja velat. Tämä voi tarkoittaa, että aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjatut määrät siirretään tulosvaikutteisiksi.

Konsernin keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yhtiön yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Nettovarat ylittävä osuus hankintamenosta esitetään liikearvona. Mikäli hankintameno on pienempi kuin nettovarojen käypä arvo, erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Hankintaan liittyvät menot kirjataan toteutuessaan kuluksi. Mahdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti raportointikauden päättämispäivänä.

Osakkuusyhtiöt, joissa Pohjolalla on yli 20–50 prosenttia osakekannan äänimäärästä ja joissa Pohjola käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa, mutta ei määräysvaltaa, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa sijoitus kirjataan alun perin hankintameno määräisenä ja sitä lisätään tai vähennetään kirjaamalla sijoittajan osuus sijoituskohteen hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiön velvoitteiden täyttämiseen..

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteinen määräysvalta on järjestelyä koskevan määräysvallan pitämistä yhteisenä sopimukseen perustuen, ja se vallitsee vain silloin, kun merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksymistä. Yhteisjärjestely on joko yhteinen toiminto tai yhteisyritys. Yhteisyritys on järjestely, jossa konsernilla on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen, kun taas yhteisessä toiminnossa konsernilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Kiinteistöyhtiöt yhdistellään Pohjola-konsernin tilinpäätökseen yhteisinä toimintoina yhdistelemällä konsernin omistusosuutta vastaava osuus kiinteistöyhtiön omaisuuseristä ja veloista.

Tilikauden aikana hankitut tytär- tai osakkuus- tai yhteisjärjestelyt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, yhteisen määräysvallan tai huomattavan vaikutusvallan ja luovutetut vastaavasti siihen saakka, jolloin määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

1.3.1 Määräysvallattomien omistajien osuudet

Tilikauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajien osuuteen ja määräysvallattomien omistajien osuuteen esitetään tuloslaskelmassa, ja laajan tuloksen jakautuminen esitetään erillisessä laajassa tuloslaskelmassa.

Tilikauden tulos sekä laaja tulos kohdistetaan määräysvallattomille omistajille siinäkin tapauksessa, että sen seurauksena määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään taseessa osana omaa pääomaa. Mikäli sijoituskohteen pääoma ei täytä IAS 32 mukaisia oman pääoman kriteereitä, esitetään määräysvallattomien osuus nettovarallisuudesta velkana.

Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteellisenä osuutena hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin hankinnalle.

1.4 Omistajille jaettavat omaisuuserät, -velat ja lopetetut toiminnot

Omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja niihin liittyvät velat luokitellaan omistajille jaettavaksi, mikäli ne on päätetty siirtää kirjanpitoarvoin OP Ryhmän sisällä rakennejärjestelyjen seurauksena. Omistajille jaettavaksi luokittelun edellytyksien katsotaan täyttyvän, kun siirto on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, kun johto on sitoutunut siirtoon ja siirron odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, joka on luokiteltu omistajille jaettavaksi ja joka täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:

1. Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö.
2. Se on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee erillisen keskeisen liiketoiminta-alueen siirtoa.

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omana eränään konsernin tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa. Omistajille jaettavat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja niihin liittyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Jos myöhemmin todetaan, että omistajille jaettavaksi luokitellun omaisuuserän (tai luovutettavien erien ryhmän) luokittelun edellytykset eivät enää täyty, kyseinen omaisuuserä (tai omaisuuserien ryhmä) siirretään takaisin esitettäväksi jatkuvissa toiminnoissa ja arvostettavaksi siihen sovellettavien IFRS-standardien mukaisesti.

1.5 Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjaus-kuukauden keskipäätöskurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina tai -tappioina tuloslaskelman erään Kaupankäynnin nettotuotot.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskipäätöskurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan muuntoeroksi muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenuon eliminoinnista ja hankinnan jälkeen kertyneistä oman pääoman erien muutoksesta syntyneet muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

1.6 Rahoitusinstrumentit

1.6.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanimukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten niiden käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Epäliikvideille tuotteille on tyypillistä, että hinnoittelumallilla laskettu hinta poikkeaa toteutuneesta kauppahinnasta. Toteutunut kauppahinta on kuitenkin paras osoitus tuotteen käyvää arvoa. Toteutuneen kauppahinnan ja markkinahintoja käyttävän hinnoittelumallin avulla lasketun hinnan erotuksena saatu tulos, Day 1 profit/loss, jaksotetaan tuloslaskelmaan sopimuksen voimassaoloajalle tai sitä lyhyemmälle ajalle ottaen huomioon tuotteen rakenne ja vastapuoli. Jaksottamatta oleva osuus tuloutetaan kuitenkin heti, mikäli tuotteelle on saatavilla aito markkinahinta tai markkinoille muodostuu vakiintunut hinnoittelukäytäntö. Epäliikvidien rahoitusvarojen määrä taseessa on epäolennainen.

1.6.2 Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Jokaisen raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut.

Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman, omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin.

Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm:

- merkittävää heikkenemistä liikkeeseenlaskijan tuloksessa, luottoluokituksessa, taseessa, maksukäyttäytymisessä tai liiketoimintasuunnitelmissa sekä epäedullisia muutoksia liikkeeseenlaskijan taloudellisessa tai toiminnallisessa ympäristössä,
- bona fide -tarjousta ostaa sama tai samanlainen sijoitus markkinoilta alle hankinta-arvon,
- tapahtumia tai olosuhteita, jotka heikentävät merkittävästi liikkeeseenlaskijan toimintamahdollisuuksia ja jatkuvuutta (going concern), esim. toiminnasta aiheutuneet negatiiviset kassavirrat, pääomien riittämättömyys, käyttöpääoman vähäisyys,
- velallisen konkurssi tai muu uudelleenjärjestely tulee todennäköiseksi,
- velallisen sopimusrikkomusta,
- velalliselle annettua myönnytystä,
- aikaisemmin kirjattua arvonalennusta ja
- rahoitusinstrumentin toimivien markkinoiden häviämistä.

Lisäksi oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta merkittävä tai pitkäaikainen arvonalentuminen alle sen hankintamenon on objektiivinen näyttö arvonalentumisesta.

Arvonalentumisten kirjaamista on käsitelty tarkemmin eri rahoitusinstrumenttiryhmien kohdalla.

1.6.3 Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

1.6.4 Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen konsernin taseessa

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, sekä muihin rahoitusvelkoihin. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä eli päivänä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset -ryhmään luokitellut saamistodistukset kirjataan rahoitusvaroiksi kauppapäivänä ja annetut lainat sinä päivänä, jolloin asiakas nostaa lainan.

Ne rahoitusvarat ja -velat nettoutetaan taseessa, jossa Pohjolalla on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laininlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. Taseessa netotetaan keskusvastapuoliselvityksessä olevat OTC-korkojohdannaiset, jotka selvitetään päivittäisessä selvitysprosessissa London Clearing Housen kanssa.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

1.6.4.1 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon ja transaktiomenot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Myöhempi käyvän arvon muutos samoin kuin myyntivoitot ja -tappiot, korkotuotot ja -kulut sekä osinkotuotot kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa mukaiseen erään.

1.6.4.1.1 Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat sekä johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntivelat ovat velvoitteita toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty, mutta joita ei ole ollut omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksi myynti). Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaissopimukset paitsi tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaiset ja takaussopimusjohdannaiset.

1.6.4.1.2 Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritellään sellaisiksi.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat ovat joukkovelkakirjalainoja, joita hallinnoidaan ja tuloksellisuutta arvioidaan konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti käyvin arvoin mahdollisimman oikean ja ajantasaisen kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Raportointi konsernin johdolle tehdään käyvin arvoin.

Liiketoiminnan luonne on pitkän aikavälin sijoitustoimintaa, joten rahoitusvarat esitetään erillään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen ryhmään luokitellaan myös sellaiset yhdistetyt instrumentit, joissa kytketyn johdannaisten käypää arvoa ei pystytä määrittämään erikseen.

1.6.4.2 Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaissopimusten varoihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja joita ei noteerata aktiivisilla markkinoilla.

Vakuutus sopimukseen, korvaustenhoidosopimukseen sekä sijoitusten myyntiin liittyvät saamiset esitetään tässä ryhmässä. Konsernin taseessa tällaiset rahoitusvarat esitetään saamisina asiakkailta, luotto- ja rahoituslaitoksilta tai vahinkovakuutus toiminnan varoina.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa hankintameno, joka on annetun vastikkeen käypä arvo, johon on lisätty välittömästi kohdistettavissa olevat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä.

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset arvioidaan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentumiset arvioidaan saamisryhmäkohtaisesti.

Arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Saamisen arvo on alentunut, jos sen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo – vakuus huomioon otettuna – on pienempi kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus on lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Arvonalentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen. Arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti yksittäin merkittävistä lainoista ja saamisista. Jos lainoja ja muita saamisista ei tarkastella saamiskohtaisesti, ne tulevat saamisryhmäkohtaisen arvonalennuslaskennan piiriin. Ryhmäkohtaisena arvonalentumisena kirjataan syntyneet mutta ei vielä raportoidut tappiot, joita ei vielä voida kohdistaa tietyille asiakaslainalle. Ryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin. Malli on johdettu vakavaraisuuslaskennassa käytetystä odotetun tappion mallista, johon on tehty oikaisuja vastaamaan IFRS-vaatimuksia. Suurimmat oikaisut liittyvät vakavaraisuudelle asetettuihin

viranomaisrajoihin sekä tappion synnyttävän tapahtuman toteutumiseen. Mallissa saamiset ryhmitellään luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin rating-luokittain. Ryhmäkohtaisen arvonalentuminen lasketaan rating-luokittain odotetun tappion perusteella, jonka lisäksi laskennassa huomioidaan vakuuksien diskonttatut nykyarvot sekä aikaisempi keskimääräinen tappiokehitys.

Jos luoton maksusuunnitelmaa muutetaan, muutoksen syy ja vakavuusaste luokitellaan sisäisellä asteikolla. Osa maksusuunnitelmien muutoksista tehdään asiakassuhteiden hoidon perusteella eivätkä ne johdu asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen. Joissakin tapauksissa asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen annetaan myönnytys lainaehtoihin esim. lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi tai muu luoton uudelleenjärjestely, jolla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja rajoittamaan vastuiden luottoriskiä. Tällaiset uudelleen neuvotellut luotot raportoidaan ongelmasaamisina. Maksusuunnitelman muutokset, jotka johtuvat asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä vaikuttavat yhdessä muiden kriteerien kanssa asiakkaan luottoluokitusta heikentävästi ja siten lisäävät ryhmäkohtaisen arvonalennuksen määrää. Korkeimman vakavuusasteen maksusuunnitelman muutoksella on vaikutus myös luoton ohjautumiseen saamiskohtaisen arvonalentumistestauksen piiriin. Jos asiakas on pysynyt uudessa maksusuunnitelmassa eikä asiakkaan vastuista ole kirjattu saamiskohtaista arvonalennusta, se poistuu ongelmasaamisten ryhmästä. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Lainat ja saamiset luokitellaan liitetiedoissa luoton laadun arvioimiseksi myös sen perusteella miten velallisen arvioidaan suoriutuvan tulevista maksuvelvoitteistaan. Laina luokitellaan järjestämättömäksi ("non-performing") silloin, kun sen maksut ovat erääntyneet yli 90 pv, asiakas on luokiteltu ryhmän sisäisessä 12-portaisessa ratingluokittelussa kahteen heikoimpaan luokkaan (11 tai 12) tai lainaan on tehty saamiskohtainen arvonalentuminen. Muissa tilanteissa laina luokitellaan terveeksi ("performing").

Saamiskohtainen sekä ryhmäkohtainen arvonalentuminen kirjataan erillisiä vähennystilejä käyttäen, jotka esitetään saamisten tase-erän vähennyksenä. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelmassa erään Saamisten arvonalentumiset. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Laina kirjataan pois taseesta, kun perintätoimet on suoritettu loppuun tai lainan ehtoja muutetaan merkittävästi (esim. uudelleenrahoitus) tai muutoin johdon päätöksellä. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuksi. Mikäli asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta saadaan objektiivista näyttöä, aiemmin kirjattujen arvonalentumisten määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuvat muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

1.6.4.3 Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirrat ja jotka on hankittu aikomuksella pitää ne eräpäivään saakka. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kirjataan alun perin käypään arvoon, johon lisätään transaktiomenot. Myöhemmin ne käsitellään kirjanpidossa jaksotetun hankintamenon määräisinä efektiivisen koron menetelmällä.

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumista tarkastellaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin lainojen ja saamisten arvonalentumista. Saamistodistuksen arvonalentumisena kirjataan sen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen ryhmästä myydään sijoituksia ennen niiden eräpäivää vain IAS 39 -standardissa mainituissa poikkeustilanteissa.

1.6.4.4 Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin, mutta jotka saatetaan myydä ennen eräpäivää. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista, osakkeista ja osuuksista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenuon, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisätyn hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai on objektiivista näyttöä siitä, että sen arvo on alentunut.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottoluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintamenon. Jos oman pääoman ehtoisen arvopaperin markkina-arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen edelleen alentuu, kirjataan arvonalennus tuloslaskelmaan.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellun, arvonalentuneen saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Jos arvonalentuneen oman pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Myytävässä oleviin rahoitusvaroihin liittyvät korkotuotot kirjataan tuloslaskelman erään "Korkokate" ja osingot erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot", vahinkovakuutuksen osalta molemmat kirjataan "Vahinkovakuutustoiminnan nettotuottoihin".

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkotuottoihin lainan arvioidulle juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä.

1.6.5 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

1.6.6 Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokitellut rahoitusvelat. Muita rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotetun hankintamenon määräisinä.

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkokuluihin lainan juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä.

1.6.7 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset luokitellaan suojaaviin ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin ja ne sisältävät korkojohdannaiset, valuuttajohdannaiset, osakejohdannaiset, hyödykejohdannaiset ja luottojohdannaiset. Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon.

Konsernin riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi.

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Sopimuksia ei voi käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei täytä standardin kriteerejä. Konsernin emoyhtiössä Pohjola Pankki Oyj:ssä tehdään myös johdannaissopimuksia, joilla tosiasiaassa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä.

Keskusvastapuoliselvityksessä olevien OTC-korkojohdannaisten käyvät arvot selvitetään päivittäin käteissuorituksella. Taseessa nämä selvitetty johdannaiset netotetaan ja ne näkyvät nettona käteisvarojen muutoksena. Muut johdannaiset esitetään taseessa bruttoperiaatteella, jolloin positiiviset arvomuutokset esitetään Johdannaissuorina ja negatiiviset arvomuutokset Johdannaissuorina.

1.6.7.1 Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä koronvaihtosopimuksista saatujen ja niistä maksettujen korkojen erotus merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten arvomuutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot" tai "Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot". Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvomuutokset kirjataan varoiksi erään "Johdannaissopimukset, varat" tai "Vahinkovakuutustoiminnan varat" ja negatiiviset erään "Johdannaissopimukset, velat" tai "Vahinkovakuutustoiminnan velat".

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseessa käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan Korkokatteeseen.

1.6.8 Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tekohehkellä ja suojausperiodin aikana vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen tai rahavirtojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Suojauslaskennassa ei käytetä makrosuojausmallia eikä EU:n sallimaa IAS 39 ns. "carve-out"-standardia.

1.6.8.1 Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin käyvän arvon suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Suojausinstrumentteina käytetään koronvaihtosopimuksia sekä koron- ja valuuttavaihtosopimuksia. Osake- ja valuutariskin suojaus kohdistuu vahinkovakuutuksen osakerahastosijoituksiin.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana suojatun riskin osalta käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan Korkokatteeseen lukuun ottamatta Vahinkovakuutuksen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvien rahastosijoitusten ja niitä suojaavien instrumenttien arvonmuutoksia, jotka kirjataan Vahinkovakuutustoiminnan nettotuottoihin.

1.6.8.2 Rahavirran suojauslaskenta

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen ja velkojen korkorahavirtoja. Lisäksi rahavirran suojausta käytetään korkosidonnaisuuksittain määritellyn luottokannan tulevien korkovirtojen suojaukseen. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihtosopimuksia.

Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Tehoton osuus kirjataan tulokseen. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulokseen sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

1.7 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä luetaan sijoituskiinteistöiksi. Omassa tai henkilökunnan käytössä olevaa osuutta ei kuitenkaan lueta sijoituskiinteistöksi silloin, kun tämä osa on myytävissä erikseen. Konsernin taseessa sijoituskiinteistöt esitetään sijoitusomaisuutena tai vahinkovakuutustoiminnan varoina.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon, joka sisältää transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen sijoituskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon. Myös rakenteilla olevat sijoituskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon edellyttäen, että käypä arvo on luotettavasti määritettävissä. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan joko vahinkovakuutuksen tai sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Jos vertailukelpoista markkinatietoa arvioitavaa kohdetta vastaavien kiinteistöjen toteutuneista kauppahinnoista ei ole saatavilla, käytetään liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyn pohjana tuottoarvolaskentaa ja kohdekohtaiseen nettotuottoon perustuvia sisäisiä laskentamalleja. Tuottoarvon laskennassa hyödynnetään sekä ryhmän sisäistä että ulkoista tietoa. Kohteen nettotuotto muodostuu vuokratuottojen ja hoitokulujen erotuksesta ja se perustuu voimassa olevien vuokrasopimusten mukaiseen tuottoon tai, sikäli kun voimassa olevaa vuokrasopimusta ei ole, keskimääräisiin markkinavuokriin. Tuotoista vähennettävät kulut perustuvat pääosin toteutuneisiin kuluihin. Laskennassa huomioidaan myös oletus kohteen vajaakäytöstä. Tuottoarvon laskentaa varten markkinavuokra- ja kustannustasoista hankitaan tietoa ryhmän oman asiantuntemuksen lisäksi ulkopuolisista lähteistä. Sijoituskiinteistöjen tuottovaatimukset määräytyvät kohteen

käyttötarkoituksen, sijainnin ja kunnon/ajanmukaisuuden perusteella ja ne perustuvat KTI Kiinteistötieto Oy:n toimittamiin markkinatietoihin.

Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppa-arvomenetelmällä perustuen vastaavanlaisten kohteiden toteutuneisiin kauppahintatietoihin ja OP Ryhmän sisäiseen asiantuntemukseen. Rakentamattomien tonttien arvossa on huomioitu arviointihetken kaavoitus- ja markkinatilanne. Merkittävimpien kohteiden käypä arvo perustuu ulkopuolisten, AKA-auktorisoitujen arvioitsijoiden laatimiin arviokirjoihin. Ulkopuoliset arvioitsijat käyttävät arviointinsa pohjana kassavirta-analyysia.

1.8 Aineettomat hyödykkeet

1.8.1 Liikearvo

1.1.2010 jälkeen tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus käyvin arvo in hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuna ylittävät ryhmän osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

Aiemmin tapahtuneissa hankinnoissa liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää ryhmän osuuden hankittujen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana.

Liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin kuuluvia yrityksiä. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla.

1.8.2 Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat asiakassuhteet arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Asiakassuhteista muodostuva aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Pohjola-konsernissa hankittujen asiakassuhteiden taloudelliseksi vaikutusajaksi on arvioitu 10–13 vuotta.

1.8.3 Tuotemerkit

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat tuotemerkit arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen tuotemerkkien taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Tuotemerkkien arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

1.8.4 Vakuutus sopimusten aktivoidut hankintamenot

Ulkomaisissa tytäryhtiöissä aktivoidaan uusien vakuutus sopimusten hankintaan tai olemassa olevien sopimusten uudistamiseen liittyviä kuluja. Aktivoidut kulut poistetaan tasapoistoin sopimusten vaikutusaikana, joka on vakuutuskausi. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutus sopimuksiin liittyvän velan riittävyystestin yhteydessä.

1.8.5 Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintameno on. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2–10 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa hyödykkeiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

Aineettomana hyödykkeenä esitetään atk-ohjelmistojen ja -hyödykkeiden kehittämisestä johtuvat menot silloin, kun niiden määrä voidaan luotettavasti selvittää ja niistä koituu tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Poistoaika on pääosin 3–10 vuotta. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

1.9 Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintameno on. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	20–50 vuotta
Koneet ja kalusto	3–10 vuotta
Atk-laitteistot	3–5 vuotta
Autot	5–6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

1.9.1 Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja niistä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (tuotemerkit). Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämistä rahamäärästä, ylittävä osa kirjataan kuluksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerrytettävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohtaisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Diskonttokorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä. Edellä mainittujen vuosittain testattavien omaisuuserien arvonalentumistarve määritellään aina käyttöarvon laskennan kautta.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön eli liiketoimintasegmentin tai siihen kuuluvan yrityksen kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

1.10 Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään taseessa saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitusleasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo, tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatuista varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruisen korkoprosentti.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vuokratuotot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Muulla vuokrasopimuksella vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa.

1.11 Työsuhde-etuudet

1.11.1 Eläke-etuudet

Pohjolan konserniyhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan joko OP-Eläkekassassa tai vakuutusyhtiöiltä otetuina vakuutuksina. Eräät Pohjola-konsernin yritykset ovat järjestäneet työntekijöilleen lisäeläketurvan joko OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

Konsernissa on sekä etuuspohjaisia että maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. OP-Eläkekassassa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoidulta osin ovat etuuspohjaisia järjestelyjä. Vakuutusyhtiöissä hoidetut järjestelyt voivat olla joko etuus- tai maksupohjaisia. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaan etuuspohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut". Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä ei ole muita maksuvelvoitteita.

Etuuspohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä, OP-Eläkekassassa ja OP-Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä velkaeränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu käyttäen ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaattikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetty diskonttaus korko on määritelty yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen raportointikauden päättymispäivän markkinatuoton perusteella.

Eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Kirjattaessa uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä muihin laajan tuloksen eriin, ei näitä eriä enää siirretä tulosvaikutteisesti myöhemmillä tilikausilla.

Eläkejärjestelyn supistaminen kirjataan tapahtumahetkellä.

1.11.2 Johdon pitkän aikavälin palkitseminen johdon

Konsernissa on käytössä johdon lyhyen- ja pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä, joiden perusteella niihin kuuluvat henkilöt voivat saada joko pelkästään rahana tai osittain OP:n liikkeeseen laskeman debentuurilainan ja rahan yhdistelemänä selvitetävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamastaan työsuorituksesta. Palkitsemisjärjestelmien arvioitu maksimimäärä lasketaan järjestelmän myöntämishetkellä. Kuluksi kirjattava määrä jaksotetaan henkilöstökuluihin ja siirtovelkoihin oikeuden syntymisajanjakson kuluessa.

Saavutettujen tavoitteiden mukainen toteutuneen palkkion määrä tarkastetaan neljännesvuosittain. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdolliset vaikutukset kirjataan henkilöstökuluna tuloslaskelmaan, ja vastaava oikaisu tehdään siirtovelkoihin.

1.12 Vakuutustoiminnan varat ja velat

1.12.1 Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen ja velkojen luokittelu

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu on esitetty kohdassa Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen konsernin taseessa.

1.12.2 Vakuutusyhtiöiden myöntämien sopimusten luokittelu ja ryhmittely

Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään sopimuksen omistajalta vakuutusyhtiölle merkittävä vakuutusriski, siten kuin se on määritelty IFRS 4 -standardissa. Muut sopimukset, joita yhtiö saa toimilupansa perusteella myöntää, ovat sijoitus sopimuksia. Jos sopimuksessa ei ole tilinpäätöshetkellä merkittävää vakuutusriskiä, mutta sopimuksen omistajalla on oikeus muuttaa sopimusta siten, että sopimus siirtää merkittävän vakuutusriskin yhtiölle, niin sopimus luokitellaan vakuutus sopimukseksi. Vahinkovakuutusyhtiöiden myöntämät sopimukset ovat lähes kaikki vakuutus sopimuksia.

Vakuutus sopimukset jaetaan sopimuksen riskin mukaan ryhmiin siten, että kussakin ryhmässä sopimusten riskit ovat homogeenisia. Vahinkovakuutus sopimusten ryhmittelyssä otetaan huomioon vakuutettu kohde ja eroavuudet vakuutus sopimuskausien pituuksissa tai siinä kuinka kauan keskimäärin kuluu vakuutus tapahtuman sattumisesta siihen, että se on kokonaan korvattu (vahingon selviämisenopeus).

Vakuutus sopimusten pääryhmät ovat lyhytkestoiset vahinkovakuutus sopimukset ja pitkäkestoiset vakuutus sopimukset.

Lyhytkestoisten vakuutus sopimusten voimassaoloaika on yleensä 12 kuukautta tai vähemmän, hyvin harvoin yli kaksi vuotta. Etenkin yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvovakuutukset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset ovat yleensä jatkuvia vuosivakuutuksia, jotka luetaan lyhytkestoisiksi.

Pitkäkestoisiksi vahinkovakuutus sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta. Näitä ovat ainaisvakuutukset sekä asuntokauppalain mukaiset rakennusvirhevakuutukset.

Vakuutus sopimusten kuvaukset on esitetty riskienhallinnan periaatteiden vakuutus toiminnan osuudessa.

1.12.3 Vakuutus yhtiöiden myöntämien sopimusten kirjaaminen ja arvostaminen

Sopimukset kirjataan silloin, kun yhtiöllä alkaa velvollisuus maksaa niistä korvaus mahdollisen vakuutus tapahtuman sattuessa.

Vakuutus sopimukset arvostetaan ja käsitellään vakuutus sopimus standardin IFRS 4 mukaan. Sijoitus sopimukset arvostetaan standardin IAS 39 mukaan.

Vakuutus yhtiöiden myöntämien vakuutus sopimus standardin mukaan arvostettavien sopimusten velka lasketaan pääosin kansallisiin laatimis periaattein. Tasoitus määrää ei kuitenkaan lueta velkaan ja se huomioidaan omassa pääomassa.

Velka koostuu vakuutus maksuvastuusta ja korvaus vastuusta. Vahinkovakuutuksen vakuutus maksuvastuu on voimassa olevien sopimusten jäljellä olevien vakuutus aikojen odotettavissa olevista korvauksista ja muista kuluista aiheutuva velka. Korvaus vastuu on jo sattuneiden tunnettujen tai tuntemattomien vakuutus tapahtumien aiheuttamista korvaus- ja selvittely kuluista aiheutuva velka.

1.12.3.1. Vahinkovakuutus yhtiöiden myöntämien sopimusten arvostaminen

Vakuutus maksut tuloutetaan vakuutus sopimuksen voimassaoloaikana pääsääntöisesti ajan kulumisen suhteessa. Rakennusvirhevakuutuksissa ja ainaisvakuutuksissa tuloutus tapahtuu kuitenkin vakuutus riskin jakautumisen suhteessa. Näissä vakuutuksissa tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutus maksutulosta merkitään taseeseen vakuutus maksuvastuuna ja jaksotetaan vakuutus maksutuotoksi riskiä vastaavasti sopimuksen voimassaolokaudelle.

Asiakkaalle maksettavat korvaukset ja vahingon selvittelystä aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset kirjataan korvauskuluksi vahingon sattumishetken perusteella. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös konsernille vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvaus vastuuseen. Korvaus vastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista vahingoista. Korvaus vastuuseen sisältyvä varaus jo sattuneiden vahinkojen vielä toteutumattomia vahingon selvittely kuluja varten perustuu korvaus käsittelyn arvioituihin kustannuksiin.

Lakisääteisen rakennusvirhevakuutuksen ja ainaisvakuutusten vakuutus maksuvastuu sekä eläke muotoisiin korvauksiin liittyvä korvaus vastuu lasketaan diskonttausta käyttäen. Konsernin soveltama diskonttokorko on vakio koko eläke ajalle. Sen määrittämisessä otetaan huomioon yleinen korkokehitys. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-odotusta eikä viranomais määräyksillä säädettyä tasoa. Ajan kulumisesta johtuva velan lisäys (diskonttauksen purkautuminen) esitetään tulos laskelmassa omana eränään vahinkovakuutuksen nettotuotoissa muissa vahinkovakuutuksen erissä. Vahinkovakuutuksen vakuutus velan korkoriskiä pienennetään hankkimalla korkojohdannaisia, jotka arvostetaan taseessa käypään arvoon tulos vaikutteisesti. Johdannaisten arvo sisältyy vakuutus velkaan, koska johdannaisista saatava etu käytetään sopimuksesta maksettavien korvausten kassavirtoihin.

1.12.4 Vakuutus sopimukseen liittyvän velan riittävyystesti

Tilinpäätöspäivänä arvioidaan, onko taseeseen merkitty velka riittävä. Testauksessa käytetään tarkastelu hetken arvioita vakuutus sopimusten tulevasta rahavirroista. Jos arviointi osoittaa, että vakuutus sopimuksista aiheutuvan velan kirjanpito arvo vähennettynä vakuutus sopimusten aktivoituihin hankintamenoihin liittyvillä aineettomilla hyödykkeillä ei ole riittävä, vajaus kirjataan tulokseen ensisijaisesti tekemällä lisäpoisto aineettomista hyödykkeistä ja toissijaisesti kasvattamalla velan määrää.

1.12.5 Vakuutus maksutulo

Tulos laskelman vakuutus toiminnan nettotuottoihin sisältyvä vakuutus maksutulo on vastike kauden aikana alkaneesta vakuutus turvasta.

Vakuutusmaksutulosta on vähennetty vakuutusmaksuvero, mutta ei palkkioita eikä vakuutusmaksusaamisten luottotappioita.

Vahinkovakuutus sopimusten vakuutusmaksut kirjataan vakuutusmaksutuloksi vakuutuskauden alkaessa.

1.12.5.1 Vakuutus sopimukseen liittyvät saamiset ja velat

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan vakuutuskauden alkaessa, kun oikeus saamiseen syntyy. Saamiset ovat pääasiassa saamia vakuutus enottajilta ja vain vähäisessä määrin vakuutus edustajilta. Etukäteen maksetut vakuutus maksut merkitään Vahinkovakuutus toiminnan velkoihin erään "Velat ensivakuutus toiminnasta".

Vahinkovakuutuksen vakuutus sopimukseen perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä saamisen arvonalentumisesta, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti. Saamisista vähennetään sekä lopullisiksi todetut arvonalentumiset (luottotappiot) että veloituksen perimisvaiheen perusteella tilastollisesti todetut arvonalentumiset.

1.12.6 Vahinkotavara ja regressisaamiset

Regressisaamiset ja yhtiön omistukseen siirtynyt vahinkotavara kirjataan käyvästä arvostaan taseen "Vahinkovakuutus toiminnan varoihin" korvauksen maksun yhteydessä.

1.12.7 Jälleenvakuutus sopimukset

Konsernin ottamalla jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sopimusta, joka täyttää vakuutus sopimuksen määritelmän ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutus yhtiöltä, mikäli konserni joutuu itse muiden vakuutus sopimusten perusteella korvaus velvolliseksi.

Jälleenvakuutus sopimukseen perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että konserni ei saa mahdollisesti kaikkia rahamääriä, joihin sillä on oikeus sopimuksen ehtojen mukaan, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavalle tasolle.

Jälleenvakuutus sopimusten perusteella saatavat suoritukset merkitään taseessa Vahinkovakuutuksen varoihin joko "Lainoihin ja muihin saamisiin" tai "Saamisiin jälleenvakuutus sopimuksista". Viimeksi mainitut saamiset vastaavat jälleenvakuuttajien osuutta konsernin jälleenvakuuttamien vakuutus sopimusten vakuutus maksu- ja korvaus vastuusta. "Lainoihin ja muihin saamisiin" merkityt erät ovat lyhyempiaikaisia saamia. Jälleenvakuuttajille maksamatta olevat vakuutus maksut kirjataan Vahinkovakuutus toiminnan velkoihin erään "Velat jälleenvakuutus toiminnasta".

1.12.8 Rinnakkaisvakuutus ja poolit

Konserni osallistuu joihinkin rinnakkaisvakuutus järjestelyihin yhdessä muiden vakuutus enanttajien kanssa. Rinnakkaisvakuutus sopimuksista konserni käsittelee vakuutus sopimuksena vain sopimuksessa tarkoitettua konsernin oman osuuden. Konsernin vastuu rajoittuu tähän osuuteen.

Konserni merkitsee osuuksia vakuutus sopimuksista myös poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimukseen, jotka vahvistetaan vuosittain. Konserni käsittelee vakuutus sopimuksina oman suhteellisen osuutensa poolien hoitamasta ensivakuutus liikkeestä ja poolilta jäsenille tulevasta jälleenvakuutus liikkeestä. Poolin osuus näistä vakuutus sopimuksista käsitellään jälleenvakuutuksena. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Konserni kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

1.13 Varukset ja ehdolliset velat

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialiseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta ryhmän määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

1.14 Tuloverot ja laskennalliset verot

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät Pohjolan konserniyhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin tai muihin laajan tuloksen eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan ja laskennalliset verot voimassa olevan verokannan tai tilinpäätöspäivään mennessä hyväksytyn, tulevia vuosia koskevan verokannan perusteella.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistettavista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan. Konsernissa merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät verotuksellisista varauksista (mm. luottotappiovarauksesta), sijoitusten arvostamisesta käypään arvoon sekä vahinkovakuutuksen tasoitumäärän eliminoinnista.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei netoteta. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyin verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

1.15 Tuloutusperiaatteet

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumistestaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen.

Tuloslaskelmassa esitetään tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Yhteenveto tuloslaskelmaerien esittämisestä tilinpäätöksessä:

Korkokate	korkoinstrumenttien saadut ja maksetut korot, jaksotettu nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus, korkojohdannaisten korot sekä arvonmuutos käyvän arvon suojauksessa, palkkiot, joiden katsotaan olevan korvausta pankin ottamasta rahoitusinstrumenttiin liittyvästä riskistä ja joiden katsotaan kuuluvan kiinteäksi osaksi rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	vakuutusmaksutulo, vakuutusvelan muutos, sijoitustoiminnan tuotot ja kulut (korot, osingot, realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot, arvonalentumiset) sekä maksetut korvaukset
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	palkkiotuotot ja -kulut sekä epäliikvideihin johdannaisiin liittyvän ns. Day 1 -profitin jaksotus
Kaupankäynnin nettotuotot	käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutokset ilman kertyneitä korkoja, myyntivoitot ja -tappiot sekä osingot
Sijoitustoiminnan nettotuotot	myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot, arvonalentumiset, osingot sekä sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset, myyntivoitot ja -tappiot, vuokrat ja muut kiinteistöihin liittyvät kulut
Liiketoiminnan muut tuotot	muut liiketoiminnan tuotot, keskuspankkipalvelumaksu
Henkilöstökulut	palkat, palkkiot, eläkekulut, johdon pitkän aikavälin palkkiot, henkilösivukulut
Muut hallintokulut	toimistokulut, ICT-kulut, muut hallintokulut
Liiketoiminnan muut kulut	pankkivero, poistot, vuokrat ja muut kulut

1.16 Segmenttiraportointi

Toimintasegmenttien määrittelyn lähtökohtana on taloudellinen informaatio, jota toiminnasta vastaava päättäjä säännöllisesti seuraa. Raportoivat toimintasegmentit ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus, Varainhoito ja Konsernitoiminnot.

Kuvaus toimintasegmenteistä ja segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteet on kerrottu segmenttikohtaisten tietojen yhteydessä.

1.17 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan velan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja epävarmuustekijöitä. Vahinkovakuutuksen osalta ulkoista toimintaympäristöä koskevien oletusten lisäksi arviointi pohjautuu pääosin omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattiseen analysointiin. Johdon harkintaa edellytetään erityisesti velan diskonttokoron määrittämisessä sekä arviotaessa jo sattuneiden vahinkojen korvausmenoa. Vakuutus sopimukseen liittyvien arvioiden epävarmuustekijöistä ja niiden vaikutuksista on kerrottu liitetiedossa 33 ja 76.

Strukturoituihin yhteisöihin tehtyjen sijoitusten tuottaman määräysvallan tarkastelussa arvioidaan sijoittajan valtaa ohjata sijoituskohteen merkityksellisiä toimintoja sekä sijoittajan altistumista muuttuville tuotoille. Merkityksellisiä toimintoja koskevan vallan ja muuttuville tuotoille altistumisen tarkastelu sisältää harkintaa. Määräysvallan syntymistä arvioidaan tarkemmin, kun sijoituksen tuottama osuus sijoituskohteen nettovarallisuudesta ja tuotosta ylittää 10–20 %. Sijoituskohte konsolidoidaan tytäryrityksenä viimeistään silloin kun konsernin osuus yhtiön muuttuvasta tuotosta ylittää 37 % ja muuttuvan tuoton ja vallan välillä todetaan yhteys.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen vakuutus sopimusten, asiakassuhteiden ja tuotemerkkien arvot perustuvat arvioihin muun muassa tulevista rahavirroista sekä käytettävästä diskonttokorosta. Näiden oletusten ja arvioiden vaikutukset on kerrottu liitetiedossa 25.

Liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja käytettävän diskonttokoron suhteen. Näiden oletusten ja arvioiden vaikutukset on kerrottu liitetiedossa 25.

Saamisten arvonalentumistestaus laaditaan joko saamiskohtaisesti tai saamisryhmäkohtaisesti. Saamiskohtainen arvonalentumistestaus perustuu johdon arvioon tulevaisuuden rahavirroista lainakohtaisesti. Kriittisimpänä tekijänä lainakohtaisessa arvonalentumistestauksessa on määrittää rahavirta, jonka toteutuminen on todennäköisintä.

Saamisryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin, jossa tulevia todennäköisiä tappioita oikaistaan historiatietoihin perustuvilla toteutuneilla tappioilla. Tällöin johdon harkintaa tarvitaan siihen, kuinka hyvin historiatiedoilla oikaistut arviot tulevaisuuden tappioista vastaavat toteutuneita tappioita ja tarvitaanko niihin mahdollisia oikaisuja.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen, lainoihin ja saamiin sisältyvien saamistodistusten sekä eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumisen testaus on tehtävä jokaisena tilinpäätöspäivänä. Mikäli arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, arvon alentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Objektiivisen näytön todentamiseen sisältyy johdon harkintaa. Oman pääoman ehtoisten instrumenttien osalta arvonalentuminen on lisäksi kirjattava, mikäli arvonalentuminen on merkittävä tai pitkäaikainen. Merkittävän ja pitkäaikaisen arvonalennuksen määrittäminen on osa normaalia johdon harkintaa. Objektiivisen näytön määrittäminen tehdään kaksivaiheisesti listaamalla ensin säännöllisesti tiettyjen hälytysrajojen ylittävät instrumentit erityistarkasteluun. Erityistarkastelussa olevia instrumentteja arvioidaan jatkuvasti arvonalentumisen varalta. Arvonalennus kirjataan viimeistään silloin kun instrumenttikohtaisesti määritellyt enimmäisrajat pitkäaikaisuuskriteereille (keskimäärin 18 kk) tai 40 %:n merkittävyyskriteeri ylittyvät.

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäksi arvioitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio instrumentin käyvistä arvoista. Kun rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla, johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava kuinka paljon käytetään muita tietoja.

Eläkevelvoitteiden nykyarvo riippuu useista eri tekijöistä, jotka määritetään vakuutusmatemaattisesti useita oletuksia käyttäen. Diskonttauskorko, tulevat palkkojen ja eläkkeiden korotukset ja inflaatio ovat oletuksia, joita käytetään eläkkeistä aiheutuvia nettomenoja (tai -tuloja) määritettäessä. Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset vaikuttavat eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvoon. Asia on esitetty tarkemmin liitetiedossa 35.

Sijoituskiinteistöjen arvostaminen käypään arvoon pohjautuu tietyiltä osin johdon tekemiin arvioihin kohteiden markkina-arvoista. Sijoituskiinteistöjen arvostuksessa on käytössä myös tuottoarvomenetelmään pohjautuva laskentamalli, jossa hyödynnetään arvioita kohteiden tulevista nettotuotoista. Asia on esitetty tarkemmin liitetiedossa 74.

1.18 Uudet standardit ja tulkinnat

Pohjola-konserni ottaa käyttöön vuonna 2015 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IAS 19:n Työsuhde-etuudet muutos Defined Benefit Plans: Employee Contributions (sovellettava 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla on selvennetty kirjanpitokäsittelyä, kun etuusperusteisessa järjestelyssä edellytetään työntekijöiden tai kolmansien osapuolien maksuja järjestelyyn. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta Pohjolan tilinpäätökseen.

IASB (International Accounting Standards Board) on julkaissut myös muita tulevia merkittäviä standardimuutoksia.

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa nykyisen standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. IFRS 9 muuttaa rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista sekä sisältää rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin uuden, odotettuihin luottotappioihin perustuvan mallin. Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen vastaavat suurelta osin nykyisiä IAS 39:n vaatimuksia. Suojauslaskennan osalta säilyvät entiset suojauslaskentatyytit. Aiempaa useampia riskipositioita voidaan ottaa suojauslaskennan piiriin ja suojauslaskennan periaatteita on yhtenäistetty riskienhallinnan kanssa. Pohjolassa arvioidaan parhaillaan standardin vaikutuksia.
- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi ei vaikuta rahoitusinstrumenttien tai vakuutusten tuloutukseen ja koskee lähinnä erilaisia palkkiotuottoja. Standardi sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen ja korvaa nykyisen IAS 18 -standardin. Myynnin kirjaaminen voi tapahtua ajan kuluessa tai tietynä ajankohtana, ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen. Standardi lisää myös esitettävien liitetietojen määrää. Pohjolassa arvioidaan parhaillaan standardin mahdollisia vaikutuksia.

Näitä standardimuutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Liite 2. Pohjola-konsernin riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet

Pohjolan arvot sekä strategiset ja taloudelliset tavoitteet muodostavat riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan perustan. Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

Pohjolan suhtautuminen riskinottoon on maltillinen ja liiketoiminta perustuu harkittuun riski/tuotto-ajatteluun. Pohjolassa sovelletaan kokonaisvaltaista riskienhallintaa, jonka avulla pyritään tunnistamaan, arvioimaan ja rajoittamaan kaikki liiketoimintaan liittyvät merkittävät riskit hyväksyttävälle tasolle.

Riskinottoa ohjataan hallituksen hyväksymällä Pohjola-konsernin riskipolitiikalla, joka perustuu OP Ryhmän riskipolitiikkaan. Riskipolitiikassa vahvistetaan vuosittain konsernin yhtiöiden liiketoimintojen noudatettavaksi ne riskienhallinnalliset linjaukset, tavoitteet ja rajaukset, joilla liiketoimintaa ohjataan OP Ryhmän ja Pohjola-konsernin strategioissa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi. Vahinkovakuutustoimintaa ohjaavat lisäksi henkilö- ja yritysasiakkaiden riskipolitiikat, jälleenvakuutusperiaatteet, sijoitussuunnitelmat ja vakuutusvelan korkoriskin suojaamista koskeva politiikka.

1. Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on turvata Pohjola-konsernin riskinkantokyky ja maksuvalmius ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus.

Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta. Vakavaraisuuden hallinta perustuu ennakoivaan lähestymistapaan ja sen lähtökohdaksi on konsernin liiketoimintastrategia ja -suunnitelmat. Oikein mitoitettu riskinotto, pääomarakenne, vahva tuloskunto ja ennakoiva riskienhallinta turvaavat Pohjola-konsernin riskinkantokyvyn. Riskien- ja vakavaraisuuden hallinta on integroitu kiinteäksi osaksi sen liiketoimintaa ja johtamista.

Pohjola-konsernissa noudatetaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamia riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteita. Periaatteet linjaavat, miten riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessi järjestetään OP Ryhmässä ja sen yhteisöissä.

1.1 Riskien tunnistaminen, arviointi ja mittaus ja rajaus

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessiin sisältyy liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskien jatkuva tunnistaminen ja arviointi. Uusien liiketoimintamallien ja uusien tuotteiden riskit arvioidaan keskusyhteisön riskienhallinnan hyväksymien menettelytapojen mukaisesti ennen niiden käyttöönottoa.

Mitattavissa olevat riskit rajoitetaan limiiteillä, jotka keskusyhteisön johtokunta asettaa vakavaraisuudelle ja merkittävälle riskeille. Limiiteillä turvataan se, ettei Pohjola-konserni toiminnassaan ota niin suurta riskiä, että se vaarantaisi konsernin tai OP Ryhmän vakavaraisuuden, kannattavuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden.

Pohjola-konsernin omia varoja arvioidaan suhteessa taloudelliseen pääomavaateeseen sekä nykyisiin ja ennakoitavissa oleviin sääntelypohjaisiin vähimmäispääomavaatimuksiin. Arvioinnissa hyödynnetään myös stressitestien tuloksia.

Keskusyhteisön riippumaton riskienhallinta seuraa Pohjola-konsernin ja sen tytäryritysten riskiaseman ja riskinkantokyvyn kehitystä. Se raportoi säännöllisesti havainnoistaan ja arvioistaan Pohjola Pankin hallitukselle, OP Osuuskunnan johtokunnalle ja hallintoneuvoston riskienhallintavaliokunnalle.

1.2 Taloudellinen pääomavaade

Taloudellinen pääomavaade on OP Ryhmän oma arvio pääoman määrästä, joka riittää kattamaan liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskeistä syntyvät mahdolliset vuotuiset tappiot 99,97 prosentin varmuudella. Taloudellinen pääomavaade lasketaan riskilajikohtaisilla malleilla, joiden tulokset yhdistetään ottaen huomioon riskilajien väliset korrelaatiot ja näistä johtuvat hajautushyödyt.

Taloudellinen pääomavaade jakautuu määrällisiin riskeihin sekä laadullisiin, ns. arvioitaviin riskeihin. Määrällisiä riskejä ovat luottoriski, pankkitoiminnan korko-, osake-, kiinteistö- ja sijoitusten spreadriski sekä vakuutustoiminnan markkinariskit ja vakuutusriskit. Arvioitavat riskit sisältävät operatiivisen riskin ja muut arvioitavat riskit. Muihin arvioitaviin riskeihin sisällytetään ne merkittäviksi arvioidut riskit, joita ei ole otettu huomioon taloudellisen pääomavaateen muissa riskilajikohtaisissa malleissa. Nämä riskit syntyvät tyypillisesti ulkoisista tekijöistä, kuten muutoksista kilpailu- ja markkinatilanteesta tai viranomaisten

sääntelytoimenpiteistä. Pohjola-konsernin taloudellisesta pääomavaateesta noin kolmannes muodostuu luottoriskeistä ja noin viidennes vakuutustoiminnan markkinariskeistä.

Taloudellisen pääomavaateen mallissa riskejä tarkastellaan monien riskilajien osalta laajemmin kuin viranomaisvaatimusten mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa. Tällaisia riskilajeja ovat erityisesti pankkitoiminnan korkoriski, vakuutustoiminnan markkinariskit ja muut arvioitavat riskit. Luottoriskin pääomavaateen laskennassa keskeisin ero liittyy keskittymäriskin huomioimiseen. Lisäksi useat riskilajit huomioidaan taloudellisen pääomavaateen laskennassa erillisinä, kun vakavaraisuuslaskennassa ne sisältyvät luottoriskin pääomavaateeseen.

Taloudelliseen pääomavaateeseen perustuvia mittareita hyödynnetään muun muassa tavoite- sekä limiittimittaristossa, luottojen ja vakuutusten hinnoittelun pohjana sekä pääomasuunnittelussa pääomapuskurin määrittelyssä.

1.3 Pääomasuunnittelu

Pääomasuunnittelun tavoitteena on varmistaa ennakoivasti vakavaraisuuden riittävyys poikkeuksellisissakin olosuhteissa sekä toiminnan jatkuvuus. Pääomasuunnitelma sisältää mm. vakavaraisuutta koskevat määrälliset ja laadulliset tavoitteet, ennakoivan varautumissuunnitelman sekä vakavaraisuuden seuranta- ja ohjausmenettelyt valmiustasoin.

Vakavaraisuuden hallinnassa painotetaan kannattavuutta ja pääomien tehokasta käyttöä. Pääomien hallinta hoidetaan keskitetysti Pohjola Pankki Oyj:n emoyhtiön OP Osuuskunnan toimesta.

2. Riskienhallinnan organisointi

Pohjolan hallitus päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteista ja organisoinnista, vahvistaa riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikan, sijoitussuunnitelmat sekä merkittävimmät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet.

Lisäksi hallitus valvoo ja seuraa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteuttamista. Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävydestä, vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, arvioi konsernin ja yhtiökohtaisten pääomapuskurien tarpeen, vahvistaa pääomasuunnitelmat, omien varojen ennakoivan varautumissuunnitelman ja päättää periaatteista, joilla varmistetaan, että yhtiö ja sen konserni toimii ulkoisen sääntelyn ja sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti (compliance). Lisäksi hallitus päättää raportoinnista, jolla ylin johto seuraa konsernin ja tytäryhtiöiden liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiasemaa. Hallitus arvioi vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta Pohjola-konsernissa laajempaan kokonaisuuteen vähintään kerran vuodessa.

Hallitus hyväksyy myös konsernin päätöksentekojärjestelmän ja nimittää Pohjolan rahoitusjohdon jäsenet sekä vahvistaa Underwriting-johdon tehtävänkuvauksen ja tehdyt nimitykset. Edellä mainituissa tehtävissä hallitus toimii keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti.

Hallitus valvoo yhtiön riskienhallintajärjestelmien kattavuutta ja toimivuutta sekä pääomien määrää ja laatua, tuloksen kehittymistä, riskiasemaa sekä riskipolitiikan, limiittien ja muun ohjeistuksen noudattamista. Lisäksi hallitus valvoo, että yhtiön riskienhallinta on lakien ja viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaista.

Rahoitusjohdon tehtävänä on Pohjola-konsernin luottoriskien hallinta. Rahoitusjohto tekee valtuuksien puitteissa asiakas-, pankki- ja maariskiä koskevia vastuuraja-, limiitti- ja vastuupäätöksiä sekä päättää luottoihin tehtävät arvonalentumiset luottokomitean tai riskienhallinnan esityksestä. Rahoitusjohto raportoi päätöksistään OP Osuuskunnan tase- ja riskienhallintavaliokunnalle. Underwriting-johto tekee vahvistettujen valtuuksien puitteissa vakuutusliikkeen merkitsemisistä, vuosihinnoittelua, jälleenvakuuttamista ja muita merkittäviä vakuutus sopimuksen myöntämistä koskevia päätöksiä. Underwriting-johto raportoi Pohjola Vakuutuksen hallitukselle.

Pohjolan toimitusjohtaja huolehtii yhtiön kokonaisohjauksesta siten, että yhtiölle asetetut tulos-, riskinkantokyky- ja muut tavoitteet saavutetaan yhteisiä strategioita ja toimintaperiaatteita noudattaen. Pohjola-konsernin liiketoiminnot ovat ensisijaisessa vastuussa riskinotosta, tuloksesta ja sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteiden noudattamisesta. Liiketoiminnoissa on oikeus tehdä riskin ottamista koskevia päätöksiä hyväksytyjen päätöksentekovaltuuksien, vastuurajojen ja limiittien puitteissa.

OP Osuuskunnan keskusyhteisökonsernin uusi organisaatio astui voimaan 1.10.2014. Uuden johtamisjärjestelmän perustan muodostavat kolme liiketoimintasegmenttiä: pankkitoiminta, vahinkovakuutus ja varallisuudenhoito. Organisaatioiden uudistamisen myötä Pohjolan hallitus lakkautti Pohjola Pankin johtoryhmän. Samassa yhteydessä lakkautettiin myös Pohjolan hallituksen asettamat tarkastusvaliokunta, riskienhallintavaliokunta ja palkitsemisvaliokunta. Pohjolan toimintaa johdetaan jatkossa uuden keskusyhteisökonsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti kolmen liiketoimintasegmentin kautta.

Keskusyhteisö vastaa OP Ryhmän ryhmätason riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta sekä riskienhallintajärjestelmän riittävydestä ja ajanmukaisuudesta.

OP Ryhmän Riskienhallinta on liiketoiminnasta riippumaton vastuualue, joka linjaa, ohjaa ja valvoo ryhmän ja sen yhteisöjen kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja analysoi niiden riskiasemaa. Riskienhallinta painottuu ennaltaehkäisevään työhön, varautumiseen ja ennakoivaan riskiaseman analysoimiseen. Tavoitteena on turvata ryhmän ja sen yhteisöjen riittävän riskinkantokyvyn säilyminen ja varmistaa, ettei liiketoiminnan riskinotto vaaranna kannattavuutta, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta, toiminnan jatkuvuutta tai strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Pohjola-konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tehtävät on keskitetty emoyhtiöön OP Osuuskuntaan.

OP Ryhmän sisäinen tarkastus avustaa Pohjolan hallitusta ja yhtiön johtoa toiminnan ohjauksessa, valvonnassa ja varmistamisessa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa tarkastusta. Sisäisen tarkastuksen suorittama tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoimintaa. Tarkastus tukee johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Pääpaino on riskitekijöiden tunnistamisessa ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa.

3. Pohjola-konsernin riskit

Alla olevassa taulukossa on kuvattu Pohjola-konsernin merkittävimmät riskit. Taulukon jälkeisissä kappaleissa on kuvattu riskien luonnetta ja niiden hallintakeinoja.

STRATEGISET RISKIT	<ul style="list-style-type: none">Riski, joka syntyy kilpailuympäristön muutoksista, hitaasta reagoinnista muutoksiin, väärän strategian valinnasta tai strategian toteuttamisen epäonnistumisesta.
OPERATIIVISET RISKIT	<ul style="list-style-type: none">Riski taloudellisesta tappiosta tai muista haitallisista seuraamuksista, joka syntyy riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista, puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.
COMPLIANCE-RISKI	<ul style="list-style-type: none">Riski, joka aiheutuu ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen tai asiakassuhteissa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä.
MAINERISKI	<ul style="list-style-type: none">Riski maineen tai luottamuksen heikkenemisestä, joka johtuu negatiivisesta julkisuudesta tai on seurausta jonkin riskin toteutumisesta.
LUOTTORISKI	<ul style="list-style-type: none">Luottoriski tarkoittaa riskiä siitä että vastapuoli ei suoriudu velvoitteistaan.
MARKKINARISKI	<ul style="list-style-type: none">Markkinariski muodostuu korkoriskistä, sijoitusriskistä ja kiinteistöriskistä
LIKVIDITEETTIRISKI	<ul style="list-style-type: none">Maksuvalmiusriski ja rakenteellinen rahoitusriski
VAHINKOVAKUUTUS-RISKIT	<ul style="list-style-type: none">Vahinko- ja varausriski

4. Strateginen riski ja liiketoimintariskit

Strategiset riskit ja liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, sisäisestä paineesta tai markkinavoimista, jotka aiheuttavat volyymien, katteiden tai kuluja odottamattomia heilahteluja ja siten vaikuttavat tuloksen volatiliiteettiin ja pitkän tähtäimen liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseen. Strategiset riskit ja liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta sekä puutteellisesta johtamisesta ja seurannasta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

4.1 Strategisten ja liiketoimintariskien hallinta

Strategisten ja liiketoimintariskien hallinnan tavoitteena on luoda riskejä ennalta ehkäisevä kulttuuri. Riskienhallinta perustuu liiketoiminnan kaikilla osa-alueilla noudatettavaan suunnitelmallisuuteen, huolellisuuteen ja jatkuvuuteen. Riskien toteutumista ehkäistään kehittämällä prosesseja, joiden avulla kyetään tunnistamaan ja arvioimaan potentiaalisia riskejä entistä paremmin ja johtamaan riskien hallitsemiseksi käynnistettyjä toimenpiteitä tehokkaammin.

4.2 Strategisten ja liiketoimintariskien hallinnan menetelmät ja mittaus

Strategiset riskit hallitaan jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyysiin ja ennusteisiin markkina-alueiden kehityksestä, kilpailutilanteesta sekä asiakkaiden tulevista tarpeista. Strategisia riskejä seurataan liiketoiminnoittain.

Riskejä ja niiden merkitsevyyttä seurataan ja arvioidaan vuosittain liiketoimintastrategioiden ja –suunnitelmien päivitysten yhteydessä. Samassa yhteydessä arvioidaan myös toimintaympäristössä ja kilpailutilanteessa tapahtuneita muutoksia ja niiden vaikutusta strategian toteuttamiseen sekä yhdistetään tunnistetut riskitekijät suunniteltuihin strategisiin hankkeisiin.

4.3 Strategisten ja liiketoimintariskien seuranta ja raportointi

Strategisia ja liiketoimintariskejä sekä niihin liittyviä riskienhallintatoimenpiteitä seurataan käyttäen riskikarttoja ja riskirekistereitä, joihin tunnistetut ja arvioidut riskit on rekisteröity. Strategisista ja liiketoimintariskeistä laaditaan katsaukset kaksi kertaa vuodessa.

5 Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisten riskien hallinnalla varmistetaan, että operatiivinen toiminta on järjestetty asianmukaisesti eikä riskeistä aiheudu ennalta arvaamattomia taloudellisia menetyksiä tai muita haitallisia seuraamuksia, kuten maineen menetystä. Operatiivisten riskien hallintaan ja sisäiseen valvontaan myönteisesti suhtautuvaa yrityskulttuuria ylläpidetään ja vahvistetaan jatkuvasti.

Operatiiviselle riskille ei ole asetettu riskinottoa rajoittavaa riskilimiittä, mutta riskien hallinnan tavoitetaso on maltillinen. Operatiivisten riskien hallinnassa keskeistä on riskien tunnistaminen ja arviointi sekä kontrolli- ja hallintakeinojen toimivuuden ja riittävyyden arviointi. Tunnistamisessa huomioidaan myös rahoitusjärjestelmän lainvastaiseen hyväksikäyttöön (rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen) sekä sääntelyn noudattamiseen liittyvät riskit. Uusien liiketoimintamallien (ml. ulkoistukset), tuotteiden ja palveluiden riskit arvioidaan keskusyhteisön riskienhallinnan hyväksymien menettelytapojen mukaisesti ennen niiden käyttöönottoa. OP Ryhmässä tarjotaan asiakkaille vain tuotteita ja käytetään liiketoimintamalleja, jotka on hyväksytty ryhmätasolla. Liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaaviin riskeihin varaudutaan keskeisten liiketoiminta-alueiden jatkuvuussuunnittelulla. Jatkuvuussuunnittelu muodostaa pohjan myös valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin varautumiselle. Jatkuvuussuunnitelmia testataan laadittujen testaussuunnitelmien mukaisesti.

Pohjolassa noudatetaan operatiivisten riskien hallinnassa yhtenäistä ryhmätasoisista järjestelmämuuttua toimintamallia. Liiketoimintayksiköt toteuttavat operatiivisten riskien kartoitukset, jotka sisältävät liiketoimintaan liittyvien riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä riskiä pienentävien kehitystoimenpiteiden määrittelyn ja seurannan. Liiketoimintayksiköt raportoivat operatiivisten riskien raportointi- ja hallintajärjestelmän kautta kuukausittain kaikki tietyn rajan ylittävät tapahtumat. Tapahtumiin johtaneet syyt ja toimenpiteet, joihin on ryhdytty vastaavanlaisen tapahtuman ennaltaehkäisemiseksi, kuvataan raportointisovellukseen.

Konsernin ja siihen kuuluvien yhtiöiden operatiivisten riskien tasoa ja riskejä rajoittavia hallintakeinoja arvioidaan säännöllisesti sekä välittömästi aina tilanteen niin vaatiessa yhtenäisin menetelmin. Tärkeä osa operatiivisten riskien hallintaa ovat myös sisäisen tarkastuksen tekemät selvitykset sekä riittävän tiedonkulun varmistaminen.

Pohjola-konsernin operatiivisten riskien tunnistamisen ja arvioinnin koordinointi, seuranta ja raportointi toteutetaan riskienhallinnassa.

5.1 Operatiivisten riskien seuranta ja raportointi

Operatiiviset riskit luokitellaan raportointia varten eri kategorioihin. Tunnistetuista ja toteutuneista riskeistä raportoidaan toimivalle johdolle.

6. Compliance-riskit

Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-toiminnan tavoitteena on varmistaa, että konsernin kaikissa yhteisöissä noudatetaan lakeja, viranomaisten ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä OP Ryhmän ja yhteisöjen omia sisäisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita. Compliance-toiminta varmistaa myös, että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia ja eettisesti hyväksyttäviä periaatteita ja toimintatapoja.

Compliance-riskin toteutuminen voi taloudellisen menetyksen lisäksi aiheuttaa myös muita sanktioita. Tällaisia sanktioita ovat esimerkiksi yhteisösakko, erilliset velvoitteiden rikkomisesta seuraavat rikemaksut sekä viranomaisen antamat varoitukset ja huomautukset. Myös compliance-riskin seurauksena voi olla maineen tai luottamuksen heikkeneminen tai menettäminen.

Vastuu sääntelyn noudattamisesta ja noudattamisen valvonnasta konsernin yhteisöissä on ylimmällä ja toimivalla johdolla sekä kaikilla esimiehillä. Lisäksi jokainen konsernin yhteisöjen palveluksessa oleva henkilö vastaa omalta osaltaan sääntelyn noudattamisesta.

Compliance-toiminnan ohjeistuksesta, neuvonnasta ja tuesta OP Ryhmässä vastaa keskusyhteisön riippumaton riskienhallinta. Keskusyhteisökonsernin yhteisöt samoin kuin Pohjola-konserni ovat keskittäneet riskienhallintaan compliance-toiminnot.

6.1 Hallintakeinot

Compliance-riskin hallinta on osa sisäistä valvontaa ja luotettavaa hallintoa ja sellaisena kiinteä osa liiketoiminnan johtamista sekä yrityskulttuuria. Compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla, kouluttamalla ja konsultoimalla organisaatiota. Lisäksi compliance-toiminta valvoo organisaation menettelytapojen säännöstenmukaisuutta.

6.2 Seuranta ja raportointi

Compliance-riskejä tunnistetaan, arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti operatiivisten riskienhallinnan toimintamallin mukaisesti. Compliance-toiminnassa tehdyistä havainnoista raportoidaan säännöllisesti sekä ylimmälle että toimivalle johdolle.

7. Maineriski

Maineriskiä hallitaan ennakoivasti ja pitkäjänteisesti noudattamalla sääntelyä, finanssitoimialan hyviä käytäntöjä ja OP Ryhmän hyvän liiketavan periaatteita sekä korostamalla toiminnan ja siitä viestimisen avoimuutta. Konsernissa noudatetaan kansainvälisiä taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun periaatteita sekä kansainvälisiä sitoumuksia.

Maineriskistä raportoidaan konsernin emo- ja tytäryhteisöjen johdolle säännöllisesti. Merkittävästä maineriskin toteutumisen uhasta raportoidaan välittömästi.

8. Pankkitoiminnan riskienhallinta

8.1 Luottoriskien hallinta

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta, joka johtuu siitä, etteivät pankin sopimusosapuolet kykene suoriutumaan sovituista velvoitteistaan. Luottoriskiin sisältyy myös maa- ja selvitysriskit. Maariski on maittain kohdistettuihin ulkomaisiin saamiin liittyvä luottoriski. Selvitysrishti on selvitysprosessiin liittyvä, selvityksen kohteena olevan saamisen menettämisen riski.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakas- ja muista vastuista syntyvien luottoriskien negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle ja samalla optimoida riskituotto-suhdetta.

Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa ovat luottopäätöksenteko ja luottoprosessin laatu. Prosessia ohjaavat riskipolitiikka, päätöksentekovaltuudet ja toimintaohjeet. Luottoriskejä vähennetään hajauttamalla luottosalkkua sekä määrittelemällä asiakaskohtaiset vakuus- ja kovenanttipolitiikat sekä asiakassuhteen aktiivisella hoidolla. Luottoriskiä vähennetään myös käyttämällä nettoutussopimuksia ja johdannaiskaupassa pörssituotteita. Luottoriskintoa rajoittavat myös omien varojen perusteella määritellyt suurimmat mahdolliset asiakasvastuut ja käytössä oleva limiittijärjestelmä.

Selvitysrishtin hallinnassa korostuu vastapuolten luotettavuuden varmistaminen. Selvitysrishtiä vähennetään vakimuotoisin sopimuksin sekä keskittämällä selvitykset luotettaviin clearing-keskuksiin. Vakuuksien käytöstä ja arvioinnista sekä vakuuslajikohtaisista arvostusprosesteista on kirjalliset toimintaohjeet. Vakuusarvojen kehitystä seurataan säännöllisesti. Vakuuden arvo arvioidaan uudelleen mm. silloin, kun vakuuden arvo on merkittävästi muuttunut tai asiakkaan taloudellinen tilanne on heikentynyt olennaisesti. Suhdanneherkinä pidettävien vakuuksien arvoa ja niiden käyttökelpoisuutta arvioitaessa noudatetaan erityistä varovaisuutta.

8.2 Luottoriskipolitiikka

Riskipolitiikassa ja sitä täydentävässä ohjeistuksessa määritellään kokonaisvastuiden koostumusta, hajautusta, asiakasvalintaa sekä vakuuksien ja kovenanttien käyttöä koskevat periaatteet. Tarkoituksena on varmistaa luottosalkun riittävä hajautuminen, jotta ei synny liiallisia riskikeskittymiä maittain, asiakasryhmittäin, toimialoittain, luottokelpoisuusluokittain, asiakaskonserneittain tai ajallisesti.

Portfoliotarkastelussa asiakkaat on jaettu kuuteen ryhmään, jotka ovat yritykset, rahoitus- ja vakuutuslaitokset, kotitaloudet, asuntoyhteisöt, OP Ryhmän yhteisöt, julkisyhteisöt sekä kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Yritysassiakkaiden vastuulle on asetettu tavoitearvoja mm. rating-luokittain, asiakaskokonaisuuksittain sekä suhteelliset enimmäismäärät toimialoittain.

Baltian liiketoiminnassa ei ole toistaiseksi kattavasti käytettävissä OP Ryhmän luokittelujärjestelmää. Luotonmyönnössä hyödynnetään kustakin maasta valittujen yhtiöiden toimittamia luottotietoraportteja.

Luottolaitosasiakkaiden riskiä on hajautettu luottokelpoisuusluokittain, liikkeeseenlaskijoittain ja tuotteittain. Lisäksi jälkimarkkinakelpoisten saamistodistussijoitusten likviditeetin varmistamiseksi on määritelty minimikoot emissioille, joihin voidaan sijoittaa. Riskiä on hajautettu asettamalla myös maakohtaiset maalimiitit.

8.3 Luottoriskien limitointi

Vastuuraja on euromääräinen asiakaskohtaisten vastuiden ja avoimen position enimmäismäärä. Vastuuraja vahvistetaan vuosittain vähintään niille yritys- ja yhteisöasiakkaille ja luottolaitosasiakkaille, joiden vastuut tai suunnitellut vastuut ylittävät 5 miljoonaa euroa. Vastuurajapäätöksessä voidaan lisäksi asettaa ajallisia ja tuotekohtaisia rajoitteita. Useimmille yritys- ja yhteisöasiakkaille vahvistetaan myös asiakaskohtainen riskinotto-politiikka eli vakuuksien vähimmäismäärä ja käytettävät kovenantit. Vastuurajan myöntäminen edellyttää, että vastapuoli sijaitsee maassa, jolle on hyväksytty maalimiitti.

Maalimiitti on euromääräinen enimmäismäärä saamisille tietystä maasta. Kunkin maan limiitin määrä ja siihen mahdollisesti liittyvä aikarajoitus määritellään maan luottokelpoisuuden ja Pohjola Pankki Oyj:n riskinkantokyvyn mukaisesti niin, että se tukee hyväksytyjä liiketoimintaperiaatteita. Maalimiitti tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

8.4 Luottoprosessi

Päivittäinen luottoprosessi on ratkaisevassa asemassa luottoriskien hallinnassa. Riskienhallinnan näkökulmasta luottoprosessin keskeisimmät vaiheet ovat luottokelpoisuuden arviointi (luottoluokittelu), luottopäätöksenteko ja toimeenpano, jotka on eriytetty toisistaan. Luottoprosessin toimivuutta ja laatua valvoo riskienhallinta.

8.5 Luottoluokittelu

Luottoriskin ottamista ohjataan ja riskin määrää arvioidaan OP Ryhmässä luottoriskimalleja hyödyntäen. Luottoluokittelu käsittää luottoriskiparametreihin liittyvät mallit maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD, Probability of Default), tappio-osuudelle (LGD, Loss Given Default) ja vastuun määrälle maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, Exposure at Default).

Luottoriskimittarit sisäisissä luokituksissa

LUOTTORISKIMITTARIT SISÄISISSÄ LUOKITUKSISSA	
Todennäköisyys sille, että luotolle tulee maksuhäiriöitä vuoden kuluessa	= Maksukyvyttömyyden todennäköisyys PD (%)
Arvio tappiosta, joka luotosta toteutuisi, jos sille tulisi maksuhäiriöitä	= Tappio-osuus LGD (%)
Arvio summasta, jonka asiakas olisi velkaa pankille maksukyvyttömyyden toteutuessa	= Vastuu EAD (€)

Luottoriskimalleja hyödynnetään muun muassa:

- luotonmyöntämisessä ja hinnoittelussa,
- rahoituksen päätösvaltuuksien määrittämisessä,
- luottosalkun laadullisten tavoitteiden asettamisessa ja seurannassa,
- luottoriskiraportoinnissa,
- vakavaraisuuslaskennassa sisäisten luokitusten menetelmässä (IRBA) ja
- taloudellisen pääomavaateen ja odotetun tappion laskennassa
- saamisryhmäkohtaisten arvonalennusten laskennassa.

8.5.1 Maksukyvyttömyyden todennäköisyys

Luottoluokittelun tarkoituksena on ryhmitellä asiakkaat riskin mukaisesti. Asiakkaan luottoluokka arvioi riskiä siitä, että asiakkaan jostakin vastuusta tulee OP Ryhmälle vuoden sisällä järjestämätön saatava tai sitä vakavampi maksuhäiriö. Tämän riskin suuruudesta kertoo OP Ryhmässä kullekin luottoluokalle arvioitu keskimääräinen maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD), joka on keskimääräinen todennäköisyys vuoden aikana yli suhdannekierron. Hyvässä taloussuhdanteessa tietyn luottoluokan toteutuneet maksukyvyttömyisten asiakkaiden osuudet siis tyypillisesti alittavat kunkin luokan arvioidun maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja huonossa suhdanteessa ylittävät.

OP Ryhmässä on käytössä useita luokittelumalleja asiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointiin. Vakavaraisuuslaskennan mukaisiin vähittäisvastuisiin kuuluvien henkilöasiakkaiden luotot luokitellaan omilla luokittelumalleillaan hakemusvaiheessa sekä osana pankin luottokantaa. Vähittäisvastuisiin vakavaraisuuslaskennassa kuuluvien pienyritysten vastuiden luokitteluun käytetään A-luokittelua tai pienten vastuiden luokittelumallia. Yritysvastuisiin kuuluvien keski suurten ja suurten yritysten luokitteluun käytetään R-luokittelua. Yritysvastuisiin kuuluvien pienten yritysten vastuiden luokitteluun käytetään A-luokittelua. Luottolaitosvastapuolille on oma sisäinen luottoluokittelumalli.

8.5.2 Yritysvastuukin luottokelpoisuuden arviointi

Yritysvastuukin maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä arvioidaan OP Ryhmän sisäisellä 20-portaisella luottoluokituksella. Yritysvastuukin luokitellaan luokkiin 1,0–12,0, joista luokkiin 11–12 luokitellaan maksukyvyttömät asiakkaat.

Yritysassiakkaiden luokittelu OP Ryhmässä

Keskisuurten ja suurten yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointi (R-luokittelu) perustuu yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin ja laadullisiin taustatietoihin, jotka viedään tilastolliseen pisteytysmalliin. Asiakkaaseen perehtynyt asiantuntija tekee rating-esityksen mallin tuottaman luokitusehdotuksen ja muun käytettävissä olevan tiedon pohjalta. Mahdolliset tulevaisuuden näkymiin liittyvät muutokset ja epävarmuudet otetaan huomioon varoitusmerkkeinä ja mallin antamaan luokitteluun tehtävinä poikkeuksina. Päätös asiakkaan luottoluokasta tehdään asiantuntijan esityksen pohjalta vähintään vuosittain. R-luokittelussa nykyisin käytettävä malli on otettu käyttöön vuoden 2008 alussa ja se on validoitu vuosittain IRB-vaatimusten mukaisesti.

Pienten yritysasiakkaiden A-luokittelun perustana on Suomen Asiakastieto Oy:n vuodesta 1999 käyttämä luokittelumalli Rating Alfa. Kyseessä on tilastollinen regressiomalli, jossa muuttujina on kattavasti yrityksen maksutapaan, tilinpäätöstunnuksilukuihin ja muihin taustatietoihin liittyviä tekijöitä. Luokittelumallia on täydennetty erilaisilla ehto- ja varmistuslausekkeilla, jotka rajaavat yrityksen luottoluokkaa, jos esimerkiksi tilinpäätöstietoja ei ole käytettävissä. Rating Alfa:n antamat pisteet on kalibroitu OP Ryhmän sisäisiin luottoluokkiin. Tilastomallin yritysastuisiin kuuluville asiakkaille antamaa luokitusta arvioidaan vuosittain ja korjataan tarvittaessa vastaamaan asiakkaan arvioitua todellista maksukykyä. Nykyinen malli on ollut käytössä vuoden 2008 alusta lähtien ja se on päivitetty viimeksi osittain vuonna 2012.

Vähäisiä vastuita omaavia yritysasiakkaita luokitellaan pienten vastuiden luokittelumallilla. Luokittelu muodostetaan tietojärjestelmistä saatavien asiakashistoriaa ja maksukäyttäytymistä koskevien tietojen perusteella. Luokka päivittyy kerran kuukaudessa. Pienten vastuiden luokittelussa käytettävä malli on otettu käyttöön vuonna 2009 ja se on päivitetty vuonna 2012.

Luokittelumallista riippumatta kullakin luottoluokalla on sama maksukyvyttömyyden todennäköisyys, jolloin eri mallien antamat luottoluokat ovat vertailukelpoisia. Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden johtamisessa on hyödynnetty viime vuosina toteutuneita maksukyvyttömyystietoja, pitkän aikavälin luottotappiotietoa ja konkurssitilastoja sekä mallin syklisyyttä. Luokkakohosten maksukyvyttömyyden todennäköisyyksien päivityksen tarve arvioidaan vuosittain.

OP Ryhmän yritysasiakkaiden luottoluokkien vastaavuus kansainvälisten luokituslaitosten luottoluokkiin on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Yritysvastuiden rating-luokkien vastaavuus S&P:n luokituksiin

S&P Rating	AAA...AA+	AA...BBB+	BBB...BBB-	BB+...BB-	B+...B	B-...CCC
OP Ryhmä rating	1,0–2,0	2,5–4,0	4,5–5,0	5,5–7,0	7,5–8,5	9,0–10,0

8.5.3 Luottolaitosten luottokelpoisuuden arviointi

Luottolaitosvastapuolten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arvioinnissa on käytössä oma L-luokittelumalli, joka perustuu laadullisten ja määrällisten tekijöiden perusteella johdettuun maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen. Luottolaitosvastapuolet luokitellaan 20 luokkaan 1,0–12,0, joista luokkiin 11–12 luokitellaan maksukyvyttömät asiakkaat.

Luottoluokittelun pohjana oleva tilastollinen malli perustuu empiiriseen aineistoon Pohjola Pankki Oyj:n kansainvälisistä luottolaitosvastapuolista. Mallissa sovelletaan sovereign ceiling -periaatetta, jonka mukaan vastapuoli ei voi olla luottokelpoisuudeltaan toimintavaltiotaan parempi. Luottolaitosten luokitukset päätetään vähintään vuosittain tai tarvittaessa useammin, mikäli luottolaitoksen maksukyvyssä tapahtuu muutoksia. L-luokittelumalli otettiin käyttöön vuonna 2009 ja se on päivitetty viimeksi vuonna 2012.

OP Ryhmän luottolaitosasiakkaiden luottoluokkien vastaavuus kansainvälisten luokituslaitosten luottoluokkiin on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Luottolaitosvastuiden rating-luokkien vastaavuus S&P:n luokituksiin

S&P Rating	AAA...AA+	AA...BBB+	BBB...BBB-	BB+...BB-	B+...B	B-...CCC
OP Ryhmä rating	1,0–2,0	2,5–4,5	5,0	5,5–7,0	7,5–8,0	8,5–10,0

8.5.4 Henkilöasiakkaiden luottokelpoisuuden arviointi

Henkilöasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arvioinnissa vastuut luokitellaan 16 luokkaan, luokasta A+ luokkaan F. Luottokelpoisuudeltaan maksukyvyttömän asiakkaan vastuut luokitellaan luokkaan F. Maksukyvyttömyyden arvioinnissa käytetään luottokannan luokittelumallia sekä hakemusvaiheen luokitteluja. Henkilöasiakkaiden luokittelu perustuu luottihakemuksesta kerättäviin tietoihin, asiakkaan maksukäyttäytymiseen ja muihin asiointihistoriatietoihin. Näistä tiedoista laskettu pisteytys määrittää vastuun luottoluokan. Kullekin luottoluokalle on johdettu keskimääräiset maksukyvyttömyyden todennäköisyydet yhden vuoden aikaperiodille.

Henkilöasiakkaiden luottokannan luokittelumallilla luokitellaan henkilöasiakkaiden vastuut. Luottokannan luokat päivittyvät kerran kuukaudessa. Malli on otettu käyttöön vuonna 2006 ja sen nykyinen versio on vuodelta 2013. Luottokannan luokittelumallia käytetään luottoriskin arvioinnissa ja pääomavaateen laskennassa.

Pohjolan henkilöasiakkaiden vastuut luokitellaan ennen luottokannan luokittelumallia pääasiassa rahoitusyhtiötuotteiden hakemusvaiheen luokittelumalleilla, joista otettiin käyttöön päivitetty versio keväällä 2014. Käytössä on seuraavat maksukyvyttömyyttä ennustavat mallit: autorahoitus, myyntirahoitus ja tililuotto sekä kauppias-MasterCard.

Hakemusvaiheen luokittelu tukee luottopäätöksentekoa, luottoriskin arviointia ja uusluotonannon hinnoittelua. Luokittelu tapahtuu OP Ryhmässä osana luottoprosessia.

8.5.5 Maiden luokittelu

Maariskiä tarkastellaan ulkoisten luottoluokitusten perusteella.

8.5.6 Tappio-osuus ja vastuun määrä

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointimallien lisäksi luottoriskin mittaamisessa käytetään tappio-osuuden ja vastuun määrän ennustemalleja. OP Ryhmän luottoriskimalleissa tappio-osuus (LGD) on arvio taloudellisesta tappiosta (osuutena asiakkaan vastuiden määrästä maksukyvyttömyyshetkellä), joka pankille aiheutuisi, jos asiakkaasta tulisi vuoden sisällä maksukyvyttö. Vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä (EAD) tarkoittaa arviota pankin saatavasta asiakkaalta maksukyvyttömyyden alkaessa. Taseen ulkopuolisten vastuiden määrän arviointiin liittyy luottovasta-arvokerroin (CF), joka kuvaa, kuinka paljon ennustehetken taseen ulkopuolisesta vastuusta arvioidaan olevan nostettu maksukyvyttömyyshetkellä.

8.6 Päätöksenteko

Luottopäätösesityksen perustan muodostavat luottokelpoisuusarvio, rating-päätös ja asiakkuusmuistio. Asiakasvastuulliset valmistelevat vastuuraja-, limiitti- sekä rahoitusesitykset yhteistyössä luottojohtajien ja eri tuotealueiden edustajien kanssa. Luottojohtajat esittelevät vastuurajaesitykset päätöksentekoeleimille. Luottopäätös- ja vastuurajaesitykset sisältävät selvityksen luoton hakijasta ja asiakkaalle aikaisemmin myönnettyistä vastuista sekä niiden vakuuksista ja avoimesta positiosta. Yritysassiakkaiden luottopäätösesitys sisältää luottokelpoisuusarvion ja ratingpäätöksen lisäksi vakuus- ja kovenanttipolitiikan lyhyille ja pitkille vastuille sekä ennusteen asiakkaan taloudellisen tilan kehittymisestä. Yritysassiakkaiden vastuurajaesitykseen liitetään aina tilinpäätösanalyysi ja uusista yritysassiakkaista usein myös yritystutkimus. Useimmiten yritys- ja luottolaitosasiakkaiden luottopäätösesityksiin sisältyy pankin ja/tai keskusyhteisön riskienhallinnan kannanotto esitettävästä luottoriskistä.

Luottopäätöksentekoeleimiä ovat Pohjolan rahoitusjohto ja luottokomitea. Päätöksentekoeleimet tekevät riskinottopäätöksiä valtuuksiensa puitteissa noudattaen riskipolitiikkaa, limiittejä ja linjauksia. Päätöksentekoeleinten päätösvaltuudet on porrastettu

asiakkaan luottokelpoisuusluokan sekä vastuun ja avoimen position määrän perusteella. Henkilöasiakkaiden luottopäätöksiä tehdään OP Ryhmän sisäisen henkilöasiakkaiden luottoluokituksen perusteella hyödyntäen automaattista luottopäätösjärjestelmää.

8.6.1 Luottoriskin mittaaminen, seuranta ja raportointi

Luottoriskiä mitataan asiakaskohtaisesti vastuiden ja avoimen position määrällä. Vastuu tarkoittaa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää, joka pankilla on tietyltä asiakkaalta. Avoin positio lasketaan vähentämällä vastuista vakuudet vakuusarvon määräisenä. Luottoriskiä mitataan myös painotetulla avoimella positiolla, joka saadaan kertomalla asiakaskohtainen avoin positio asiakkaan luottokelpoisuuden mukaisella maksuhäiriötodennäköisyydellä. Lisäksi luottoriskin mittareina käytetään ongelmasaamisten ja erääntyneiden maksuerien osuutta luotto- ja takauskannasta sekä luottotappioiden osuutta luotto- ja takauskannasta.

Luottosalkun luottoriskiä mitataan myös odotetun ja odottamattoman tappion määrällä ja odotetun tappion kehittymisellä suhteessa luotto- ja takauskantaan. Asiakasseuranta jakaantuu vuosittaiseen tilinpäätösten ja osavuositarkastusten analysointiin sekä jatkuvaan maksukäyttämisen ja asiakkaan toiminnan seurantaan. Asiakkaiden maksukäyttämistä, erääntyneitä maksueriä ja ongelmaluottoja seurataan jatkuvasti sekä OP Ryhmän sisäisestä että ulkoisesta valvontapalvelusta saatavien tietojen perusteella.

Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskin määrää ja maksukäyttämistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan. Samassa yhteydessä arvioidaan myös asiakkaan luottokelpoisuusluokituksen muutostarve, luottotappion todennäköisyys sekä arvonlennuksen tarpeellisuus. Tämä merkitsee usein myös sitä, että luottopäätös tehdään yleisessä päätöksentekokeleimissa.

8.6.2 Luottoriskimalleihin liittyvä päätöksenteko ja arviointi

Luottoriskimallien käyttöönotosta ja merkittävistä muutoksista päättää OP Ryhmän riskienhallintatoimikunta. Päätökset perustuvat keskusyhteisön johtokunnan hyväksymiin luottoluokittelun ja luottoriskimallien validoinnin yleisiin periaatteisiin. Mallien kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa keskusyhteisön riskienhallinta, joka on riippumaton liiketoiminnasta.

Luottoluokittelun ja luottoriskimallien toimivuutta seurataan ja valvotaan säännöllisesti. Riskienhallinta kerää jatkuvaa palautetta liiketoiminnalta luottoluokittelun toimivuudesta ja luottoriskiparametreihin liittyvistä malleista. Automaattisesti luottoluokan muodostavia malleja monitoroidaan kuukausittain. Monitoroinnin tarkoituksena on seurata luottokannassa ja luotonmyynnissä tapahtuvia muutoksia, sekä varmistaa luokitteluprosessin toimivuus.

Lisäksi mallien laatua varmistetaan vähintään kerran vuodessa OP Ryhmän riskienhallintatoimikunnan hyväksymien validointiohjeiden mukaisesti. Validointiohjeistus sisältää vaatimuksia myös kunkin mallin käyttöönoton yhteydessä tehtävälle laadunvarmistukselle. Validoinnissa testataan tilastollisilla testeillä mm. mallin erottelukykyä ja riskiestimaattien (PD, LGD ja EAD) oikeellisuutta. Lisäksi validointiin sisältyy laadullista arviointia kuten käyttäjäpalautteen analysointia ja vertaisryhmäanalyysejä. Validoinnin tulokset ja mahdolliset toimenpidesuosituksot raportoidaan riskienhallintatoimikunnalle, joka päättää validoinnin perusteella tehtävistä kehitystoimenpiteistä.

Keskusyhteisön sisäinen tarkastus varmistaa tarkastuksillaan validoinnin riippumattomuutta. Lisäksi se tarkastaa luottoriskimalleja ja niiden käyttöä keskusyhteisön yhtiöissä ja jäsenosuuspankeissa osana normaalia tarkastustoimintaansa.

8.6.3 Luottoriskimallien käyttö vakavaraisuuslaskennassa

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa käytetään yritys- ja luottolaitosvastuissa sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmää. Tässä menetelmässä kunkin asiakkaan luottoriskin vakavaraisuusvaateeseen vaikuttaa OP Ryhmän omilla luottoriskimalleilla tuotettu arvio maksukyvyttömyyden todennäköisyydestä (PD). Viranomaisten antamia ns. standardiestimaatteja käytetään tappio-osuudesta (LGD) ja vastuun määrästä (EAD).

Vähittäisvastuiden vakavaraisuusvaateen laskennassa käytettävässä sisäisten luottoluokitusten menetelmässä riskipainon laskennassa käytetään OP Ryhmän sisäisiin malleihin perustuvia PD-, LGD- ja EAD-arvoja. Valtion ja keskuspankkivastuille sekä pieneen osaan muita vastuuryhmiä (kuten Baltian vastuut) käytetään standardimenetelmää. Oman pääoman ehtoissille sijoituksille käytetään pääsääntöisesti yksinkertaista menetelmää. OP Ryhmän strategisille sijoituksille käytetään PD/LGD-menetelmää, jossa PD-arvot perustuvat sisäisiin malleihin ja LGD standardiestimaatteihin.

8.7 Arvopaperistetut erät

Pohjola ei ole ollut liikkeeseenlaskijana tai järjestäjänä arvopaperistamisjärjestelyissä, mutta se on sijoittanut arvopaperistettuihin eriin. Pankkitoiminnassa luottojohtannaisia ei ole liittynyt arvopaperistettuihin eriin.

Arvopaperistamispositioiden riskipainotettujen erien yhteismäärän laskennassa on käytetty luottoriskin sisäisten luokitusten menetelmää (IRBA) silloin, kun arvopaperistamispositio kuuluu vastuuryhmään, johon sovelletaan luottoluokitukseen perustuvaa arviointimallia.

Arvopaperistamispositioille sovelletaan Moody'sin, Fitchin ja Standard & Poor'sin luottoluokituksia. Jos arvopaperistamispositiosta on kahden valitun luottoluokituslaitoksen antamat luottoluokitukset, sovelletaan niistä alhaisempaa. Jos arvopaperistamispositiosta on annettu enemmän kuin kahden valitun luottoluokituslaitoksen luokitus, käytetään niistä kahta korkeinta. Jos kaksi korkeinta luottoluokitusta poikkeavat toisistaan, käytetään niistä alhaisempaa.

9. Likviditeettiriskin hallinta

Likviditeettiriskin hallinta koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Riski syntyy, jos saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Riski syntyy myös, jos joko velat tai saatavat tai molemmat ovat keskittyneet vastapuolten, instrumenttien tai markkinasegmenttien suhteen. Likviditeettiriskiä voi syntyä myös asiakaskäyttötymisen, taloudellisen toimintaympäristön tai markkinalikviditeetin muutosten seurauksena.

Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Pohjolan rakenteellinen rahoitusriski syntyy pääosin maturiteetiltaan pitkän antolainauksen ja asiakaskäyttötymisestä riippuvan talletusvarainhankinnan sekä tukkuvarainhankinnan eräänymisrakenteiden eroista.

Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista kassavirroista eikä vakuustarpeista ilman vaikutuksia päivittäiseen toimintaan tai pankin taloudelliseen tilaan.

Maksuvalmiusriskin varaudutaan ylläpitämällä likvideistä saamistodistuksista koostuvaa reservisalkkua. Maksuvalmiuden hallintaa säätelevät Euroopan keskuspankin vähimmäisvaranto- ja maksuvalmiusluottojärjestelmät.

Likviditeettiriskin hallinta perustuu OP Ryhmän keskusyhteisön linjauksiin sekä sen hyväksymiin riskilimiitteihin. Keskusyhteisön johtokunta hyväksyy likviditeettireservin laadulliset tavoitteet, varainhankintasuunnitelman sekä maksuvalmiuden hoidon jatkuvuus- ja varautumissuunnitelman uhkaskenaarioiden varalle ja likviditeettitilanteen ohjausmallin. Maksuvalmiuden hoidon jatkuvuussuunnitelma koostuu valmiustasopohjaisesta ohjausmallista, rahoituslähteet sisältävästä varautumissuunnitelmasta sekä maksuvalmiuden operatiivisen hoidon jatkuvuussuunnitelmasta. Likviditeettireservin määrälliset ja laadulliset tavoitteet, varautumissuunnitelma ja valmiustasopohjainen ohjausmalli on arvioitu uhkaskenaarioiden mukaisten stressitestien pohjalta.

Pohjola Pankki Oyj on OP Ryhmän keskusrahalaikoksena vastuussa koko OP Ryhmän maksuvalmiudesta ja likviditeettireservin riittävydestä. Likviditeettireservistä merkittävimmän osan muodostaa korkean luottokelpoisuusluokituksen omaavat saamistodistukset, joita voidaan käyttää keskuspankkivelan vakuutena tai myydä joustavasti markkinoille.

Likviditeettiriskin hallinnan tarkoituksena on varmistaa riskinkantokyvyn kannalta oikein mitoitettut reservit ja muut varautumiskeinot sekä pääoman sitoutuminen ja rajoittaa taserakenteesta aiheutuvaa likviditeetti- ja maksuvalmiusriskiä.

Maksuvalmiusriskin hallinnan tavoitteena on varmistaa maksuvalmiuden säilyminen myös yllättävissä, äkillisissä likviditeetin kiristymistilanteissa. Maksuvalmiusriskin hallinnan painopiste on maksuvalmiutta tukevien järjestelyiden luomisessa ja ylläpitämisessä sekä varautumistoimenpiteiden suunnittelussa.

Likviditeettiriskiä hallitaan maksuvalmiuden ja taseen rakenteen suunnittelulla, ylläpitämällä riittävää likviditeettireserviä ja hajauttamalla varainhankintaa maturiteettiluokittain, vastapuolittain, tuotteittain ja markkina-alueittain. Likviditeetti- ja maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi laaditaan skenaarioanalyyssejä, joissa on kuvattu maksuvalmiuden kannalta merkittävimmät uhat ja niiden vaikutukset rahoitukseen ja maksuvalmiuteen sekä keinot maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Pohjola-konsernin riskipolitiikassa kuvataan likviditeettiriskien hallinnan periaatteet, menetelmät ja maksuvalmiuden sekä rakenteellisen rahoitusriskin limitointi. Pohjolan likviditeetti- ja maksuvalmiusriskien hoito ja pitkäaikainen varainhankinta sekä reservisalkkujen ylläpito on keskitetty konsernitoimintoihin.

Keskeiset rahoituslähteet ovat sijoitustodistus- ja joukkovelkakirjaemissiot, muilta pankeilta ja osuuspankeilta otetut talletukset, yleisötalletukset sekä oma pääoma. Kansainvälisillä raha- ja pääomamarkkinoilla rahoituksen saatavuuteen ja hintaan vaikuttaa Pohjolan luottokelpoisuusluokitus.

9.1 Likviditeettiriskin mittaaminen, seuranta ja raportointi

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan taseen aikaluokittaisilla nettokassavirroilla, joille on asetettu limiitit. Pitkäaikaisen varainhankinnan eräänymistä seurataan eräänymisjakaumalla, jolle on asetettu limiittejä. Maksuvalmiutta hallitaan eräänymisten kassavirtojen skenaarioiden ja likviditeettireservin avulla. Maksuvalmiusskenaarioille on asetettu limiitit. Maksuvalmiutta arvioidaan myös stressitestien avulla.

Rahoitusriskit raportoidaan kuukausittain sekä liiketoiminnalle että johdolle. Maksuvalmiusriskiraportti laaditaan päivittäin.

10. Markkinariskien hallinta

Tässä osiossa käsiteltävillä markkinariskeilla tarkoitetaan Pohjolan Pankkitoiminnan ja Konsernitoimintojen markkinariskialtistusta. Vahinkovakuutussegmentin tytäryhtiöiden sijoitustoiminnan markkinariskejä käsitellään liitteen osiossa Vakuutustoiminnan riskienhallinta.

Markkinariskit aiheuttavat pankille tulosvaikutuksia johtuen markkinahintojen (korot, valuuttakurssit, osakekurssit, luottoriskimarginaalit) tai implisiittisten volatiliiteettien muutoksista. Markkinariskien tulosvaikutukset voivat olla joko välittömiä tai jaksottua useammalle tilikaudelle. Tulosvaikutusten kirjaantuminen riippuu markkinariskille alttiin tase-erän tai johdannaisen kirjanpidollisesta käsittelystä. Markkinahintojen muodostumiseen vaikuttaa markkinoiden toimivuus eli likviditeetti. Jos markkinoilla ei ole riittävästä syvyyttä tai markkinat eivät toimi häiriön takia, muodostuu markkinariskiä myös markkinalikviditeetin puutteesta. Yleensä markkinalikviditeetin heikkeneminen johtaa tuloksen heikkenemiseen markkinahintoihin sisältyvien likviditeettipreemioiden kasvusta johtuen.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa taseen ja taseen ulkopuolisten erien hintamuutoksista aiheutuvat riskit hyväksyttävälle tasolle sekä edistää tuloksetkomahdollisuuksia optimoimalla riski–tuotto -suhdetta.

Markkinariskejä sisältyy sekä kaupankäyntitoimintaan että rahoitustaseeseen. Kaupankäyntitoiminnan tavoitteena on hyötyä lyhyellä aikavälillä markkinahintojen muutoksista ottamalla aktiivisesti markkinariskejä. Kaupankäyntitoiminnassa otetun markkinariskin tulosvaikutukset näkyvät pääasiassa välittömästi tase- ja johdannaisinstrumenttien markkina-arvojen muutoksina.

Rahoitustase sisältää pankin rakenteellisen korkoriskin, joka muodostuu luotto- ja talletuskannasta sekä kotimaisesta ja ulkomaisesta tukkuvarainhankinnasta ja edellä mainittuja eriä suojaavista johdannaissopeutuksista. Rahoitustaseeseen luetaan myös likviditeettireservit sekä muu tase (esimerkiksi osakkeet, kiinteistöt ja omat pääomat). Rahoitustaseen markkinariskien hoidon tavoitteena on suojata konsernin rahoituskatetta korkotason muutoksilta sekä ylläpitää OP Ryhmän likviditeettireservejä kustannustehokkaasti. Rahoitustaseen hoidossa ei oteta valuutariskiä. Rahoitustaseen markkinariski tyypillisesti toteutuu pankin korkokatteessa jaksottuen tilikausien välille.

Pohjolan markkinariskialtistusta rajoitetaan hallituksen päättämällä riskipolitiikalla. Politiikassa kuvataan markkinariskin mittauksessa sovelletut menetelmät sekä pankkitason riskilimiitit. Lisäksi politiikassa yksilöidään avoimen markkinariskin ottoon oikeutetut tahot sekä esitetään muita markkinariskin ottoa rajoittavia periaatteita. Riskipolitiikka päivitetään vähintään vuosittain.

Likviditeettireservisalkun markkinariskialtistusta rajoitetaan riskipolitiikan lisäksi likviditeettireservisalkun sijoitussuunnitelmassa, jossa määritetään sijoitusten perusallokaatio liikkumarajoineen (taktinen allokaatio). Likviditeettireservisalkku koostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin sekä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamistodistuksista. Pohjolan hallitus hyväksyy sijoitussuunnitelman vuosittain.

Riskienhallinta sekä Pohjola Marketsin ja Varainhoidon Middle Officet seuraavat ja raportoivat markkinariskit ja niistä syntyvät tulokset liiketoiminnalle ja toimivalle johdolle. Periaatteet ja mittarit ovat yhteneväiset sekä kaupankäyntitoiminnan että rahoitustaseen markkinariskien hallinnassa.

Markkinariskien hallinnassa keskeisessä asemassa on jatkuva riskipositioiden rakenteiden ja markkinoiden analysointi sekä muutosten vaikutusten ennakointi pankin riskiasemaan ja tulokseen. Tehokas markkinariskien hallinta edellyttää ajantasaista ja oikeaa tietoa positioista ja markkinoista sekä nopeaa reagoitua muutoksiin. Markkinariskejä hallitaan muokkaamalla riskipositioita sekä tase- että johdannaisinstrumentein kulloisenkin markkinanäkemyksen perusteella riskilimiittien puitteissa. Markkinariskipositioita tai yksittäisiä sopimuksia voidaan myös suojata johdannaisinstrumentein niiden markkina-arvojen muutoksilta tai position rahoituskatteen turvaamiseksi.

10.1 Markkinariskien mittaaminen, seuranta ja raportointi

Pohjolassa seurataan markkinariskejä seuraavien mittarein:

Riskilaji	Riskimittari	Tulosmittari	Frekvenssi
korkoriski/kaupankäyntisalkut	osana VaR-mittaria	markkina-arvon muutos	päivittäin
korkoriski/rahoitustase	osana VaR-mittaria	markkina-arvon muutos, rahoituskate	päivittäin
luottospread-riski	osana VaR-mittaria	markkina-arvon muutos	päivittäin
valuuttariski	osana VaR-mittaria	markkina-arvon muutos	päivittäin
strukturoitujen ja arvopaperistettujen sijoitusten hintariski	osana VaR-mittaria (likvidit sijoitukset) tai erillinen VaR-mittari (epälikvidit sijoitukset)	markkina-arvon muutos	päivittäin (likvidit sijoitukset) tai kuukausittain (epälikvidit sijoitukset)
hyödykeriski	erillinen VaR-mittari, osana VaR-mittaria	markkina-arvon muutos	päivittäin
osakeriski	osana VaR-mittaria	markkina-arvon muutos	päivittäin
volatiliteettiriski	1 %-yksikön tai yhden korkopisteen volatiliteetin muutoksen vaikutus position nykyarvoon	markkina-arvon muutos	päivittäin

Pohjolan hallitus päättää riskipolitiikassa hyväksyttävän kokonaismarkkinariskialtistuksen tason.

Kokonaismarkkinariskialtistusta rajoitetaan Value-at-Risk-limiittillä (VaR), joka allokoidaan liiketoiminta-alueille. VaR-limitointi kattaa Pohjolan keskeiset markkinariskipositiot.

Limitoitavat VaR-altistukset määritetään käyttämällä pitkän aikavälin, syklin yli ulottuvia volatiliteetti- ja korrelaatioestimaatteja. Limitoitavat VaR-tasot on skaalattu 1 päivän pitoajalle ja 99 %:n luottamustasolle.

VaR-limiitin lisäksi on päätetty erilliset VaR-limiitit hyödykejohdannaisille sekä takaisin ostetuille, itse liikkeeseen lasketuille indeksilainoille. Osake- ja pääomasijoitusten markkinariskiä sekä optiosijoitusten implisiittisten volatiliteettien muutosriskiä (vega-riski) rajoitetaan herkkyysslukuihin perustuvilla limiiteillä. Myönnettyjen merkintätakausten markkinariskiä rajoitetaan nominaalilimiittillä.

Keskimääräisen suhdannetilanteen mukaista riskialtistusta rajoittavien VaR-limiittien lisäksi markkinariskejä hallitaan dynaamisia, herkästi markkinamuutoksiin reagoivia VaR-mittareita käyttäen. Tämän lisäksi markkinariskienhallinnassa sovelletaan position riskifaktorikohtaisia herkkyysslukuja, stressitestiskenaarioita sekä kaupankäyntipositioiden kumulatiivista tulosseurantaa. Riskin mittaamenetelmät täydentävät toisiaan.

10.2 Korkoriski

Korkoriski syntyy, kun taseen tai taseen ulkopuolisten erien maturiteetit, korontarkistusajankohdat tai korkoperusteet poikkeavat toisistaan. Kaupankäyntitoiminnassa korkoriski toteutuu markkinakorkojen muuttuessa arvopapereiden ja johdannaissovimusten markkina-arvojen muutosena. Rahoitustaseen korkoriskin osalta riski toteutuu muutosena rahoituskatteessa ja likviditeettireserviin luettavien käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien saamistodistusten osalta markkina-arvojen muutosena tuloslaskelmassa ja myytävissä olevien saamistodistusten osalta omassa pääomassa käyvän arvon rahaston muutosena.

Kaupankäyntitoiminnan ja rahoitustaseen korkoriski mitataan ja raportoidaan päivittäin käyttäen samoja mittareita ja limitointiperiaatteita. Sekä kaupankäyntitoiminnan että rahoitustaseen korkoriski sisältyvät VaR-mittariin. Kertyvän rahoituskatteen herkkyyttä korkojen muutoksille arvioidaan lisäksi erillisellä työkalulla. Korkoriskiä saavat ottaa annettujen limiittien puitteissa vain erikseen määritellyt yksiköt.

10.3 Luottospread-riski

Luottospread-riskillä tarkoitetaan position negatiivista markkina-arvon muutosta, joka syntyy luottoriskipreemion ja likviditeettiriskipreemion hinnoittelun muutoksista markkinoilla. Luottospread-riski määritetään sekä kaupankäyntitoiminnassa käytettävälle että rahoitustaseessa oleville saamistodistuksille. Saamistodistusten hintariski jaetaan siten korkoriski- ja luottospread-riskikomponentteihin.

Luottospread-riskiä mitataan ja limitoidaan päivittäin osana VaR-limiittiä.

10.4 Valuuttariski

Valuuttariski syntyy, kun samassa valuutassa olevien saatavien ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. Valuuttariskin hoito on keskitetty kaupankäyntitoimintaan. Valuuttariskiä limitoidaan osana VaR-limiittiä. Valuuttapositiot raportoidaan päivittäin.

10.5 Strukturoitujen ja arvopaperistettujen sijoitusten hintariski

Pohjolassa seurataan strukturoitujen sijoitusten hintariskiä erillisellä VaR-mittarilla ja arvopaperistettujen joukkovelkakirjasijoitusten hintariskiä osana VaR-mittaria. Arvopaperistettuja sijoituksia sisältyy pitkäaikaiseen sijoitusomaisuuteen.

Strukturoitujen ja arvopaperistettujen sijoitusten markkinariski lasketaan mukaan VaR-limiittiin. Riski raportoidaan likvideille sijoituksille päivittäin, epälikvideille kuukausittain.

10.6 Hyödykeriski

Hyödykeriski syntyy avoimesta hyödykejohdannaispositiosta. Hyödykeriskiä otetaan mm. sähkö-, öljy- ja metallijohdannaisilla.

Hyödykeposition riski raportoidaan päivittäin.

10.7 Osakeriski

Osakeriskiä syntyy osake- ja pääomasijoitustoiminnasta. Osakesijoitukset sisältävät sekä kaupankäyntitarkoitukseen että pidempiaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita.

Riskipolitiikassa määritellään osakesalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet.

Myytävissä oleviin kirjatun osakesalkun hoito on keskitetty varainhallintaan. Osakeriskiä limitoidaan päivittäin osana VaR-limiittiä.

Myönnettyjen merkintätakausten implikoimaa osakeriskiä limitoidaan nominaalilimiitillä.

10.8 Volatiliteettiriski

Volatiliteettiriskiä syntyy avoimesta optiopositioista. Volatiliteettiriskiä otetaan korko-, valuutta- ja hyödykeoptioissa.

Korko- ja valuutta- ja hyödykevolatiliteettiriskit raportoidaan päivittäin.

10.9 Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomistuksiin liittyviä arvonmuutos- ja tuottoriskejä.

Riskipolitiikassa määritellään kiinteistösijoitussalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet. Kiinteistöomistuksista laaditaan vuosittain kohdekohtaiset arviot ja toimenpidesuunnitelmat.

10.10 Johdannaisliiketoiminta

Pohjola käyttää aktiivisesti korko- ja valuuttajohdannaisia sekä vähäisemmässä määrin osake-, osakeindeksi- ja luottojohdannaisia. Näiden kohde-etuuskien ja luottovasta-arvojen määrät on esitetty liitetiedossa 92. Johdannaisia käytetään sekä kaupankäynti- että suojaustarkoitukseen osana ao. kokonaisposition hoitoa. Johdannaisten riskiä seurataan osana kaupankäyntitoiminnan ja varainhallinnan kokonaispositioiden riskejä käyttäen samoja mittareita kuin tasepositioissakin.

Johdannaisliiketoiminnan vastapuoliriskiä seurataan käyttäen luottovasta-arvoja, jotka on määritelty sopimusten jälleenhankintakustannusten (markkina-arvo) ja tuotekohtaisten tulevaisuuden luottoriskikertomien perusteella. Johdannaisista aiheutuva luottoriskiä vähennetään solmimalla vastapuolten kanssa johdannaisyleissopimukset sekä niiden vakuusliitteiden perusteella vastaanotetuilla vakuuksilla. Lisäksi vastapuoliriskiä rajoitetaan keskusvastapuoliselvityksen avulla.

Luottojen ja liikkeeseen laskettujen velkaemissioiden korkoriskiltä suojauksen tarkoituksena on suojattavan ja suojaavan erän välisen korkoeron eli marginaalin lukitseminen. Suojauksen tehokkuuden todentaminen tehdään suojattavien erien ja suojien korkoriskilukujen ja markkina-arvojen suhdetta käyttäen.

Liikkeeseen laskettujen indeksilainojen lisätuotokomponentit on suojattu johdannaisrakenteilla. Suojaavat johdannaiset ovat osake-, osakeindeksi-, valuutta-, korko-, hyödyke- sekä luottojohdannaisia.

11. Vakuutustoiminnan riskienhallinta

11.1 Vakuutustoiminnan riskit

Vakuutustoiminta perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutussuojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyyteen. Vahinkovakuutuksessa vakuutusvelkariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vakuutusvelkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä.

11.2 Vakuutusriskit

Vahinkovakuutuksen vakuutusriskit muodostuvat vahinko- ja varausriskistä.

Vahinkoriski syntyy siitä, että vahinkoja tapahtuu keskimääräistä enemmän tai ne ovat poikkeuksellisen suuria. Tällöin vakuutusten tuleva kate poikkeaa ennakoidusta korvausmenojen kasvun johdosta.

Varausriski johtuu siitä, että jo tapahtuneiden vahinkojen korvausmenot ovat suuremmat kuin tilinpäätöshetkellä ennakoitiin. Vakuutuskorvausten maksusuoritusten ajoitukseen liittyvä epävarmuus vaikuttaa myös korvausvastuun määrään.

Oman riskityyppinsä muodostavat luonnonkatastrofien tai ihmisen toiminnasta aiheutuneiden suuren katastrofien synnyttämä vahinkokumulaatio. Tällöin yksi ja sama katastrofitapahtuma aiheuttaa käytännössä samanaikaisesti korvattavia vahinkoja suureen määrään vakuutettuja riskejä, jolloin katastrofista aiheutuva kokonaiskorvausmeno voi nousta erittäin suureksi. Tämä riski on kuitenkin hajautettavissa, sillä yhtiö toimii alueella, jossa luonnonkatastrofiriskiä pidetään suhteellisen alhaisena ja näin ollen yhtiö voi suojautua katastrofiriskiltään jälleenvakuutuksella.

Myös tunnistamattomat taustatekijät voivat vaikuttaa vakuutusriskeihin. Esimerkkejä lähihistoriasta ovat asbestipölyaltistuksista aiheutuneet ammattitautitapaukset ja väestön oletettua voimakkaamman elinikien pitenemisen vaikutus lakisääteisten vakuutuslajien eläkekantaan.

11.2.1 Vakuutusriskin hallinta

Vakuutusriskin hallinnassa tärkeimmät tehtävät liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutussuojan hankkimiseen sekä korvausmenon kehittymisen seurantaan ja vakuutusvelan arviointiin. Vakuutusriskin merkitsemisessä ylin päättävä elin on Underwriting-johto. Sen tehtävänä on Pohjola-konsernin vakuutusriskien hallinta. Underwriting-johto tekee vakuutusyhtiöiden hallitusten vahvistamien valtuuksien puitteissa vakuutusliikkeen merkitsemistä koskevia päätöksiä. Se raportoi päätöksistään vakuutusyhtiöiden hallituksille.

Päätökset asiakas- ja kohdevalinnasta sekä riskin hinnoittelusta tehdään Underwriting-ohjeiden mukaisesti. Vaikutukseltaan merkittävimmät ja vaativimmat riskit hyväksyy UW-johto ja pienempien riskien osalta päätöksenteko on porrastettu riskin suuruuden tai vaikeusasteen perusteella useamman underwriterin tai esimiehen kanssa yhdessä päätettäväksi. Vakioiduissa vakuutuslajeissa päätöksenteko on järjestelmätuettu ja asiakas- ja kohdevalinnat tehdään erikseen hyväksytyjen ohjeiden valtuuksien puitteissa.

11.2.2 Riskinvalinta ja hinnoittelu

Riskinvalinnan ja hinnoittelun merkitystä korostetaan toimintamalleissa. Riskien suuruudelle ja laajuudelle on vakuutuslaji- ja riskikeskittymäkohtaisesti asetettu rajoitukset. Yhtiöllä on käytössä riskien valintaa ja hinnoittelua tukevat keskitetty tietovarasto ja analysointisovellukset. Vakuutusehtojen merkitys riskin rajoittamisen keinona on olennainen, tämän lisäksi suoritetaan asiakas- tai lajikohtaisesti riskianalyysseja riskien rajoittamiseksi.

11.2.3 Jälleenvakuutus

Jälleenvakuutusperiaatteet ja omalla vastuulla pidettävän riskin vahinkokohtainen enimmäismäärä hyväksytään vuosittain hallituksessa. Käytännössä omalla vastuulla olevaa riskiä pidetään hallituksen hyväksymää enimmäismäärää alempana, jos se on jälleenvakuutusuojan hintataso huomioon ottaen perusteltua. Riskikohtaisten jälleenvakuutusten omalla vastuulla oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa ja katastrofijälleenvakuutuksen 5 miljoonaa euroa. Kumulaatiosuojaa antavan katastrofijälleenvakuutuksen kapasiteetti oli 150 miljoonaa euroa vuonna 2014. Lisäksi lyhythäntäisen vakuutusliikkeen vahingoille on vuosiaggregaattisuoja, jonka kapasiteetti oli 15 miljoonaa euroa.

Jälleenvakuutus vaikuttaa vakavaraisuuspääoman tarpeeseen. Jälleenvakuuttajaksi hyväksytään ainoastaan yhtiö, jonka luottokelpoisuusluokitus on riittävä. Jälleenvakuuttajan vastapuoliriskiä hallitaan jälleenvakuutuksen hajautuslimiiteillä.

11.2.4 Riskikeskittymät

Paikalliset riskikeskittymät otetaan huomioon omaisuusriskien EML-arvioissa (Estimated Maximum Loss, suurin todennäköinen vahinko) ja jälleenvakuutusuojan sisältyvällä EML-murtumasuojalla. Toiminta-alueellamme ei ole merkittävää maanjäristysriskiä. Muiden luonnonilmiöriskien, kuten myrskyjen ja tulvien, osalta Suomi on maantieteellisesti rauhallista aluetta. Katastrofikumulaatiovahinkojen varalta on kuitenkin varauduttu kattavalla katastrofijälleenvakuutusuojalla, jonka suuruus on mitoitettu vastaamaan kerran 200 vuodessa sattuvan katastrofivahingon laskennallista suuruutta. Katastrofikumulaatiosuojat kattavat sekä omaisuus- että henkilövahingot.

11.2.5 Vakuutusvelan arviointi

Vakuutusvelan riittävyttä seurataan vuosittain. Vakuutus sopimuksista aiheutuva vakuutusvelka määritetään arvioitujen tulevien kassavirtojen perusteella. Kassavirrat muodostuvat maksettavista korvauksista ja korvausten käsittelykustannuksista.

Vakuutusvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutus sopimuksista aiheutuvien veloitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vakuutusvelalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan yleensä ns. pro rata -säännön avulla. Tällöin vakuutusmaksuvastuu lasketaan suhteessa vakuutuskauden pituuteen. Yritysten vakuutus sopimuksissa vakuutusmaksuvastuu lasketaan vakuutuskohtaisesti ja henkilöasiakkaille tilastollisten vakuutusmaksuvastuukertoimien avulla.

Korvausvastuussa tapauskohtaisesti varataan tunnetut varausrajan ylittävät vahingot ja eläkemuotoiset korvaukset. Tuntemattomien vahinkojen korvausvastuu, tunnettujen varausten tulevat muutokset sekä tunnetut tapauskohtaisen varausrajan alittavat vahingot varataan kollektiivisesti vakuutusmatemaattisin menetelmin.

Eläkemuotoinen korvausvastuu on jatkuvana eläkkeenä maksettavien ansionmenetykskorvausten kassavirran diskontattu nykyarvo. Käytetty diskonttauskorko päätetään ottaen huomioon vallitseva korkotaso, lain edellyttämä turvaavuus sekä viranomaisen asettama diskonttauskoron yläraja. Käytetty diskonttauskorko vuoden 2014 lopussa on 2,5 % (31.12.2013 2,8 %). Diskonttauskoron laskun seurauksena eläkemuotoinen korvausvastuu kasvoi 62 miljoonaa euroa.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämiseen on käytetty useita tilastollisia menetelmiä. Kollektiivisen korvausvastuun määrittämisessä suurimmat riskit liittyvät tulevan inflaation arvioimiseen (pl. ansionmenetykskorvaukset), korvauskäytäntöjen ja lakimuutosten aiheuttamien muutosten oikaisemiseen korvausten kehityskolmioissa (eli antaako historia oikean kuvan tulevaisuudesta) sekä historiatietojen oikeellisuuteen kymmenien vuosien ajalta. Kollektiivisestä korvausvastuusta ainoastaan eläkemuotoinen vastuu on diskontattu.

Lakisäateisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokulu- ja kuntoutuskorvausten kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa on otettu huomioon se, että yli 10 vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat korvaukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla.

Vakuutusvelan arviointiin liittyy aina epävarmuustekijöitä, jotka voivat johtua mm. vahinkokehityksen ennustamisesta, vahinkojen todentamisen viiveestä, kustannusinflaatiosta tai lainsäädöllisistä muutoksista sekä yleisestä taloudellisesta kehityksestä. Yhtiö on teettänyt kolmen vuoden välein ulkopuolisella aktuaarilla selvityksen yhtiön vakuutusvelan laskentaperusteiden ja vakuutusvelan määrän asianmukaisuudesta. Selvitys tehtiin viimeksi vuonna 2012.

11.3 Lakisääteiset vakuutukset

Lakisääteiset vakuutukset ovat lain mukaan vakuutuksenottajalle pakollisia. Toisaalta vakuutusyhtiöllä on näissä vakuutuksissa vakuutuksen myöntämispakko. Korvausehdot ja korvauksen suuruuden määräytyminen on laissa tarkoin säädelty. Lisäksi

lakisääteisissä vakuutuslajeissa on yhteiselimet, jotka valvovat korvausten yhdenmukaisuutta ja korvauksia koskevien normien noudattamista. Yksityishenkilöiden omistamien ajoneuvojen osuus konsernin liikennevakuutuskannasta on suurempi kuin yritysten. Muuten lakisääteiset vakuutukset ovat pääsääntöisesti yritysten tai muiden yhteisöjen ottamia.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa työnantaja ottaa vakuutuksen työntekijöidensä hyväksi työtapaturmien ja ammattitautien varalle. Liikennevakuutuksessa vakuutetaan kaikki moottoriajoneuvon käytöstä tieliikenteessä aiheutuneet henkilövahingot, tietyin rajoituksin myös vahingon aiheuttaneelle kuljettajalle itselleen aiheutuneet henkilövahingot sekä kolmannelle osapuolelle aiheutetut esinevahingot. Potilasvakuutuksessa korvataan sairaanhoidossa potilaalle aiheutuneet henkilövahingot.

11.3.1 Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Lakisääteisissä vakuutuslajeissa henkilövahinkojen korvauksista suurimman osan muodostavat ansionmenetyskorvaukset ja sairaanhoitokustannusten korvaukset. Nämä korvataan täysimääräisesti. Poikkeuksena tästä ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ansionmenetyskorvaukset, jotka korvataan ennen 65 vuoden ikää ainoastaan 85 %:sti. Pysyvät ansionmenetyskorvaukset maksetaan elinaikaisina eläkkeinä. Vahingon johtaessa kuolemaan, maksetaan leskelle ja enintään 25 ikävuoteen asti lapsille perhe-eläkettä. Eläkkeille ei ole asetettu euromääräistä ylärajaa. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa vakuutusyhtiö ei kuitenkaan ole vastuussa ansionmenetyskorvausten indeksikorotuksista eikä sellaisista sairaanhoitokuluista, jotka maksetaan yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen. Nämä rahoitetaan ns. jakojärjestelmän kautta (ks. jakojärjestelmä).

Lakisääteisten vakuutuslajien perusteella korvattavien vahinkojen tapauksessa myös julkinen sektori laskuttaa sairaanhoidosta aiheutuneiden todellisten kustannusten mukaan niistä vahingoista, jotka ovat sattuneet vuoden 2004 jälkeen. Sairaanhoitokulukorvausten riskiä rajoittaa kuitenkin olennaisesti se, että sairaanhoitokulut vahingoista, joiden sattumisesta on kulunut yli 10 vuotta, eivät kuulu vakuutussopimuksella katettujen korvausten piiriin (ks. jakojärjestelmä). Lisäksi Pohjola pyrkii aktiivisesti tekemään sopimuksia eri sairaanhoitoa toteuttavien tahojen kanssa kustannusten minimoimiseksi.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa on mahdollisuus suurvahinkoon, koska pienellä alueella saattaa työskennellä paljon vakuutettuja henkilöitä. Myös liikennevahingossa voi yhdessä vahingossa olla esinevahinkojen lisäksi useita loukkaantuneita ja kuolleita. Esinevahingon osalta yhdestä liikennevakuutuksesta maksettaville korvauksille on kuitenkin asetettu 3,3 miljoonan euron korvauskatto.

Lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta korvataan tapaturmien lisäksi ammattitautitapaukset. Ammattitaudeille on ominaista vahinkojen hidas syntyminen. Tämän vuoksi ammattitautien tapauksessa korvausmenon arviointiin sisältyy enemmän epävarmuutta kuin tapaturmissa. Ääriesimerkkinä tästä ovat latentit ammattitaudit, joissa altistumisesta sairauden ilmenemiseen saattaa kulua jopa kymmeniä vuosia. Asbestin aiheuttamat ammattisairaudet ovat tällaisia. Vuoden 2007 jälkeen sattuneet latentit ammattitaudit, joiden ilmetessä on kulunut vähintään viisi vuotta altistuksesta, rahoitetaan jakojärjestelmällä (kts. jakojärjestelmä).

Koska lakisääteisissä vakuutuslajeissa vakuutuksen ottaminen on pakollista, niin lainsäädäntö edellyttää, että vakuutuksenantajan tulee pyrkiä vakuutusten hinnoittelussa riskivastaavuuteen siten, että vakuutusmaksu on kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin. Liikennevakuutuksessa on käytössä bonusjärjestelmä, jossa vahingon sattuminen nostaa vakuutusmaksua. Suurempien yritysten lakisääteisissä tapaturmavakuutuksissa vakuutuksenottajan valittavana on erikoistariffijärjestelmiä, joissa vakuutusmaksut on sidottu vakuutuksenottajan omaan vahinkokehitykseen, sitä voimakkaammin mitä suurempi yritys on. Mitä suurempi yritys sitä luotettavammin yhtiön todellinen riskitaso pystytään arvioimaan yrityksen oman vahinkokehityksen perusteella. Vastaavaa periaatetta sovelletaan myös suurimmissa, saman vakuutuksenottajan ajoneuvoista muodostuvien suurten ajoneuvoryhmien hinnoittelussa. Näin rajoitetaan hinnoitteluun liittyvää riskiä, koska vakuutetun riskin hinnoittelu seuraa automaattisesti, joskaan ei täysimääräisesti, vakuutuksenottajan omaa vahinkokehitystä.

Eläkemuotoinen korvausvastuu muodostuu lähes kokonaan lakisääteisten lajien eläkkeistä. Eläkemuotoisen korvausvastuun laskennassa käytetään diskonttausta. Käytettävällä diskonttauskorolla on merkittävä vaikutus korvausvastuun määrään.

11.3.2 Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Lakisääteisissä lajeissa on ominaista, että vahingon sattumisesta kuluu usein pitkä aika siihen, että vahinko on kokonaan maksettu. Tällaisesta vakuutusliikkeestä muodostuu pitkäaikainen kassavirta, jonka arviointiin vaikuttavat voimakkaammin korvaustensaajien kuolevuus ja sairaanhoitokuluinflaatio.

Aleneva kuolevuustrendi kasvattaa vahingoista aiheutuvaa kassavirtaa, koska ansionmenetys-korvaukset maksetaan pääsääntöisesti elinaikaisina eläkkeinä. Kuolevuuden aleneminen on jatkunut Suomessa ja muissa kehittyneissä teollisuusmaissa useiden vuosikymmenien ajan. Vastasynntyneiden odotettavissa oleva elinikä on kasvanut Suomessa keskimäärin 1,5 vuotta kymmenessä vuodessa. Yhtiön vastuunlaskennassaan käyttämässä kuolevuusmallissa on oletettu, että

tämä trendi jatkuu myös tulevaisuudessa. Sairaanhoidokuluinflaation arvioinnilla on myös merkittävä osa kassavirtojen arvioinnissa. Lääketieteen ja elinolojen kehittyminen ovat sekä alentaneet kuolevuutta että nostaneet sairaanhoidokuluja. Yhtiö on oletanut tulevien kassavirtojen arvioissa, että sairaanhoidokuluinflaatio on 2 %-yksikköä yleistä inflaatiota korkeampi.

Koska lakisääteisten vakuutuslajien eläkkeiden indeksikorotukset ja yli kymmenen vuotta vahingon sattumisvuoden jälkeen maksettavat sairaanhoidon kustannukset eivät ole vakuutus sopimuksen piirissä (ks. jakojärjestelmä), ei korvausvastuuseen tältä osin sisälly käytännössä lainkaan inflaatoriskiä. Sen sijaan vahingon sattumisesta ensimmäisen kymmenen vuoden ajan lakisääteisten vakuutuslajien sairauskuluinflaatoriski koskee yhtiön vakuutus sopimuksista aiheutuvaa vakuutusvelkaa.

Ammattitautina korvattavat, asbestipölylle altistumisesta aiheutuneet vahingot ovat lähes poikkeuksetta ammattitautitapauksia, jotka korvataan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen perusteella. Korvaukset ovat pääasiassa sairaanhoidokulu- ja ansionmenetykskorvauksia sekä leskeneläkkeitä. Asbestivahinkojen vastuun arvioinnin vaikeutena on se, että erilaisten asbestisairauksien latenssiaika eli oireeton vaihe asbestille altistumisesta ammattitaudin ilmenemiseen on pitkä, asbestisairaudesta riippuen keskimäärin 15–40 vuotta. Asbestin käyttö lopetettiin Suomessa pääosin 1980-luvulla. Asbestivahinkojen vastuuarvio perustuu keskimääräisiin vahingon suuruuksiin sekä arvioiduun vahinkojen lukumäärään. Vuoden 2007 jälkeen sattuneiden latenttien ammattitautien siirto jakojärjestelmästä rahoitettavaksi vähentää arvioidujen kassavirtojen epävarmuutta niiden potentiaalisten ammattitautien osalta, joita ei ole toistaiseksi havaittu, mutta korvausvelvollisuus on syntynyt altistumisen seurauksena.

11.3.3 Jakojärjestelmä

Jakojärjestelmä on kunkin lakisääteisen vakuutuslajin erityislakeihin perustuva järjestely, jolla tiettyjen näissä laeissa määrättyjen korvausten, nk. jakojärjestelmäkorvausten, rahoittaminen on toteutettu. Jakojärjestelmä on lakiin perustuva järjestely, josta ei kerry vakuutusyhtiölle taloudellista hyötyä tai haittaa, joka johtaisi oman pääoman muutokseen.

Jakojärjestelmäkorvauksia ovat eläkeluontoisten korvausten indeksikorotukset, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoidon kulut, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen latentit ammattitaudit (vuoden 2007 jälkeen sattuneet) sekä tietyt muut korvaukset ja korvausten korotukset, siten kun vakuutuslajia koskevissa erityislaeissa määrätään.

Mainittujen lakien mukaisesti jakojärjestelmäkorvaukset rahoitetaan vakuutusyhtiöiden vakuutuksenottajiltaan kunakin vuonna vakuutusmaksun yhteydessä perittävällä maksuosuudella. Maksuosuuden suuruus määräytyy yhtiön saman vuoden kyseisen vakuutuslajin markkinaosuuden perusteella. Erityisesti vakuutusyhtiö, joka ei enää merkitse kyseistä vakuutuslajia, ei osallistu lainkaan jakojärjestelmäkorvausten rahoittamiseen. Tällä maksuosuudella kerätty määrä tilitetään vuosittain laissa määrättylle, kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle, joka huolehtii niiden jakamisesta edelleen siten, että jokainen kyseistä vakuutuslajia harjoittava tai aiemmin harjoittanut yhtiö saa täsmälleen sen määrän, jonka verran se on kyseisenä vuonna maksanut jakojärjestelmäkorvauksia.

Tulevaisuudessa maksettavien jakojärjestelmäkorvausten rahoituksen maksavat siis tulevat vakuutuksenottajasukupolvet. Kaikkia lakisääteisiä vakuutuslajeja koskeva vakuuttamispakko takaa järjestelmän rahoitus pohjan. Esimerkiksi lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tapauksessa maksu tietynä vuonna maksettavien jakojärjestelmäkorvausten rahoittamiseksi peritään kaikilta niiltä työnantajilta, joilla on kyseisenä vuonna työntekijöitä Suomessa tai Suomesta ulkomaille lähetettyjä työntekijöitä. Lakisääteisen vakuutuslajin erityislakien mukaisen jakojärjestelmän rahoitus voisi siis pettää ainoastaan siinä tapauksessa, että työn tekeminen, moottoriajoneuvoliikenne tai sairaanhoito Suomessa lakkaisi kokonaan.

11.4 Vapaaehtoiset tapaturma- ja sairausvakuutukset

Näistä vapaaehtoisista vakuutuksista korvataan tapaturmasta tai sairaudesta aiheutuneet sairaudenhoitokulut. Lisäksi maksetaan kertausumma tapaturman tai sairauden aiheuttamasta haitasta tai kuolemasta. Vakuutuksenottajana voi olla joko yksityishenkilö tai yritys. Varsinainen vakuutusriski ei oleennaisesti poikkea näissä.

11.4.1 Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Muussa tapaturma- ja sairausvakuutuksessa vahingot ovat yleensä pieniä. Suurimmat vahingot voivat aiheutua katastrofissa, joissa vahingoittuu suuri määrä ihmisiä. Nimetyillä kriisialueilla vakuutusturva ei ole voimassa.

Vakuutuksissa on pääsääntöisesti asetettu yläkäräja vakuutetulle henkilölle. Tällä pyritään rajoittamaan vakuutuksesta maksettavien korvausten määrää. Lisäksi sairauskuluvakuutuksissa pääsääntöisesti pyydetään vakuutetulta terveys selvitys, jonka perusteella rajataan vakuutetun oikeutta korvauksiin.

Yhtiöllä on mahdollisuus muuttaa vakuutuksen hintaa ja ehtoja vuosittain jatkuvia vuosivakuutuksia uudistettaessa. Vakuutuslainsäädännössä on kuitenkin rajoitettu vakuutusmaksun ja ehtojen muuttamisen syitä, ja lisäksi nämä syyt on lueteltava vakuutus sopimuksessa. Vakuutus sopimusta ei myöskään saa irtisanoa vahingon sattumisen vuoksi.

Pohjola on ottanut jälleenvakuutuksen lakisääteisten ja vapaaehtoisten tapaturma- ja sairausvakuutusten katastrofikumulaation varalta. Jälleenvakuutuksen omapidätys on 5 miljoonaa euroa, ja jälleenvakuutus kattaa vahingot 25 miljoonaan euroon saakka. Lisäksi omalle vastuulle jäävä osuus on jälleenvakuutettu yleisellä katastrofikumulaatiosuojalla.

11.4.2 Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Sairauskuluvakuutukset ovat pääosin kuluvakuutuksia, joissa korvataan ainoastaan vakuutuskaudella toteutuneet sairaudenhoitokulut. Sairausvakuutuksen ehdot ovat sellaiset, että vakuutusmaksuja voidaan käytännössä korottaa vastaavasti, jos sairaanhoitokustannukset kohoavat. Näin ollen sairaanhoitokustannusinflaation kehittyminen ei tuo sairausvakuutuslajien tuleviin kassavirtojen merkittävää epävarmuutta.

Sairanhoitokuluinflaatiolla on merkittävä vaikutus sairauskuluvakuutuksen kassavirtojen ennustamiseen niissä sairauksissa, joissa korvauksia maksetaan pitkään. Sairanhoitokuluinflaatiota kasvattaa lääketieteen nopea kehittyminen ja lääkkeiden kallistuminen.

Tuleviin kassavirtoihin vaikuttaa myös julkisen sairaanhoidon kehitys. Mikäli verovaroin rahoitetut julkisen sairaanhoidon palvelut vähenevät, alkavat vakuutetut kustantaa sairaanhoitoaan yhä enemmän sairauskuluvakuutuksilla.

11.5 Kasko- ja kuljetusvakuutukset

Kaskovakuutuksista korvataan vakuutetuille maa-ajoneuvoille ja raiteilla liikkuvalla kalustolle aiheutuneita vahinkoja. Kaskovakuutuskanta muodostuu pääasiassa yksityishenkilöiden ja yritysten autokaskovakuutuksista. Kuljetusvakuutus koskee pääasiassa yritysten kuljetusriskejä ja korvaa kuljetettavalle tavaralle aiheutuneet vahingot. Tähän ryhmään kuuluu lisäksi matkatavara- ja venevakuutuksia, joissa vakuutuksenottaja on useimmiten yksityishenkilö.

11.5.1 Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Sääolojen vaihtelulla on suurin vaikutus sattuvien vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen. Tästä johtuen talvikautena korvausmeno on suurempi kuin kesä kautena.

Suurimpia riskejä ovat kuljetusvakuutuksessa merikuljetusten ja tavaravarastojen synnyttämät riskikeskittymät. Lisäksi sääoloista aiheutuva maantieteellisesti laaja-alainen kumulaatoriski, esim. myrskyt ja tulvat, sekä kaskovakuutuksissa myös lumi ja jääliukkaat talvikelit.

Maa-ajoneuvovakuutuksien hinnoittelussa on käytössä bonusjärjestelmä, jossa vahingon sattuminen nostaa vakuutusmaksua. Lisäksi vakuutusyhtiöllä on oikeus muuttaa vakuutusmaksua vuosittain. Kuitenkin vakuutuksenottajan ollessa yksityishenkilö, voidaan vakuutusmaksua muuttaa ainoastaan vakuutus sopimuksessa lueteltujen ehtojen täytyessä.

Yhtiö on ottanut jälleenvakuutuksen kuljetettaville tavaroille sattuvien suurvahinkojen varalle. Jälleenvakuutuksen omapidätys on 5 miljoonaa euroa. Lisäksi omalle vastuulle jäävät vahingot on jälleenvakuutettu katastrofin varalta samassa jälleenvakuutuksessa kuin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset. Tämän katastrofikumulaatiosuojan omapidätys on 5 miljoonaa euroa vahinkotapahtumaa kohden.

Maa-ajoneuvojen vakuutuskannasta pääosa on yksityishenkilöiden vakuutuksia. Muilta osin vakuutus riski tässä luokassa muodostuu pääosin yritysten vakuutuksista.

11.5.2 Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Tulevien kassavirtojen ennustamiseen ei yksityishenkilöiden vakuutuksissa ja maa-ajoneuvovakuutuksissa sisälly merkittäviä epävarmuuksia. Lähes kaikki vahingot on maksettu 6 kuukauden kuluttua vahingon sattumisesta. Muiden vakuutusten osalta vahinkojen maksuaikataulu on jonkin verran pidempi.

11.6 Omaisuus- ja keskeytysvakuutukset

Omaisuusvakuutuksesta korvataan vakuutetulle omaisuudelle aiheutunut vahinko, pois lukien kasko- tai kuljetusvakuutuksen piiriin luokiteltava omaisuus. Yritysten ja muiden yhteisöjen osuus omaisuusvakuutuskannasta on yli puolet. Tähän ryhmään

luetaan lisäksi yritysten keskeytysvakuutus, jossa yritykselle korvataan omaisuusvahingon aiheuttamasta toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvia varallisuusvahinkoja.

11.6.1 Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa suurimmat yksittäiset riskit ovat yritysten tuotantolaitosten ja rakennusten palo-, luonnonilmiö- ja rikkoontumisvahinkoriskejä sekä näihin liittyviä keskeytysriskejä. Yksityistalouksien yksittäiset omaisuusriskit ovat pieniä, eikä niiden osalta yksittäisellä vahingolla ole olennaista vaikutusta yhtiön tulokseen. Yksityistalouksipuolella pääosa korvausmenosta aiheutuu vuoto-, palo- sekä murtovahingoista.

Suomessa ja Baltian alueella luonnonkatastrofien riskiä on pidetty vähäisenä. Suoritettujen selvitysten perusteella on nykytietämyksen mukaan edelleen epävarmaa, johtuvatko viimeaikaiset myrskyt ilmastonmuutoksesta tai sääolojen luonnollisesta vaihteluvälistä. Selvityksessä on kuitenkin saatu indikaatiota luonnonolosuhteiden muuttumisesta toiminta-alueellamme ainakin pidemmällä aikavälillä. Ennustettu lämpötilan nousu näkyy todennäköisesti kesä- ja talviolosuhteiden muuttumisena ja mm. sateiden lisääntymisenä, vaikka lämpötilan nousun myrskyjen voimakkuutta lisäävästä vaikutuksesta alueellamme ei ole selvää näyttöä.

Yhtiön omaisuus- ja keskeytysriskien valinnassa noudatetaan asiakassegmenttien erilaisiin vakuuttamistarpeisiin ja -ratkaisuihin perustuvia ohjeistettuja toimintatapoja. Hinnoittelu tapahtuu porrastetusti riskin suuruuden ja vaikeuden mukaan resursseja ja esimiespäätöksiä suuruuden ja vaikeusasteen mukaan lisäten.

Yritys- ja yhteisöasiakkaiden hinnoittelua ohjaa asiakasvalintaohje ja alennusohje. Asiakasvalintaohjeessa määritellään asiakkaan yleiset edellytykset tulla asiakkaaksi esim. maksuhäiriöiden vuoksi ja tiukennetaan riskien valintaa suuririskisillä toimialoilla. Alennusohjeella säädellään myyjän, riskipäällikön, underwriterin sekä esimiesten alennusvaltuudet vakuutuslajeittain ja osin asiakassegmenteittäin. Pienyritysten hinnoittelua ohjataan lisäksi järjestelmävaltuuksin.

Omaisuus- ja keskeytysvakuutusten kannattavuutta seurataan vakuutus- ja vahinkotietovarastoon perustuvalla monipuolisella seuranta- ja analyysijärjestelmällä. Kannattavuusanalyysijä tehdään vakuutuslajeittain, asiakassegmenteittäin, toimialoittain ja asiakashoito-organisaatioittain.

Yhtiöllä on oikeus uudelleen hinnoitella vakuutus uudistuksen yhteydessä tai irtisanoa vakuutus. Kun asiakas on yksityishenkilö, voidaan vakuutusmaksua kuitenkin muuttaa ainoastaan vakuutus sopimuksessa lueteltujen ehtojen täytyessä.

Vakuutuskanta on jälleenvakuutettu ei-suhteellisella jälleenvakuutuksella, jossa omapidätys on 5 miljoonaa euroa vakuutusriskiltä. Lisäksi on tehty jälleenvakuutus katastrofikumulaatiovahingon varalta.

11.6.2 Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa tulevien kassavirtojen arvioinnissa ei ole merkittäviä vaikeuksia. Vahingot maksetaan pääsääntöisesti vuoden sisällä vahingon sattumisesta ja vahinkojen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Yleisesti ottaen suurinta epävarmuutta vahinkokohtaisissa arvioissa on uusissa keskeytys- ja kumulaatiovahingoissa.

Myrskyvahinkojen suuruuden seurannassa yhtiö seuraa erikseen kunkin myrskyn aiheuttamia vahinkoja. Jokaisen kuukauden raportoinnissa verrataan alun perin tehtyä kokonaisvahinkoarviota havaittuun vahinkomenoon ja tarkastetaan arviota tarvittaessa.

11.7 Vastuu- ja oikeusturvavakuutukset

Vastuuvakuutuselementtejä sisältäviä lakisääteisiä vakuutuksia ei sisällytetä tähän ryhmään. Varsinaisesta vastuuvakuutuksesta korvataan vahinko, jossa vakuutettu on korvausvelvollinen kolmannelle osapuolelle aiheutetusta vahingosta. Yritysten vakuutusten osuus muodostaa pääosan tämän ryhmän vakuutusriskistä. Oikeusturvavakuutuksesta korvataan asianajo- ja oikeudenkäyntikulusta aiheutunut varallisuusvahinko. Yksityishenkilöiden vakuutukset muodostavat pääosan tämän ryhmän vakuutusriskistä.

11.7.1 Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Vastuuvakuutuksen vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen vaikuttavat merkittävästi vahingonkorvausta säätelevä lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö.

Yksityishenkilöiden osalta vahingot ovat pieniä. Lisäksi yksityishenkilöiden osuus luokan kokonaisriskistä on vähäinen.

Yritysten vastuuvakuutuksista pääosa on tuote- ja toimintavastuuvakuutuksia. Vakuutusriskin valinnassa sovelletaan vastaavaa ohjeistusta kuin omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa. Samasta virheestä tai teosta aiheutuneiden ns. sarjavahinkojen riskiä on esimerkiksi tuotevastuuvakuutuksessa pienennetty siten, että yhdestä virheestä eri aikoina aiheutuneista vahingoista korvataan yhteensä enintään sen kauden vakuutusmäärä, jonka aikana ensimmäinen vahinko ilmenee.

Oikeusturvavakuutuksesta korvataan vakuutetulle aiheutuneet kulut oikeudenkäynneistä. Koska vakuutetulla on mahdollisuus vaikuttaa oikeudenkäynnistä aiheutuvaan kustannukseen esimerkiksi asianajajan valinnalla, on oikeusturvavakuutuksessa käytössä suhteellinen omavastuu, jossa asiakas maksaa aina tietyn prosentiosuuden kokonaisvahingosta.

Yhtiön jälleenvakuutuksen omapidätys vastuuvakuutuksen osalta on 4 miljoonaa euroa vahingolta.

11.7.2 Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Vastuuvakuutuksen luonteeseen liittyy yleisesti vahinkojen hidas tietoon tuleminen. Kun vahinko on tullut tietoon, epävarmuutta voi edelleen liittyä sen suuruuteen. Merkittävin epävarmuus on kuitenkin tuntemattomien vahinkojen arviointi.

Vastuuvakuutuksessa voidaan vahingot kohdistaa joko vahingon sattumishetken mukaan (Occurrence) tai vahinkoilmoituksen tekemisen mukaan (Claims made). Kassavirtojen arvioinnin kannalta tällä on olennainen vaikutus. Mikäli vakuutuksessa on sovittu vahingon kohdistamisesta vahinkoilmoituksen mukaan, ei vakuutuksenottajalla ole enää mahdollisuutta ilmoittaa uusista vahingoista sovittun määrärajan jälkeen vakuutuksen päättymisestä.

Oikeusturvavakuutusten kassavirtoihin ei sisälly merkittävää epävarmuutta, koska vahingot tulevat aina nopeasti tietoon. Myöskään vahingon suuruudessa ei ole tällöin merkittävää epävarmuutta.

11.8 Pitkäaikaiset vakuutus sopimukset

Pitkäkestoisiksi vakuutus sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta. Näitä ovat rakennusvirhevakuutukset ja ainaisvakuutukset.

11.8.1 Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Rakennusvirhevakuutuksista suurin osa on lakisääteisiä rakennusvirhevakuutuksia. Näissä asuinrakennuksia koskevissa vakuutuksissa vakuutustapahtuma edellyttää sekä rakennusvirhettä että rakennuttajan maksukyvyttömyyttä. Koska vakuutuksen vastuu aika on 10 vuotta, niin vakuutukseen liittyy sarjavahingon mahdollisuus. Rakennuttajan, jolla on poikkeuksellisen paljon rakennusvirheitä, maksukyvyttömyysriski kasvaa olennaisesti. Sarjavahinkojen varalta yhtiöllä on merkitsemisvuositaisen kumulaation varalle stop loss –jälleenvakuutus.

Ainaisvakuutusten myöntäminen on lopetettu 1970-luvulla. Vakuutettuna kohteena voi olla joko rakennus tai metsä. Vakuutuksenottaja on maksanut kertasuoritukseen vakuutusmaksun koko vakuutuskaudelle. Vakuutukset ovat voimassa rajoituksetta kunnes vakuutusmäärä on korvattu. Vakuutuksenhaltijalla on oikeus vakuutuksen takaisinostoon. Ainaisvakuutusten vakuutusmäärä ja riskit ovat inflaatiosta johtuen pieniä. Vakuutuksenottajat ovat pääasiassa yksityishenkilöitä.

11.9 Sijoitusriskit

Vakuutustoiminnan sijoitukset ovat vakuutusvelan ja oman pääoman katteena olevaa varallisuutta. Hallitulla sijoitusriskin ottamisella pyritään sijoitussalkun tuoton kasvattamiseen hyväksytyllä riskitasolla ottaen huomioon vakuutusvelan rakenne ja vakavaraisuustavoitteet.

Sijoitustoiminnan merkittävimmät riskit ovat markkina-, luotto- ja likviditeettiriskit, jotka voivat toteutua sijoitusomaisuuden odotettua alhaisempaan tuottoon tai sijoitusten arvojen alentumisena. Sijoitustoiminnan riskejä rajoitetaan hajauttamalla sijoitukset mahdollisimman tehokkaasti omaisuusluokittain, vastapuolittain, sektoreittain ja maantieteellisesti sekä huolehtimalla sijoitussalkun riittävästä likvidisyydestä.

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminta perustuu hallituksen vuosittain vahvistamiin sijoitussuunnitelmiin ja sijoitustoiminnan valtuuksiin, joissa määritellään sijoitusten perusallokaatio ja vaihteluvälit omaisuusluokittain, sijoitustoiminnan organisointi, riskilimiitit sekä päätös- ja toimivaltuudet.

Sijoitustoiminnan tärkein ohjausväline on eri omaisuusluokkien perusallokaatio, jota määritettäessä otetaan huomioon toimintaympäristön tila ja kehitysnäkymät, sijoitustoimintaan sisältyvät riskit suhteessa oletettuun tuottoon, vakuutustoiminnan vakuutusvelan asettamat vaatimukset, viranomaisvaatimukset, rating-tavoitteet ja riskinottohalu.

Vahinkovakuutuksessa on käytössä Asset/Liability Management -malli (ALM-malli), jota hyödynnetään perusallokaation määrittämisessä. Omaisuuden arvovaihtelun ja aktiivisen sijoitustoiminnan seurauksena perusallokaatiosta ajoittain poiketaan asetettujen rajojen puitteissa.

Sijoitustoiminnasta raportoidaan kuukausittain johtoryhmälle, riskienhallinnalle sekä vahinkovakuutusyhtiöiden hallituksille. Raportissa eritellään sijoitusten määrä, omaisuusluokittain toteutuneet tuotot ja vertailuindeksien tuotot sekä riskimittarit.

Riskienhallinta seuraa päivittäin sijoitussuunnitelmassa asetettuja riskilimiittejä. Tärkeimpiä riskilimiittejä ovat allokaatiolimitit, korko- ja valuuttariskilimiitit, vastapuolen luottokelpoisuuslimitit sekä hajautuslimitit.

11.9.1 Markkinariski

Markkinariski muodostuu hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen, valuuttojen, hyödykkeiden ja kiinteistöjen hintojen muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden arvoon ja vuotuisen tuottoon. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskin ja vakavaraisuuspääoman suhdetta tarkastellaan sisäisellä ALM-mallilla ja markkinariskin herkkyysanalyysillä.

Hintariskiä sisältävien omaisuusluokkien, kuten osakkeiden, vaihtoehtoisten sijoitusten ja kiinteistöjen maksimiallokaatiolle on asetettu limiitit. Sijoitusriskiä hallitaan myös hajauttamalla sijoitukset eri sijoitusinstrumentteihin, maantieteellisesti ja toimialoittain.

11.9.2 Korkoriski

Korkosalkkujen korkoriskiä seurataan herkkyysanalyysin lisäksi modifioidulla duraatiolla. Korkosalkkujen modifioidulle duraatiolle on asetettu sijoitussuunnitelmassa vertailusalkun modifioituun duraatioon suhteutettu vaihteluväli. Korkoriskilimiittiä määrättäessä on huomioitu vakuutusvelan diskonttauksesta syntyvän korkoriskin vaikutus.

11.9.3 Valuuttariski

Vahinkovakuutuksen valuuttariskin hallinnassa huomioidaan sekä sijoituksista että vakuutustoiminnasta aiheutuva valuuttariski. Vahinkovakuutuksen valuuttariskit muodostuvat lähinnä ulkomaisista osakesijoituksista. Sijoitussuunnitelmassa on asetettu valuuttariskille limiitti ja esitetty periaatteet, joiden mukaan omaisuusluokkien valuuttariskiä suojataan. Valuuttariskin suojausastetta muutetaan aktiivisesti markkinanäkemyksen mukaan riskilimiitin rajoissa.

11.9.4 Johdannaisten käyttö

Markkinariskin hallintaan käytetään myös johdannaisia. Johdannaisten käytön periaatteet määritellään vuosittain sijoitussuunnitelmassa. Korko-, osake- ja luottojohdannaisia voidaan käyttää sekä suojaukseen että salkun riskitason lisäämiseen asetettujen rajojen puitteissa. Valuuttajohdannaisia voidaan käyttää vain suojaamiseen. Johdannaisia voidaan tehdä säännellyillä markkinoilla tai vastapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottoluokitus on riittävä.

11.9.5 Luottoriski

Sijoitustoiminnan luottoriski muodostuu liikkeeseenlaskijan luottoriskistä ja johdannaissopimusten vastapuoliriskistä. Luottoriskiä hallinnoidaan hajauttamalla salkkua ja rajoittamalla heikomman luottoriskin osuutta salkusta. Sijoitussuunnitelmassa on määritelty luottoluokitusrajoitukset sekä enimmäissijoitusmäärät yksittäiseen vastapuoleen. Luottoluokittelemattomista liikkeeseenlaskijoista tehdään sisäinen luottoriskin arviointi, jonka perusteella voidaan tehdä sijoituspäätös.

11.9.6 Likviditeettiriski

Sijoitussuunnitelmassa arvioidaan likviditeettitilanne vuosittain ja sijoitussalkkua koostettaessa huomioidaan yhtiön likviditeettivaatimukset. Aktiivinen vakuutustoiminta on likviditeetiltään ylijäämäistä, koska vakuutusmaksutulo kerätään ennen korvausten maksamista. Tarvittaessa likviditeettipuskurina toimii ensisijaisesti rahamarkkinasalkku. Sijoitukset osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin ovat pääosin noteerattuja ja likvidejä.

Liite 3. Laatimisperiaatteen muutos

Omistajille jaettavat omaisuuserät, velat ja lopetetut toiminnot

OP Osuuskunnan ostotarjouksen toteutumisen seurauksena Pohjola-konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi rakennejärjestelyjä, joissa mm. vahinkovakuutus- ja varainhoitosegmentit siirretään pois Pohjola-konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Varainhoidon osalta siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2015 aikana. Tästä johtuen varainhoitosegmentti raportoidaan IFRS 5 mukaisesti tuloksessa lopetettuina toimintoina ja taseessa omistajille jaettavina omaisuuserinä ja velkoina. Vahinkovakuutussegmentin rakennejärjestely on viivästynyt yli vuodella, joten se raportoidaan jatkuvissa toiminnoissa yhdessä pankkitoiminnan ja konsernitoimintojen kanssa. Vaikutukset on kuvattu tarkemmin liitetiedossa 15.

Konsernitilinpäätös

Pohjola-konserni on soveltanut 1.1.2014 seuraavia standardeja: IFRS 10 "Konsernitilinpäätös", IFRS 11 "Yhteisjärjestelyt", IFRS 12 "Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä" sekä näiden seurauksena uudistetut IAS 28 "Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin". IFRS 10:n mukaan määräysvalta ratkaisee, sisällytetäänkö tietty yhteisö emoyrityksen konsernitilinpäätökseen. Konsernilla on määräysvalta yrityksessä, jos se olemalla osallisena siinä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa. Standardien käyttöönoton seurauksena Pohjola konsernin tilinpäätökseen on yhdistelty uusina tytäryhtiöinä kaksi kiinteistösisjoitusrahastoa. Lisäksi 42 kpl kiinteistöyhtiöitä on nyt raportoitu yhteisinä toimintoina ja niihin on sovellettu suhteellisen yhdistelyn menetelmää. Uudet yhtiöt raportoidaan konsernitoimintojen ja vahinkovakuutuksen toimintasegmenteissä. Lisäksi määräysvallattomien omistajien osuus konsernissa on kasvanut.

Laatimisperiaatteen muutoksen vaikutus tilikauden 2013 tuloslaskelmaan, laajaan tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtalaskelmaan on esitetty alla olevissa taulukoissa. Laatimisperiaatteen muutokset sisältävät myös lopetetut toiminnot.

Vaikutus konsernin tuloslaskelmaan 1.1. - 31.12.2013

Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Korkokate	229	230	1
Saamisten arvonalentumiset	37	37	
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	193	193	1
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	529	528	0
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	162	162	0
Kaupankäynnin nettotuotot	93	93	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	39	46	7
Liiketoiminnan muut tuotot	38	38	0
Nettotuotot yhteensä	1 053	1 060	7
Henkilöstökulut	184	184	
Ict-kulut	90	90	
Poistot	55	55	0
Muut kulut	251	252	1
Kulut yhteensä	580	581	1
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	0	0	
Tulos ennen veroja	473	479	6
Tuloverot	49	49	1
Tilikauden tulos	424	430	6
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille	424	426	1
Määräysvallattomille omistajille		4	4
Yhteensä	424	430	6

Vaikutus konsernin laajaan tuloslaskelmaan 1.1. - 31.12.2013

Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Tilikauden tulos	424	430	6
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	0	0	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon rahaston muutos			
Käypään arvoon arvostamisesta	-1	1	2
Rahavirran suojauksesta	-16	-16	
Muuntoerot	0	0	0
Tuloverot			
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-2	-2	
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käypään arvoon arvostamisesta	9	9	0
Rahavirran suojauksesta	5	5	
Tilikauden laaja tulos	419	426	7
Laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille	419	421	2
Määräysvallattomille omistajille		6	6
Yhteensä	419	426	7

Vaikutus konsernin taseeseen 1.1.2013

Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Käteiset varat	5 643	5 643	
Saamiset luottolaitoksilta	8 815	8 816	1
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Kaupankäynnin rahoitusvarat	246	246	
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat	9	9	
Johdannaissopimukset	4 462	4 462	
Saamiset asiakkailta	13 839	13 834	-5
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 523	3 500	-23
Sijoitusomaisuus	5 431	5 548	117
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	26	26	
Aineettomat hyödykkeet	922	922	
Aineelliset hyödykkeet	69	67	-2
Muut varat	1 600	1 598	-1
Verosaamiset	36	37	1
Varat yhteensä	44 623	44 710	87
Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Velat luottolaitoksille	5 840	5 840	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Kaupankäynnin rahoitusvelat	3	3	
Johdannaissopimukset	4 557	4 557	
Velat asiakkaille	10 775	10 767	-8
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 599	2 599	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 769	13 769	
Varaukset ja muut velat	2 550	2 572	22
Verovelat	485	487	2
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 275	1 275	
Velat yhteensä	41 854	41 869	16
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma	428	428	
Käyvän arvon rahasto	167	171	4
Muut rahastot	1 093	1 093	0
Kertyneet voittovarot	1 081	1 080	-1
Määräysvallattomien omistajien osuus		69	69
Oma pääoma yhteensä	2 769	2 841	72
Velat ja oma pääoma yhteensä	44 623	44 710	87

Vaikutus konsernin taseeseen 31.12.2013

Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Käteiset varat	2 046	2 046	
Saamiset luottolaitoksilta	9 899	9 899	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Kaupankäynnin rahoitusvarat	435	435	
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat	9	9	
Johdannaissopimukset	3 444	3 444	
Saamiset asiakkailta	14 515	14 510	-5
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 539	3 502	-37
Sijoitusomaisuus	7 427	7 574	147
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	29	29	
Aineettomat hyödykkeet	910	910	
Aineelliset hyödykkeet	84	82	-2
Muut varat	1 367	1 369	2
Verosaamiset	15	15	0
Varat yhteensä	43 720	43 824	105

Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Velat luottolaitoksille	4 789	4 789	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Kaupankäynnin rahoitusvelat	4	4	
Johdannaissopimukset	3 420	3 420	
Velat asiakkaille	10 188	10 183	-5
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 746	2 746	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 097	16 097	
Varaukset ja muut velat	2 075	2 076	0
Verovelat	375	378	3
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	984	984	
Velat yhteensä	40 677	40 675	-2

Oma pääoma

Emoyhtiön omistajien osuus

Osakepääoma	428	428	
Käyvän arvon rahasto	164	168	4
Muut rahastot	1 093	1 093	0
Kertyneet voittovarot	1 358	1 358	0

Määräysvallattomien omistajien osuus **103** **103**

Oma pääoma yhteensä **3 043** **3 150** **107**

Velat ja oma pääoma yhteensä **43 720** **43 824** **105**

Vaikutus konsernin rahavirtalaskelmaan 1.1. - 31.12.2013

Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos	424	426	1
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	161	159	-2
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-4 150	-4 135	15
Saamiset luottolaitoksilta	-986	-986	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	-338	-338	
Johdannaissopimukset	28	28	
Saamiset asiakkailta	-736	-736	
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-77	-62	15
Sijoitusomaisuus	-2 289	-2 285	4
Muut varat	248	244	-3
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-2 040	-2 058	-19
Velat luottolaitoksille	-1 031	-1 031	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	1	1	
Johdannaissopimukset	-10	-10	
Velat asiakkaille	-588	-584	3
Vahinkovakuutustoiminnan velat	48	48	
Varaukset ja muut velat	-460	-482	-22
Maksetut tuloverot	-126	-126	
Saadut osingot	51	55	3
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-5 680	-5 680	0
Investointien rahavirta			
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	129	129	
Tytär- ja osakkuusyriytysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-4	-4	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-45	-45	
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	3	3	
B. Investointien rahavirta yhteensä	83	83	
Rahoituksen rahavirta			
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-271	-271	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	24 340	24 340	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-21 833	-21 833	
Maksetut osingot	-145	-145	
Muut oman pääoman erien vähennykset	0	0	
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	2 092	2 092	
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-3 505	-3 506	0
Rahavarat tilikauden alussa	6 177	6 177	1
Rahavarat tilikauden lopussa	2 671	2 672	0
Saadut korot	1 790	1 790	
Maksetut korot	-1 582	-1 582	

Kauden voittoon tehdyt oikaisut**Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut**

Saamisten arvonalentumiset	40	40	
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	108	108	
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-199	-199	
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	2	2	
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	1	-3	-3
Suunnitelman mukaiset poistot	55	55	0
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	1	1	
Muut	155	157	2

Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-1	-1	0
Oikaisut yhteensä	161	159	-2

Rahavarat

Käteiset varat	2 051	2 051	
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	620	621	0
Yhteensä	2 671	2 672	0

Muut muutokset**Julkiset maksut**

Lisäksi konserni on vuoden 2014 alusta ottanut käyttöön IFRIC 21 tulkinnan Julkiset maksut ennen sen pakollista voimaantuloa ja EU:n hyväksyntää. Tulkinnan mukaan Pankkiverovelka ja Talletussuojarahaston kannatusmaksuvelka kirjataan täysimääräisinä taseen siirtosaamisiin ja -velkoihin kun ko. lainsäädännössä julkinen maksu määräytyy eli 1.1.2014. Kirjauskäytännön muutos ei muuta näiden kulujen tulosvaikutteista jaksotusperiaatetta.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 4. Korkokate

Milj. e	2014	2013*
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	68	65
Saamisista asiakkailta	319	305
Lainoista	294	282
Rahoitusleasingsaamisista	24	22
Arvoltaan alentuneista lainoista ja muista sitoumuksista	1	2
Saamistodistuksista	166	154
Kaupankäynnin eristä	14	10
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista	0	0
Myytavissä olevista	142	133
Eräpäivään asti pidettävistä	1	2
Lainoista ja saamisista	8	9
Johdannaissopimuksista	1 369	1 246
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä	1 471	1 335
Käyvän arvon suojauksesta	-114	-103
Rahavirran suojauksesta	12	13
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	-1	1
Muista	12	2
Yhteensä	1 933	1 771
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	59	68
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusveloista	0	0
Veloista asiakkaille	26	27
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	247	183
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	45	50
Pääomalainoista	8	8
Muista	37	42
Johdannaissopimuksista	1 288	1 213
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä	1 428	1 362
Käyvän arvon suojauksesta	-140	-149
Muista	9	1
Yhteensä	1 675	1 542
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	259	230
Suojaavat johdannaiset	-185	-135
Suojauskohteiden arvonmuutokset	183	135
Korkokate	257	230

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 5. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	2014	2013
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	35	27
Palautukset poistetuista saamisista	-1	-4
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäys	35	53
Saamiskohtaisten arvonalentumisten vähennys	-48	-42
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	5	2
Yhteensä	25	37

Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	2014	2013*
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulo	1 393	1 346
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-29	-37
Vakuutusmaksutuotot, brutto	1 364	1 309
Jälleenvakuuttajien osuus	-54	-60
Yhteensä	1 310	1 249
Sijoitustoiminnan nettotuotot	173	131
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset (pl. korvaustoiminnon kulut)	828	786
Korvausvastuun muutos**	61	65
Korvauskulut yhteensä, brutto	889	851
Jälleenvakuuttajien osuus	-44	-42
Yhteensä	845	809
Muut vahinkovakuutustoiminnan erät	42	43
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	597	528

Vakuutusmaksutuotot ja jälleenvakuuttajien osuus

Lyhytkestoisista vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksutulo	1 390	1 342
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-31	-38
Pitkäkestoisista vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksutulo	3	4
Vakuutusmaksuvastuun muutos	2	1
Vakuutusmaksutuotot, brutto	1 364	1 309

Jälleenvakuuttajien osuus lyhytkestoisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	-54	-56
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	1	-3
Jälleenvakuuttajien osuus pitkäkestoisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	-1	-1
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus yhteensä	-54	-60
Vakuutusmaksutuotot, netto	1 310	1 249

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot

Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotoista	5	5
Korkokuluista	-1	-1
Myyntivoitoista ja -tappioista	0	
Arvostusvoitoista ja -tappioista	1	-1
Arvonalentumisista		0
Yhteensä	5	3

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Korkotuotoista		
Saamistodistuksista	0	1
Johdannaisista	0	0
Myyntivoitoista ja -tappioista		
Saamistodistuksista		2
Johdannaisista	-22	-1
Arvostusvoitoista ja -tappioista		
Saamistodistuksista	1	3
Johdannaisista	-2	4
Yhteensä	-24	8

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Saamistodistuksista		
Korkotuotoista	51	53
Myyntivoitoista ja -tappioista	35	-2
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	25	21
Arvostusvoitoista ja -tappioista	1	0
Arvonalentumisista	0	-2
Yhteensä	112	69
Osakkeista ja osuuksista		
Osingoista	18	25
Muista tuotoista ja kuluista	3	4
Myyntivoitoista ja -tappioista	13	3
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	41	19
Arvostusvoitoista ja -tappioista	-1	
Arvonalentumisista	-2	-8
Yhteensä	72	44
Yhteensä	184	113

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotoista	17	17
Myyntivoitoista ja -tappioista	0	-1
Arvon muutokset käypään arvoon arvostamisesta	2	4
Vastike- ja hoitokuluista	-10	-12
Muista	-1	-1
Yhteensä	8	7

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä **173** **131**

Diskonttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset

Ajan kulumisesta johtuva vahinkovakuutuksen diskontatun vakuutusvelan (liite 33) lisäys (diskonttauksen purkautuminen) on 41 miljoonaa euroa (43). Diskonttauksen purkautuminen lasketaan kuukausittain käyttäen edellisen kuukauden lopun diskonttaus korkoa ja kuukauden alun vakuutusvelkaa. Diskonttauskorko oli 3,7 % 31.12.2003–30.11.2004, 3,5 % 1.12.2004–30.11.2005, 3,3 % 1.12.2005–30.11.2007, 3,5 % 1.12.2007–30.11.2011, 3,3 % 1.12.2011–31.7.2012, 3,0 % 1.8.2012–31.10.2013, 2,8 % 1.11.2013–31.7.2014 ja 2,5% 1.8.-31.12.2014.

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

** Erään sisältyy vakuutusvelan diskonttokoron muutoksen seurauksena 62 miljoonaa euroa (38).

Liite 7. Palkkiotuotot ja -kulut

Milj. e	2014	2013*
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	53	45
Talletuksista	0	0
Maksuliikkeestä	36	31
Arvopapereiden välityksestä	22	21
Rahastoista	0	0
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	10	8
Omaisuuksien hoidosta ja lainopillisista tehtävistä	1	2
Vakuutus toiminnasta	16	17
Takauksista	15	16
Muista	5	6
Yhteensä	158	148
Palkkiokulut		
Maksuliikkeestä	20	14
Arvopapereiden välityksestä	8	8
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	3	4
Omaisuuksien hoidosta ja lainopillisista tehtävistä	3	3
Muista	9	8
Yhteensä	44	37
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	114	111

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 8. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	2014	2013*
Kaupankäynnin rahoitusvaroista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	4	2
Osakkeista ja osuuksista	0	0
Johdannaisista	35	100
Yhteensä	39	102
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	2	-1
Osakkeista ja osuuksista		0
Johdannaisista	10	-30
Yhteensä	12	-31
Osinkotuotot		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista varoista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	0	
Yhteensä	0	
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-1	0
Yhteensä	-1	0
Valuuttatoiminnan nettotuotot		
Valuutanvaihdosta	-78	-1
Muista	106	22
Yhteensä	77	93

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 9. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	2014	2013*
Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitoista ja -tappioista	11	14
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	0	1
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitoista ja -tappioista	5	1
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	9	1
Arvonalentumisista	-1	0
Osinkotuotoista	43	28
Myytävissä olevista rahoitusvaroista yhteensä	67	44
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista		
Lainoista ja saamisista		
Myyntivoitoista ja -tappioista	-1	0
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista yhteensä	-1	0
Sijoituskiinteistöistä		
Vuokratuotoista	6	4
Voitoista tai tappioista käypään arvoon arvostamisesta	-2	3
Vastike- ja hoitokuluista	-5	-4
Muista	0	0
Sijoituskiinteistöistä yhteensä	-2	2
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	64	46

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 10. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	2014	2013*
Vuokratuotoista oman käytön kiinteistöistä	0	0
Myyntivoitoista oman käytön kiinteistöistä	0	1
Keskuspankkipalvelumaksuista	8	8
Haltuunotettujen kohteiden realisoinneista	0	
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	6	10
Vahinkovakuutustoiminnan jälleenvakuutuspalkkioista	2	2
Muista	16	15
Yhteensä	32	36

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 11. Henkilöstökulut

Milj. e	2014	2013
Palkoista ja palkkioista	116	118
Muuttuvasta palkitsemisesta	15	18
Eläkekuluista	24	26
Maksupohjaisista järjestelyistä	19	20
Etuuspohjaisista järjestelyistä	4	6
Muista henkilösivukuluista	9	9
Yhteensä	163	170

Liite 12. Poistot

Milj. e	2014	2013*
Poistot		
Rakennuksista	3	1
Koneista ja kalustosta	1	1
Yrityskaupan yhteydessä muodostuneista aineettomista hyödykkeistä	21	21
Muista aineettomista hyödykkeistä	21	19
Vuokralle annetusta omaisuudesta	5	7
Muista	0	0
Yhteensä	52	51
Arvon alentumiset		
Oman käytön kiinteistöistä	0	1
Yhteensä	0	1
Yhteensä	52	52

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 13. Muut kulut

Milj. e	2014	2013*
Muista hallintokuluista		
Toimistokuluista	47	33
Yhteyskuluista	9	9
Markkinointikuluista	6	7
Yhteiskuntavastuun kuluista	1	1
Muista hallinnon kuluista	41	51
Yhteensä	104	101
Vuokrakuluista	2	3
Oman käytön kiinteistöistä ja toimitiloista	24	25
Oman käytön kiinteistöjen myyntitappioista	0	
Haltuunotettujen kohteiden realisoinneista	1	1
Vahinkovakuutustoiminnan jälleenvakuutuslaskuista	2	3
Vahinkovakuutustoiminnan luottotappioista	4	6
Pankkiverosta	20	19
Muista**	100	83
Yhteensä	258	241

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

** Erään sisältyy tilintarkastajille maksettuja palkkioita tilintarkastuksesta 321 000 euroa (292 000), tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toimeksiannoista 119 000 euroa (143 000), veroneuvonnasta 20 000 euroa (154 000) ja muista palveluista 118 000 euroa (386 000).

** Erään sisältyy 61 miljoonaa euroa (51) osuuspankeille maksettuja vakuutusliikkeen myyntipalkkiota.

Liite 14. Tuloverot

Milj. e	2014	2013*
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta	105	90
Aikaisempien tilikausien veroista	24	-6
Laskennallisista veroista	-21	-40
Tuloslaskelman verot	107	43
Yhteisön tuloveroprosentti	20,0	24,5

Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

Tulos ennen veroja	548	456
Verokannan mukainen osuus tilikauden tuloksesta	110	112
Edellisten tilikausien verot	24	-6
Verovapaiden tuottojen vaikutus	-25	-9
Vähennyskeltottomien kulujen vaikutus	10	7
Käyttämättömien tappioiden uudelleenarviointi	-1	0
Veron oikaisut	-9	6
Verokannan muutos 1.1.2014		-65
Muut erät	-1	0
Tuloslaskelman verot	107	43

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 15. Omistajille jaettavat omaisuuserät, velat ja lopetetut toiminnot

OP Osuuskunnan Pohjola Pankki Oyj:n vapaaehtoisen julkisen osakkeiden ostotarjouksen toteutumisen seurauksena Pohjola-konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi rakennejärjestelyjä. Suunnitelmassa varainhoitosegmentti siirretään OP Osuuskunnan omistukseen ja toteutetaan jakautumisena kirjanpitoarvoin. Jakautumisen arvioidaan toteutuvan vuoden 2015 aikana. Varainhoitosegmentin varat ja velat esitetään 30.6.2014 lähtien IFRS 5 mukaan erikseen taseessa omistajille jaettavina omaisuuserinä ja -velkoina sekä tuloslaskelmassa lopetettuina toimintoina.

a) Lopetettujen toimintojen tulos

Varainhoito

Milj. e	2014	2013
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	64	51
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuusyritysten tuloksesta	1	0
Muut tuotot ja kulut, netto	-30	-30
Tulos ennen veroja	36	21
Verot	7	6
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	29	15
Emoyhtiön omistajien osuus lopetetuista toiminnoista	29	15
Yhteensä	29	15

b) Omistajille jaettavat omaisuuserät ja niihin liittyvät velat

Varainhoitosegmentin varat

Milj. e	2014
Saamiset luottolaitoksilta	7
Sijoitusomaisuus	0
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset*	27
Aineettomat hyödykkeet	102
Aineelliset hyödykkeet	0
Muut varat	30
Varainhoitosegmentin varat yhteensä	167

* Varainhoitosegmentillä on yksi merkittävä osakkuusyritys Access Capital Partners Group S.A. jonka eritellyt tiedot esitetään OP Ryhmän 2014 tilinpäätöksessä liitetiedossa 54.

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy liikearvo 97 miljoonaa euroa sekä muita aineettomia hyödykkeitä 5 miljoonaa euroa

Muut omistukset

Muut omistajille jaettavat omaisuuserät	39
Omistajille jaettavat omaisuuserät yhteensä	205

Varainhoitosegmentin velat

Milj. e	2014
Varaukset ja muut velat	10
Varainhoitosegmentin velat yhteensä	10

Muut siirtyvät velat

Jakautumisessa kohdistettavat velat	195
-------------------------------------	-----

Omistajille jaettaviin omaisuuseriin välittömästi liittyvät velat yhteensä	205
---	------------

Omistajille jaettaviin omaisuuseriin liittyvät oman pääoman erät

Milj. e	2014
Käyvän arvon rahasto	0
Kertyneet voittovarot	0
Yhteensä	0

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 16. Käteiset varat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Kassa	1	1
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa		
Pohjola Pankin vähimmäisvarantotalletus	537	527
Shekkitilit	3 236	1 518
Käteiset varat yhteensä	3 774	2 046

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti luottolaitokset joutuvat pitämään vähimmäisvarantoja (varantotalletus) kansallisissa keskuspankeissa. Varantotalletus on Euroopan keskuspankin ilmoittaman velvoiteprosentin mukainen osuus varantopohjasta. Varantopohjaan luetaan talletukset (laaja) sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Talletuksia toisilta varantovelvollisilta ei lueta varantopohjaan. Varantotalletus on tällä hetkellä 1 % varantopohjasta. OP Ryhmässä luottolaitokset tekevät varantotalletuksen Pohjola Pankki Oyj:hin. Pohjola Pankki Oyj huolehtii ryhmän luottolaitosten valtuuttamana välittäjänä koko ryhmän talletusvelvollisuudesta Suomen Pankkiin.

Liite 17. Saamiset luottolaitoksilta

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	484	621
Muut		1
Yhteensä	484	622
josta alle 3 kuukauden saamiset luottolaitoksilta	484	622
Luotot ja muut saamiset		
Vaadittaessa maksettavat		
Muilta luottolaitoksilta		0
Yhteensä		0
Muut		
OP Ryhmän yhteisöiltä	9 323	8 740
Muilta luottolaitoksilta	449	537
Yhteensä	9 772	9 277
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	10 257	9 899
Saamisiin luottolaitoksilta sisältyy huonommalla etuoikeudella olevia saamisia	42	42

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 18. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Kaupankäynnin rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset	3	8
Sijoitus- ja yritystodistukset	29	4
Debentuurit	19	6
Joukkovelkakirjalainat	308	409
Muut saamistodistukset	0	7
Osakkeet ja osuudet	0	1
Yhteensä	360	435
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat		
Joukkovelkakirjalainat	0	9
Yhteensä	0	9
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat yhteensä	360	444

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

Kaupankäynnin rahoitusvarat, milj. e	31.12.2014		31.12.2013	
	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	3		8	
Muilta	310		399	
Muut				
Julkisyhteisöiltä	29		4	
Muilta	18	0	23	1
Yhteensä	360	0	434	1

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat, milj. e	31.12.2014		31.12.2013	
	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Muilta			4	
Muut				
Muilta	0		5	
Yhteensä	0		9	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat yhteensä	360	0	443	1

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin sisältyy keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia 205 miljoonaa euroa (234) ja huonommalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 19 miljoonaa euroa (11).

Liite 19. Johdannaissopimukset

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	4 867	2 836
Valuuttajohdannaiset	652	169
Osakejohdannaiset	62	108
Luottojohdannaiset	2	3
Muut	54	55
Yhteensä	5 637	3 171
Suojaavat johdannaissopimukset		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	216	218
Valuuttajohdannaiset	83	38
Rahavirran suojaus		
Korkojohdannaiset	10	17
Yhteensä	309	273
Johdannaissopimukset yhteensä	5 946	3 444

Johdannaissopimukset tase-erä sisältää positiiviset arvonmuutokset ja maksetut preemiot.

Liite 20. Saamiset asiakkailta

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	11 183	10 698
Saamistodistukset	19	50
Rahoitusleasingsaamiset	1 162	1 148
Muut saamiset		
Muut	3 401	2 874
Arvonalentumistappiot luotoista		
Luottoriskiin perustuvat	-252	-259
Saamiset asiakkailta yhteensä	15 513	14 510

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Luottojen ja takausten arvonalentumisten muutokset

Milj. e	Luotot	Saamis- todistukset	Pankki- takaus- saamiset	Korko- saamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2014	260	0	1	-3	259
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäykset	27		10	-13	24
Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten muutokset	5				5
Saamiskohtaisten arvonalentumisten peruutukset	-22			15	-7
Taseesta poistetut luotot ja takaussaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-29				-29
Valuuttakurssiero luottojen arvonalentumisista					
Arvonalentumiset 31.12.2014	241	0	12	-1	252

Milj. e	Luotot	Saamis- todistukset	Pankki- takaus- saamiset	Korko- saamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2013	240	7	0	-2	246
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäykset	52		1	-12	41
Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten muutokset	2				2
Saamiskohtaisten arvonalentumisten peruutukset	-22			12	-11
Taseesta poistetut luotot ja takaussaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-12	-7			-19
Valuuttakurssiero luottojen arvonalentumisista		0			0
Arvonalentumiset 31.12.2013	260	0	1	-3	259

Rahoitusleasingsaamiset

Pohjola-konserni tarjoaa vuokralle pääasiassa kuljetuskalustoa, teollisuuden koneita ja laitteita rahoitusleasingsopimuksilla.

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Rahoitusleasingsopimusten erääntymisajat		
Yhden vuoden kuluessa	307	322
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	550	528
Yli viiden vuoden kuluttua	393	390
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimukseen	1 250	1 240
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-88	-93
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	1 162	1 148
Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	288	302
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	509	487
Yli viiden vuoden kuluttua	365	358
Yhteensä	1 162	1 148
Bruttokasvu tilikauden aikana	359	487

Liite 21. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	15	16
Osakkeet ja osuudet	463	471
Sijoituskiinteistöt	161	152
Saamistodistukset	2 330	2 035
Johdannaissopimukset	12	4
Muut osuudet	231	300
Yhteensä	3 211	2 979
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	33	40
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	404	324
Jälleenvakuutustoiminnasta	100	90
Rahat ja pankkisaamiset	41	4
Muut saamiset	66	64
Yhteensä	643	523
Vahinkovakuutustoiminnan varat yhteensä	3 854	3 502
Vahinkovakuutuksen sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset		
Lainat ja muut saamiset	14	15
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Yhteensä	15	16
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat		
Saamistodistukset	7	6
Johdannaissopimukset	12	4
Yhteensä	19	10
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	2 323	2 029
Osakkeet ja osuudet	463	471
Muut osuudet	231	300
Yhteensä	3 016	2 800
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	23	22
Rakennukset	138	131
Yhteensä	161	152
Vahinkovakuutuksen sijoitukset yhteensä	3 211	2 979

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Vahinkovakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten, osakkeiden ja osuuksien sekä johdannaisten erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

Milj. e	31.12.2014			31.12.2013		
	Saamis- todistuk- set	Osakkeet ja osuudet	Johdannaiss- sopimukset	Saamis- todistuk- set	Osakkeet ja osuudet	Johdannaiss- sopimukset
Noteeratut						
Muilta	7			6		
Muut						
Muilta			12			4
Yhteensä	7		12	6		4

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2014, milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotet- tuun hankinta- menoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä*
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	503		503			
Muilta	1 819		1 819	435		435
Muut						
Muilta	0		0	258		258
Yhteensä	2 323		2 323	693		693
Tilikauden arvonalentumistappiot	0		0	-2		-2

* Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet sisältävät osakkeita ja osakeriskillisiä rahastoja 463 miljoonaa euroa (471) sekä muita osuuksia 231 miljoonaa euroa (300). Muut osuudet sisältävät pääasiassa korko-, rahamarkkina-, vaihtovelkakirjalaina-, raaka-aine-, hedge fund- ja kiinteistörahastoja.

Vahinkovakuutuksen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pantattuja eriä 2 miljoonaa euroa (4). Erät koostuvat pääosin johdannaiskaupankäynnin vakuuksista.

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2013**, milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotet- tuun hankinta- menoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä*
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	465		465			
Muilta	1 549		1 549	581		581
Muut						
Muilta	14		14	191		191
Yhteensä	2 029		2 029	771		771
Tilikauden arvonalentumistappiot	-2		-2	-8		-8

** IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen muutokset, milj. e	2014	2013*
Hankintameno 1.1.	133	143
Lisäykset	11	18
Vähennykset	-5	-8
Siirrot erien välillä	0	-20
Hankintameno 31.12.	138	133
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	19	17
Tilikauden käyvän arvon muutokset	2	4
Vähennykset	1	-2
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	22	19
Kirjanpitoarvo 31.12.	161	152

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Tilikaudella sijoituskiinteistöihin kohdistuvat rakentamis- ja korjausveloitteet olivat 0 miljoonaa euroa (2). Sijoituskiinteistöjen käypä arvo sisältää velkaosuuden.

Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöistä 94 % eli 150 miljoonaa euroa on arvioitu ulkopuolisen kiinteistöarvioitsijan avulla. Arviot on laatinut Antti Huotari (AKA) Realia Group Oy:stä.

Liite 22. Sijoitusomaisuus

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	7 782	7 108
Osakkeet ja osuudet	101	175
Yhteensä	7 882	7 283
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat		
Saamistodistukset	144	202
Yhteensä	144	202
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	5	5
Rakennukset	80	83
Yhteensä	85	88
Sijoitusomaisuus yhteensä	8 112	7 574

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Sijoituskiinteistöt eivät sisällä tällä tai edellisellä tilikaudella vakuudeksi saatuja kiinteistöjä.

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset 31.12.2014

Milj. e	Myytavissä olevat saamistodistukset			Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä	
Noteeratut							
Julkisyhteisöiltä	7 302		7 302				
Muilta	398		398	7		7	144
Muut							
Muilta	82		82	83	11	94	
Yhteensä	7 782		7 782	90	11	101	144
Tilikauden arvonalentumistappiot				-1		-1	

Myytavissä oleviin rahoitusvaroihin ei sisällynyt huonommalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta eikä muita kuin julkisesti noteerattuja huonommalla etuoikeudella olevia saamistodistuksia muilta. Sijoituksista pääomarahastoihin, joita oli 16 miljoonaa euroa (14), on kaikki arvostettu käypään arvoon. Hankintameno arvostetuille sijoituksille ei ollut mahdollista määritellä luotettavasti käypää arvoa. Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin sisältyi keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia 130 miljoonaa euroa (187) ja muita, julkisesti noteerattuja 14 miljoonaa euroa (15).

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset 31.12.2013*

Milj. e	Myytavissä olevat saamistodistukset			Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintamenuon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintamenuon	Yhteensä	
Noteeratut							
Julkisyhteisöiltä	6 725		6 725				
Muilta	322		322	7		7	202
Muut							
Muilta	61		61	105	64	169	
Yhteensä	7 108		7 108	111	64	175	202
Tilikauden arvonalentumistappiot				0		0	

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Sijoituskiinteistöjen muutokset, milj. e	2014	2013*
Hankintameno 1.1.	86	67
Lisäykset		19
Vähennykset	-2	
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	84	86
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	3	0
Tilikauden käyvän arvon muutokset	-2	3
Vähennykset	1	
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	2	3
Kirjanpitoarvo 31.12.	85	88

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo sisältää velkaosuuden.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut sijoituskiinteistöt on eritelty liitteessä 81.

Sijoituskiinteistöt on arvioitu ulkopuolisen kiinteistöarvioitsijan avulla. Arviot on laatinut auktorisoitu kiinteistöarvioija (AKA), laillistettu kiinteistönvälittäjä (LKV), diplomi-insinööri (DI) arviointiasiantuntija Raino Pesu ja diplomi-insinööri (DI) arviointiasiantuntija Ville Vaarala Catella Property Oy:stä.

Liite 23. Uudelleenluokitellut saamistodistukset

Seuraavassa taulukossa uudelleenluokitellut saamistodistukset on esitetty kirjanpitoarvoina ja käypinä arvoina.

31.12.2014, milj. e	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Efektiivinen korkotaso	Luottoris- kistä johtuvat arvonalen- tumiset
Lainat ja saamiset	231	245	5,5	
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	59	56	4,3	
Myytavissä olevat rahoitusvarat	45	45	4,2	
Yhteensä	335	347		

31.12.2013, milj. e	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Efektiivinen korkotaso	Luottoris- kistä johtuvat arvonalen- tumiset
Lainat ja saamiset	298	306	5,2	
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	99	89	4,2	
Myytavissä olevat rahoitusvarat	42	42	4,2	
Yhteensä	438	436		

Mikäli uudelleenluokittelua ei olisi tehty ja saamistodistukset olisi arvostettu markkinan käypiä arvoja käyttäen:

Milj. e	2014		2013	
	Tulos- laskelma	Käyvän arvon rahasto	Tulos- laskelma	Käyvän arvon rahasto
Pankkitoiminta	2		-1	
Vakuutustoiminta	0	0	0	-1
Konsernitoiminnot	12	-1	29	-3
Yhteensä	13	-1	27	-3

Lainat ja saamiset sekä eräpäivään asti pidettävät sijoitukset on uudelleenluokiteltu vuonna 2008. Myytävissä olevat rahoitusvarat on uudelleenluokiteltu vuonna 2012.

Uudelleenluokitelluista saamistodistuksista kertyneet korot olivat tammi-joulukuussa yhteensä 8 miljoonaa euroa (10). Nimellisarvon ja hankinta-arvon välisenä hintaerona tulokseen jaksettiin yhteensä 2 miljoonaa euroa (3). Saamistodistuksista kirjattiin myyntitappioita 1 miljoonaa euroa (2). Arvonalentumisia saamistodistuksista kirjattiin 0 miljoonaa euroa (0). Korkoriski oli suojattu johdannaisilla, joihin sovellettiin suojauslaskentaa 1.10.2008 alkaen. Suojaavista johdannaisista kirjattiin positiivista markkina-arvon muutosta 3 miljoonaa euroa (6).

Liite 24. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset

Taseeseen merkityt määrät:

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Osakkuusyrietykset	2	29
Yhteensä	2	29

Tuloslaskelmaan merkityt määrät:

Milj. e	2014	2013
Osakkuusyrietykset	0	0
Yhteensä	0	0

Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrietyksiin

Pohjola-konsernin jatkuvissa toiminnoissa on yksi (1) osakkuusyriety 31.12.2014, joka yksittäin tarkasteltuna on epäolennainen. Autovahinkokeskus Oy:n omistusosuus on 27,75 % (27,75 %). Pohjola-konsernilla ei ole sijoituksia yhteisyrietyksiin.

Pohjola-konsernin sijoituksille osakkuusyrietyksiin ei ole noteerattua markkinahintaa eikä niihin liity ehdollisia velkoja.

Taloudellisen informaation yhteenveto konsernitilinpäätökseen yhdistellyistä muista kuin olennaisista osakkuuyrietyksistä

Milj. e	Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyrietykset	
	2014	2013
Jatkuvien toimintojen voitosta	0	0
Laajasta tuloksesta	0	0

Liite 25. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden muutokset, milj. e	Liikearvo	Tuote- merkit	Vakuutus- sopimuk- siin liittyvät asiakassuh- teet ja va- kuutusten hankinta- menot	Muut aineet- tomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	519	179	301	259	1 258
Lisäykset				24	24
Vähennykset				-1	-1
Siirrot omistajille jaettaviin omaisuuseriin	-97			-39	-136
Siirrot erien välillä				0	0
Hankintameno 31.12.2014	422	179	301	243	1 146
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014		-7	-194	-148	-349
Tilikauden poistot			-24	-22	-45
Vähennykset				0	0
Omistajille jaettavien omaisuuserien poistot				33	33
Muut muutokset				0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2014		-7	-218	-136	-360
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	422	172	84	107	786

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 81 miljoonaa euroa ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 27 miljoonaa euroa.

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Aineettomien hyödykkeiden muutokset, milj. e	Liikearvo	Tuotemerkit	Vakuutus- sopimuk- siin liittyvät asiakassuh- teet ja va- kuutusten hankinta- menot	Muut aineet- tomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	519	179	301	230	1 230
Lisäykset				31	31
Vähennykset				-3	-3
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.2013	519	179	301	259	1 258
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013		-7	-170	-131	-308
Tilikauden poistot			-24	-20	-43
Vähennykset				3	3
Muut muutokset					
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013		-7	-194	-148	-349
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	519	172	108	111	910

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 92 miljoonaa euroa ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 17 miljoonaa euroa.

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Aineettomat hyödykkeet, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton, milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Liikearvo	422	519
Tuotemerkit	172	172
Yhteensä	595	691

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen liikearvojen ja tuotemerkkien vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, sillä ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

	31.12.2014		31.12.2013	
	Kirjanpi- toarvo, milj. e	Jäljellä oleva pois- toaika	Kirjanpi- toarvo, milj. e	Jäljellä oleva pois- toaika
Muut olennaisimmat aineettomat hyödykkeet				
Asiakassuhteet	84	1-4 v.	108	2-5 v.
Tietokoneohjelmat	81	2-5 v.	92	2-5 v.
Kehitettävänä olevat tietokoneohjelmat	27		17	

Liikearvot on hankittu vuonna 2005 osana Pohjola-Yhtymä Oy:n liiketoimintojen hankintaa ja vuonna 2008 osana Pohjola Finance Oy:n (ent. K-Rahoitus Oy) hankintaa. Vuonna 2011 liikearvo on lisääntynyt työhyvinvoinnin palveluyhtiö Excenta Oy:n hankinnan seurauksena. Tuotemerkit, asiakassuhteet ja merkittävä osa tietokoneohjelmista on hankittu osana vahinkovakuutustoiminnan hankintaa.

Liikearvon arvonalentumistesti

Liikearvo, milj. e	2014	2013
Vahinkovakuutustoiminta	410	410
Pohjola Varainhoito Oy*		97
Rahoitusyhtiöpalvelut	13	13
Yhteensä	422	519

* Lopetettu toiminto

Pohjola-konsernin liikearvot ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n, Pohjola Finance Oy:n ja Excenta Oy:n liiketoimintojen hankinnoista. Liikearvot määräytyivät kauppahinnan kohdistamisprosesseissa eli ns. PPA (Purchase Price Allocation) -selvityksissä. Syntyneet liikearvot kohdistettiin kassavirtaa tuottaville yksiköille (CGU:t), jotka olivat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin sisältyviä yrityksiä. Liikearvojen arvonalentumistestaukset suoritettiin IAS 36:n mukaisesti vastaaville kassavirtaa tuottaville liiketoiminnoille kuin mille PPA-selvityksen hankintamenolaskelmat laadittiin: vahinkovakuutus- ja varainhoitoliiketoiminnoille sekä rahoitusyhtiöpalveluille. Tilikauden aikana Pohjola Terveys oy sulautui Pohjola Vakuutus Oy:öön. Työhyvinvointipalvelujen liikearvon testausta varten ei voitu enää määritellä erillistä kasavirtaa tuottavaa yksikköä, joten työhyvinvointipalvelujen liikearvo on testattu osana vahinkovakuutusliiketoiminnan liikearvoa.

Pohjola-konsernin kassavirtayksikköjen arvo on liikearvojen testausta varten määritelty käyttämällä yli-/alijäämän nykyarvomenetelmää ("Excess Returns" -menetelmä). Menetelmässä kuluvan tilikauden ja tulevien tilikausien voitosta vähennetään oman pääoman tuottovaatimus. Mahdollinen ylijäävä tuotto diskontataan oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttokorolla rahavirtojen nykyarvon määrittämiseksi.

Testausperiodin pituudeksi määriteltiin IAS 36 -standardin mukainen 5 vuoden testausjakso jäännösarvoineen.

Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat Pohjolan 2012 vahvistamaan vuosien 2015–2017 strategialukuihin ja niistä johdettuihin strategiakauden jälkeisiin odotuksiin liiketoimintojen kehittymisestä. Vuoden 2017 jälkeisten kausien kassavirtojen kasvu vaihtelee 2–9 prosentin välillä.

Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty markkinaehtoista oman pääoman kustannusta, joka on linjassa sovellettujen arvonmääritysmetodien kanssa (ts. kassavirtojen kautta on määritetty vain oman pääoman sijoittajille kuuluvaa arvoa, joka on diskontattu oman pääoman tuottovaatimuksella). Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja (ts. IFRS WACC) vaihteli 6,7–11,3 prosentin välillä. Vuonna 2013 diskonttokorko vaihteli 9,9–15,3 prosentin välillä. Diskonttokorkoa vahinkovakuutusliiketoiminnalle laskettiin 0,9 prosenttiyksiköllä ja rahoitusyhtiöpalvelujen diskonttokorkoa 1,1 prosenttiyksiköllä vastamaan markkinatiedon kautta saatua diskonttokorkotasoa.

Liikearvojen arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

Herkkyysanalyysi suoritettiin kullekin kassavirtayksikölle erikseen, perustuen kunkin kassavirtayksikön keskeisiin muuttujiin.

Vahinkovakuutusliiketoiminnassa keskeisinä muuttujina herkkyysanalyysissä käytettiin diskonttokorkoa, yhdistettyä kulusuhdetta ja sijoitustoiminnan nettotuotto prosenttia. Käytetyt muuttujat olivat samat kuin edellisenä vuotena. Herkkyysanalyysin tulokset eivät ole muuttuneet merkittävästi edellisestä vuodesta. Diskonttokoron 8,4 prosenttiyksikön kasvu, yhdistetyn kulusuhteen 6,7 prosenttiyksikön kasvu ja sijoitustoiminnan nettotuotto prosenttin 2,4 prosenttiyksikön lasku suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella, yhden testatun muuttujan muuttuessa ja muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin. Viime vuonna tulokset olivat vastaavasti: 5,9 prosenttiyksikön kasvu diskonttokorossa, 3,9 prosenttiyksikön kasvu yhdistetyssä kulusuhteessa ja 1,6 prosenttiyksikön lasku sijoitustoiminnan nettotuotto prosenttissa suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella olisi aiheuttanut arvonalentumisriskin.

Rahoitusyhtiöpalvelussa keskeisinä muuttujina herkkyyksianalyyssissä käytettiin diskonttokorkoa, luottokannan kasvuprosenttia ja kulujen kasvuprosenttia. Käytetyt muuttujat olivat samat kuin edellisenä vuotena. Herkkyyksianalyyssin tulokset ovat muuttuneet merkittävästi edellisestä vuodesta. Diskonttokoron 11 prosenttiyksikön kasvu, luottokannan 16 prosenttiyksikön lasku ja kulujen 23 prosenttiyksikön kasvu suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin. Viime vuonna tulokset olivat vastaavasti: 7,5 prosenttiyksikön kasvu diskonttokorossa, 9,7 prosenttiyksikön lasku luottokannassa ja 10 prosenttiyksikön kulujen kasvu suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella olisi aiheuttanut arvonalentumisriskin.

Tuotemerkkien arvonalentumistestaus

Pohjola-konsernin tuotemerkit ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Arvonalentumistestaus on suoritettu erikseen IAS 36:n mukaisesti Pohjola-, Eurooppalainen-, A-vakuutus- sekä Seesam-tuotemerkille.

Tuotemerkkien arvo on määritetty soveltaen "relief from royalty" -menetelmää, jossa tuotemerkkien arvoksi määriteltiin tuotemerkin omistamisesta tulevaisuudessa kertyvät nykyhetken diskonttatut rojaltilisäästöt. Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty vahinkovakuutusliiketoiminnalle määritettyä markkinaehtoista oman pääoman kustannusta lisätynä hyödykekohtaisella riskipreemiolla. Vahinkovakuutuksen diskonttokorkoa laskettiin 0,9 prosenttiyksiköllä vastamaan markkinatiedon kautta saatua diskonttokorkotasoa. Vuoden 2014 testauksessa on käytetty lisäksi samaa riskipreemiota ja vastaavia rojaltiliprosentteja kuin PPA-selvityksessä ja aikaisempien vuosien testauksissa.

Testausperiodin pituudeksi määritettiin pääsääntöisesti IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta. Pohjola-tuotemerkin testauksessa testausperiodiksi määritettiin poikkeuksellisesti 15 vuotta, koska tuotemerkin käyttöä laajennetaan kokonaan uudelle, lähivuosina kasvavalle liiketoiminnalle. Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vahinkovakuutusliiketoiminnan päivitettyihin strategialukuihin vuosille 2015–2017 ja niistä johdettuihin odotuksiin liiketoiminnan kehittymisestä jatkossa. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvuna käytettiin 2 prosentin inflaatio-odotusta.

OP osuuskunnan hallintoneuvosto päätti syksyllä 2014 keskittää vahinkovakuutusliiketoiminnan yhdessä pankki- ja varallisuudenhoitoliiketoiminnan kanssa OP-tuotemerkin alle. Pohjola-tuotemerkkiä käytetään jatkossa pääosin terveydenhoito- ja hyvinvointiliiketoiminnassa sekä näihin läheisesti liittyvissä vahinkovakuutus tuotteissa. Pohjola-tuotemerkin arvonalentumistestauksen yhteydessä arvioitiin em. muutoksen vaikutus tuotemerkin taloudelliseen vaikutusaikaan sekä testausperiodin pituuteen, testauksessa käytettyyn diskonttokorkoon, riskipreemioon sekä rojaltiliprosenttiin. Tuotemerkin todettiin olevan edelleen IAS 36 mukaisesti taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamaton aineeton hyödyke. Koska tuotemerkkiä käytetään uudessa liiketoiminnassa, jonka odotetaan kasvavan alkuvaiheessa voimakkaasti, pidennettiin testausperiodia 15 vuoteen. Muihin parametreihin ei tehty olennaisia muutoksia, koska uusi terveydenhoito- ja hyvinvointiliiketoiminta liittyy tiiviisti vahinkovakuutusliiketoimintaan. Tuotemerkin testauksessa huomioitiin tuotemerkin alla jatkossa toimivien liiketoimintojen liikevaihtoon rinnastettavissa olevat kassavirrat.

Tuotemerkkien arvonalentumistestauksen johdosta tuotemerkeille ei ole tehty arvonalentumiskirjauksia vuoden 2014 tilinpäätöksessä. Seesam-tuotemerkille on aikaisemmin tehty 1 miljoonan euron arvonalentumiskirjaus vuoden 2011 tilinpäätöksessä ja 3 miljoonan euron arvonalentumiskirjaukset sekä vuoden 2009 että vuoden 2008 tilinpäätöksissä.

Muiden olennaisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus

Pohjola-konsernin asiakassuhteet ja merkittävä osa tietokoneohjelmista on hankittu osana Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankintaa. Asiakassuhteista muodostuneet aineettomat hyödykkeet kirjataan tasapoistoin kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa, eikä niissä ole havaittu viitteitä arvonalentumiskirjaustarpeesta. Vahinkovakuutus-, ja varainhoitoliiketoimintaan kohdistetuista tietokoneohjelmista muodostuneet aineettomat hyödykkeet on kirjattu kokonaan kuluksi jo aikaisempina tilikausina.

Liite 26. Aineelliset hyödykkeet

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	6	6
Rakennukset	43	42
Yhteensä	49	48
Koneet ja kalusto	3	4
Muut aineelliset hyödykkeet	3	3
Vuokralle annettu omaisuus	17	27
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	72	82
josta keskeneräiset hankinnat	0	0

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Aineellisten hyödykkeiden muutokset, milj. e	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	58	39	3	51	151
Lisäykset	3	0	1	2	6
Vähennykset	-1	-1	-1	-17	-19
Siirrot omistajille jaettaviin omaisuuseriin		-1			
Siirrot erien välillä	0				0
Hankintameno 31.12.2014	60	37	3	36	137
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014	-10	-35	0	-24	-69
Tilikauden poistot	-1	-1	0	-8	-10
Tilikauden arvonalentumiset	0				0
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	0				0
Vähennykset	0	0	0	12	13
Omistajille jaettavien omaisuuserien poistot		1			
Muut muutokset	0	0			0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2014	-10	-34	0	-20	-66
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	49	3	3	17	72

Aineellisten hyödykkeiden muutokset, milj. e	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2013*	28	38	3	68	137
Lisäykset	13	1	0	8	22
Vähennykset	-3	0	0	-25	-29
Siirrot erien välillä	20				20
Hankintameno 31.12.2013*	58	39	3	51	151
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013*	-8	-34	0	-28	-70
Tilikauden poistot	-2	-1	0	-11	-14
Tilikauden arvonalentumiset	-2				-2
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	0				0
Vähennykset	2	0	0	15	18
Muut muutokset	0				0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013*	-10	-35	0	-24	-69
Kirjanpitoarvo 31.12.2013*	48	4	3	27	82

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin.

Pohjola-konserni tarjoaa vuokralle pääasiassa henkilöautoja muulla vuokrasopimuksella. Pohjola-konserni on vuokrannut sille tarpeettomat toimitilat ja tällaiset toimitilat on luokiteltu tilinpäätöksessä sijoituskiinteistöiksi.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut aineelliset hyödykkeet on eritelty liitteessä 81.

Liite 27. Muut varat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Maksujenvälityssaamiset	7	35
Eläkevarat	0	5
Siirtosaamiset		
Korot	642	711
Muut siirtosaamiset		9
Johdannaissopimukseen liittyvät marginaalisaamiset	104	54
Muut	1 036	554
Yhteensä	1 789	1 369

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Muut-erä sisältää mm. arvopapereiden myyntisaamisia 29 miljoonaa euroa (70) ja CSA-vakuussaatavia 862 miljoonaa euroa (408).

Liite 28. Verosaamiset

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Tuloverosaamiset	10	2
Laskennalliset verosaamiset	24	14
Verosaamiset yhteensä	34	15

Verosaamisten ja -velkojen erittely, milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Laskennalliset verosaamiset		
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	0	0
Poistoista ja arvonalennuksista	0	1
Varauksista ja saamisten arvonalentumisista	9	3
Yleiseen liikkeeseen laskettujen arvopapereiden jaksotuserosta	13	18
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	12	3
Konserniyhdistelyistä	0	1
Muista eristä	6	3
Netotettu laskennallisista verovelosta	-18	-16
Yhteensä	24	14

Laskennalliset verovelat		
Verotuksellisista varauksista	208	212
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	54	37
Rahavirran suojauksesta	4	3
Tasotusmäärän eliminoinnista	43	50
Sijoitusten käypään arvoon arvostamisesta	7	13
Yritysostojen kauppahinnan kohdistuksesta	49	54
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	0	1
Konserniyhdistelyistä		0
Muista eristä	6	6
Netotettu laskennallisista verosaamisista	-18	-16
Yhteensä	354	360

Laskennallisten verojen muutokset, milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Laskennalliset verosaamiset /-velat 1.1.	-347	-397
Laskentaperiaatteiden muutosten vaikutus yhteensä	1	-1
Laskennalliset verosaamiset /-velat 1.1.	-346	-398
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Tappioiden vaikutus	0	
Varaukset ja saamisten arvonalenemiset	10	-1
Verotukselliset varaukset	0	-22
Tasoitumäärän eliminointi	7	6
Sijoitusten arvomuutokset ja myynnit	3	-4
Poistot ja arvonalentumiset	4	7
Yleiseen liikkeeseen laskettujen arvopapereiden jaksotuserot	-5	-4
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1	1
Verokannan muutos 1.1.2014		65
Muut	2	-8
Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan		
Käyvän arvon rahasto		
Käyvän arvon arvostukset	-30	-10
Rahavirran suojaukset	-1	4
Siirrot tuloslaskelmaan	16	10
Verokannan muutos 1.1.2014		9
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)	10	0
Verokannan muutos 1.1.2014		-2
Muut		1
Laskennalliset verovelat/-saamiset yhteensä 31.12.	-330	-347
Tuloverosaamiset/-velat	-27	-16
Verosaamiset/-velat yhteensä	-357	-362

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Sellaiset verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista olivat vuoden 2014 lopussa 1 miljoona euroa (7). Tappiot vanhenevat ennen vuotta 2024.

Baltian tytäryritysten jakamattomista voittovaroista 38 miljoonasta eurosta (31) ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varat on sijoitettu kyseisiin maihin pysyvästi.

Liite 29. Velat luottolaitoksille

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Velat keskuspankeille*	250	73
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset		
OP Ryhmän yhteisöille	350	233
Muille luottolaitoksille	54	130
Muut velat		
OP Ryhmän yhteisöille	494	361
Yhteensä	898	725
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset		
OP Ryhmän yhteisöille	2 822	3 270
Muille luottolaitoksille	1 271	722
Yhteensä	4 094	3 992
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille yhteensä	5 241	4 789

* Euroalueen ulkopuolisilta keskuspankeilta otetut talletukset

Liite 30. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Kaupankäynnin rahoitusvelat		
Arvopapereiden lyhyeksi myyneistä	4	4
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat yhteensä	4	4

Liite 31. Johdannaissopimukset

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	4 752	2 910
Valuuttajohdannaiset	686	193
Osake- ja indeksijohdannaiset	25	32
Muut	52	52
Yhteensä	5 516	3 186
Suojaavat johdannaissopimukset		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	373	220
Valuuttajohdannaiset		13
Rahavirran suojaus		
Korkojohdannaiset	0	1
Yhteensä	373	234
Johdannaissopimukset yhteensä	5 889	3 420

Johdannaissopimukset tase-erä sisältää negatiiviset arvonmuutokset ja saadut preemiot.

Liite 32. Velat asiakkaille

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	63	34
Yritykset ja julkisyhteisöt	7 437	5 800
Yhteensä	7 500	5 834
Muut		
Yksityiset		0
Yritykset ja julkisyhteisöt	1 680	1 665
Yhteensä	1 680	1 665
Muut rahoitusvelat		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	8	10
Yhteensä	8	10
Muut		
Yritykset ja julkisyhteisöt	2 254	2 674
Yhteensä	2 254	2 674
Velat asiakkaille yhteensä	11 442	10 183

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 33. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Vakuutusvelka	2 737	2 593
Velat ensivakuutustoiminnasta	203	134
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	9	9
Johdannaissopimukset	2	0
Muut	21	10
Vahinkovakuutustoiminnan velat yhteensä	2 972	2 746

Velat vahinkovakuutus sopimuksista ja jälleenvakuuttajien osuus

Milj. e	31.12.2014			31.12.2013		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Eläkemuotoinen korvausvastuu	1 316	-7	1 308	1 253	-4	1 249
Muut tapauskohtaiset varaukset	188	-65	124	160	-55	105
Ammattitautien erillisvaraus	22		22	25		25
Kollektiivinen korvausvastuu	612	-7	605	603	-6	597
Varatut korvaustenhoitokulut	63		63	60		60
Vakuutusmaksuvastuu	523	-13	511	493	-12	481
Vakuutusvelan korkosuojat	12		12			
Vahinkovakuutuksen vakuutusvelka yhteensä	2 737	-92	2 645	2 593	-77	2 517

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vakuutusvelan ja jälleenvakuutus sopimuksista aiheutuvien saamisten muutokset

Milj. e	2014			2013		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
Korvausvastuu 1.1.	2 100	-65	2 035	1 993	-62	1 932
Maksetut korvaukset tilikaudella	-913	29	-884	-866	39	-827
Velan/saamisen muutos	974	-44	930	931	-42	889
Tilikaudella sattuneet vahingot	931	-34	897	908	-46	862
Lisäys (vähennys) edellisiin tilikausiin	-16	-10	-27	-14	4	-10
Diskonttoron muutos	60		60	38		38
Diskonttauksen purkautuminen	40		40	42		42
Korkosuojien arvonmuutos	12		12			
Kurssivoitot (tappiot)	0	0	0	-1		-1
Korvausvastuu 31.12.	2 213	-79	2 134	2 100	-65	2 035
Vakuutusmaksuvastuu						
Vakuutusmaksuvastuu 1.1.	493	-12	481	455	-15	440
Lisäys	483	-13	470	451	-9	442
Vähennys	-456	12	-444	-415	12	-404
Diskonttoron muutos	2		2	1		1
Diskonttauksen purkautuminen	1		1	1		1
Vakuutusmaksuvastuu 31.12.	523	-13	511	493	-12	481
Vahinkovakuutuksen vakuutusvelka yhteensä	2 737	-92	2 645	2 593	-77	2 516

Vakuutusmaksuvastuu edustaa veloitteita, jotka liittyvät vuoden lopussa vielä luovuttamatta olevaan vakuutusturvaan.

Vahinkovakuutusopimuksista aiheutuvan vakuutusvelan määrittäminen

a) Käytetyt menetelmät ja oletukset

Vakuutusvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutusopimuksista aiheutuvien velvoitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vakuutusvelalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Vakuutusopimuksista aiheutuva vakuutusmaksuvastuu on määritetty pääosin sopimuskohtaisesti pro rata parte temporis -säännöllä.

Eläemuotoinen korvausvastuu on jatkuvana eläkkeenä maksettavien ansionmenetykskorvausten kassavirran diskontattu nykyarvo. Käytetty diskonttauskorko päätetään ottaen huomioon vallitseva korkotasoa, lain edellyttämä turvaavuus, viranomaisen asettama diskonttauskoron yläraja sekä vakuutusvelkaa kattavalle omaisuudelle saatava kohtuullinen tuotto-odotus. Käytetty diskonttauskorko vuoden 2014 lopussa on 2,5 % (31.12.2013: 2,8 %). Kuolevuusmallina on käytetty Suomen väestötilastoon pohjautuvaa ikäkohorttikuolevuusmallia, joka olettaa havaitun elinikien pitenemisen trendin jatkuvan.

Korvausvastuuseen sisältyy asbestivastuita, jotka ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ammattitaitapauksia. Näiden korvausten kassavirtaennuste perustuu selvitykseen, jossa on otettu huomioon se, kuinka paljon asbestia on vuosittain käytetty raaka-aineena Suomessa, sekä se, miten eri asbestisairauksien latenssiajat ovat jakautuneet. Asbestikorvausten kehittymistä seurataan vuosittain, ja toteutuma on noudattanut ennustetta hyvin.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämiseen on käytetty useita tilastollisia menetelmiä: Bornhuetter-Ferguson, Cape Cod ja Chain Ladder. Näitä sovellettaessa joudutaan menetelmän valinnan lisäksi tekemään myös muita valintoja kuten esimerkiksi päättämään, kuinka monen sattumisvuoden tilastoaineistoon niitä sovelletaan.

Bornhuetter-Ferguson

Bornhuetter-Ferguson (BF) menetelmä perustuu oletukselle, että kunakin kehitysvuonna maksetaan korvauksia tietty osuus sattumisvuoden riskimitasta. Tämä riskimitta voi olla esimerkiksi vakuutusvuosien lukumäärä tai vahinkosuhteolettamalla korjattu vakuutusmaksutuotto. BF reagoi hitaasti korvausten kehityskolmioissa tapahtuviin muutoksiin ja lisäksi BF on herkkä riskimitan valinnalle.

Cape Cod

Cape Cod menetelmä vastaa BF-menetelmää, kun kehitysvuonna maksettavien korvausten osuutta suhteessa riskimitaan tasoitetaan eri sattumisvuosien välillä. Yksinkertaisessa Cape Cod –menetelmässä korvausten osuus riskimitasta on sama tasoitettu vakio kaikille sattumisvuosille. Yleistetyssä Cape Cod –menetelmässä korvausten osuus sattumisvuoden riskimitasta tasoitetaan sattumisvuoden ja sattumisvuoden lähellä olevien havaintojen perusteella.

Chain Ladder

Chain Ladder (CL) menetelmässä vuosittaisten kehityskertoimien avulla määritetään jokaisen sattumisvuoden kokonaiskorvausmeno. Kehityskerroin kuvaa kumulatiivisten korvausten kehityskolmion peräkkäisten kehitysvuosien välistä suhdetta. CL on herkkä ensimmäisten kehitysvuosien havainnoille.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämisessä suurimmat riskit liittyvät

- Tulevan inflaation arvioimiseen (pl. lakisääteisten vakuutusten perusteella maksettavat ansionmenetykskorvaukset)
- Korvauskäytäntöjen ja lakimuutosten aiheuttamien muutosten oikaisemiseen korvausten kehityskolmioissa (eli antaako historia oikean kuvan tulevaisuudesta)
- Historiatietojen oikeellisuuteen kymmenien vuosien ajalta.

Kollektiivisesta korvausvastuusta ainoastaan eläemuotoinen vastuu on diskontattu.

Kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa konsernin vahinkovakuutusopimuskanta on jaettu useaan eri luokkaan riskin ja muun muassa maksettujen korvausten kassavirran maturiteetin perusteella. Jokaisessa luokassa kollektiivinen korvausvastuu lasketaan ensin kullakin yllä mainitulla tilastollisella menetelmällä. Näistä on valittu se, mikä sopii parhaiten tarkasteltavaan luokkaan. Valinnan kriteereinä on käytetty sitä, kuinka hyvin malli olisi ennustanut aikaisempien sattumisvuosien kehittymisen, sekä menetelmän antaman arvion herkkyyttä käytettävien tilastovuosien lukumäärälle. Valitun menetelmän antamaan odotusarvoon on lisätty varmuuslisä 2–10 %. Varmuuslisän määrään vaikuttaa tulevien kassavirtojen epävarmuus ja duraatio sekä historiatietojen laatu.

Lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokulu- ja kuntoutuskorvausten kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa on otettu huomioon se, että yli 10 vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat korvaukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla.

b) Oletusten ja menetelmien muutokset

Diskonttauskoron laskun seurauksena eläkemuotoinen korvausvastuu kasvoi 62 miljoonaa euroa (38).

Menetelmien ja oletusten muutosten vaikutus velan määrään	2014	2013
Milj. e (velan kasvu +/-pieneminen -)		
Diskonttokoron muutos	62	38
Yhteensä	62	38

c) Korvausten kehitys

Korvauskolmioissa on verrattu toteutuneita korvauskuluja aikaisempiin arvioihin. Korvauskehitystä kuvaavat kolmiot on laadittu vahinkojen sattumisvuosittain.

Korvauskehitys on esitetty kymmeneltä vuodelta pitkäaikaisia vastuita lukuun ottamatta. Korvauskolmiossa ei seurata poolien osuuksia eikä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen regressien kehitystä. Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden pääoma-arvot on käsitelty, kuten ne olisi maksettu lopulliseksi vahvistamisen yhteydessä pääoma-arvon suuruisina. Pitkäaikaisten vastuiden eli lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden ja asbestivahinkojen osalta on esitetty vakuutusvelan riittävyttä koskevat tiedot.

Korvauskolmiot, bruttoliike, milj. e

Sattumisvuosi	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta											
0*	540	603	638	707	666	738	784	815	903	931	7 325
n+1	540	611	633	693	633	746	751	802	879		
n+2	535	591	627	691	640	744	752	805			
n+3	529	594	622	689	641	743	757				
n+4	532	594	622	704	651	750					
n+5	532	587	647	726	653						
n+6	529	587	657	734							
n+7	536	591	661								
n+8	536	594									
n+9	540										
Nykyinen arvio kokonaiskorvausmenosta	540	594	661	734	653	750	757	805	879	931	7 304
Kertyneet maksetut korvaukset	-516	-561	-615	-669	-576	-684	-662	-696	-704	-484	-6 167
Korvausvastuu vuosilta											
2005–2014	24	33	46	66	76	66	95	109	175	447	1 136
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta											155

* = sattumisvuoden lopussa

Latenttien ammattitautien korvauskehitys, milj. e

Tilivuosi	Kollektiivinen korvausvastuu	Tunnetut eläkevastuut	Maksetut korvaukset	Korvauskulut	Peruste- muutok- set*	Riittävyys
2005	45	39	-4	-2	1	-1
2006	43	40	-4	-3		-3
2007	41	40	-4	-2	-1	-2
2008	40	41	-4	-4	3	-2
2009	42	43	-4	-8	4	-4
2010	38	44	-3	0		0
2011	35	50	-3	-6	5	-2
2012	32	53	-4	-4	2	-1
2013	28	53	-4	-1	1	0
2014	22	53	-4	-2	2	0

Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden kehitys, milj. e

Tilivuosi	Vuoden alussa	Vuoden lopussa	Uudet eläkepääomat	Maksetut eläkkeet	Peruste- muutok- set*	Riittävyys
2006	681	731	77	26		1
2007	731	745	60	28	-15	3
2008	745	766	55	30		4
2009	763**	771	42	32		2
2010	771	794	60	34		3
2011	794	895	66	35	77	7
2012	895	940	66	34	31	18
2013	940	965	51	37	23	12
2014	965	1 010	54	40	36	5

* Diskonttauskoron ja kuolevuusmallin muutosten vaikutus lopullisiin eläkepääomiin.

** Aikaisempiin vuosiin sisällynyt pieni erä sairaanhoito- ja palvelutalovarauksia on eliminoitu vuoden 2009 luvuista.

Korvauskolmiot, nettoliike, milj. e

Sattumisvuosi	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta											
0*	511	580	621	656	649	693	721	796	861	897	6 987
n+1	519	593	623	656	620	707	697	782	829		
n+2	509	575	619	658	629	705	710	786			
n+3	509	577	615	656	629	705	714				
n+4	513	577	615	670	633	712					
n+5	513	569	624	684	633						
n+6	513	569	634	691							
n+7	518	573	637								
n+8	519	576									
n+9	522										
Nykyinen arvio kokonaiskorvausmenosta	522	576	637	691	633	712	714	786	829	897	6 996
Kertyneet maksetut korvaukset	-499	-543	-592	-628	-569	-647	-624	-681	-677	-479	-5 939
Korvausvastuu vuosilta											
2005–2014	23	33	45	63	64	65	90	104	152	418	1057

Korvausvastuu aiemmilta vuosilta

155

* = sattumisvuoden lopussa

Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulujen muutos

Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut kasvoivat 36 miljoonaa euroa (27). Korvauskulua kasvatti laskuperustekorona muutos 62 miljoonaa euroa (38). Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulun muutos kuvaa vakuutusvelan riittävyttä, joka on vakuutusvelan turvaavuudesta johtuen keskimäärin positiivinen.

Korvaustenhoitosopimukset

Korvaustenhoitosopimuksiin liittyvät velat 31.12.2014 olivat 80 miljoonaa euroa (81).

Korvaustenhoitosopimukset ovat sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole vakuutussopimuksia, mutta joiden perusteella suoritetaan toisen osapuolen puolesta korvauksia. Näistä merkittävimpiä ovat sellaiset captive-järjestelyt, joissa vakuutettu riski on jälleenvakuutettu kokonaan asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluvassa captive-yhtiössä, sekä lakisääteisten tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten eläkemuotoisten korvausten indeksikorotukset ja eräät muut korvausten korotukset sekä yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen sektorin potilasvakuutus.

Liite 34. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	Keski- korko-%	31.12.2014	Keski- korko-%	31.12.2013
Joukkovelkakirjalainat	1,57	10 808	1,91	9 322
Omistajille jaettaviin omaisuuseriin jakautumisessa kohdistettavat velat		-195		
Muut				
Sijoitustodistukset	0,14	828	0,21	1 775
Yritystodistukset	0,37	6 198	0,28	4 994
Muut	1,71	14	0,57	101
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*		-66		-95
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä		17 587		16 097

* Pohjola-konsernin hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Pitkäaikaiset lainat ja korkosidonnaisuudet	Nimellis- määrä	Korko-%	Eräpäivä
Pohjola Bank plc Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Instruments due 9 February 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	EUB3M	9.2.2015
Pohjola Bank plc Issue of USD 60,000,000 Floating Rate Instruments due 13 March 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	49,4	USL3M + 0,17%	13.3.2015
Pohjola Bank plc Issue of EUR 750,000,000 3.125 per cent. Instruments due 25 March 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Kiinteä 3,125 %	25.3.2015
Pohjola Bank plc Issue of EUR 220,000,000 Floating Rate Instruments due 28 June 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	220,0	EUB3M + 0.65%	28.6.2015
Pohjola Bank plc Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Notes due 7 October 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	EUB3M + 0.05%	7.10.2015
Pohjola Bank plc Issue of GBP 250,000,000 Floating Rate Notes due November 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	321,0	GBL3M + 0.55%	9.11.2015
Pohjola Bank plc Issue of EUR 10,000,000 2.62 per cent, Fixed Rate Instruments due 19 November 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 2,62 %	19.11.2015
JPY 2,000,000,000 Term Loan Facility	13,8	Kiinteä 1,706 %	30.11.2015
Pohjola Bank plc Issue of USD 150,000,000 Floating Rate Instruments due 18 December 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	123,5	USL3M + 0,13%	18.12.2015
Pohjola Bank plc Issue of EUR 500,000,000 3.125 per cent. Instruments due 12 January 2016 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Kiinteä 3,125 %	12.1.2016
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of NOK 1,000,000,000 Fixed Rate Notes Due 15 February 2016 under the EUR 8,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	110,6	Kiinteä 4,185 %	15.2.2016
Pohjola Bank Plc Japanese Yen Bonds JPY 21,100,000,000 - First Series (2013)	145,3	Kiinteä 0,519%	24.6.2016

Pohjola Bank plc Issue of JPY 5,000,000,000 Fixed Rate Instruments under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	34,4	Kiinteä 0,835 %	26.9.2016
Pohjola Bank plc Issue of EUR 750,000,000 Floating Rate Instruments due 3 March 2017 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	EUB3M + 0,35%	3.3.2017
Pohjola Bank plc Issue of EUR 750,000,000 2.625 per cent. Instruments due 20 March 2017 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Kiinteä 2,625 %	20.3.2017
Pohjola Bank plc Issue of EUR 60,000,000 Floating Rate Instruments due 30 May 2017 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	60,0	EUB3M + 0.90%	30.5.2017
Pohjola Bank Plc Japanese Yen Bonds JPY 17,600,000,000 - Third Series (2014)	121,2	Kiinteä 0,303%	16.6.2017
Pohjola Bank plc Issue of EUR 750,000,000 3.00 per cent. Instruments due 8 September 2017 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Kiinteä 3,00 %	8.9.2017
Pohjola Bank plc Issue of JPY 2,000,000,000 Floating Rate Instruments due 28 March 2018 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	13,8	JPL3M + 0,20%	28.3.2018
Pohjola Bank plc Issue of EUR 500,000,000 1.25 per cent. Instruments due 14 May 2018 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Kiinteä 1,25%	14.5.2018
Pohjola Bank Plc Japanese Yen Bonds JPY 6,900,000,000 - Second Series (2013)	47,5	Kiinteä 0,698%	26.6.2018
Pohjola Bank Plc Japanese Yen Floating Rate Bonds JPY 2,000,000,000 - Second Series (2013)	13,8	JPL3M + 0,27%	26.6.2018
Pohjola Bank plc Issue of EUR 750,000,000 1.750 per cent. Instruments due 29 August 2018 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Kiinteä 1,750%	29.8.2018
Pohjola Bank plc Issue of EUR 10,000,000 Floating Rate Instruments due 20 September 2018 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	EUB3M + 0,39%	20.9.2018
Pohjola Bank plc Issue of EUR 20,000,000 1.50 per cent. Fixed Rate Notes due 16 November 2018 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	20,0	Kiinteä 1,50%	16.11.2018
Pohjola Bank plc Issue of EUR 750,000,000 1.125 per cent. Instruments due 17 June 2019 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Kiinteä 1,125%	17.6.2019
Pohjola Bank Plc Japanese Yen Bonds JPY 42,400,000,000 - Fourth Series (2014)	292,0	Kiinteä 0,434%	18.6.2019
Pohjola Bank plc Issue of AUD 20,000,000 3.925 per cent Fixed Rate Notes due 27 June 2019 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	13,5	Kiinteä 3,925 %	27.6.2019
Pohjola Bank plc Issue of SEK 750,000,000 Floating Rate Note due September 2019 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	79,8	SES3M+0,52%	16.9.2019
Pohjola Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.965 per cent. Instruments due 19 November 2020 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Kiinteä 1,965 %	19.11.2020
Pohjola Bank plc Issue of JPY 8,000,000,000 Fixed Rate Instruments due December 2020 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	55,1	Kiinteä 1,405 %	3.12.2020
Pohjola Bank plc Issue of EUR 750,000,000 2 per cent. Instruments due 3 March 2021 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Kiinteä 2,000%	3.3.2021
Pohjola Bank plc Issue of CHF 300,000,000 1.000 per cent. Instruments due 14 July 2021 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	249,5	Kiinteä 2,000 %	14.7.2021

Pohjola Bank plc Issue of EUR 60,000,000 3.75 per cent. Instruments due 1 March 2022 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	60,0	Kiinteä 3,75 %	1.3.2022
Pohjola Bank plc Issue of EUR 50,000,000 3.086 per cent. Instruments due 23 August 2027 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	Kiinteä 3,086 %	23.8.2027
Pohjola Bank plc Issue of NOK 200,000,000 3.80 per cent. Instruments due 27 May 2029 under the €15,000,000,000 Programme for Debt Instruments	22,1	Kiinteä 3,800%	27.5.2029
Pohjola Bank plc Issue of EUR 30,000,000 3.068 per cent. Instruments due 21 March 2034 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Kiinteä 3,068 %	21.3.2034
Pohjola Bank plc Issue of EUR 30,000,000 Fixed Rate Notes due 2034 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Kiinteä 3,015 %	31.3.2034
Pohjola Bank plc Issue of EUR 40,000,000 Fixed Rate Notes due 2034 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	40,0	Kiinteä 3,000 %	11.4.2034

Korkoprosentti on liikkeeseenlaskuvaluutan mukainen korko. Eurovasta-arvot on laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän EKP:n keskiprosenttia. Pohjola Pankki Oyj:n liikkeeseen laskemien strukturoitujen joukkovelkakirjalainojen nimellismäärä oli 1 303 miljoonaa euroa (1 448). Lainojen korko määräytyy korko-, osake-, osakeindeksi tms. kohde-etuuksien perusteella. Lainojen mahdollinen lisätuotto sijoittajalle on suojattu vastaavanlaisella johdannaisrakenteella.

Liite 35. Varaukset ja muut velat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Varaukset	0	1
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	819	869
Siirtovelat		
Korkovelat	665	712
Muut siirtovelat	56	64
Eläkevelat	68	20
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalivelat	0	0
Muut	870	408
Varaukset ja muut velat yhteensä	2 479	2 076

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Muiden velkojen Muut -erä sisältää mm. arvopapereiden ostovelkoja 29 miljoonaa euroa (15) ja CSA-vakuusvelkoja 722 miljoonaa euroa (359).

Varausten muutokset

Milj. e	Uudelleenjärjestely	Yhteensä
1.1.2014	1	1
Käytetyt varaukset	-1	-1
31.12.2014	0	0

Varausten muutokset

Milj. e	Uudelleenjärjestely	Yhteensä
1.1.2013	7	7
Käytetyt varaukset	-7	-7
31.12.2013	1	1

Uudelleenjärjestely

Uudelleenjärjestelyvaraus on aiheutunut vuonna 2012 henkilöstövähennyksistä syntyneistä kuluista. Pääosin varaus on realisoitunut vuoden 2013 aikana.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

Pohjola-konsernin eläkejärjestelyt on hoidettu OP-Eläkekassassa, OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä. Lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiössä samoin kuin eläkekassassa hoidettu TyEL:n rahastoitu vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläke on käsitelty etuuspohjaisina järjestelyinä. TyEL:n jakojärjestelmään suoritettavat maksut on käsitelty maksupohjaisina. Yhtiön vastuulla olevien eläkevastuiden määrä ei ole olennainen.

OP-Eläkekassa

OP-Eläkekassa hoitaa sen osakkaina olevien Pohjola-konsernin työnantajien henkilöstön lakisääteisen eläketurvan vakuuttamisen.

Lakisääteinen TyEL:n mukainen eläkejärjestelmä tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Työeläkejärjestelmän etuudet ovat vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, perhe-eläke ja kuntoutusetuudet. TyEL:n mukaisen vanhuuseläkkeen eläkeikä on 63–68 vuotta.

TyEL:n mukainen eläkejärjestelmä on osittain rahastoiva ja osittain jakojärjestelmään perustuva järjestely. Rahastointi tapahtuu henkilötasolla kunkin työsuhteen vakuuttaneessa eläkelaitoksessa. Eläkekassan vuosittain maksamista eläkkeistä rahastoitua osaa on keskimäärin neljännes.

Eläkekassan toiminnan tavoitteena on hoitaa lakisääteisen eläketurvan vakuuttaminen siten, että vuodesta toiseen vakuutusmaksutaso säilyy tasaisena ja alittaa työeläkejärjestelmän keskimääräisen maksutason. Toiminnan merkittävin riski liittyy siihen, että toteutunut sijoitusomaisuuden tuotto jäisi alle eläkejärjestelmän keskimääräisen toteutuneen sijoitustoiminnan tuoton. Riskin toteutuessa useampana vuotena peräkkäin johtaisi se vakuutusmaksutason korottamiseen.

OP-Eläkekassan keskeisimmät vakuutusmatemaattiset riskit liittyvät korko- ja markkinariskiin, eläkkeiden tuleviin korotuksiin sekä eliniän systemaattiseen pitenemiseen. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään.

Eläkekassan on vakuutuskassalain mukaan sijoitettava varansa turvaavasti ja tuloa tuottavasti sekä kassan maksuvalmiutta silmällä pitäen. Eläkekassan on katettava eläkesitoumuksista aiheutuva vakuutusvelka. Vakuutusvelkaa katettaessa on otettava huomioon, millaista vakuutustoimintaa vakuutuskassa harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Vakuutuskassalaissa on tarkemmin määritetty varat ja sitoumukset, joilla vakuutusvelka tulee kattaa. Eläkekassalle säädetään laissa erikseen vakavaraisuusraja, joka eläkekassan tulee kattaa vakavaraisuuspääomalla.

Sijoitustoiminnasta vastaa eläkekassan hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitussuunnitelman. Eläkelaitoksen vastuullinen aktuaari laatii vuosittain ennusteen vakuutusvelan ja eläkemenojen kehityksestä. Tämän pohjalta sijoitusomaisuuden allokaatiossa otetaan huomioon vakuutusvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkekassan riskinkantokyky.

OP-Eläkesäätiö

OP-Eläkesäätiö hoitaa Pohjola-konserniin kuuluvien työnantajien henkilöstölleen järjestämää lisäeläketurvaa. Eläkesäätiön tarkoituksena on myöntää eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluville työntekijöille vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä ja sairausavustusta sekä perhe-eläkettä heidän edunsaajilleen ja hautausavustusta. Lisäksi eläkesäätiö voi myöntää toimintapiiriin kuuluville kuntoutukseen liittyviä etuuksia. Lisäeläketurvan järjestäminen on vapaaehtoista, joten kaikki eläkekassaan kuluvat työnantajat eivät automaattisesti kuulu eläkesäätiöön. Eläkesäätiön tarjoama lisäeläketurva on kokonaan rahastoitu.

Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluu jokainen 20 vuotta täyttänyt henkilö, joka on yhtäjaksoisesti ollut kaksi vuotta TyEL:n mukaisessa työsuhteessa eläkesäätiöön kuuluvaan työnantajaan ja jonka työsuhde on alkanut ennen 1.7.1991. Eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika alkaa siitä ajankohdasta, jona hän työnantajan palveluksessa ollessaan täytti 23 vuotta. Eläkkeen perusteena olevalla palkalla tarkoitetaan samaan työsuhteeseen perustuvaa 31.12.2006 saakka voimassa olleen TEL:n mukaista eläkepalkkaa. Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden eläkeikä vaihtelee 60–65 vuoden välillä riippuen siitä, mihin henkilöryhmään työntekijä eläkesäätiön sääntöjen mukaan kuuluu.

Toiminnan merkittävin riski liittyy siihen, että toteutunut sijoitusomaisuuden tuotto jäisi alle vähimmäistuottotavoitteen. Riskin toteutuessa useampana vuotena peräkkäin johtaisi se kannatusmaksujen perintään.

OP-Eläkesäätiön keskeisimmät vakuutusmatemaattiset riskit liittyvät korko- ja markkinariskiin, eliniän systemaattiseen pitenemiseen sekä inflaatoriskiin. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään.

Sijoitustoiminnasta vastaa eläkesäätiön hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitussuunnitelman. Eläkelaitoksen vastuullinen aktuaari laatii vuosittain ennusteen vakuutusvelan ja eläkemenojen kehityksestä. Tämän pohjalta sijoitusomaisuuden allokaatiossa otetaan huomioon vakuutusvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkesäätiön riskinkantokyky.

Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot, milj. e	Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet		Eläkevarojen käyvät arvot		Nettovelat (-varat)	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Avaava tase 1.1.	186	184	-171	-172	15	12
Tuloslaskelmaan kirjatut etuuspohjaiset eläkekulut						
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	4	5			4	5
Korkokulu (-tuotto)	6	6	-6	-6	0	0
Järjestelyn supistamisen tai velvoitteen täyttämisen vaikutus	0	-4		4	0	
Hallintokulut			0	0	0	0
Yhteensä	10	8	-6	-2	4	6
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut uudelleen määrittämisestä aiheutuvat tappiot (-voitot)						
Taloudellisten odotusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset tappiot (voitot)	64	2			64	2
Väestötilastollisten odotusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset tappiot (voitot)						
TyEL:n korkoeron tuotto ja vanhuuseläkkeiden vastuun kasvu (netto)	1	1	-1	-1		
Kokemusperäiset tarkistukset	12	-3			12	-3
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan (-varan) nettokorkoon sisältyvää määrää (-)			-26	0	-26	0
Yhteensä	77	0	-27	-1	50	0
Muut						
Työnantajan suorittamat maksut			-1	-2	-1	-2
Maksetut etuudet	-6	-5	6	5		
Yhteensä	-6	-5	5	3	-1	-2
Päätävä tase 31.12.	267	186	-199	-171	68	15

Taseeseen kirjatut velat ja varat, milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Nettovelat / -varat (Eläkesäätiö)	3	-5
Nettovelat / -varat (Eläkekassa)	46	5
Nettovelat / -varat (Muut eläkejärjestelyt)	20	15
Nettovelat / -varat yhteensä*	68	15

*) Luvut sisältävät lopetettujen toimintojen Pohjola Varainhoidon osuuden etuusperusteisista eläkekuluista 42 tuhatta euroa (78), muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta uudelleen määrittämisestä aiheutuvista tappioista (-voitoista) 183 tuhatta euroa (-147) ja taseeseen kirjatusta eläkeveloista 596 tuhatta euroa (382).

Eläkekassan ja -säätiön varojen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti 31.12.2014, milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet	4	2	4	10
Joukkovelkakirjalainat	17	28	1	46
Kiinteistöt			14	14
Sijoitusrahastot	59		32	90
Strukturoidut sijoitukset			1	1
Johdannaiset	0			0
Muut varat	11	1		12
Yhteensä	91	31	52	173

Eläkekassan ja -säätiön varojen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti 31.12.2013, milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet	9	0	6	16
Joukkovelkakirjalainat	18	26	1	45
Kiinteistöt			16	16
Sijoitusrahastot	48	3	29	80
Strukturoidut sijoitukset			1	1
Johdannaiset	0	0		0
Muut varat	7	1		7
Yhteensä	82	30	53	166

Hierarkiatasoon 1 ryhmiteltyjen erien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen erien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineiden osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksyttävillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti määritettävissä.

Hierarkiatasoon 3 luokitellut erät arvostetaan hinnoittelumallilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta.

Merkittävimpien varallisuuserien osuus järjestelyyn kuuluvien varojen koko käyvästä arvosta, %

	31.12.2014	31.12.2013
Osakkeet ja osuudet	6	10
Finanssiala		5
Metsä	3	3
Kiinteistö	0	1
Muut	3	1
Joukkovelkakirjalainat	26	27
Valtionlainat	1	6
Muut	25	21
Kiinteistöt	8	10
Sijoitusrahastot	52	48
Osakerahastot	33	27
Korkorahastot	8	11
Kiinteistörahastot	5	6
Hedgerahastot	7	5
Johdannaiset	0	0
Korkojohdannaiset	0	0
Valuuttajohdannaiset	0	0
Muut	0	0
Strukturoidut sijoitukset	1	1
Muut	7	4
Yhteensä	100	100

Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy, milj. e

	31.12.2014	31.12.2013
Pohjola Pankki Oyj:n osakkeita		9
OP Ryhmään kuuluvien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita	3	2
Muita saamia OP Ryhmään kuuluilta yrityksiltä	15	6
Pohjola-konsernin käytössä olevat kiinteistöt	1	2
Yhteensä	19	18

Vuonna 2015 suoritettavien maksujen määrä etuus pohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 3 miljoonaa euroa.

Etuus pohjaisen eläkevelvoitteen duraatio 31.12.2014 oli eläkekassassa 24,3 vuotta ja eläkesäätiössä 15,3 vuotta.

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.2014	Eläkekassa	Eläkesäätiö	Muut
Diskonttaus korko, %	2,0	1,8	1,9
Tuleva palkankorotusolettama, %	2,5	2,5	2,5
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	2,1	2,0	2,0-2,1
Vaihtuvuus, %	3,0	0,5	
Inflaatio, %	2,0	2,0	2,0
Eliniän odote 65 vuotiaalle henkilöille			
Miehet	19,0	19,0	19,0
Naiset	24,7	24,7	24,7
Eliniän odote 45 vuotiaalle henkilöille 20 vuoden kuluttua			
Miehet	20,6	20,6	20,6
Naiset	26,4	26,4	26,4

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.2013	Eläkekassa	Eläkesäätiö	Muut
Diskonttaus korko, %	3,5	3,4	3,3
Tuleva palkankorotusolettama, %	3,0	3,0	3,0
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	2,1	2,0	2,0-2,1
Vaihtuvuus, %	3,0	0,5	0,0
Inflaatio, %	2,0	2,0	2,0
Eliniän odote 65 vuotiaalle henkilöille			
Miehet	19,0	19,0	19,0
Naiset	24,7	24,7	24,7
Eliniän odote 45 vuotiaalle henkilöille 20 vuoden kuluttua			
Miehet	20,6	20,6	20,6
Naiset	26,4	26,4	26,4

Herkkyysanalyysi keskeisistä vakuutusmatemaattisista oletuksista 31.12.2014	Etuuspohjaisen eläkevelvoitteen muutos			
	Eläkekassa		Eläkesäätiö	
	Milj. e	%	Milj. e	%
Diskonttaus korko				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	-17	-10,3	-4	-6,8
0,5 prosenttiyksikön lasku	20	12,2	4	7,7
Eläkkeiden korotukset				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	19	11,4	4	6,9
0,5 prosenttiyksikön lasku	-17	-10,3	-4	-6,4
Kuolevuus				
Eliniän odotuksen 1 vuoden kasvu	7	3,9	2	3,0
Eliniän odotuksen 1 vuoden lasku	-6	-3,8	-2	-2,9

Herkkyyksanalyysi keskeisistä vakuutusmatemaattisista oletuksista 31.12.2013	Etuus pohjaisen eläkevelvoitteen muutos			
	Eläkekassa		Eläkesäätiö	
	Milj. e	%	Milj. e	%
Diskonttauskorko				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	-11	-9,1	-3	-6,2
0,5 prosenttiyksikön lasku	12	10,6	3	6,9
Eläkkeiden korotukset				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	12	10,1	3	6,2
0,5 prosenttiyksikön lasku	-11	-9,1	-3	-5,9
Kuolevuus				
Eliniän odotuksen 1 vuoden kasvu	4	3,3	1	2,5
Eliniän odotuksen 1 vuoden lasku	-4	-3,2	-1	-2,5

Liite 36. Verovelat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*
Tuloverovelat	37	17
Laskennalliset verovelat	354	360
Verovelat yhteensä	391	378

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Laskennallisten verovelkojen erittely liitetiedossa 28.

Liite 37. Velat, joilla on huonompi etuoikeus

	Keski- korko-%	31.12.2014, milj. e	Keski- korko-%	31.12.2013, milj. e
Pääomalainat	2,55	315	2,75	303
Muut				
Debentuurit	5,39	769	5,39	681
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä		1 084		984

Pääomalainat

Ensisijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1 Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 68,9 miljoonaa)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 % (step up). Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2 Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla vuosittain koron eräpäivänä 11.4.2010 alkaen. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3 Pääomalaina 60 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor +1,65 % (step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4 Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla koron eräpäivinä 30.11.2010 alkaen. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

5 Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Pääomalaina 50 miljoonaa euroa, joka on ikuinen laina. Laina laskettiin liikkeeseen 17.6.2008 ja sen korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 3,05 %. Koron maksut tapahtuvat neljännesvuosittain 17.3., 17.6., 17.9. ja 17.12. Mikäli joltain korkojaksolta korkoa ei voida maksaa, koronmaksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla ensimmäisen kerran 17.6.2013 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

6 Pohjola Vakuutus Oy:n pääomalaina

Pohjola Vakuutus Oy:n pääomalaina on 50 miljoonan euron eräpäivätön laina. Laina laskettiin liikkeeseen 17.6.2008 ja sen korko on 3 kuukauden euribor + 3,20 %. Koron maksut tapahtuvat neljännesvuosittain. Korko, jota ei voida maksaa koronmaksupäivänä sekä korko, jota Pohjola Vakuutus Oy ei ole voinut maksaa aikaisemmilta koronmaksupäiviltä, muodostavat yhdessä "Maksamattomat korot". Maksamattomille koroille kertyy korkoa lainaosuuksiin sovellettavan koron mukaisesti ja tämä kuhunkin koronmaksupäivään asti kertynyt lisäkorko lisätään maksamattomiin korkoihin kyseisenä koronmaksupäivänä. Kunnes maksamattomat korot on kokonaisuudessaan maksettu, liikkeeseenlaskija sitoutuu pidättäytymään osingon tai muun voiton jakamisesta tai omien osakkeiden hankinnasta. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2013. Lainan pääoma voidaan maksaa takaisin vain, mikäli lain vaatimat ehdot täyttyvät. Lainaa ei huomioida luottolaitoslain mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa. Vakuutusyhtiön vakavaraisuuslaskennassa laina voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1 ja 3.

Lainojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon ero johtuu käyvän arvon suojauksen korkoriskiarvostuksesta.

Debentuurit

- 1 Debentuurilaina 100 miljoonaa CHF (eurovasta-arvo 83 miljoonaa), joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 14.7.2021. Lainan korko on kiinteä 3.375 % p.a.
- 2 Debentuurilaina 100 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 14.9.2021. Lainan korko on kiinteä 5.25% p.a.
- 3 Debentuurilaina 500 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 28.2.2022. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennaikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on kiinteä 5,75% p.a.

Lainat 1–3 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Pohjola Pankki Oyj:llä ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Tilinpäätöksessä lainojen hintaerona on kirjattu 0 miljoonaa euroa (0).

Liite 38. Oma pääoma

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013*	1.1.2013*
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma	428	428	428
Rahastot			
Sidotut rahastot			
Ylikurssirahasto	519	519	519
Vararahasto	204	204	204
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot			
Käyvän arvon rahasto			
Käypään arvoon arvostamisesta			
Saamistodistuksista	102	44	50
Osakkeista ja osuuksista	112	113	97
Rahavirran suojauksesta	17	11	23
Muut sidotut rahastot	1	1	1
Vapaat rahastot			
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	298	298	298
Muut vapaat rahastot	72	72	72
Kertyneet voittovarot			
Edellisten kausien voitto (tappio)	1 104	933	796
Kauden voitto (tappio)	461	426	283
Emoyhtiön omistajien osuus	3 316	3 047	2 771
Määräysvallattomien omistajien osuus	92	103	69
Oma pääoma yhteensä	3 408	3 150	2 841

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Osakepääoma ja osakkeet

OP Osuuskunnan toteuttaman ostotarjouksen seurauksena Pohjola Pankki Oyj:n osakkeet poistettiin arvo-osuusjärjestelmästä 28.11.2014 ja osakesarjat A ja K yhdistettiin yhdeksi osakelajiksi. Osakkeiden lukumäärä pysyi muuttumattomana 319 551 415 kpl. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,34 euroa (ei tarkka arvo). Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Esitetty osingonjako

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,43 euroa osakkeelta eli yhteensä 137 miljoonaa euroa.

Ylikurssirahasto

Rahasto on muodostunut ennen 1.9.2006 voimassa olleiden säännösten aikana. Rahastoon kirjattuja eriä ovat olleet uusmerkinnässä osakkeista maksettu vasta-arvon ylittävä määrä sekä optio-oikeuteen perustuvasta osakemerkinnästä maksettu osakkeen vasta-arvon ylittävä määrä.

Ylikurssirahastoa voidaan alentaa noudattaen osakepääoman alentamista koskevia säännöksiä ja sitä voidaan käyttää osakepääoman korottamiseen. Syyskuussa ja marraskuussa 2006 optioilla merkittyjen osakkeiden kirjanpidollisen vasta-arvon ylittävä osa merkintähinnasta kirjattiin ylikurssirahastoon, koska yhtiökokouksen päätös optio-oikeuksien antamisesta oli tehty ennen uuden osakeyhtiölain voimaantuloa. Muutoin 1.9.2006 alkaen ylikurssirahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Vararahasto

Vararahasto on muodostunut sinne aikaisempina kausina siirretyistä voittovaroista sekä vuonna 1990 vararahastoon siirretyistä luottotappiovarauksista. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä. Vararahastoa voidaan käyttää myös osakepääoman korottamiseen ja sitä voidaan alentaa samalla tavoin kuin osakepääomaa. 1.9.2006 alkaen vararahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Käyvän arvon rahasto

Rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan, kun myytävissä olevasta arvopaperista luovutaan tai kirjataan arvonalennus. Rahastoon on kirjattu myös rahavirran suojaussuhteessa olevien korkojohdannaisten tehokkaaksi todennettu laskennallisilla veroilla oikaistu arvonmuutosnetto. Arvonmuutokset realisoituvat tuloslaskelmaan sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. e	Myytävissä olevat rahoitusvarat			Yhteensä
	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet ja rahastot	Rahavirran suojaus	
Avaava tase 1.1.2013 oikaistu*	50	97	23	171
Käyvän arvon muutokset	-12	51	-2	37
Siirrot korkokatteeseen			-15	-15
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot		-42		-42
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalentumiset		3		3
Laskennalliset verot	5	3	5	13
Päättävä tase 31.12.2013	44	113	11	168

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Milj. e	Myytävissä olevat rahoitusvarat			Yhteensä
	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet ja rahastot	Rahavirran suojaus	
Avaava tase 1.1.2014	44	113	11	168
Käyvän arvon muutokset	73	77	18	168
Siirrot korkokatteeseen			-12	-12
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot		-78		-78
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalentumiset		0		0
Laskennalliset verot	-15	0	-1	-16
Päättävä tase 31.12.2014	102	112	17	231

Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen jakautuu seuraavasti:

Jatkuvat toiminnot	231
Lopetetut toiminnot	0
Yhteensä	231

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 288 miljoonaa euroa (210) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 57 miljoonaa euroa (42). Käyvän arvon rahastossa ennen veroja oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 149 miljoonaa euroa (154) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 8 miljoonaa euroa (13). Tammi-joulukuussa kirjattiin käyvän arvon rahastosta tulosvaikutteisia arvonalentumisia yhteensä 1 miljoonaa euroa (1), josta oman pääoman ehtoisten instrumenttien osuus oli 0 miljoonaa euroa (1).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Muut sidotut rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin, joissa on määriteltä myös niiden käyttötarkoitus.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Vuonna 2009 toteutetulla osakeannilla kerätyt varat merkittiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Muut vapaat rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiökokouksen päätöksiin.

Kertyneet voittovarot

Kertyneet voittovarot sisältävät myös konserniyritysten erillistilinpäätöksiin sisältyvät vapaaehtoiset varaukset ja poistoeron sekä vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärän että vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, jotka IFRS-tilinpäätöksessä on merkitty kertyneisiin voittovaroihin laskennallisella verolla vähennettynä.

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet on kuvattu liitetiedossa 2. Pankki- ja konsernitoimintojen riskiasema on esitetty liitetiedoissa 40–56, Pohjola-konsernin Pilari III vakavaraisuustiedot julkaistaan osana OP Ryhmän tilinpäätöstä. Pohjola-konsernista esitetään omat varat, omien varojen vähimmäisvaatimus sekä johdannaissopimukset ja vastapuolirsiki liitetiedoissa 57–60 ja vahinkovakuutustoiminnan riskiasema liitetiedoissa 61–72.

Liite 39. Pohjola-konsernin vastuiden maajakauma

Pääosa Pohjola-konsernin maavastuista on EU-maissa. Vastuut sisältävät kaikki tase-erät sekä taseen ulkopoliset erät ja ne perustuvat vakavaraisuudessa käytettyihin arvoihin.

Pohjola-konsernin maajakauma 31.12.2014, milj. e

Maantieteellinen jakautuminen	Valtio- ja keskuspankki- vastuut	Luotto- laitos- vastuut	Yritys- vastuut	Vähittäis- vastuut	Oman pääoman ehtoiset sijoitukset*	Vakuudel- liset saamis- todistukset**	Muut	Yhteensä
Suomi	5 273	18 349	23 759	1 968	279	461	25	50 114
Baltia	189	2	775	4	0			971
Muut								
Pohjoismaat	0	483	504	23	4	1 165	0	2 180
Saksa	1 569	182	32	106	4	424		2 316
Ranska	220	494	58	39	22	894		1 726
GIIPS***	15	23	126	1	16	362		544
Muut EU-maat	1 256	1 190	263	192	220****	639	2	3 763
Muu Eurooppa		157	57	14	5	87		320
USA		194	61	81	48			385
Venäjä		79	37	0	1			117
Aasia		381	74	15	24			494
Muut maat	1	64	12	28	204****	515		824
Yhteensä	8 524	21 598	25 759	2 472	828	4 547	28	63 755

* Sisältää myös korkorahastoja 160 miljoonaa euroa.

** Muodostuu RMBS-, ABS- ja Covered Bond -sijoituksista.

*** Espanjan vastuut olivat yhteensä 148 miljoonaa euroa ja Italian 142 miljoonaa euroa.

**** Sisältää pääosin sijoituksia muissa EU-maissa Eurooppa-rahastoihin ja muissa maissa Emerging Markets- ja Global-rahastoihin.

Pohjola-konsernin maajakauma 31.12.2013, milj. e

Maantieteellinen jakautuminen	Valtio- ja keskuspankki- vastuut	Luotto- laitos- vastuut	Yritys- vastuut	Vähittäis- vastuut	Oman pääoman ehtoiset sijoitukset*	Vakuudel- liset saamis- todistukset**	Muut	Kokonais- vastuu
Suomi	3 334	16 446	22 085	1 935	327	493	56	44 675
Baltia	214	5	627	0				846
Muut								
Pohjoismaat	52	534	441	7	19	1 164	8	2 225
Saksa	1 420	194	118	0	4	338		2 074
Ranska	101	373	78	0	25	779		1 355
GIIPS***	26	27	17	0	17	379		466
Muut EU-maat	896	1 283	303	0	305****	514		3 301
Muu Eurooppa		305	83	0	44	37		468
USA		181	60	0	68		14	324
Aasia		259	57	0	52			369
Muut maat	1	52	61		153****	247		515
Yhteensä	6 045	19 658	23 931	1 942	1 014	3 950	78	56 619

* Sisältää myös korkorahastoja 231 miljoonaa euroa.

** Muodostuu RMBS-, ABS- ja Covered Bond -sijoituksista.

*** GIIPS-maiden vastuista eräännyy 33 miljoonaa euroa vuonna 2014. Espanjan vastuut olivat yhteensä 157 miljoonaa euroa ja Italian 159 miljoonaa euroa.

**** Sisältää pääosin sijoituksia muissa EU-maissa Eurooppa-rahastoihin ja muissa maissa Emerging Markets- ja Global-rahastoihin.

Pankki- ja konsernitoimintojen riskiasema

Liitetiedoissa esitetyissä jaotteluissa on käytetty Tilastokeskuksen luokittelua, joka osin poikkeaa toimintakertomuksen riskiasemassa käytetystä luokittelusta.

Liite 40. Lainoista ja muista saamisista kirjatut kumulatiiviset arvonalentumistappiot

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
	Arvon- alentu- mistap- piot	Arvon- alentu- mistap- piot
Lainat ja muut saamiset		
Myönnetyt lainat	240	257
Takaussaamiset	12	1
Yhteensä	252	259

Liite 41. Vastuut

31.12.2014, milj. e	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tase-arvo	Arvonalentumiset	Siirtyvä korko	Tase-arvo	Arvonalentumiset	Siirtyvä korko
Varat						
Saamiset luottolaitoksilta	9 638		10	618		4
Saamiset asiakkailta	13 107	238	41	1 244	14	1
Rahoitusleasing	1 136			26		
Saamistodistukset	1 210		17	7 076		68
Muut	114			879		
Yhteensä	25 205	238	68	9 843	14	73
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	3 822			543		
Takaukset ja remburssit	2 139			610		
Johdannaissopimukset	1 230			5 138		
Muut	87			249		
Yhteensä	7 278			6 540		
Vastuut yhteensä	32 484	238	68	16 383	14	73
31.12.2013, milj. e*	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tase-arvo	Arvonalentumiset	Siirtyvä korko	Tase-arvo	Arvonalentumiset	Siirtyvä korko
Varat						
Saamiset luottolaitoksilta	9 074		10	824		4
Saamiset asiakkailta	12 420	240	33	943	19	1
Rahoitusleasing	1 129			19		
Saamistodistukset	1 408		22	6 345		63
Muut	111			366		
Yhteensä	24 143	240	65	8 497	19	68
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	4 501			227		
Takaukset ja remburssit	2 112			617		
Johdannaissopimukset	858			2 636		
Muut	114			246		
Yhteensä	7 585			3 725		
Vastuut yhteensä	31 728	240	65	12 221	19	68

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Johdannaissopimuksista on esitetty kirjanpidossa oleva positiivinen markkina-arvo.

Liite 42. Vastuut sektoreittain

31.12.2014, milj. e	Tasearvot		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Kotimaiset	Ulkomaiset	Kotimaiset	Ulkomaiset	
Yritykset	12 595	1 191	6 241	697	20 723
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 924	5 492	264	5 675	22 354
Kotitaloudet	1 202	22	247	0	1 471
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	176	210	8		394
Julkisyhteisöt	378	3 003	518	167	4 066
Yhteensä	25 274	9 916	7 278	6 540	49 008

31.12.2013, milj. e*	Tasearvot		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Kotimaiset	Ulkomaiset	Kotimaiset	Ulkomaiset	
Yritykset	12 446	869	6 441	625	20 381
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 890	5 622	380	3 075	18 967
Kotitaloudet	1 098	22	235	0	1 355
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	224	482	14		719
Julkisyhteisöt	550	1 571	514	24	2 659
Yhteensä	24 208	8 564	7 585	3 725	44 081

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Tasearvoina on esitetty kirjanpitosaldot mukaan lukien arvonalentumiset ja siirtyvät korot.

Liite 43. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

31.12.2014, milj. e	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Arvonalentumiset	Tasearvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta					
Saamiset luottolaitoksilta	10 257		10 257		10 257
Saamiset asiakkailta, josta	14 338	266	14 603	252	14 351
pankkitakaussaamiset	0	12	12	12	1
Rahoitusleasing	1 162		1 162		1 162
Yhteensä	25 756	266	26 022	252	25 770
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain					
Yritykset	12 661	265	12 926	242	12 683
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	11 341		11 341		11 341
Kotitaloudet	1 233		1 233	9	1 223
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	177	0	177	0	177
Julkisyhteisöt	345		345		345
Yhteensä	25 756	266	26 022	252	25 770

31.12.2013, milj. e*	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Arvonalentumiset	Tase-arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta					
Saamiset luottolaitoksilta	9 899		9 899		9 899
Saamiset asiakkailta, josta	13 333	289	13 622	259	13 363
pankkitakaussaamiset	1	1	3	1	1
Rahoitusleasing	1 148		1 148		1 148
Yhteensä	24 379	289	24 668	259	24 409
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain					
Yritykset	12 619	289	12 908	253	12 655
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 047		10 047		10 047
Kotitaloudet	1 125		1 125	6	1 119
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	223	0	223	0	223
Julkisyhteisöt	365		365		365
Yhteensä	24 379	289	24 668	259	24 409

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset on kohdistettu sektoriin Yritykset. Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten määrä oli 22 miljoonaa euroa (17).

31.12.2014, milj. e	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvonalentumiset Saamis-kohtaiset	Saamisryhmäkohtaiset
Ongelmasaamiset						
Saamiset asiakkailta, josta	227	266	493	13	230	22
pankkitakaussaamiset	0	12	12		12	
Rahoitusleasing				0		
Yhteensä	227	266	493	14	230	22
Ongelmasaamiset sektoreittain						
Yritykset	215	265	480	12	230	13
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0		0			
Kotitaloudet	11		11	2		9
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1	0	2	0	0	
Julkisyhteisöt				0		
Yhteensä	227	266	493	14	230	22

31.12.2013, milj. e	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvon-alentumiset	
					Saamis-kohtaiset	Saamisryhmäkohtaiset
Ongelmasaamiset						
Saamiset luottolaitoksilta						
Saamiset asiakkailta, josta	231	289	519	27	241	17
pankkitakaussaamiset	1	1	3		1	
Rahoitusleasing				0		
Yhteensä	231	289	519	27	241	17
Ongelmasaamiset sektoreittain						
Yritykset	220	289	509	22	241	11
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0		0	0		
Kotitaloudet	10		10	5		6
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0	
Julkisyhteisöt				0		
Yhteensä	231	289	519	27	241	17

Ongelmasaamiset

31.12.2014, milj. e	Terveet ("performing") saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestämättömät ("non-performing") saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamis-kohtaiset arvonalentumiset	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Maksukyvyttömäksi luokitellut		245	245	107	138
Lainanhoitojoustot:					
Nollakorkoiset	6	0	6		6
Alihintaiset		0	0	0	
Uudelleen neuvoteltu	61	23	84	5	79
Yhteensä	67	426	493	230	263

Ongelmasaamiset

31.12.2013, milj. e	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamis-kohtaiset arvonalentumiset	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	99	60	40
Maksukyvyttömäksi luokitellut	395	171	225
Lainanhoitajoukot:			
Nollakorkoiset	6	6	0
Alihintaiset	0	0	
Uudelleen neuvoteltu	19	5	14
Yhteensä	519	241	278

Yli 90 pv erääntyneenä samaisena raportoidaan sellaisen saamisen jäljellä oleva pääoma, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Maksukyvyttöminä sopimuksina raportoidaan kahden heikoimman luottoluokan (11-12) omaavat sopimukset. Muut arvonalentuneet saamiset ovat saamisista, joihin kohdistuu arvonalentuminen, mutta ne eivät luokituta mihinkään em. ryhmään. Lainanhoitajoukoina raportoidaan nollakorkoiset, alihintaiset ja muut saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyystä johtuen. Nollakorkoinen saaminen on sovittu asiakkaan maksukyvyyn turvaamiseksi nollakorkoiseksi. Alihintainen saaminen on hinnoiteltu markkinahinnoista poiketen asiakkaan maksukyvyyn turvaamiseksi. Uudelleen neuvoteltujen saamisten lainaehtoja on helpotettu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen esimerkiksi myöntämällä lyhennysvapaa, jonka kesto on 6-12 kk. Tilinpäätöksessä 2014 järjestämättömien ja uudelleen neuvoteltujen määritelmiä on muutettu vastamaan vuonna 2015 voimaan tulevaa Euroopan pankkiviranomaisen ohjetta lainanhoitajoukoina ja järjestämättömistä saamisista. Uuden määrittelyn mukaisesti mm. lainanhoitajoukoina voimassaoloaikaa on kasvatettu merkittävästi, mikä nosti ongelmasaamisten tasoa aiemmin käytettyyn määrittelyyn verrattuna. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaavasti.

Tunnusluku, %	2014	2013
Saamiskohtaiset arvonalentumiset, % ongelmasaamisista	46,7 %	46,5 %

Erääntyneiden rahoitusvarojen maturiteettijakauma

31.12.2014, milj. e	Alle 30	Vuorokautta			Yhteensä
		30-90	yli 90-180	Yli 180	
Erääntyneet saamiset, ei arvonalennettu	228	33	20	25	305

31.12.2013, milj. e	Alle 30	Vuorokautta			Yhteensä
		30-90	yli 90-180	Yli 180	
Erääntyneet saamiset, ei arvonalennettu	312	63	10	25	409

Liite 44. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys

Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys

Milj. e	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Luottotappiot ja arvonalentumiset, brutto	37	155	156	132	97	82	75
Palautukset	-9	-26	-52	-71	-40	-45	-49
Luottotappiot ja arvonalentumiset, netto	28	129	104	60	57	37	25

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 75 miljoonaa euroa (82). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 49 miljoonaa euroa (45). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli 25 miljoonaa euroa (37).

Vuonna 2014 luotto- ja takaustappioiden ja arvonalentumisten osuus luotto- ja takauksista oli 0,14 % (0,21).

Liite 45. Yritysvastuut toimialoittain

Nettovastuut, 31.12.2014	Tase, milj. e	Taseen ulko-puoliset, milj. e	Yhteensä, milj. e	%-jakauma
Asuntojen vuokraus ja hallinta	2 106	173	2 280	11,0
Kauppa	1 653	376	2 028	9,8
Energia	941	1 118	2 059	9,9
Muiden kiinteistöjen hallinta	1 242	302	1 545	7,5
Kone ja laitteollisuus (ml. huolto)	751	847	1 597	7,7
Kuljetus ja varastointi	1 049	365	1 414	6,8
Rakentaminen	544	693	1 237	6,0
Palvelut	818	359	1 177	5,7
Rahoitus- ja vakuutus toiminta	877	109	986	4,8
Metsäteollisuus	666	306	972	4,7
Omien kiinteistöjen kauppa	639	312	951	4,6
Elintarviketeollisuus	460	320	779	3,8
Informaatio ja viestintä	408	367	774	3,7
Maatalous, metsätalous, kalatalous	605	115	720	3,5
Kemian teollisuus	243	397	640	3,1
Metalliteollisuus	268	351	619	3,0
Muu teollisuus	179	127	306	1,5
Vesi ja jätehuolto	152	103	254	1,2
Muut toimialat	102	94	196	0,9
Kaivostoiminta ja louhinta	86	55	141	0,7
Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)	0	50	50	0,2
Yhteensä	13 785	6 938	20 723	100,0

Nettovastuut, 31.12.2013	Taseen		Yhteensä, milj. e	% -jakauma
	Tase, milj. e	ulko- puoliset, milj. e		
Asuntojen vuokraus ja hallinta	2 003	100	2 104	10,3
Kauppa	1 541	469	2 010	9,9
Muiden kiinteistöjen hallinta	1 401	345	1 746	8,6
Kone ja laitteollisuus (ml. huolto)	698	952	1 650	8,1
Energia	787	728	1 515	7,4
Rakentaminen	588	778	1 365	6,7
Kuljetus ja varastointi	1 023	273	1 296	6,4
Omien kiinteistöjen kauppa	762	299	1 062	5,2
Palvelut	675	388	1 062	5,2
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	863	191	1 054	5,2
Metsäteollisuus	549	410	959	4,7
Informaatio ja viestintä	489	418	907	4,4
Elintarviketeollisuus	450	299	749	3,7
Kemian teollisuus	215	498	713	3,5
Metalliteollisuus	320	379	699	3,4
Maatalous, metsätalous, kalatalous	436	67	502	2,5
Muu teollisuus	212	207	418	2,1
Vesi ja jätehuolto	179	89	268	1,3
Kaivostoiminta ja louhinta	88	92	181	0,9
Muut toimialat	39	87	126	0,6
Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)	0		0	0,0
Yhteensä	13 320	7 066	20 386	100,0

Liite 46. Yritysvastuut rating-luokittain

Luokka	31.12.2014		31.12.2013	
	Netto- vastuut, milj. e	%	Netto- vastuut, milj. e	%
1,0–2,0	1 176	5,7	1 391	6,8
2,5–5,0	11 036	53,3	10 264	50,3
5,5–7,0	6 079	29,3	6 186	30,3
7,5–8,5	1 946	9,4	1 842	9,0
9,0–10,0	259	1,2	361	1,8
11,0–12,0	228	1,1	343	1,7
Yhteensä	20 723	100,0	20 386	100,0

Liite 47. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan

Nettovastuun määrä, 31.12.2014, milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0-1	1 025	249	1 274	6,1
1-10	2 504	388	2 892	14,0
10-50	4 258	821	5 079	24,5
50-100	4 304	430	4 733	22,8
100-	6 745		6 745	32,5
Yhteensä	18 835	1 888	20 723	100,0

Nettovastuun määrä, 31.12.2013, milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0-1	988	200	1 187	5,8
1-10	2 629	393	3 022	14,8
10-50	4 302	794	5 096	25,0
50-100	4 338	108	4 446	21,8
100-	6 635		6 635	32,5
Yhteensä	18 892	1 494	20 386	100,0

Liite 48. Rahoitus- ja vakuutuslaitosvastuut rating-luokittain

Luokka	31.12.2014		31.12.2013	
	Netto- vastuut, milj. e	%	Netto- vastuut, milj. e	%
1,0-2,0	12 574	56,5	11 550	61,3
2,5-5,0	9 089	40,8	6 887	36,6
5,5-7,0	444	2,0	252	1,3
7,5-8,5	151	0,7	125	0,7
9,0-10,0	14	0,1	17	0,1
Yhteensä	22 273	100,0	18 831	100,0

Rahoitus- ja vakuutuslaitosasiakkaat on luokiteltu OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa käytettyjen luokittelumenetelmien mukaisesti. Vastuut, jotka on luokiteltu kansainvälisten luokituslaitosten luottoluokkiin, on esitetty taulukossa OP Ryhmän vastaavissa luokissa.

Liite 49. Saadut vakuudet vakuuslajeittain

Milj. e	31.12.2014	Osuus, %	31.12.2013	Osuus, %
Julkisyhteisön takaus	2 249	28,9	1 613	23,4
Kohdevakuus	2 011	25,8	1 870	27,1
Kiinteistö- tai vuokraoikeuskiinnitys toimisto- tai teollisuuskiinteistöön	1 692	21,7	1 655	24,0
Osakkeet ja osuudet, muut	595	7,6	614	8,9
Osakkeet, asunto-osakeyhtiöt ja asuinkäytössä olevat kiinteistöyhtiöt	428	5,5	332	4,8
Kiinteistö- tai vuokraoikeuskiinnitys asuinkiinteistöön	288	3,7	164	2,4
Yrityskiinnitys	202	2,6	258	3,7
Saatavavakuudellinen rahoitus	153	2,0	142	2,1
Pankkitakaus	94	1,2	89	1,3
Muu vakuus	76	1,0	157	2,3
Yhteensä	7 789	100,0	6 893	100,0

Saadut vakuudet vakuuslajeittain on laskettu pankin hallussa olevien vastuille kohdistettujen vakuuksien vakuusarvojen perusteella. Vakuusarvon laskennan perustana on vakuuden käypä arvo, josta vakuusarvo saadaan varovaisesti arvioitujen vakuuslajikohtaisten arvostusprosenttien perusteella. Vastuut ylittäviä vakuusarvoja ei ole otettu lukuihin mukaan.

Liite 50. Varainhankinnan rakenne

Milj. e	31.12.2014	Osuus, %	31.12.2013*	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	5 241	12,7	4 789	12,8
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	4	0,0	4	0,0
Velat asiakkaille				
Talletukset	9 180	22,3	7 504	20,1
Muut	2 262	5,5	2 678	7,2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Sijoitustodistukset ja ECP:t	7 026	17,0	6 769	18,2
Joukkovelkakirjat	10 561	25,6	9 328	25,0
Muut velat	2 479	6,0	2 075	5,6
Velat, joilla huonompi etuoikeus	1 084	2,6	984	2,6
Oma pääoma	3 408	8,3	3 150	8,4
Yhteensä	41 246	100,0	37 281	100,0

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 51. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2014, milj. e	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	3 774					3 774
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat						
Saamistodistukset	29	56	211	62	1	360
Saamiset luottolaitoksilta	5 181	809	3 709	536	22	10 257
Saamiset asiakkailta	2 919	1 850	7 858	1 382	1 504	15 513
Myytävissä olevat rahoitusvarat						
Saamistodistukset	193	447	3 050	4 068	24	7 782
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat						
Saamistodistukset	50	36	36	22		144
Varat yhteensä	12 145	3 198	14 865	6 070	1 552	37 829
Velat luottolaitoksille	2 637	592	1 781	232		5 241
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	4					4
Velat asiakkaille	10 159	784	205	265	30	11 442
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 199	4 174	6 666	1 375	172	17 587
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		150	201	733		1 084
Velat yhteensä	17 998	5 701	8 852	2 605	202	35 359
Takaukset	24	213	598	1	38	874
Takuuvastuut	220	339	383	37	599	1 578
Luottolupaukset	4 365					4 365
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	72	170	56			297
Muut	259	1	2	74		336
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	4 939	723	1 039	112	637	7 450

31.12.2013, milj. e*	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	2 046					2 046
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat						
Saamistodistukset	37	34	293	73	6	443
Saamiset luottolaitoksilta	5 399	672	3 303	500	24	9 899
Saamiset asiakkailta	2 344	1 755	7 593	1 347	1 472	14 510
Myytävissä olevat rahoitusvarat						
Saamistodistukset	82	375	3 453	3 177	21	7 108
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat						
Saamistodistukset	64	22	115	0		202
Varat yhteensä	9 973	2 858	14 757	5 098	1 523	34 209
Velat luottolaitoksille	2 148	537	1 692	412		4 789
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	4					4
Velat asiakkaille	9 055	372	209	280	267	10 183
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 694	3 910	6 029	414	50	16 097
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	40	169	94	681		984
Velat yhteensä	16 941	4 988	8 023	1 788	317	32 056
Takaukset	77	67	540	21	210	914
Takuuvastuut	257	402	473	25	410	1 568
Luottolupaukset	4 728					4 728
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	80	79	73	15		247
Muut	251	1	4	104		359
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	5 392	549	1 090	165	619	7 816

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat varat muodostuvat saamistodistuksista, jotka voidaan myydä koska tahansa. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvat saamistodistukset voidaan tarvittaessa myydä. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin varoihin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvat saamistodistukset on kuitenkin esitetty taulukossa jäljellä olevan juoksuajan perusteella määräytyvässä aikaluokassa. Velkojen nimellispääomat on esitetty erääntymisen mukaisissa luokissa. Kaupankäynnin velat esitetään lyhyimmässä maturiteettiluokassa. Pohjola-konsernin rahoitusriskin hallinnassa käytetään valuuttatermiinejä sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Näiden nettovaikutus eurovasta-arvoiseen rahoitusriskiin ei ole merkittävä, joten niitä ei ole erikseen esitetty.

Lyhyimpään maturiteettiluokkaan sisältyvien Vaadittaessa maksettavien velkojen määrä oli 8,4 miljardia euroa (6,6).

Liite 52. Likviditeettireservi

Likviditeettireservin maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 31.12.2014, milj. e

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa*	4 146	543	1 488	1 981	965	24	9 145	55,1
Aa1-Aa3	109	33	437	556	469	0	1 605	9,7
A1-A3	223	268	42	13	10	1	557	3,4
Baa1-Baa3	38	116	32	59	52	1	298	1,8
Ba1 tai alempi Sisäisesti luokiteltu**	14	95	24	1	11	0	146	0,9
Yhteensä	5 243	2 791	3 371	3 069	1 684	440	16 598	100,0

* ml. Talletukset keskuspankissa

** PD <= 0,40 %

Likviditeettireservin (pl. Talletukset keskuspankissa) keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 4,6 vuotta.

Liite 53. Varojen ja velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan

31.12.2014, milj. e	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	1-2 v	2-5v	yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	3 774						3 774
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	6	115	47	15	114	62	360
Saamiset luottolaitoksilta	4 849	2 561	1 870	375	479	122	10 257
Saamiset asiakkailta	6 049	5 573	1 919	169	976	828	15 513
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	277	287	279	511	2 382	4 046	7 782
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat							
Saamistodistukset	95	39		10			144
Varat yhteensä	15 050	8 576	4 115	1 080	3 950	5 059	37 829
Velat luottolaitoksille	2 338	1 198	673	237	633	162	5 241
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	4						4
Velat asiakkaille	8 835	1 794	772			40	11 442
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 625	5 714	3 395	994	4 603	1 255	17 587
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		200	50	65		769	1 084
Velat yhteensä	12 803	8 907	4 890	1 296	5 236	2 226	35 359

Veloista vaadittaessa maksettavia eriä oli yhteensä 8,4 miljardia euroa ja ne muodostuivat lähinnä yleisön talletuksista.

31.12.2013, milj. e*	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	1-2 v	2-5v	yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	2 046						2 046
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	18	96	48	28	176	76	443
Saamiset luottolaitoksilta	4 924	2 816	1 171	268	542	177	9 899
Saamiset asiakkailta	4 919	5 282	2 079	441	1 006	784	14 510
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	404	348	296	544	2 351	3 165	7 108
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat							
Saamistodistukset	139	63					202
Varat yhteensä	12 451	8 605	3 595	1 281	4 075	4 202	34 209
Velat luottolaitoksille	2 113	1 064	535	183	643	251	4 789
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	4						4
Velat asiakkaille	8 414	1 364	364	0		40	10 183
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 659	5 853	3 150	1 001	4 112	322	16 097
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		184	119			681	984
Velat yhteensä	12 190	8 465	4 169	1 183	4 755	1 294	32 056

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Veloista vaadittaessa maksettavia eriä oli yhteensä 6,6 miljardia euroa ja ne muodostuivat lähinnä yleisön talletuksista.

Liite 54. Markkinariskin herkkyyssanalyysi

Markkinariskien osuus riskipainotetuista eristä oli vuoden vaihteessa 6,8 % (6,0).

Milj. e	Riskiparametri	Muutos	31.12.2014		31.12.2013	
			Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan	Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan
Korkoriski	Korko	1 %-yksikkö	18		39	
Valuuttariski	Markkina-arvo	10 %	7		3	
Volatiliteettiriski						
Korkovolatiliteetti	Volatiliteetti	10 korko- pistettä	1		2	
Valuuttavolatiliteetti	Volatiliteetti	10 %- yksikköä	1		1	
Luottoriskipreemio	Luottoriski- marginaali	0,1 %- yksikköä	1	36	1	31
Hintariski						
Osakesalkku	Markkina-arvo	10 %		0		0
Pääomarahastot	Markkina-arvo	10 %	1	2	1	2
Kiinteistöriski	Markkina-arvo	10 %	3		3	

Liite 55. Osakeriski

Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo vuoden 2014 lopussa oli 24 miljoonaa euroa (31), josta osakesalkku muodosti 1 miljoonan euron (1) ja pääomasijoitusrahastot sijoituslupauksineen 23 miljoonaa euroa (30). Osakesalkku vuoden lopussa oli jakautunut kahdelle toimialalle eli informaatioteknologiaan 89 % (87 %) ja tietoliikennepalveluihin 11 % (13 %).

Sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin olivat 16 miljoonaa euroa (21), minkä lisäksi sitovia sijoituslupauksia oli 7 miljoonaa euroa (9).

Liite 56. Kiinteistöriski

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2014 lopussa 88 miljoonaa euroa (91), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 3 miljoonaa euroa (3).

Kiinteistökohteiden käyvistä arvoista hankittiin vuonna 2014 ulkopuolisen tahon arviot, joiden perusteella käypien arvojen yhteismäärä vastaa kiinteistöihin sitoutunutta pääomaa. Kiinteistöriskien arvioidaan olevan vähäiset.

Sijoituskiinteistöjen tilikauden muutokset on eritelty liitetiedossa 22 ja oman käytön liitetiedossa 26.

Pilari III:n mukaiset vakavaraisuustiedot

Liitteissä 57–60 on esitetty kooste Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (CRR) mukaiset tiedot konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta (ns. Pilari III tiedot). Vertailuvuoden luvut on laskettu 31.12.2013 voimassa olleiden säännöksiin mukaisesti. Omat varat, riskipainotetut erät sekä vakavaraisuuden suhdeluvut on esitetty myös 1.1.2014 voimaan tulleen sääntelyn mukaisina arvioina. Tiedot perustuvat konsolidoituun luottolaitosvakavaraisuuteen, joten vakavaraisuustiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia muihin julkaistuihin Pohjola-konsernia koskeviin tietoihin. Täydelliset Pilari III tiedot on julkaistu osana OP Ryhmän tilinpäätöstä.

Pohjola Pankki Oyj:n luottolaitosvakavaraisuuden pohjana oleva konsolidointiryhmä muodostuu Pohjola-konsernin yhtiöistä pl. vakuutusyhtiöt ja niiden tytäryhtiöt.

Sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA) on käytetty vähittäis-, luottolaitos- ja yritysvastuisiin sekä oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin. Standardimenetelmää (SA) käytetään muihin vastuuryhmiin.

Liite 57. Omat varat

Omat varat 31.12.2014 on esitetty 1.1.2014 voimaan tulleen EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaan. Vertailuvuoden luvut on esitetty 31.12.2013 voimassa olleen sääntelyn (CRD3) mukaan. Lisäksi on esitetty arvio vertailuvuoden luvuista CRR:n mukaan sarakkeessa CRR 1.1.2014.

Milj. e	CRR		CRD3
	31.12.2014	CRR 1.1.2014	31.12.2013
Oma pääoma	3 408	3 150	3 150
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (oma pääoma ja konsernieliminoinnit)	-183	-137	-137
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-17	-11	-11
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 209	3 001	3 001
Aineettomat hyödykkeet	-195	-193	-193
Eläkevastuun ylikate, arvostusoikaisut ja epäsuorat omistukset	-1	-8	-4
Hallituksen esittämä voitonjako	-141	-212	-212
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös	-50	-31	-31
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin			-703
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-122	-115	-50
Ydinpääoma (CET1)*	2 700	2 441	1 808
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	219	219	274
Toissijaisen pääoman alijäämä			-38
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	219	219	235
Ensisijainen pääoma (T1)	2 919	2 660	2 043
Debentuurilainat	663	683	683
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös	50	31	31
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin			-703
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä			-50
Siirto ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1)			38
Toissijainen pääoma (T2)	713	714	
Omat varat yhteensä	3 633	3 375	2 043

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä. Niistä on luettu omiin varoihin 80 % 31.12.2012 liikkeessä olleesta määrästä.

Negatiiviset realisoitumattomat arvostukset on luettu ydinpääomaan. Positiiviset realisoitumattomat arvostukset on luettu toissijaiseen pääomaan Finanssivalvonnan kannanoton mukaisesti.

* CRD3 mukaisissa luvuissa rivillä ydinpääoma (CET1) on esitetty EBAn määritelmän mukainen Core Tier 1

Liite 58. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Yritys- ja luottolaitosvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmää (FIRB). FIRB-menetelmässä käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen, kun taas tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CF) ovat viranomaiskaavan määrittelemiä standardiestimaatteja. Vähittäisvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA), jossa käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen, tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CF) ovat sisäisesti estimoituja.

Oman pääomanehtoisten sijoitusten vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa voidaan käyttää eri menetelmiä. PD/LGD-menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä lasketaan käyttämällä sisäiseen luottoluokitukseen perustuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja viranomaiskaavan määrittelemää tappio-osuutta (LGD). Yksinkertaisessa menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä saadaan kertomalla kukin sijoitus riskipainolla, joka määräytyy sijoituksen tyypin perusteella.

Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaatimuksen laskentaan on käytetty standardimenetelmää.

Milj. e	31.12.2014		31.12.2013	
	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski	1 506	18 829	1 121	14 007
Standardimenetelmä	102	1 271	65	814
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	1	11	7	82
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	1	15		
Saamiset laitoksilta	5	61	3	44
Saamiset yrityksiltä	83	1 043	48	598
Vähittäissaamiset	6	72	5	67
Muut erät	6	69	2	24
Sisäisten luokitusten menetelmä (IRB)	1 405	17 559	1 055	13 192
Saamiset laitoksilta	100	1 245	88	1 096
Saamiset yrityksiltä	863	10 788	829	10 367
Vähittäissaamiset	75	938	70	874
Kiinteistövakuudelliset vähittäissaamiset	0	1	0	2
Muut vähittäissaamiset	75	936	70	873
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	331	4 132	16	195
PD/LGD-menetelmä	326	4 072	5	59
Yksinkertainen menetelmä	5	61	11	136
Pääomasijoitukset	4	49	4	54
Pörssilistatut sijoitukset	0	4	0	3
Muut	1	8	6	79
Arvopaperistetut erät	35	436	51	636
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	2	21	2	23
Selvitys-/toimitusriski			0	1

Markkinariski (standardimenetelmä)	117	1 467	77	957
Saamistodistukset	106	1 327	71	889
Osakkeet	0	5		
Ulkomaanvaluutta	7	90	4	49
Hyödykkeet	4	45	2	20
Operatiivinen riski	91	1 137	87	1 083
Vastuun arvonoiikaisuun liittyvä riski	32	405		
Kokonaisriski	1 747	21 839	1 284	16 048

* Pääomavaade = Riskipainotetut saamiset * 0,08

Riskipainotetut erät 31.12.2013 olisivat olleet 1.1.2014 voimaan tulleen sääntelyn mukaisesti yhteensä 20 499 miljoonaa euroa. Riskipainotettuja eriä kasvattivat vakuutusyhtiösijoitusten käsittely oman pääoman ehtoisissa sijoituksissa ydinpääomasta vähentämisen sijaan. Riskipainotetut erät ja pääomavaade on esitetty taulukossa uuden sääntelyn mukaisina vastuuryhminä, mistä johtuen vertailutiedot eivät kaikilta osin vastaa uusia vastuuryhmiä.

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,9 mrd euroa ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista. OP Ryhmällä on Finanssivalvonnan lupa käsitellä vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä PD/LGD -menetelmän mukaisesti.

Muiden vastuiden riskipainosta 46 miljoonaa euroa on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 % riskipainolla ydinpääomasta vähentämisen sijaan.

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 59 miljoonaa euroa (42).

Liite 59. Vakavaraisuuden tunnusluvut

	31.12.2014	1.1.2014	31.12.2013
Suhdeluvut, %			
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	12,4	11,9	11,3
Tier 1 vakavaraisuussuhde	13,4	13,0	12,7
Vakavaraisuussuhde	16,6	16,5	12,7

Liite 60. Johdannaissopimukset ja vastapuoliriski

Johdannaissopimuksista aiheutuva luottoriski määritellään luottovasta-arvona, joka perustuu johdannaissopimusten päivittäiseen markkina-arvostukseen.

Asiakasliimiittien koot määritellään johdannaissopimusten pääomien ja arvioitujen voimassaoloaikojen perusteella.

Johdannaissopimuksista muodostuva vastapuoliriski muodostuu saamisista, joita Pohjola Pankki Oyj:llä voi olla kaupankäyntivastapuoliaan kohtaan vastapuolten maksukyvyttömyyshetkellä. Vastapuoliriskiä mitataan Pohjola-konsernissa käyvän arvon menetelmällä, jossa vastuun määrä muodostuu sopimuksen markkina-arvosta sekä arvioidusta potentiaalisesta tulevaisuuden luottoriskistä.

Pohjola Pankki Oyj hallitsee johdannaissopimuksista muodostuvaa vastapuoliriskiä konkurssinettoutuksen mahdollistavilla johdannaissopimuksilla, vakuuksilla sekä optionaalisilla eräännyttämisiedoilla. Johdannaissopimuksista on kirjalliset ulkopuolisen oikeudellisen asiantuntijan lausunnot nettoutuksen sitovuudesta kunkin johdannaissopimuksen kotivaltioiden lainsäädännössä. Pohjola-konserni nettouttaa johdannaissopimuksista muodostuvan vastapuoliriskin sekä vakavaraisuuslaskennassa että luottoriskilimiittien seurannassa. Lisäksi luottolaitosvastapuolten osalta käytetään aina johdannaissopimusten vakuusliitettä, jolloin saadut vakuudet vähentävät vastapuoliriskiä.

Yritysvastapuolten vastuurajat vahvistetaan kerran vuodessa, jolloin myös tarkistetaan johdannaissopimusten vakuustilanne.

Pankkivastapuolten johdannaissopimuksista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA-yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex-sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi käteistä tai arvopapereita. Täsmäytykset vastapuolten välillä tehdään päivittäin.

Pohjolan S&P-ratingin putoaminen AA-:sta A:han 31.12.2014 olisi aiheuttanut 4 miljoonan euron lisävakuusvaateen. Vertailuvuonna ratingin putoaminen ei olisi aiheuttanut lisävakuusvaadetta.

Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta voi syntyä sekä rahoitustoiminnan että kaupankäyntivaraston eristä. Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta lasketaan muun muassa OTC-johdannaissopimuksille sekä takaisinosto- ja myyntisopimuksille.

Vastapuoliriskin sopimustyypit, 31.12.2014, milj. e	Brutto vastuuarvo	Nettou- tuksesta saatavat hyödyt	Nykyhetken nettoutettu luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Nettoluot- toriski
Johdannaissopimukset	8 733	5 415	3 318	722	2 596
Korkojohdannaiset	6 423	4 146	2 277	445	1 831
Valuuttajohdannaiset	2 063	1 189	874	261	613
Osake- ja indeksijohdannaiset	147	80	68	16	52
Muut	100		100		100
Yhteensä	8 733	5 415	3 318	722	2 596

Vastapuoliriskin sopimustyytit, 31.12.2013, milj. e	Brutto vastuuarvo	Nettou- tuksesta saatavat hyödyt	Nykyhetken nettoutettu luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Nettoluot- toriski
Johdannaissopimukset	4 935	2 844	2 091	408	1 683
Korkojohdannaiset	3 893	2 404	1 489	318	1 171
Valuuttajohdannaiset	742	363	379	36	343
Osake- ja indeksijohdannaiset	198	76	122	54	68
Muut	101		101		101
Yhteensä	4 935	2 844	2 091	408	1 683

Sopimusten käypä positiivinen bruttoarvo esitetään liitteessä 79.

Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

Liite 61. Riskinkantokyky

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2014 lopussa oli 988 miljoonaa euroa (913) eli suhteessa maksutuottoihin 75 % (73). Pohjola Vakuutuksen Standard & Poor'silta saama vakavaraisuusluokitus on AA-. Yhtiön hallitus on vahvistanut tavoitteeksi A luottoluokituksen.

Vahinkovakuutuksen tulee täyttää viranomaisten asettamat vakavaraisuusvaatimukset. Viranomaiset asettavat vakavaraisuusvaatimuksensa pääasiassa yhtiötasolla. Kaikilla vahinkovakuutusyhtiöillä on minimivaatimuksena sama EU direktiiveistä tuleva toimintapääomavaatimus. Lisäksi suomalaisilla vakuutusyhtiöillä on myös Suomen lainsäädännössä säädetty vakavaraisuusvaatimus.

Riskinkantokyvyllä kuvataan sitä, kuinka paljon yhtiöllä on vakavaraisuuspääomaa suhteutettuna erilaisiin tulos- ja tase-eriin. Korvauskuluihin ja vakuutusmaksutuottoihin suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vakuutusriskistä. Vakuutusvelkaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vakuutusvelan arvointiriskistä ja vastaavasti sijoituskantaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä sijoitustoiminnasta aiheutuvasta riskistä.

	31.12.2014		31.12.2013	
	Milj. e	Riskin- kanto- kyky, %	Milj. e	Riskin- kanto- kyky, %
Vakavaraisuuspääoma	988		913	
Korvauskulut*	930	106	882	104
Vakuutusmaksutuotot*	1 310	75**	1 249	73**
Vakuutusvelka*	2 645	37	2 517	36
Sijoituskanta	3 534	28	3 219	28

* Vähennettynä jälleenvakuuttajien osuudella (nettoliike)

** Vastuunkantokyky

Liite 62. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys

Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuspääomaan:

Riskimuuttuja	Kokonaismäärä vuonna 2014, milj. e	Muutos riskimuut- tujassa	Vaikutus omaan pääomaan, milj. e	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen
Maksutuotot*	1 310	kasvaa 1 %	13	paranee 0,9 % -yksikköä
Korvauskulut*	930	kasvaa 1 %	-9	heikkenee 0,7 % -yksikköä
Suurvahinko yli 5 milj. e		1 kappale	-5	heikkenee 0,4 % -yksikköä
Henkilöstökulut*	102	kasvaa 8 %	-8	heikkenee 0,6 % -yksikköä
Toimintokohtaiset kulut**/**	320	kasvaa 4 %	-13	heikkenee 1,0 % -yksikköä
Inflaatio kollektiivisessa korvausvastuussa	603	kasvaa 0,25 %-yksikköä	-4	heikkenee 0,3 %-yksikköä
Elinikä diskontatussa vakuutusvelassa	1 658	kasvaa 1 vuotta	-40	heikkenee 3,0 %-yksikköä
Diskonttokorko diskontatussa vakuutusvelassa	1 658	laskee 0,1 %-yksikköä	-21	heikkenee 1,6 %-yksikköä

* Liukuva 12 kuukautta

** Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja.

Liite 63. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia

Vakuutusmaksutulon jakautuminen EML* luokittain yritysten omaisuusvakuutuksessa

Omaisuusvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden EML* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	5–20	20–50	50–100	100–300
2014	14	14	11	11
2013	13	14	14	9

* EML = Estimated Maximum Loss, kohdekohtainen maksimivahingon määrä

Vakuutusmaksutulon jakautuminen TSI* luokittain yritysten vastuuvakuutuksessa

Vastuuvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden TSI* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	2–4	4–10	10–30	30–90
2014	3	6	7	3
2013	3	6	8	3

* TSI = Total Sum Insured, kokonaisvakuutusmäärä

Rakennusvirhevakuutuksen vakuutusmäärät

Rakennusvirhevakuutuksen volyymia kuvaa vakuutussopimusten vakuutusmäärä. Vakuutusmäärän brutto- ja nettoluvut on eritelty oheisessa taulukossa. Rakennusvirhevakuutuksen vakuutuskausi on 10 vuotta.

Milj. e	Brutto		Netto*	
	2014	2013	2014	2013
Rakennusvirhevakuutus	2 249	2 287	2 249	2 282

* Vakuutusyhtiön vastuulla jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen, ennen vastavakuuksia

Liite 64. Suurvahinkojen kehitys

Havaittujen suurvahinkojen lukumäärät havaitsemisvuosittain vuosilta 2010–2014

Vahinkovakuutuksessa seurataan tiiviisti suurvahingoista aiheutuvaa korvausmenoa. Tämä korvausmeno selittää merkittävän osuuden vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta. Lisäksi suurvahingoista aiheutuvan korvausmenon seurannalla voidaan havaita riskeissä tai niiden valinnassa tapahtuneita muutoksia. Tässä tarkastelussa suurvahingoiksi on luokiteltu vahingot, joiden brutto- tai nettomäärä on yli 2 miljoonaa euroa. Suurvahinkoja tapahtuu eniten omaisuus ja keskeytysvakuutuksessa. Lakisääteisissä vakuutuksissa suurvahinkoriski on pieni suhteessa vakuutuslajin suureen volyymiin.

Bruttomäärä	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
yli 2 milj. euron vahinkojen lukumäärä						
2010	1			12		
2011				5		1
2012	3			7	1	
2013	4			6	1	
2014	6			8	1	

Korvaukset yhteensä 256 milj. e

Bruttomäärä korvaukset yhteensä milj. euroa

2010–2014	32			189	27	8
-----------	----	--	--	-----	----	---

Nettomäärä	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
yli 2 milj. euron vahinkojen lukumäärä						
2010				10		
2011				4		1
2012	3			6	1	
2013	4			6	1	
2014	6			7		

Korvaukset yhteensä 175 milj. e

Nettomäärä korvaukset yhteensä milj. euroa

2010–2014	30			123	19	3
-----------	----	--	--	-----	----	---

Liite 65. Vakuutusliikkeen kannattavuus

Vakuutusmaksutuottojen (brutto ja netto) sekä yhdistetyn kulusuhteen (netto) kehitys

Vakuutusmaksutuotoilla kuvataan vakuutusluokan volyyymiä. Sen avulla voidaan arvioida vakuutusluokan merkittävyyttä kokonaisuuden kannalta. Vastaavasti yhdistetyn kulusuhteen (CR) avulla voidaan arvioida vakuutusluokan tuloksen vaihtelua sekä vakuutusluokan kannattavuutta. Yhdistetty kulusuhde on esitetty erikseen oikaistuna kertaluonteisilla erillä, jotka kohdistuvat aikaisempiin vakuutuskausiin.

2014, milj. e	Brutto VM-tuotto	Netto VM-tuotto	Netto CR*	Netto** CR*
Lakisääteiset	457	455	96 %	82 %
Muu tapaturma ja sairaus	180	180	86 %	86 %
Kasko ja kuljetus	287	285	81 %	81 %
Omaisuus ja keskeytys	353	312	89 %	89 %
Vastuu ja oikeusturva	83	76	97 %	97 %
Pitkäkestoiset	5	4	1 %	1 %
Yhteensä	1 364	1 310	89 %	85 %

2013, milj. e	Brutto VM-tuotto	Netto VM-tuotto	Netto CR*	Netto** CR*
Lakisääteiset	459	458	93 %	85 %
Muu tapaturma ja sairaus	158	158	88 %	88 %
Kasko ja kuljetus	264	261	90 %	90 %
Omaisuus ja keskeytys	343	296	89 %	88 %
Vastuu ja oikeusturva	80	73	82 %	82 %
Pitkäkestoiset	5	4	15 %	15 %
Yhteensä	1 309	1 249	90 %	87 %

* Yhdistetty kulusuhde (Combined ratio) lasketaan jakamalla korvauskulujen (netto) ja vakuutusliikkeen liikekulujen summa vakuutusmaksutuotoilla (netto). Aineettomien oikeuksien poistoja ei ole otettu huomioon.

** Kertaluonteiset vakuutus tekniseen laskelmaan vaikuttavat muutokset eliminoitu

Liite 66. Vakuutusvelan luonnetta kuvaavia tietoja

Velan luonnetta kuvaavia tietoja	2014	2013
Velat vakuutus sopimuksista (netto, milj. e)		
Latentit ammattitaudit	22	26
Muu	2 622	2 491
Yhteensä (ennen siirtoja)	2 645	2 517
Velan duraatio (vuosina)		
Diskontattu vakuutusvelka	12,7	12,6
Diskonttaamaton vakuutusvelka	2,1	2,1
Yhteensä	9,0	8,7
Diskontatun velan määrä (netto, milj. e)		
Tunnettu eläkeuotoinen korvausvastuu	1 308	1 252
Kollektiivinen korvausvastuu	313	275
Vakuutusmaksuvastuu	38	37
Yhteensä	1 658	1 564

Liite 67. Vakuutusvelan arvioitu maturiteettijakauma

31.12.2014, milj. e	0-1 v	1-5 v	5-10 v	10-15 v	yli 15 v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu*	371	107	19	5	9	511
Korvausvastuu						
Diskonttaamaton	261	180	48	9	3	501
Diskontattu	95	431	325	246	523	1 621
Vakuutusvelka yhteensä**	727	717	392	261	536	2 633

* Sisältää diskontattua vastuuta 38 miljoonaa euroa.

** Ilman vakuutusvelan korkoriskiä suojaavien johdannaisten arvoa.

31.12.2013, milj. e	0-1 v	1-5 v	5-10 v	10-15 v	yli 15 v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu*	349	100	18	5	9	481
Korvausvastuu						
Diskonttaamaton	264	183	49	9	4	508
Diskontattu	93	418	311	232	474	1 527
Vakuutusvelka yhteensä	707	701	377	246	486	2 517

* Sisältää diskontattua vastuuta 37 miljoonaa euroa.

Liite 68. Sijoitustoiminnan riskiasema

Sijoituskannan allokaatiojakauma	31.12.2014		31.12.2013	
	Käypä arvo milj. e*	%	Käypä arvo milj. e*	%
Rahamarkkinat yhteensä	173	5	113	4
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	173	5	113	3
Johdannaiset***	-1	0	1	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 557	73	2 309	72
Valtiot	507	14	471	15
Inflaatiolinkatut joukkolainat	46	1	90	3
Investment Grade	1 779	51	1 485	46
Kehittyvät markkinat ja High Yield	200	6	236	7
Strukturoidut sijoitukset	24	1	27	1
Osakkeet yhteensä	373	11	426	13
Suomi	67	2	88	3
Kehittyneet markkinat	143	4	191	6
Kehittyvät markkinat	43	1	47	1
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	3	0	4	0
Pääomasijoitukset	117	3	95	3
Osakejohdannaiset***	0	0		
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	35	1	41	1
Hedge-fund rahastot	23	1	23	1
Raaka-aineet	4	0	5	0
Vaihtovelkakirjalainat	7	0	13	0
Kiinteistösijoitukset yhteensä	386	11	329	10
Suorat kiinteistöt	230	7	219	7
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	156	4	110	3
Yhteensä	3 522	100	3 219	100

* Sisältää siirtyvät korot

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo)

Liite 69. Sijoitusriskien herkkyyshanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä sijoitusluokittain. Vakuutusvelan laskentaan liittyvän diskonttauskoron herkkyystarkastelu on esitetty vakuutusvelan liitteessä 62. Sijoitusten ja vakuutusvelan muutosten vaikutukset kumoavat toisiaan.

Sijoitusluokat	Kanta käyvin arvoin, milj. e	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. e	
	31.12.2014			31.12.2014	31.12.2013
Joukkolainat ja korkorahastot*	2 564	Korko	1 %-yksikkö	101	72
Osakkeet**	276	Markkina-arvo	10 %	28	35
Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet	120	Markkina-arvo	10 %	12	10
Raaka-aineet	4	Markkina-arvo	10 %	0	1
Kiinteistöt	386	Markkina-arvo	10 %	39	33
Valuutta	157	Valuutan arvo	10 %	16	14
Luottoriskipreemio***	2 729	Luottoriskimarginaali	0,1 %- yksikköä	11	8
Johdannaiset		Volatiliteetti	10 %- yksikköä	0	2

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset, vaihtovelkakirjalainat ja korkojohdannaiset

** Sisältää hedge fund -rahastot ja osakejohdannaiset

*** Sisältää jvk- ja vvk-lainat sekä rahamarkkinasijoitukset mukaan lukien kehittyneiden valtioiden liikkeelle laskemat jvk-lainat ja korkojohdannaiset

Liite 70. Korkoriski

Koron muutoksista aiheutuvaa markkinariskiä seurataan luokittelemalla sijoitukset instrumenteittain duraation mukaan. Vakuutusvelan korkoriskiä tasaavaa vaikutusta ei ole esitetty taulukossa, koska vakuutusvelasta vain osa on diskontattu hallinnollisella korolla (liite 33).

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. e*	31.12.2014	31.12.2013
0–1 vuotta	332	331
>1–3 vuotta	618	568
>3–5 vuotta	699	761
>5–7 vuotta	700	358
>7–10 vuotta	281	225
>10 vuotta	70	141
Yhteensä	2 700	2 384
Modifioitu duraatio	4,3	3,7
Efektiiivinen korko, %	1,1	2,0

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja korkorahastot

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2014*, milj. e

Vuotta	0–1	1–3	3–5	5–7	7–10	10–	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	62	181	87	266	57	47	698	25,9
Aa1–Aa3	179	66	70	82	34	15	445	16,5
A1–A3	27	215	269	165	111	0	786	29,1
Baa1–Baa3	26	88	246	159	75	4	600	22,2
Ba1 tai alempi	38	68	28	28	4	4	170	6,3
Sisäisesti luokiteltu	1	0		0			1	0,0
Yhteensä	332	618	699	700	281	70	2 700	100,0

* Ei sisällä luottojohdannaisia.

Maturiteetti on ilmoitettu juoksuajan loppuun. Jos paperilla on Call-mahdollisuus, maturiteetti on ilmoitettu ensimmäiseen mahdolliseen Call-päivään saakka.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus Moody's:n luokituksen mukaan on A3.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 4,5 vuotta (laskettu call-päivän ja eräpäivän perusteella).

Liite 71. Valuuttariski

Valuuttapositio, milj. e	31.12.2014	31.12.2013
USD	40	54
SEK	5	-3
JPY	1	2
GBP	21	14
Muut	89	62
Yhteensä*	157	136

* Valuuttapositio on 4,4 % (4,2) sijoituskannasta. Valuuttapositio lasketaan yksittäisten valuuttojen itseisarvojen summana.

Liite 72. Vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, Moody's -vastaavuus, milj. e	31.12.2014		31.12.2013	
	Sijoitus*	Vakuutus**	Sijoitus*	Vakuutus**
Aaa	698		872	
Aa1-Aa3	445	14	308	8
A1-A3	786	38	585	23
Baa1-Baa3	600	0	402	0
Ba1 tai alempi	170		189	
Sisäisesti luokiteltu	1	41	27	49
Yhteensä	2 700	93	2 384	80

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot

** Sisältää jälleenvakuuttajien osuuden vakuutusvelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 73. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Varat 31.12.2014, milj. e	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat*	Myytävissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	3 774					3 774
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	10 257					10 257
Johdannaissopimukset			5 637		309	5 946
Saamiset asiakkailta	15 513					15 513
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	658		180	3 016		3 854
Saamistodistukset***		144	360	7 781		8 285
Osakkeet ja osuudet			0	101		101
Muut rahoitusvarat	1 698		85			1 783
Rahotusvarat	31 899	144	6 263	10 898	309	49 513
Muut kuin rahoitusintstrumentit						985
Yhteensä	31 899	144	6 263	10 898	309	50 498

Varat 31.12.2013, milj. e	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat*	Myytävissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	2 046					2 046
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	9 899					9 899
Johdannaissopimukset			3 171		273	3 444
Saamiset asiakkailta	14 510					14 510
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	539		162	2 800		3 502
Saamistodistukset***		202	443	7 108		7 754
Osakkeet ja osuudet			1	175		176
Muut rahoitusvarat	1 255		88			1 344
Rahotusvarat	28 251	202	3 865	10 084	273	42 675
Muut kuin rahoitusintstrumentit						1 149
Yhteensä oikaistu****	28 251	202	3 865	10 084	273	43 824

Velat 31.12.2014, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdan- naiset	Kirjanpito- arvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		5 241		5 241
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	4			4
Johdannaissopimukset	5 516		373	5 889
Velat asiakkaille		11 442		11 442
Vahinkovakuutustoiminnan velat****	2	2 970		2 972
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		17 587		17 587
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 084		1 084
Muut rahoitusvelat		2 257		2 257
Rahoitusvelat	5 522	40 582	373	46 478
Muut kuin rahoitusvelat				612
Yhteensä	5 522	40 582	373	47 090

Velat 31.12.2013, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdan- naiset	Kirjanpito- arvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		4 789		4 789
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	4			4
Johdannaissopimukset	3 186		234	3 420
Velat asiakkaille		10 183		10 183
Vahinkovakuutustoiminnan velat****	0	2 746		2 746
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		16 097		16 097
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		984		984
Muut rahoitusvelat		1 971		1 971
Rahoitusvelat	3 190	36 768	234	40 192
Muut kuin rahoitusvelat				483
Yhteensä oikaistu*****	3 190	36 768	234	40 675

* Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoituskiinteistöt.

** Vahinkovakuutuksen varat on eritelty liitetiedossa 21.

*** 31.12.2014 saamistodistuksiin ei sisällynyt käyvän arvon option (Fair Value Option) mukaisesti kirjattuja saamistodistuksia. 31.12.2013 käyvän arvon option mukaisesti kirjattuja saamistodistuksia oli 9 miljoonaa euroa.

**** Vahinkovakuutuksen velat on eritelty liitetiedossa 33.

***** IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo joulukuun lopussa oli 232 miljoonaa euroa (147) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 74. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat 31.12.2014, milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	183	178		360
Vahinkovakuutustoiminta		7		7
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	7	5 737	202	5 946
Vahinkovakuutustoiminta	1	11		12
Myytavissä olevat				
Pankkitoiminta	5 899	1 968	15	7 882
Vahinkovakuutustoiminta	1 579	1 156	281	3 016
Rahoitusinstrumentit yhteensä	7 668	9 057	499	17 224
Sijoituskiinteistöt				
Pankkitoiminta			85	85
Vahinkovakuutustoiminta			161	161
Sijoituskiinteistöt yhteensä			246	246
Yhteensä	7 668	9 057	745	17 470
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat 31.12.2013, milj. e*	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	152	292		444
Vahinkovakuutustoiminta		6		6
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	10	3 222	212	3 444
Vahinkovakuutustoiminta	4	0		4
Myytavissä olevat				
Pankkitoiminta	5 632	1 631	21	7 283
Vahinkovakuutustoiminta	1 670	917	214	2 800
Rahoitusinstrumentit yhteensä	7 468	6 067	446	13 981
Sijoituskiinteistöt				
Pankkitoiminta			88	88
Vahinkovakuutustoiminta			152	152
Sijoituskiinteistöt yhteensä			241	241
Yhteensä	7 468	6 067	687	14 222

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat 31.12.2014, milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta		4		4
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	57	5 703	130	5 889
Vahinkovakuutustoiminta	2	0		2
Yhteensä	59	5 707	130	5 896

Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat 31.12.2013, milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta		4		4
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	35	3 254	131	3 420
Yhteensä	35	3 258	131	3 423

Käypään arvoon arvostus

Pankkitoiminnan johdannaiset

Listattujen johdannaisten hinta saadaan suoraan markkinoilta. OTC-johdannaisten arvostuksessa käytetään markkinoilla yleisesti käytössä olevia malleja ja menetelmiä. Näitä tarvitaan mm. korko ja -valuuttakäyrien ja volatiliiteettipintojen muodostamiseen sekä optioiden arvostukseen. Yleisesti näiden mallien syöttötiedot voidaan johtaa markkinoilta. Kuitenkin joidenkin sopimusten arvostuksessa joudutaan käyttämään malleja joiden syöttötietoja ei voida havaita markkinoilta vaan ne joudutaan arvioimaan. Nämä sopimukset on luokiteltu tasolle 3.

Pohjola Pankin Middle Office vastaa pankkitoiminnan johdannaisten käyvän arvon arvostuksista ja niissä käytetyn markkinadatan, arvostuskäyrien ja volatiliiteettipintojen laadusta ja luotettavuudesta osana päivittäistä arvostusprosessia ml. tason 3 arvostukset. Middle Office vertaa sopimustasolla arvostushintoja säännöllisesti CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin arvostuksiin ja selvittää tarvittaessa mahdolliset merkittävät arvostuserot.

OP Ryhmän Riskienhallinnan ohjaus on vastuussa uusien arvostusmallien ja menetelmien hyväksymisestä sekä arvostusprosessin valvonnasta. Arvostusten varmennus perustuu mm. arvostamiseen käyttäen vaihtoehtoisia lähteitä sekä markkinahinnoille, että muille syöttötiedoille. Varmennusprosessissa arvostushintoja voidaan verrata CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin hintoihin. Lisäksi on mahdollista käyttää myös kolmansien osapuolten tarjoamia arvostuspalveluja.

OTC -johdannaisten arvostuksessa huomioidaan kaupan osapuolten luottoriski. Luottoriskiä oikaistaan vastapuoliriskikorjauksella (ns. Credit Valuation Adjustment "CVA") sekä omalla luottoriskikorjauksella (ns. Debt Valuation Adjustment, "DVA"). CVA ja DVA -arvostus oikaisut lasketaan vastapuolikohtaisesti.

Vahinkovakuutustoiminnan myytävissä olevat sijoitukset

Arvopapereiden hinnat haetaan ensisijaisesti markkinainformaatiolähteistä ja arvostetaan päivittäin. Osalle arvopapereista hinnoittelu tapahtuu harvemmin kuten kerran kuukaudessa. Tällöin hinnoittelu pohjautuu välittäjien, liikkeeseenlaskijoiden tai muiden markkinaosapuolten julkaisemiin virallisiin arvostuksiin tai näiden estimaatteihin. Nämä sopimukset on luokiteltu tasolle 3.

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatason 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimissa pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörsisjohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa Pohjola-konsernin OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velkapaperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Vuoden 2014 aikana on siirretty joukkolainoja 56,3 (145) tasosta 1 tasoon 2 ja 55,0 miljoonaa euroa tasosta 2 tasoon 1 luottoluokitusten muutosten vuoksi.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat		Johdannais- sopimukset		Myytävissä olevat		Varat yhteensä
	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus- toiminta	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus- toiminta	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus- toiminta	
Rahoitusvarat, milj. e							
Avaava tase 1.1.2014			212		21	214	446
Tuloslaskelman nettotuotot			-10		-2	6	-6
Laajan tuloslaskelman nettotuotot					-3	38	35
Hankinnat						57	57
Myynnit						-34	-34
Päätävä tase 31.12.2014			202		15	281	499

Rahoitusvarat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Johdannais-sopimukset		Myytävissä olevat		Varat yhteensä
	Pankki-toiminta	Vahinko-vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vahinko-vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vahinko-vakuutus-toiminta	
Avaava tase 1.1.2013	16	6	190		16	229	457
Tuloslaskelman nettotuotot	-16		22		-1	-5	0
Laajan tuloslaskelman nettotuotot					6	14	20
Hankinnat						17	17
Myynnit						-41	-41
Lyhennykset		-6					-6
Päätävä tase 31.12.2013*			212		21	214	446

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Rahoitusvelat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Johdannais-sopimukset		Velat yhteensä
	Pankki-toiminta	Vahinko-vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vahinko-vakuutus-toiminta	
Avaava tase 1.1.2014			131		131
Tuloslaskelman nettotuotot			-1		-1
Päätävä tase 31.12.2014			130		130

Rahoitusvelat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Johdannais-sopimukset		Velat yhteensä
	Pankki-toiminta	Vahinko-vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vahinko-vakuutus-toiminta	
Avaava tase 1.1.2013			159		159
Tuloslaskelman nettotuotot			-28		-28
Päätävä tase 31.12.2013			131		131

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2014

Milj. e	Korkokate tai kaupan- käynnin nettotuotot	Sijoitustoi- minnan nettotuotot	Vahinko- vakuutus- toiminnan nettotuotot	Laaja tulos- laskelma / Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot			6		6
Realisoitumattomat nettotuotot	-8	-2		35	24
Nettotuotot yhteensä	-8	-2	6	35	31

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2013*

Milj. e	Korkokate tai kaupan- käynnin nettotuotot	Sijoitustoi- minnan nettotuotot	Vahinko- vakuutus- toiminnan nettotuotot	Laaja tulos- laskelma / Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-16	2	-5		-19
Realisoitumattomat nettotuotot	50	-3		20	67
Nettotuotot yhteensä	34	-1	-5	20	48

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät Pohjolan liikkeeseen laskemiin strukturoituihin jvk-lainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2014 aikana.

Herkkyysanalyysi epävarmuutta sisältävistä laskentaparametreista

Instrumenttityyppi 31.12.2014, milj. e	Saamiset	Velat	Nettosaldo	Herkkyys- analyysi	Jokseenkin mahdollinen käyvän arvon muutos
Johdannaiset					
Indeksilainojen suojat ja strukturoidut johdannaiset*	202	-130	72	7,7	11 %
Myytävissä olevat					
Epälikvidit sijoitukset	92		92	13,7	15 %
Pääomarahastot**	156		156	15,6	10 %
Kiinteistöpääomarahastot***	49		49	9,8	20 %
Sijoituskiinteistöt***	246		246	49,2	20 %

* Seuraavien stressiskenaarioiden: osakkeiden volatiliteetin (30 %), osakkeiden osinkojen (30 %), luottoriskipreemioiden (30 %) ja merkittävien korrelaatiomuutosten yhteenlaskettu arvonmuutos.

** Pääomarahastojen arvo riippuu pääasiassa kohdeyritysten tuloskehityksestä ja vastaavien listattujen yhtiöiden PE-kertoimista. Pääomarahastojen käyvän arvon kehitystä seurataan Total Value per Pid-in (TVPI) -kertoimella. Pääomarahastojen käyvän arvon herkkyudeksi on arvioitu 10 %.

*** Kiinteistöpääomarahastojen ja sijoituskiinteistöjen arvostuksessa käytetään pääsääntöisesti tuottoarvomenetelmää, jonka pääkomponentit ovat tuottovaade ja nettovuokrataso. Tuottovaateen muutos +/- 1 %-yksiköllä johtaa keskimäärin noin 20 %:n muutokseen käyvässä arvossa.

Liite 75. Annetut vakuudet

Tasearvo, milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	4	5
Muut	981	485
Muut annetut vakuudet		
Pantit*	6 273	5 705
Yhteensä	7 259	6 196
Annetut vakuudet yhteensä		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	6 277	5 711
Muut	981	485
Yhteensä	7 259	6 196
Vakuudelliset velat yhteensä	474	490

* Josta 2 000 miljoonaa euroa päivän sisäisen limiitin vakuuksia.

Liite 76. Saadut rahoitusvakuudet

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Saatujen vakuuksien käyvät arvot		
Muut	722	359
Yhteensä	722	359

Johdannaisista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA- yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi arvopapereita tai käteistä. CSA-sopimukseen liittyvien, käteisenä saatujen vakuuksien määrä oli tilinpäätöshetkellä 722 miljoonaa euroa (359). Vakuudeksi saatuja arvopapereita ei tilinpäätöshetkellä ollut.

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 77. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Takaukset	874	914
Takuuvastuut	1 578	1 568
Luottolupaukset	4 365	4 728
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	297	247
Muut	336	359
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	7 450	7 816

Liite 78. Johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2014

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset, josta	24 618	71 169	39 382	135 169	4 113	4 144	5 037
Keskusvastapuoli- selvitettävät	4 207	21 163	11 936	37 305	697	665	980
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	3 731	4 555	2 441	10 727	398	2	464
Asetetut	2 669	4 022	3 617	10 308		360	6
Put ja floorit							
Ostetut	5 480	4 505	2 506	12 492	195	8	275
Asetetut	5 903	5 787	1 812	13 503	7	102	51
OTC korkojohdannaiset yhteensä	42 402	90 039	49 759	182 200	4 713	4 617	5 833
Korkofutuurit	12 461	4 602		17 063	3	14	
Korko-optiot							
Call							
Asetetut	500			500		0	
Put							
Ostetut	2 000			2 000		0	
Pörssijohdannaiset yhteensä	14 961	4 602		19 563	3	15	
Korkojohdannaiset yhteensä	57 363	94 641	49 759	201 763	4 716	4 632	5 833

Valuuttajohdannaiset

Valuuttatermiinit	13 535	307	65	13 908	276	168	432
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	360	7 728	5 164	13 252	669	697	1 447
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	188	17		205	4		7
Asetetut	226	17		243		5	
Put							
Ostetut	496	8		504	11		17
Asetetut	426	9		436		8	
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	15 233	8 086	5 229	28 548	961	878	1 903
Valuuttajohdannaiset yhteensä	15 233	8 086	5 229	28 548	961	878	1 903

Osake- ja indeksijohdannaiset

Osakeoptiot							
Call							
Ostetut	266	271		537	35	0	73
Osake-indeksioptiot							
Call							
Ostetut		9		9	2		3
Asetetut		2		2		0	
Put							
Ostetut		2		2	0		0
Asetetut		2		2		0	
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	266	285		551	37	1	76
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	266	285		551	37	1	76

Luottojohdannaiset

Luottoriskinvaihtosopimukset	9	73	102	184	12	5	12
Luottojohdannaiset yhteensä	9	73	102	184	12	5	12

Muut

Muut swap-sopimukset	70	794	56	920	67	29	153
Muut optiot							
Call							
Ostetut	17	11		28	0		3
Asetetut	17			17		0	
Put							
Ostetut	10			10	2		3
Asetetut	10			10		2	
Muut OTC johdannaiset yhteensä	123	805	56	984	69	31	159
Muut termiinit ja futuurit	109	70	0	179	4	36	0
Muut johdannaiset yhteensä	233	874	56	1 163	73	67	160
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	73 103	103 959	55 146	232 209	5 800	5 582	7 984

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2013

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*		Luottovasta-arvo
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset, josta	19 446	68 860	30 033	118 339	2 231	2 288	3 022
Keskusvastapuoli-selvitettävät	2 350	9 295	4 419	16 065	70	51	183
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	3 113	5 351	2 119	10 584	173	4	237
Asetetut	2 324	5 807	3 099	11 230	0	137	5
Put ja floorit							
Ostetut	2 909	6 655	1 667	11 232	230	1	302
Asetetut	3 318	7 306	1 094	11 717	0	145	27
OTC korkojohdannaiset yhteensä	31 111	93 979	38 011	163 101	2 634	2 575	3 593
Korkofutuurit	3 966	6 624		10 591	7	3	
Korko-optiot							
Put							
Ostetut	2 000			2 000		0	
Asetetut	4 000			4 000	1		
Pörssijohdannaiset yhteensä	9 966	6 624		16 591	8	3	
Korkojohdannaiset yhteensä	41 077	100 603	38 011	179 692	2 642	2 578	3 593

Valuuttajohdannaiset

Valuuttatermiinit	13 644	338	84	14 067	132	143	291
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	344	1 353	1 303	3 001	160	177	329
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	178	11		189	3		5
Asetetut	208	8		217	0	8	0
Put							
Ostetut	167	8		175	1		3
Asetetut	101	0		101		1	
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	14 643	1 719	1 387	17 750	296	328	629
Valuuttajohdannaiset yhteensä	14 643	1 719	1 387	17 750	296	328	629

Osake- ja indeksijohdannaiset

Osake-indeksiopiot

Call							
Ostetut	194	582		776	77		135
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	194	582		776	77		135
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	194	582		776	77		135

Luottojohdannaiset

Luottoriskinvaihtosopimukset	4	99	15	118	13	0	13
Luottojohdannaiset yhteensä	4	99	15	118	13	0	13

Muut

Muut swap-sopimukset	227	523	166	917	56	30	145
Muut optiot							
Call							
Ostetut	18	11		29	0		3
Asetetut	18			18		0	
Put							
Ostetut	9			9	0		1
Asetetut	9			9		0	
Muut OTC johdannaiset yhteensä	281	534	166	981	56	30	150
Muut termiinit ja futuurit	109	118	6	233	9	34	1
Muut johdannaiset yhteensä	390	652	172	1 214	65	64	151
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	56 307	103 656	39 586	199 549	3 092	2 971	4 521

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2014

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset, josta	1 597	10 671	5 754	18 022	473	564	612
Keskusvastapuoli- selvitettävät	163	2 964	3 072	6 199	165	202	226
OTC korkojohdannaiset yhteensä	1 597	10 671	5 754	18 022	473	564	612
Korkojohdannaiset yhteensä	1 597	10 671	5 754	18 022	473	564	612
Valuuttajohdannaiset							
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 044	942	410	2 396	75	97	163
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	1 044	942	410	2 396	75	97	163
Valuuttajohdannaiset yhteensä	1 044	942	410	2 396	75	97	163
Käyvän arvon suojauksen johdannaiset yhteensä	2 642	11 613	6 163	20 418	548	661	776

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 31.12.2014

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset, josta	200	700		900	26		29
Keskusvastapuoli- selvitettävät		400		400	14		16
OTC korkojohdannaiset yhteensä	200	700		900	26		29
Korkojohdannaiset yhteensä	200	700		900	26		29
Rahavirran suojauksen johdannaiset yhteensä	200	700		900	26		29
Suojauksen johdannaiset yhteensä	2 842	12 313	6 163	21 318	574	661	805

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2013

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset, josta	2 248	11 378	5 060	18 686	335	242	453
Keskusvastapuoli- selvitettävät	40	1 139	601	1 779	5	17	20
OTC korkojohdannaiset yhteensä	2 248	11 378	5 060	18 686	335	242	453
Korkojohdannaiset yhteensä	2 248	11 378	5 060	18 686	335	242	453
Valuuttajohdannaiset							
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 628	803	137	2 567	46	83	113
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	1 628	803	137	2 567	46	83	113
Valuuttajohdannaiset yhteensä	1 628	803	137	2 567	46	83	113
Käyvän arvon suojauksen johdannaiset yhteensä	3 876	12 181	5 197	21 254	381	325	565

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 31.12.2013

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset, josta	200	800		1 000	21	1	25
Keskusvastapuoli- selvitettävät		200		200	0	1	1
OTC korkojohdannaiset yhteensä	200	800		1 000	21	1	25
Korkojohdannaiset yhteensä	200	800		1 000	21	1	25
Rahavirran suojauksen johdannaiset yhteensä	200	800		1 000	21	1	25
Suojauksen johdannaiset yhteensä	4 076	12 981	5 197	22 254	402	326	590

Johdannaissopimukset yhteensä 31.12.2014

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*		Luottovasta-arvo
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset, josta	59 160	106 012	55 513	220 684	5 215	5 196	6 475
Keskusvastapuoliselvitettävät	4 370	24 526	15 008	43 904	876	867	1 222
Valuuttajohdannaiset	16 277	9 028	5 639	30 944	1 036	975	2 066
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	266	285		551	37	1	76
Luottojohdannaiset	9	73	102	184	12	5	12
Muut johdannaiset	233	874	56	1 163	73	67	160
Johdannaiset yhteensä	75 945	116 272	61 310	253 527	6 374	6 243	8 788

Johdannaissopimukset yhteensä 31.12.2013

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*		Luottovasta-arvo
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset	43 525	112 782	43 071	199 378	2 997	2 821	4 071
Keskusvastapuoliselvitettävät	2 390	10 634	5 020	18 044	76	69	204
Valuuttajohdannaiset	16 270	2 522	1 524	20 317	342	412	742
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	194	582		776	77		135
Luottojohdannaiset	4	99	15	118	13	0	13
Muut johdannaiset	390	652	172	1 214	65	64	151
Johdannaiset yhteensä	60 383	116 637	44 783	221 803	3 494	3 297	5 112

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoutettu taseessa.

Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset nettoutetaan taseessa. Nettoutuksen vaikutukset on esitetty liitteessä 79. Muut johdannaissopimukset esitetään taseessa bruttomääräisenä. Pohjola-konsernin vakavaraisuuslaskennassa käytetään myös johdannaisten nettoutusta. Nettoutuksen vaikutukset vastapuoliriskiä on esitetty liitetiedossa 60. Nettoutus pienentäisi Pohjola Pankki Oyj:n johdannaisten luottovasta-arvoa 6 233 miljoonaa euroa (3 381).

Liite 79. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat, jotka on netotettu taseessa tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

31.12.2014, milj. e	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Rahoitus- varat***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Pankkitoiminnan johdannaiset	6 817	-871	5 946	-4 008	-722	1 216
Vahinkovakuutuksen johdannaiset	12		12	-1		11
Johdannaiset yhteensä	6 829	-871	5 958	-4 009	-722	1 227

31.12.2013, milj. e	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Rahoitus- varat***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Pankkitoiminnan johdannaiset	3 515	-71	3 444	-2 393	-359	691
Vahinkovakuutuksen johdannaiset	4		4			4
Johdannaiset yhteensä	3 518	-71	3 447	-2 393	-359	695

Rahoitusvelat, jotka on netotettu taseessa tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

31.12.2014, milj. e	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Rahoitus- velat***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Pankkitoiminnan johdannaissopimukset	6 751	-862	5 889	-4 008	-862	1 019
Vahinkovakuutuksen johdannaiset	2		2	-1		2
Johdannaiset yhteensä	6 753	-862	5 892	-4 009	-862	1 020

31.12.2013, milj. e	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					Nettomäärä
		Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitus- velat***	Annetut vakuudet		
Pankkitoiminnan johdannaisopimukset	3 484	-64	3 420	-2 393	-408	619	
Johdannaiset yhteensä	3 484	-64	3 420	-2 393	-408	619	

* Ml. Käteisvaroihin sisältyvä päivittäin selvitettyjen johdannaisten nettomäärä yhteensä 9 miljoonaa euroa (8).

** Käyvät arvot ilman kertyneitä korkoja.

*** Pohjola Pankki Oyj:n käytäntönä on solmia johdannaisyleissopimukset kaikkien johdannaisvastapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Ennakoiden EMIR-asetuksen (Regulation (EU) No 648/2012) edellyttämää keskusvastapuoliselvityksen voimaantuloa, Pohjola Pankki Oyj on siirtynyt helmikuussa 2013 finanssivastapuolten kanssa solmittujen standardiehtoisten OTC-johdannaiskauppojen keskusvastapuoliselvitykseen London Clearing House:ssa uusien korkojohdannaisten osalta. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin). Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa.

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC- johdannaiset

Pohjola Pankki Oyj:n ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppoihin sekä sellaisiin johdannaiskauppoihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, Finanssialan Keskusliiton tai Pohjola Pankin omaa johdannaisyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssiilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Liite 80. Ehdolliset velat ja varat

Konserniin kuuluvat vakuutusyhtiöt merkitsevät vakuutus sopimuksia poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimukseen, jotka vahvistetaan vuosittain. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Konserni kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Liite 81. Muut vuokrasopimukset

Pohjola-konserni vuokralle ottajana

Eräät konsernin yritykset ovat vuokranneet käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat vuodesta kymmeneen vuoteen ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Konserni on edelleen vuokrannut osan vuokraamistaan tiloista. Lisäksi konsernin eräät yritykset ovat vuokranneet leasingsopimuksin moottorijoneuvoja ja konttorikoneita. Edellä mainituista eristä on liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattu vuokrakuluja 21 miljoonaa euroa (20).

Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Yhden vuoden kuluessa	7	13
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	4	11
Yli viiden vuoden kuluttua	0	0
Yhteensä	11	25
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevat vastaiset vähimmäisvuokrat	5	15

Pohjola-konserni vuokralle antajana

Pohjola-konsernin yritykset ovat antaneet vuokralle omistamiaan sijoituskiinteistöjä, joista kertyi vuokratuottoja 23 miljoonaa euroa (20).

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Yhden vuoden kuluessa	28	30
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	49	52
Yli viiden vuoden kuluttua	34	40
Yhteensä	111	123

Liite 82. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa

Tilikauden aikana tapahtuneet muutokset tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Pohjola Terveys fuusioitui Pohjola Vakuutus Oy:öön. Pohjola Kiinteistösijoitus Oy perusti uuden tytäryhtiön Suomi Toimitilakiinteistöt GP Oy:n. Tilikauden aikana ei ole tapahtunut vähennyksiä tytäryhtiöiden omistusosuuksissa.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt merkittävät tytäryritykset 2014

Merkittäviä tytäryrityksiä ovat sellaiset yhtiöt, joiden toiminta vaatii toimiluvan sekä muut liiketoiminnan kannalta keskeiset yritykset. Kaikki konserniin yhdistellyt merkittävät tytäryritykset ovat kokonaan omistettuja, eikä niissä ole näin ollen merkittäviä määräysvallattomien omistajien osuuksia.

Yhtiö	Kotipaikka/ kotimaa	Omistus- osuus osak- keista, %	Osuus äänival- lasta, %	Yhtiö kuuluu vakavaraisuuden konsolidointiryhmään
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100	100	
Omasairaala Oy	Helsinki	100	100	
Pohjola Finance Estonia AS	Viro	100	100	x
Pohjola Finance SIA	Latvia	100	100	x
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy*	Helsinki	100	100	
Pohjola Vakuutus Oy	Helsinki	100	100	
Pohjola Varainhoito Oy*	Helsinki	100	100	x
Seesam Insurance AS	Viro	100	100	
UAB Pohjola Finance	Liettua	100	100	x
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	100	100	

Konsernitilinpäätökseen on merkittävien tytäryhtiöiden lisäksi yhdistelty 14 kpl muita tytäryrityksiä.

* Lopetettu toiminto

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt merkittävät tytäryritykset 2013

Yhtiö	Kotipaikka/ kotimaa	Omistus- osuus osak- keista, %	Osuus äänival- lasta, %	Yhtiö kuuluu vakavaraisuuden konsolidointiryhmään
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100	100	
Omasairaala Oy	Helsinki	100	100	
Pohjola Finance Estonia AS	Viro	100	100	x
Pohjola Finance SIA	Latvia	100	100	x
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	100	100	
Pohjola Terveys Oy	Helsinki	100	100	
Pohjola Vakuutus Oy	Helsinki	100	100	
Pohjola Varainhoito Oy	Helsinki	100	100	x
Seesam Insurance AS	Viro	100	100	
UAB Pohjola Finance	Liettua	100	100	x
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	100	100	

Konsernitilinpäätökseen on merkittävien tytäryhtiöiden lisäksi yhdistelty 13 kpl muita tytäryrityksiä.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt strukturoidut yhteisöt

Pohjola-konserni toimii sijoittajana erilaisissa sijoitusrahastoissa saadakseen sijoitustuottoja. Pohjola-konsernin tilinpäätökseen yhdistellään kaksi (2) kiinteistörahastoa. Nämä rahastot on luokiteltu strukturoiduksi yhteisöiksi, sillä Pohjola-konsernin määräysvalta ei perustu äänioikeuksiin vaan merkityksellisten toimintojen ohjaamiseen, altistumiseen rahaston muuttuviin tuottoihin sekä rahaston hallinnon järjestämiseen. Näihin rahastoihin liittyy myös määräysvallattomien omistajien osuudet.

Alla olevassa taulukossa on esitetty yritykset, joissa on määräysvallattomien omistajien osuus.

Nimi	Toimi- paikka	Pääasiallinen toimiala	Omistus- osuus, % 2014	Omistus- osuus, % 2013	Määräysval- lattomien omistajien osuus, %
Real Estate Funds of Funds II Ky	Helsinki	Kiinteistörahasto	22,2	22,2	77,8
Real Estate Fund Finland III Ky	Helsinki	Kiinteistörahasto	33,3	33,3	66,7

Pohjola-konsernin yrityksillä ei ole sopimuksia taludellisen tuen antamisesta konsernitilinpäätökseen sisältyville strukturoiduille yhteisöille. Tilikauden aikana ei tällaista tukea ole myöskään annettu.

Taloudellista informaatiota koskeva yhteenveto tytäryrityksistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus

Alla olevassa taulukossa on esitetty taloudellista informaatiota koskeva yhteenveto niistä tytäryrityksistä, jossa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus. Taloudellinen informaatio vastaa tytäryrityksen tilinpäätöksissä esitettyjä lukuja, joihin on tehty mm. käyvän arvon oikaisuja vastaamaan Pohjola-konsernin laatimisperiaatteita. Esitetyt luvut ovat ennen sisäisten liiketapahtumien eliminointia.

Yhteenveto taseesta Milj. e	Real Estate Funds of Funds II Ky		Real Estate Fund Finland III Ky	
	2014	2013	2014	2013
Rahavarat	6	0	2	5
Sijoitukset	65	80	53	55
Varat yhteensä	72	81	55	60
Rahoitusvelat				
Velat yhteensä				
Nettovarallisuus (100%)	72	81	55	60
Kertyneet määräysvallattomien omistajien osuudet	55	62	37	40
Yhteenveto laajasta tuloslaskelmasta				
Liikevaihto	11	4	5	3
Jatkuvien toimintojen voitto tai tappio verojen jälkeen	10	3	1	3
Muut laajan tuloksen erät	1	2		
Laaja tulos (100%)	11	5	1	3
Määräysvallattomien omistajien osuus laajasta tuloksesta	8	4	1	2
Määräysvallattomille omistajille maksetut voitto-osuudet	5	2	4	

Yhteenveto rahavirroista

Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta	-1	-1	2	-4
Investointeihin käytetty nettorahavirta	27	-4	2	-35
Rahoitukseen käytetty nettorahavirta	-20	5	-7	36
Rahavarojen nettomuutos	6	0	-2	-3
Rahavarat tilikauden alussa	0	1	5	8
Rahavarat tilikauden lopussa	6	0	2	5

Yhteiset toiminnot

Pohjola-konsernin tilinpäätökseen yhdistellään yhteisinä toimintoina 43 (42) kiinteistöyhtiötä yhdistelemällä Pohjola-konsernin omistusosuutta vastaava osuus kiinteistöyhtiön omaisuuseristä. Luokittelu yhteisiin toimintoihin on tehty liiketoiminnan luonteen mukaisesti vaikka Pohjola-konsernilla on määräysvalta osaan kiinteistöyhtiöistä.

Kiinteistöyhtiöiden osakkeet oikeuttavat tiettyjen huoneistojen hallintaan, joista osa on Pohjola-konsernin omassa käytössä. Nämä huoneistot sisältyvät taseessa aineellisiin hyödykkeisiin liitetietoon 26. Kukin keskinäisen kiinteistöyhtiön osakas on vastuussa osuudestaan yhtiön lainoista. Loput kiinteistöyhtiöstä ovat sijoituskiinteistöjä ja ne sisältyvät liitetietoihin 21 ja 22.

Yhteenveto yhteisten toimintojen yhdistelyn tasevaikutuksesta

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Maa-alueet	27	25
Rakennukset	247	240
Varat yhteensä	273	266

Merkittävimmät konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteiset toiminnot 2014

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus, %
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	100
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Helsinki	100
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Helsinki	53,7
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 1	Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 2	Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Tampereen Ratinankaari	Tampere	100,0
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	Helsinki	100,0

Merkittävimmät konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteiset toiminnot 2013

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus, %
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	100
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Helsinki	100
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Helsinki	53,7
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 1	Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 2	Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Tampereen Ratinankaari	Tampere	100,0

Konsernitilinpäätökseen on merkitty osuus yhteisessä määräysvallassa olevista omaisuuseristä ja niihin kohdistuvista veloista.

Osuudet konsolidoimattomissa skruturoiduissa yhteisöissä

OP Ryhmään kuuluva OP-Rahastoyhtiö Oy hallinnoi OP-rahastoja. OP-Rahastoyhtiö Oy käyttää useissa hallinnoimissaan rahastoissa salkunhoitajana Pohjola Varainhoito Oy:tä. Lisäksi ryhmään kuuluva Pohjola Kiinteistösijoitus Oy hallinnoi useita kiinteistörahastoja. Useissa rahastoissa hallinnointiyhtiö ohjaa merkityksellisiä toimintoja tekemällä sijoituspäätökset rahaston sääntöjen mukaisesti. OP Ryhmän yrityksillä ei ole muissa em. yritysten hallinnoimissa rahastoissa sellaisia omistuksia, jotka altistaisivat ryhmän merkittävästi kohteen muuttuvalle tuotolle ja aiheuttaisivat siten konsolidointivelvoitteen.

Pohjola-konsernin sijoitukset OP -rahastoihin sekä Pohjola Kiinteistösijoitus Oy:n rahastoihin on merkitty taseessa vahinkovakuutustoiminnan varoihin. Pohjola-konsernin tappioriski rajoittuu sijoituksen tasearvoon.

Milj. e	2014	2013
Vahinkovakuutustoiminnan varat	294	329
Sijoitukset rahastoihin yhteensä	294	329

MUUT LIITETIEDOT

Liite 83. Lähipiiritapahtumat

Pohjola-konsernin lähipiirin muodostavat emoyhtiö OP Osuuskunta, konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. Pohjola-konsernin osakkuusyhtiöt on lueteltu liitetiedossa 24. Pohjola-konsernin hallintohenkilöihin luetaan Pohjola Pankki Oyj:n toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja näiden läheiset perheenjäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisäryitykset OP Osuuskunta -konsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Liiketapahtumat lähipiirin kanssa 2014

Milj. e	Emoyhtiö	Osakkuus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut*
Luotot		2		2 535
Muut saamiset	11			207
Talletukset	191	0		800
Muut velat	0			461
Korkotuotot	0	0		205
Korkokulut	3			290
Osinkotuotot	0			14
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot				4
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	7	0		17
Kaupankäynnin nettotuotot				-108
Liiketoiminnan muut tuotot	0			8
Liiketoiminnan kulut	16			150

Vastuusitoumukset ja johdannaiset

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Takaukset				79
Takuuvastuut				7
Luottolupaukset				

Johdannaissopimukset

Nimellisarvot		2		20 227
Luottovasta-arvot		0		154

Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat

Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			1	
-------------------------------------	--	--	---	--

Lähipiirin omistamien

Osakkeiden lukumäärä	319 551 415			
----------------------	-------------	--	--	--

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2013

Milj. e	Emoyhtiö	Osakkuus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut*
Luotot		3		4 335
Muut saamiset	7			215
Talletukset	71	0		664
Muut velat	0			436
Korkotuotot	0	0		183
Korkokulut	3			250
Osinkotuotot	0			6
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot				5
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	0	0	0	15
Kaupankäynnin nettotuotot				119
Liiketoiminnan muut tuotot	0			7
Liiketoiminnan kulut	17			131
Vastuositoumukset ja johdannaiset				
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Takaukset				74
Takuuvastuut				6
Luottolupaukset	20			171
Johdannaissopimukset				
Nimellisarvot		3		16 884
Luottovasta-arvot		0		94
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat				
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			2	
Lähipiirin omistamien				
Osakkeiden lukumäärä	118 992 151		150 359	6 612 043

* Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernissa.

Hallituksen palkkiot 2014

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten palkkiot seuraavasti:

Hallituksen jäsenille maksettiin vuonna 2014 kuukausi- ja kokouspalkkioita 497 250 euroa. Puheenjohtajan kuukausipalkkio oli 8 000 euroa, varapuheenjohtajan 5 500 euroa ja jäsenten 4 500 euroa. Kuukausipalkkio maksetaan 1 000 eurolla korotettuna sellaiselle hallituksen valiokunnan puheenjohtajalle, joka ei ole samanaikaisesti hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Kokouspalkkioita maksettiin kaikille hallituksen jäsenille 550 euroa kokousta kohti. Hallituksen jäsenille maksettavat kuukausipalkkiot käsitellään eläkettä kerryttävänä palkkana.

Puheenjohtaja Reijo Karhinen	90 150 euroa
Varapuheenjohtaja Tony Vepsäläinen	70 950 euroa
Hallituksen jäsenet:	
Jukka Hienonen (7.10.2014 saakka)	56 450 euroa
Jukka Hulkkonen (7.10.2014 saakka)	54 250 euroa
Mirja-Leena Kullberg (7.10.2014 saakka)	53 700 euroa
Marjo Partio (7.10.2014 saakka)	52 050 euroa
Harri Sailas (7.10.2014 saakka)	55 350 euroa
Tom von Weymarn (7.10.2014 saakka)	64 350 euroa
Harri Luhtala (8.10.2014 alkaen)	0 euroa
Erik Palmén (8.10.2014 alkaen)	0 euroa

Hallituksen jäsenet eivät ole tilikauden 2014 aikana saaneet Pohjola-konsernin yhtiöiltä osake- tai osakeperusteisia palkkioita.

Toimitusjohtajalle 31.12.2014 päättyneeltä tilikaudelta maksetut palkat ja tulospalkkiot olivat seuraavat:

Toimitusjohtaja Jouko Pölönen	450 491 euroa*
Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen (14.11.2013 saakka)	175 716 euroa**

Toimitusjohtajan toimisuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Toimitusjohtajasopimuksen mukaan yhtiön tulee maksaa toimitusjohtajalle irtisanomisajan palkan lisäksi erokorvauksena kahdentoista (12) kuukauden kokonaispalkkaa vastaava määrä, jos yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan tehtävästään tai toimitusjohtaja joutuu irtisanoutumaan tai purkamaan sopimuksen yhtiöstä johtuvasta syystä. Toimitusjohtajan toimisuhteen päättyessä yhtiöstä johtuvista syistä, on toimitusjohtajalla myös oikeus toimisuhteen päättymisvuoden lyhyen ja pitkän aikavälin palkkiojärjestelmien palkkioihin, mikäli kyseisten järjestelmien ansaintakriteerit ja järjestelmien ehtojen mukaiset maksamisen edellytykset täyttyvät ja hänen toimisuhteensa on jatkunut koko ansaintavuoden. Lisäksi toimitusjohtaja kuuluu johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmään (2014–2016), joka maksetaan vuosina 2018–2020. Toimitusjohtajalla on vapaa autoetu.

* Sisältää toimitusjohtajan palkat ja palkkiot vuodelta 2014. Sisältää vuodelta 2013 ansaitusta lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmästä vuonna 2014 maksetun osuuden. Loppuosa vuoden 2013 palkkiosta 33 600 euroa on lykätty maksettavaksi vuosina 2015–2016. Lykättyjen erien maksaminen edellyttää hallituksen päätöstä. Lykkäämismenettely on selostettu liitetiedossa 84.

** Sisältää toimitusjohtajan tehtävässä ansaitut palkat ja palkkiot, jotka maksettu vuonna 2014. Sisältää 2011-2012 ansaituista lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmistä vuonna 2014 maksetut osuudet

Toimitusjohtajaa ja hallitusta koskevat eläkesitoumukset

Toimitusjohtajalle ei ole määritelty toimitusjohtajasopimuksessa erityistä eläkeikää. Toimitusjohtaja kuuluu työntekijäin eläkelain TyEL:n piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Eläkeikä on 63–68 vuotta henkilön oman valinnan mukaan. Toimitusjohtaja Silvennoinen kuului lakisääteisen eläketurvan lisäksi OP-Eläkesäätiön lisäeläketurvan piiriin. Vanhuuseläkeikä toimitusjohtajalla on noin 64 vuotta. Säätiössä karttuneen eläkkeen voi ottaa maksuun myös ennen säätiön sääntöjen mukaista vanhuuseläkettä ns. vapaakirjaeläkkeenä, jos työsuhde OP Ryhmässä päättyy. Edellytyksenä miehillä on 57 vuoden alaikäraja. Toimitusjohtaja Pölöselle ei ole järjestetty lisäeläketurvaa. Hallituksen jäsenten kokouspalkkiot käsitellään eläkettä kerryttävänä palkkana. Pohjola-konsernin eläkejärjestelyt on kuvattu tarkemmin liitetiedossa 35 Varaukset ja muut velat.

Tuhatta euroa	TyEL järjestelyn eläkekulut*		Vapaaehtoisten lisäeläkkeiden IFRS-kulu	
	2014	2013	2014	2013
Toimitusjohtaja Jouko Pölönen	60	49		
Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen (14.11.2013 saakka)	3	87	68	62

* TyEL:n etuusperusteiden osan osalta on käytetty IFRS-kulua ja maksuperusteisen osana ko. henkilön maksun tasaosaa vähennettynä työntekijän maksuosuudella.

Liite 84. Muuttuva palkitseminen

Henkilöstörahasto

Pohjola Pankki Oyj liittyi 26.10.2004 OP-Henkilöstörahasto hr:ään. Rahaston jäsenenä oli noin 1 990 Pohjola-konsernin työntekijää 31.12.2014. Pohjola-konsernissa Henkilöstörahastoon kuuluvat kaikki henkilöt, jotka eivät kuulu johdon järjestelmään tai Baltian toimintoihin.

OP-Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2014 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP Ryhmän tulos ennen veroja ja OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1), molemmat painolla 30 % sekä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos painolla 40 %. Henkilöstörahastoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2014 on n. 4,2 % (4,6 %) rahaston jäsenten palkkasummasta. Vuonna 2014 kirjattiin palkkioita yhteensä 2,9 miljoonaa euroa (5,9).

Päätyneet johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä vuonna 2010 ja sitä aikaisemmin

Johdon pitkän aikavälin aikaisempaan palkitsemisjärjestelmään (vuosina 2008–2010) kuuluivat Pohjola Pankki Oyj:n toimitusjohtaja, toiminnonjohtajat, liiketoiminta-alueiden johtajat, osastonjohtajat ja erikseen määritellyissä johtaja-, esimies- ja asiantuntijatehtävissä toimivat henkilöt. Järjestelmän piirissä oli 31.12.2010 yhteensä 136 henkilöä. Hallitus vahvisti toimitusjohtajan ja johtoryhmän järjestelmään kuulumisen sekä valintaperiaatteet muiden henkilöiden osalta. Muiden järjestelmään kuuluvien henkilöiden valinnan vahvisti Pohjola konsernin johtoryhmä.

Johdon pitkän aikavälin järjestelmän piiriin kuuluvien oli mahdollista saada vuosittain palkkioina Pohjola Pankki Oyj:n osakkeita, mikäli kyseiselle vuodelle asetetut strategiaan perustuvat tavoitteet saavutettiin. Järjestelmän piiriin kuuluva henkilö sai ansaitsemansa osakkeet (verojen jälkeen) kolmen vuoden kuluttua ansaintavuoden alkamisesta.

Osakkeina ja rahana maksettavan palkkion arvo jaksotettiin ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökuluksi vuoteen 2013 asti. Vuonna 2013 järjestelmästä kirjattiin kuluja 1,2 miljoonaa euroa (1,4).

Voimassa olevat johdon pitkäaikaiset palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitsemisjärjestelmät noudattavat finanssi- ja rahoitusalan sääntelyä ja perustuvat OP Ryhmän strategiaan tavoitteisiin.

OP Ryhmän muuttuvan palkitsemisen periaatteissa on huomioitu ryhmän riskiasema ja riskienhallintamenetelmät. Ansaintamittarien tavoitteet on mitoitettu niin, etteivät ne kannusta liialliseen riskinottoon. Pitkän aikavälin muuttuva palkitseminen perustuu OP Ryhmän strategisten tavoitteiden saavuttamiseen kun taas lyhyen aikavälin muuttuva palkitseminen perustuu ryhmään kuuluvan yhtiön tai liiketoimintayksikön tavoitteiden saavuttamiseen. Palkkioiden enimmäismäärä on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Pitkän aikavälin ohjelma

Pohjola kuuluu OP Ryhmän yhteiseen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmään, jossa on OP Ryhmätasoiset tavoitteet. Ne ovat yhteneväiset koko ryhmän henkilöstön OP-Henkilöstörahaston tavoitteiden kanssa.

Pitkän aikavälin johdon osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat Pohjola Pankissa ja sen tytäryhtiöissä toimivat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka OP keskusyhteisön hallintoneuvosto on nimennyt. Vuoden 2011-2013 järjestelmään kuuluu yhteensä 52 (59) henkilöä ja vuoden 2014-2016 järjestelmään 42 henkilöä.

Palkkio on porrastettu tehtävän mukaan. Johto- ja avainhenkilöillä on oikeus asetettujen tavoitteiden toteutuessa 100 prosenttisesti, vuosittain 2–12 kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon.

Järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista, joista ensimmäinen on 1.1.2011–31.12.2013. Ansaintajakson 2011–2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015–2017. Toinen ansaintajakso on 1.1.2014 - 31.12.2016 ja palkkiot maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtäsuuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2018 - 2020.

2011-2013 järjestelmän alussa määriteltiin tavoitepalkkio eli palkkion maksimimäärä Pohjola Pankki Oyj:n A osakkeiden lukumääränä. Tavoitepalkkio v. 2011–2013 ansaintajaksole oli 1,2 miljoonaa osaketta, joka maksettaisiin osittain rahana (ennakonpidätyksen osuus) ja osakkeina. OP Osuuskunta toteutti vapaaehtoisen julkisen ostotarjouksen kaikista Pohjola Pankki Oyj:n liikkeeseen laskemista A- ja K-sarjan osakkeista, jotka eivät olleet OP Osuuskunnan omistuksessa. Tämän johdosta ansaintajakson 2011-2013 palkkioiden maksatuksessa sovelletaan järjestelmän ehtoa, jonka mukaan palkkio maksetaan kokonaan rahana, mikäli jollekin pohjolan osakkeenomistajista syntyy osakeyhtiölain 18 luvun 1 §:n tarkoittama lunastusoikeus ja lunastusvelvollisuus sen perusteella, että osakkeenomistajalla on yli 90 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Palkkiot, jotka oli tarkoitus maksaa Pohjolan A-sarjan osakkeiden ja rahan yhdistelmänä, maksetaan rahana ja alkuperäisen maksuaikataulun mukaisesti vuosina 2015, 2016 ja 2017. Palkkio muutettiin rahamääräiseksi kertomalla osakkeiden lukumäärä lunastushinnalla.

Vuoden 2014-216 järjestelmän tavoitteiden toteutuessa niille asetetuilla maksimitasoilla on järjestelmässä mukana olevilla mahdollisuus vuosittain 2-8 kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä, ja se maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 -2020. Järjestelmän perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OPn liikkeeseen laskemina debentuureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksole erikseen. Vuoden 2011–2013 järjestelmän tavoitteet perustuivat seuraaviin kriteereihin:

- Keskittäjäasiakkaiden määrän kasvu
- Yritysasiakasliiketoiminnan markkinaosuuden muutos
- Taloudellisen pääoman tuotto

Vuoden 2014-2016 järjestelmän tavoitteiden asettamisessa on huomioitu Euroopan parlamentin ja neuvoston luottolaitosdirektiivi CRD4, joka rajaa muuttuvan palkitsemisen enimmäismäärän enimmillään henkilön kiinteään palkitsemisen suuruiseksi vuositasolla. Vuoden 2014-2016 järjestelmän tavoitteet perustuvat seuraaviin kriteereihin:

- OP Ryhmän tulos ennen veroja
- OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1)
- Keskittäjäasiakkaiden määrän kasvu

Palkkioiden maksun edellytyksenä on, että OP Ryhmän RAVA vakavaraisuus on maksuhetkellä 1,3 tai sen yli. Lisäksi edellytetään, että henkilö on OP Ryhmän palveluksessa maksuhetkeen saakka.

Vuoden 2011-2013 järjestelmässä osakkeiden osuutta käsiteltiin Pohjola-konsernissa osakkeina maksettavana. Järjestelmän maksutavan muutoksen johdosta järjestelmän kirjanpidollinen käsittely on muutettu vastaamaan IAS 19 mukaista työsuhde-etuuksien käsittelyä. Molempien järjestelmien kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin. Järjestelmistä kirjattu velka oli 31.12.2014 5,6 miljoonaa euroa.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto hallinnoi pitkän aikavälin järjestelmää ja valvoo sen noudattamista. Hallintoneuvosto voi harkintansa mukaan muuttaa järjestelmän ehtoja ja lykätä palkkion maksua erityisen painavista syistä.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät

Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät perustuvat yritys- ja yhteisökohtaisiin tavoitteisiin ja kattavat koko Pohjola-konsernin henkilöstön.

Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin.

Muuttuvan palkkion maksamisen viivästäminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty laissa Luottolaitostoiminnasta (610/2014). Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), lykätään muuttuvan palkkion maksua tietyissä olosuhteissa kolmelle vuodelle.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluvat Pohjola-konsernissa mm. toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen osallistuvat henkilöt, muut henkilöt, joiden toiminnalla on olennainen vaikutus yrityksen riskiasemaan, sisäinen valvontatoimi sekä muut nimetyt henkilöt tai erityisryhmät.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50 000 euroa tai tätä korkeamman kahden kuukauden kiinteään bruttopalkan. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan 50 000 euron lykkäysrajan suhteen kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän- että lyhyen aikavälin palkkiot.

Jos maksun viivästäminen euroraja ylittyy, osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen seuraavan vuoden aikaan. Sanotussa lykkäystilanteessa lyhyen aikavälin ohjelmassa maksetaan aina puolet palkkiosta rahana ja puolet OP:n liikkeeseen laskemana debentuurilainana.

Muuttuvasta palkitsemisesta kirjatut kulut*

Milj. e	2014	2013
Henkilöstörahassto	3	6
Lyhyen aikavälin ohjelmat	14	12
Aikaisemmat pitkän aikavälin ohjelmat		
Vuosien 2008–2010 ohjelmat		1
Uudistetut pitkän aikavälin ohjelmat:		
Vuoden 2011–2013 ohjelma	1	1
Vuoden 2014–2016 ohjelma	1	
Yhteensä	18	20

* Ilman sosiaalikulua

Yllä olevan taulukon luvut sisältävät lopetettuihin toimintoihin kohdistuvia kuluja 3 miljoonaa euroa (3).

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

Milj. e	2014	2013
Korkotuotot	1 903	1 740
Leasingtoiminnan nettotuotot	27	27
Korkokulut	-1 680	-1 545
Korkokate	249	222
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	237	184
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	195	158
Omistusyhteisyryksistä	3	3
Muista yrityksistä	38	23
Palkkiotuotot	152	133
Palkkiokulut	-46	-43
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	83	102
Arvopaperikaupan nettotuotot	47	76
Valuuttatoiminnan nettotuotot	36	26
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	13	15
Suojauslaskennan nettotulos	-2	-1
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-1	0
Liiketoiminnan muut tuotot	21	21
Hallintokulut	-137	-128
Henkilöstökulut	-62	-62
Palkat ja palkkiot	-51	-51
Henkilösivukulut	-11	-11
Eläkekulut	-8	-8
Muut henkilösivukulut	-3	-2
Muut hallintokulut	-75	-66
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-11	-11
Liiketoiminnan muut kulut	-46	-40
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	-25	-38
Liikevoitto	486	417
Tilinpäätössierrot	-3	-86
Tuloverot	-58	-52
Tilikauden verot	-41	-38
Aikaisempien tilikausien verot	-23	0
Laskennallisen verovelan muutos	6	-14
Varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen	425	279
Tilikauden voitto	425	279

Tase

Vastaavaa		
Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Käteiset varat	3 774	2 046
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	7 825	7 368
Valtion velkasitoumukset		
Muut	7 825	7 368
Saamiset luottolaitoksilta	10 066	9 676
Vaadittaessa maksettavat	481	620
Muut	9 584	9 056
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	14 393	13 398
Vaadittaessa maksettavat		
Muut	14 393	13 398
Leasingkohteet	1 152	1 153
Saamistodistukset	714	695
Julkisyhteisöiltä	29	4
Muilta	685	691
Osakkeet ja osuudet	63	82
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrytyksissä	32	32
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	1 250	1 249
Johdannaissopimukset	5 395	3 332
Aineettomat hyödykkeet	51	49
Aineelliset hyödykkeet	15	17
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	9	10
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3	3
Muut aineelliset hyödykkeet	3	3
Muut varat	1 879	847
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	659	722
Laskennalliset verosaamiset	8	8
Vastaavaa yhteensä	47 274	40 675

Vastattavaa	31.12.2014	31.12.2013
Milj. e		
Vieras pääoma		
Velat luottolaitoksille	5 241	4 789
Keskuspankeille	250	73
Luottolaitoksille	4 991	4 716
Vaadittaessa maksettavat	898	725
Muut	4 094	3 992
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	11 668	10 343
Talletukset	9 406	7 660
Vaadittaessa maksettavat	7 726	5 995
Muut	1 680	1 665
Muut velat	2 262	2 683
Vaadittaessa maksettavat	8	10
Muut	2 254	2 674
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	17 980	16 255
Joukkovelkakirjalainat	10 941	9 384
Muut	7 040	6 870
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	5 268	3 256
Muut velat	2 317	1 452
Muut velat	2 317	1 452
Pakolliset varaukset	0	0
Siirtovelat ja saadut ennakot	727	762
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	948	934
Pääomalainat	265	253
Muut	683	681
Vieras pääoma yhteensä	44 150	38 940
Tilinpäätössiirtojen kertymä	1 032	1 029
Poistoero	141	138
Vapaaehtoiset varaukset	891	891
Oma pääoma		
Osake- tai osuuspääoma	428	428
Osakepääoma	428	428
Ylikurssirahasto	524	524
Muut sidotut rahastot	225	200
Vararahasto	164	164
Käyvän arvon rahasto	61	36
Rahavirran suojauksesta	17	12
Käypään arvoon arvostamisesta	44	24
Vapaat rahastot	331	331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	308	308
Muut rahastot	23	23
Edellisten tilikausien voitto	159	93
Tilikauden voitto	425	279
Oma pääoma yhteensä	2 092	1 855
Vastattavaa yhteensä	47 274	40 675
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	7 379	7 725
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	2 749	2 727
Takaukset ja pantit	2 451	2 479
Muut	297	247
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	4 630	4 999
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	7	9
Muut	4 622	4 989

Rahavirtalaskelma, FAS

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden voitto	425	279
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	-222	1
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 685	-4 047
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	-200	-2 255
Saamiset luottolaitoksilta	-528	-1 092
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1 000	-641
Leasingkohteet	6	-78
Saamistodistukset	399	-260
Osakkeet ja osuudet	6	4
Johdannaissopimukset	31	26
Sijoituskiinteistöt	1	
Muut varat	-398	249
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	2 136	-2 004
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	447	-1 031
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 325	-496
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	32	-22
Muut velat	332	-454
Maksetut tuloverot	-54	-28
Saadut osingot	107	99
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	708	-5 700
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-10	
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	69	129
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	0	-4
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	0	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-12	-16
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	0	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	47	109
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset		-271
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	34 663	24 340
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-33 616	-21 833
Maksetut osingot	-212	-145
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	0	0
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	835	2 092
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	1 589	-3 499
Rahavarat tilikauden alussa	2 666	6 165
Rahavarat tilikauden lopussa	4 255	2 666
Saadut korot	1 974	1 758
Maksetut korot	-1 726	-1 585

Kauden voittoon tehdyt oikaisut**Erät joihin ei liity maksutapahtumaa**

Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	169	-166
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	79	2
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	-454	85
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	9	90
Saamisten arvonalentumiset	26	41
Muut	-50	-52

Erät jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0	0
Myyntitappiot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus		
Fuusiivoitot/ -tappiot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus		1
Oikaisut yhteensä	-222	1

Rahavarat

Käteiset varat	3 774	2 046
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	481	620
Yhteensä	4 255	2 666

Emoyhtiön (Pohjola Pankki Oyj) tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yleistä

Pohjola Pankki Oyj on suomalainen luottolaitos, jonka liiketoiminta-alueita ovat Yrityspankki, Markets, Keskuspankki ja Varainhallinta. Näiden lisäksi yhtiöön kuuluu Muu toiminta, joka sisältää hallinnollisia toimintoja.

Pohjola Pankki Oyj (jäljempänä Pohjola) on osa OP Ryhmää, joka tällä hetkellä muodostuu 181 itsenäisestä osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta sekä muista jäsenluottolaitoksista. OP Ryhmän jäsenluottolaitoksiin kuuluvat Pohjola, Helsingin OP Pankki Oyj, OP Korttiyhtiö Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP Osuuskunnan jäsenosuuspankit.

OP Osuuskunta toteutti helmikuussa 2014 julkistamansa ostotarjouksen ja sai välimiesoikeuden päätöksellä omistusoikeuden kaikkiin Pohjola Pankki Oyj:n osakkeisiin osakeyhtiölain 18 luvun 6§:n mukaisesti. Kaupankäynti Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeilla päättyi välimiesoikeuden päätöksen seurauksena 29.9.2014 ja osake poistettiin Helsingin Pörssistä 30.9.2014. OP Osuuskunta merkittiin ainoana osakkeenomistajana Pohjola Pankki Oyj:n osakasluetteloon 7.10.2014.

Pohjola Pankki Oyj:n emoyhtiö on OP Osuuskunta, jonka konsernitilinpäätökseen Pohjola-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OP Osuuskunnan tilinpäätöksestä on saatavissa OP:n pääkonttorista. Pohjola Pankki Oyj yhdistellään myös Pohjola-konserniin. Jäljennös Pohjola-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.pohjola.fi tai yhtiön pääkonttorista. Käyntiosoite on Vääksyntie 4, 00510 Helsinki.

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti jäsenluottolaitokset, mukaan lukien Pohjola, ja OP Osuuskunta vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että laissa määritellyt selvitystilan edellytykset täyttyvät, OP Osuuskunnalla on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan ylimääräisiä maksuja viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettujen loppusummien perusteella.

Pohjolan kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity katuosoite on Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki.

Laatimisperusta

Pohjola Pankki Oyj:n kansalliseen sääntelyyn perustuva tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoinnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi.

Pohjola Pankki Oyj:n tilinpäätös on esitetty miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta kaupankäynnin rahoitusvaroja ja -velkoja, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuja rahoitusvaroja, myytävissä olevia rahoitusvaroja sekä suojauskohteita (suojatun riskin osalta) käyvän arvon suojauksessa sekä johdannaisinstrumentteja, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Pohjola Pankki Oyj:n tilinpäätös laaditaan euroina, joka on tilinpäätöksen esittämisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina tai -tappioina tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

Rahoitusinstrumentit

Käyvän arvon määrytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten niiden käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Epälikvideille tuotteille on tyypillistä, että hinnoittelumallilla laskettu hinta poikkeaa toteutuneesta kauppahinnasta. Toteutunut kauppahinta on kuitenkin paras osoitus tuotteen käyvästä arvosta. Toteutuneen kauppahinnan ja markkinahintoja käyttävän hinnoittelumallin avulla lasketun hinnan erotuksena saatu tulos, Day 1 profit/loss, jaksotetaan tuloslaskelmaan sopimuksen voimassaoloajalle tai sitä lyhemmälle ajalle ottaen huomioon tuotteen rakenne ja vastapuoli. Jaksottamatta oleva osuus tuloutetaan kuitenkin heti, mikäli tuotteelle on saatavilla aito markkinahinta tai markkinoille muodostuu vakiintunut hinnoittelukäytäntö. Epälikvidien rahoitusvarojen määrä taseessa on epäolennainen.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Jokaisen raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman, omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin.

Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm:

- merkittävää heikkenemistä liikkeeseenlaskijan tuloksessa, luottoluokituksessa, taseessa, maksukäyttäytymisessä tai liiketoimintasuunnitelmissa sekä epäedullisia muutoksia liikkeeseenlaskijan taloudellisessa tai toiminnallisessa ympäristössä
- bona fide -tarjousta ostaa sama tai samanlainen sijoitus markkinoilta alle hankinta-arvon
- tapahtumia tai olosuhteita, jotka heikentävät merkittävästi liikkeeseenlaskijan toimintamahdollisuuksia ja jatkuvuutta (going concern), esim. toiminnasta aiheutuneet negatiiviset kassavirrat, pääomien riittämättömyys, käyttö pääoman vähäisyys
- velallisen konkurssi tai muu uudelleenjärjestely tulee todennäköiseksi
- velallisen sopimusrikkomusta
- velalliselle annettua myönnytystä
- aikaisemmin kirjattua arvonalennusta
- rahoitusinstrumentin toimivien markkinoiden häviämistä

Lisäksi oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta merkittävä tai pitkäaikainen arvonalentuminen alle sen hankintamenon on objektiivinen näyttö arvonalentumisesta.

Arvonalentumisten kirjaamista on käsitelty tarkemmin eri rahoitusinstrumenttiryhmien kohdalla.

Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat jakaantuvat kahteen alaryhmään, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat ovat kaupankäynnin rahoitusvelkoja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä eli päivänä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset - ryhmään luokitellut saamistodistukset kirjataan rahoitusvaroiksi kauppapäivänä ja annetut lainat sinä päivänä, jolloin asiakas nostaa lainan.

Rahoitusvarat ja -velat nettoutetaan taseessa, jos Pohjolalla on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. Taseessa netotetaan keskusvastapuoliselvityksessä olevat OTC-korkojohdannaiset, jotka selvitetään päivittäisessä selvitysprosessissa London Clearing Housen kanssa.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat

Kaikki rahoitusvarat ja -velat, joista katsotaan saatavan korkojen, hintojen ja kurssien aiheuttamaa tuottoa lyhyellä aikavälillä, tai jos kytketty johdannaista ei kyetä erottelemaan pääsopimuksesta, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Kaupankäyntivelat ovat velvoitteita toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty, mutta joita ei ole ollut omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksimyynnit).

Samoin kaupankäynnin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sisällytetään muut kuin suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen arvostettuina käypään arvoon, ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritellään sellaisiksi. Tällaiset rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon, ja käyvän arvon muutos samoin kuin myyntivoitot ja -tappiot, korkotuotot ja -kulut sekä osingot kirjataan tuloslaskelmaan.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi määritetyt rahoitusvarat ovat joukkovelkakirjalainoja, joita hallinnoidaan ja tulokellisuutta arvioidaan konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti käyvin arvoin mahdollisimman oikean ja ajantasaisen kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Raportointi konsernin johdolle tehdään käyvin arvoin.

Liiketoiminnan luonne on pitkän aikavälin sijoitustoimintaa, joten rahoitusvarat esitetään erillään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen ryhmään luokitellaan myös sellaiset yhdistetyt instrumentit, joissa kytketyn johdannaisen käypää arvoa ei pystytä määrittämään erikseen. Nämä rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja joita ei noteerata aktiivisilla markkinoilla.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjantapoon kirjattaessa hankintamenoon, joka on annetun vastikkeen käypä arvo, johon on lisätty välittömästi kohdistettavissa olevat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä..

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset arvioidaan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentumiset arvioidaan saamisryhmäkohtaisesti.

Arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Saamisen arvo on alentunut, jos sen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo – vakuus huomioon otettuna – on pienempi kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus on lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Arvon alentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen. Arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti yksittäin merkittävistä lainoista ja saamisista. Jos lainoja ja muita saamisista ei tarkastella saamiskohtaisesti, ne tulevat saamisryhmäkohtaisen arvonalennuslaskennan piiriin. Ryhmäkohtaisena arvonalentumisena kirjataan syntyneet mutta ei vielä raportoidut tappiot, joita ei vielä voida kohdistaa tietyille asiakaslainalle. Ryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin. Mallissa saamiset ryhmitellään luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin rating-luokittain. Ryhmäkohtaisen arvonalentuminen lasketaan rating-luokittain odotetun tappion perusteella, jonka lisäksi laskennassa huomioidaan vakuuksien diskonttatut nykyarvot sekä aikaisempi keskimääräinen tappiokehitys.

Jos luoton maksusuunnitelmaa muutetaan, muutoksen syy ja vakavuusaste luokitellaan sisäisellä asteikolla. Osa maksusuunnitelmien muutoksista tehdään asiakassuhteiden hoidon perusteella eivätkä ne johdu asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen. Joissakin tapauksissa asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen annetaan myönnytys lainaehdoin esim. lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi tai muu luoton uudelleenjärjestely, jolla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja rajoittamaan vastuiden luottoriskiä. Tällaiset uudelleen neuvotellut luotot raportoidaan ongelmasaamisina. Maksusuunnitelman muutokset, jotka johtuvat asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä vaikuttavat yhdessä muiden kriteerien kanssa asiakkaan luottoluokitusta heikentävästi ja siten lisäävät ryhmäkohtaisen arvonalennuksen määrää. Korkeimman vakavuusasteen maksusuunnitelman muutoksella on vaikutus myös luoton ohjautumiseen saamiskohtaisen arvonalentumistestauksen piiriin. Jos asiakas on pysynyt uudessa maksusuunnitelmassa eikä asiakkaan vastuista ole kirjattu saamiskohtaista arvonalennusta, se poistuu ongelmasaamisten ryhmästä. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Saamiskohtainen sekä ryhmäkohtainen arvonalentuminen kirjataan erillisiä vähennystilejä käyttäen, jotka esitetään saamisten tase-erän vähennyksenä Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelmassa erään Saamisten arvonalentumiset. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Laina kirjataan pois taseesta, kun perintätoimet on suoritettu loppuun tai lainan ehtoja muutetaan merkittävästi (esim. uudelleenrahoitus) tai muutoin johdon päätöksellä. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi. Mikäli asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta saadaan objektiivista näyttöä, aiemmin kirjattujen arvonalentumisten määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuvat muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirrat ja jotka on hankittu aikomuksella pitää ne eräpäivään saakka. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kirjataan alun perin käypään arvoon, johon lisätään transaktiomenot. Myöhemmin ne käsitellään kirjanpidossa jaksotetun hankintamenon määräisinä efektiivisen koron menetelmällä.

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumista tarkastellaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin lainojen ja saamisten arvonalentumista. Saamistodistuksen arvonalentumisena kirjataan sen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen ryhmästä myydään sijoituksia ennen niiden eräpäivää vain IAS 39-standardissa mainituissa poikkeustilanteissa.

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumisia tarkastellaan samojen periaatteiden mukaan

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin, mutta jotka saatetaan myydä ennen eräpäivää. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista, osakkeista ja osuuksista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenoon, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättynä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon.

Jos käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet sekä muut noteeraamattomat osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan Käyvän arvon rahastoon, josta ne yhdessä myyntivoiton tai -tappion kanssa kirjataan tuloslaskelmaan Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoihin, kun omaisuusera kirjataan pois taseesta tai sen arvon on todettu alentuneen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tuloslaskelmaan.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi arvonalentumisesta katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottoluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintamenon.

Jos oman pääoman ehtoisen arvopaperin markkina-arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen edelleen alentuu, kirjataan arvonalennus tuloslaskelmaan.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellun, arvonalentuneen saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Jos arvonalentuneen oman pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan omaan pääomaan.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin liittyvät korkotuotot ja osingot kirjataan tuloslaskelmaan.

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkotuottoihin lainan arvioidulle juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä.

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä ja samaan konserniin kuuluvissa yritysissä

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyrityksiin sekä samaan konserniin kuuluviin yritysissä merkitään hankintamenoon, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintameno, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenoon.

Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Muut varat

Muut varat koostuvat maksujen välityksestä syntyneistä, vaadittaessa maksettavista saamisista, erilaisilla selvittelytileillä olevista saamisista, johdannaisopimuksiin liittyvistä marginaalilisaamisista sekä kaikista muista saamisista, joiden esittämiseen ei ole muuta sopivaa tase-erää, kuten erilaisista myynti- ja vuokrasaamisista.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokitellut rahoitusvelat. Muita rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotetun hankintamenon määräisinä.

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkokuluihin lainan juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä.

Muut velat

Muut velat koostuvat pääosin maksujenvälitysveloista, ostoveloista ja arvopaperikauppaan liittyvistä veloista.

Johdannaisopimukset

Johdannaiset jaetaan suojaaviin ja ei-suojaaviin johdannaisopimuksiin. Sekä ei-suojaavat että suojaavat johdannaiset merkitään aina taseeseen käypään arvoon. Ei-suojaavien koronvaihtosopimuksien korkokertymä merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot siirtosaamisiin ja -velkoihin. Ei-suojaavien korko-, luotto-, valuutta- osake- ja hyödykejohdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Positiiviset arvonmuutokset ja johdannaisopimuksista maksetut preemiomaksut kirjataan varoiksi erään Johdannaisopimukset ja negatiiviset arvonmuutokset ja johdannaisopimuksista saadut preemiomaksut kirjataan erään Johdannaisopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat.

Konsernin riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määrittellä suojaavaksi.

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernin emoyhtiössä Pohjola Pankki Oyj:ssä voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Pohjola Pankki Oyj:ssä tehdään johdannaisopimuksia, joilla tosiasiallisesti suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä.

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseessa käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan Korkokatteeseen.

Keskusvastapuoliselvityksessä olevien OTC-korkojohdannaisten käyvät arvot selvitetään päivittäin käteissuorituksella. Taseessa nämä selvitetty johdannaiset netotetaan ja ne näkyvät nettona käteisvarojen muutoksena. Muut johdannaiset esitetään taseessa bruttoperiaatteella, jolloin positiiviset arvonmuutokset esitetään Johdannaisvaroina ja negatiiviset arvonmuutokset Johdannaisvelkoina.

Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain. Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tekoheikellä ja suojausperiodin aikana vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen tai rahavirtojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80-125 prosenttia.

Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin käyvän arvon suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Suojausinstrumentteina käytetään koronvaihtosopimuksia sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia.

Johdannaisopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana suojatun riskin osalta käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan Korkokatteeseen.

Rahavirran suojauslaskenta

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen ja velkojen korkorahavirtoja. Lisäksi rahavirran suojausta käytetään korkosidonnaisuuksittain määritellyn luottokannan tulevien korkovirtojen suojaukseen. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihtosopimuksia.

Johdannaisopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Tehoton osuus kirjataan tulokseen. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulokseen sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

Leasingkohteet

Vuokralle annettu omaisuus sekä leasingkohteiden ennakkomaksut kirjataan poistamattomaan hankintamenuon ja esitetään tase-erässä Leasingkohteet. Leasingkohteet poistetaan pääsääntöisesti annuiteettimenetelmän mukaisesti.

Leasingsopimuksin vuokralle annettujen hyödykkeiden vuokratuotot vähennettynä leasingkohteista tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla kirjataan tuloslaskelman erään Leasingtoiminnan nettotuotot. Erään luetaan lisäksi leasingkohteista kirjatut arvonalentumistappiot ja leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot, asiakkailta perityt palkkiot sekä muut leasingsopimuksista välittömästi johtuvat tuotot ja kulut. Muut leasingtoiminnasta johtuvat tuotot ja kulut luetaan tuotto- tai kuluerän luonnetta vastaavaan tuloslaskelman erään.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2–10 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

Aineelliset hyödykkeet

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton ja/tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus (alle viisi prosenttia pinta-alasta) on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin voidaan tehdä arvonorotuksia, jos niiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä suurempi. Alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan vain, jos on todennäköistä, että kiinteistöstä näin saatu taloudellinen hyöty on alun perin arvioitua suurempi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen liitetiedoissa esitetty käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Rakenteilla olevien sijoituskiinteistöjen käypä arvo voidaan

esittää vain, mikäli niiden käypä arvo on luotettavasti määritettävissä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonlennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja -tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä toimitila-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenuon. Kiinteistöjen peruseräparannukset aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30–50 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Atk-laitteistot	3–5 vuotta
Autot	6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä. Omassa käytössä olevin kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Työsuhde-etuudet

Eläke-etuudet

Pohjola Pankki Oyj:n työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP-Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään Henkilöstökulut. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu. **Johdon pitkä-aikainen palkitseminen**

Pohjola Pankissa on käytössä johdon lyhyt- ja pitkäaikainen palkitsemisjärjestelmä, joiden perusteella niihin kuuluvat henkilöt voivat saada joko pelkästään rahana tai osittain OPn liikkeeseen laskeman debentuurilainan ja rahan yhdistelemänä selvitetävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamastaan työsuorituksesta. Palkitsemisjärjestelmien arvioitu maksimimäärä lasketaan järjestelmän myöntämishetkellä. Kuluksi kirjattava määrä jaksotetaan henkilöstökuluihin ja siirtovelkoihin oikeuden syntymisajanjakson kuluessa.

Saavutettujen tavoitteiden mukainen toteutuneen palkkion määrä tarkastetaan neljännesvuosittain. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdolliset vaikutukset kirjataan henkilöstökuluna tuloslaskelmaan, ja vastaava oikaisu tehdään siirtovelkoihin.

Henkilöstörahasto

Pohjola Pankki Oyj kuuluu OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi.

Pakolliset varaukset

Veloitteen perusteella kirjataan tuloslaskelmaan ja taseeseen pakollinen varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä mutta toteutumisajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Pankkivero

Pohjola Pankkia koskee Laki väliaikaisesta pankkiverosta, jonka mukaan se maksaa vuosittain pankkiveroa 0,125 % riskipainotetuista eristä. Pankkivero jaksotetaan tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin kalenterivuoden aikana.

Pääomalainat

Pääomalaina merkitään omaksi eräkseen taseen erään Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla. Vakavaraisuuslaskelmassa pääomalainat luetaan ensisijaisiin omiin varoihin. Pääomalainalle saadaan maksaa korkoa voitonjakokelpoisten varojen puitteissa

Tilinpäätössiirrot

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Vapaaehtoiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä vapaaehtoisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Vapaaehtoisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa pankin ennakoituja riskejä.

Tuloverot

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät Pohjola Pankki Oyj:n tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan tilinpäätökseen sisältyvistä kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joita ei kirjata tuloslaskelmaan, ei myöskään laskennallisen veron muutosta kirjata tuloslaskelmaan vaan omaan pääomaan.

Tuloutusperiaatteet

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumistestaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen.

Tuloslaskelman erien netottaminen

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimiitit sekä arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

Pohjola Pankki Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot

Sisällysluettelo

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1. Korkotuotot ja korkokulut
2. Leasingtoiminnan nettotuotot
3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista
4. Palkkiotuotot ja -kulut
5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
7. Suojauslaskennan nettotulos
8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
9. Liiketoiminnan muut tuotot
10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
11. Liiketoiminnan muut kulut
12. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
13. Tuloverot
14. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain

Tasetta koskevat liitetiedot

15. Saamiset luottolaitoksilta
16. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
17. Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle annettu omaisuus
18. Saamistodistukset
19. Uudelleen luokitellut saamistodistukset
20. Osakkeet ja osuudet
21. Johdannaissopimukset
22. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja muutokset tilikauden aikana
23. Muut varat
24. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
26. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
27. Muut velat
28. Pakolliset varaukset
29. Siirtovelat ja saadut ennakot
30. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
31. Oma pääoma
32. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä voitonjakokelpoiset varat
- 33a. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
- 33b. Taseen luokittelu
- 33c. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
34. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät

Muut liitetiedot

35. Muuttuva palkitseminen
36. Vakuudeksi annettu omaisuus
37. Eläkevastuut
38. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
39. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
40. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
41. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
42. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2014
43. Notariaattitoiminta

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot

Liite 1. Korkotuotot ja -kulut

Milj. e	2014	2013
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	68	65
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	290	278
Saamistodistuksista	171	157
Johdannaissopimuksista	1 362	1 239
Kaupankäynnin eristä	1 463	1 329
Suojauslaskennasta	-102	-90
josta rahavirran suojaus	12	13
Muista	11	2
Yhteensä	1 903	1 740
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	1	2
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	59	68
Veloista yleisölle ja julkisyhteisölle	26	27
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	254	187
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	1 289	1 215
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	43	48
Muista	9	1
Yhteensä	1 680	1 545

Konserni- ja osakkuusyrityksiltä saadut korkotuotot ja niille suoritettavat korkokulut

Milj. e	2014		2013	
	Tytär- yrityksiltä	Osakkuus- yrityksiltä	Tytär- yrityksiltä	Osakkuus- yrityksiltä
Korkotuotot	3	0	2	0
Korkokulut	2		2	

Liite 2. Leasingtoiminnan nettotuotot

Milj. e	2014	2013
Vuokratuotot	293	285
Suunnitelman mukaiset poistot	-262	-254
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	2	2
Palkkiotuotot	1	1
Muut tuotot	0	1
Muut kulut	-7	-6
Yhteensä	27	27

Liite 3. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Milj. e	2014	2013
Myytavissä olevista	38	23
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	195	158
Omistusyhteisyryksistä	3	3
Yhteensä	237	184

Liite 4. Palkkiotuotot ja -kulut

Milj. e	2014	2013
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	52	45
Talletuksista	0	0
Maksuliikenteestä	36	31
Omaisuudenhoidosta	12	11
Lainopillisista tehtävistä	0	0
Arvopaperinvälityksestä	22	21
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	10	7
Takauksista	15	16
Muista	4	2
Yhteensä	152	133
Palkkiokulut		
Maksetut toimitusmaksut	20	15
Arvopaperivälitys ja liikkeellelasku	8	8
Osakkeiden palkkionpalautukset	6	6
Muut	12	15
Yhteensä	46	43

Liite 5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotto 2014

Milj. e	Myyntivoitot ja -tappiot	Käyvän arvon muutokset	Muut erät	Yhteensä
Saamistodistuksista	3	1	-	4
Fair value optio	0	-1	-	-1
Osakkeista ja osuuksista	0	0	-	0
Muista	-1	21	-	20
Johdannaissopimuksista	-	43	-20	22
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0	0	-	0
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	3	64	-20	47
Valuuttatoiminnan nettotuotot				36
Tuloslaskelmaerä yhteensä				83

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotto 2013

Milj. e	Myyntivoitot ja -tappiot	Käyvän arvon muutokset	Muut erät	Yhteensä
Saamistodistuksista	2	-2	-	0
Fair value optio	-	0	-	0
Osakkeista ja osuuksista	0	0	-	0
Muista	-4	-2	-	-6
Johdannaissopimuksista	-	-2	83	82
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0	0	-	0
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-2	-5	83	76
Valuuttatoiminnan nettotuotot				26
Tuloslaskelmaerä yhteensä				102

Liite 6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Milj. e	2014	2013
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	11	14
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0	1
Yhteensä	11	14
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	1	0
Arvonalentumistappiot	-1	0
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	2	1
Yhteensä	2	1
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	13	15

Liite 7. Suojauslaskennan nettotulos

Milj. e	2014	2013
Suojausinstrumenttien nettotulos	-185	-14
Suojauskohteiden nettotulos	183	13
Yhteensä	-2	-1

Liite 8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Milj. e	2014	2013
Vuokra- ja osinkotuotot	1	1
Muut tuotot	0	0
Vuokrakulut	-1	-1
Myyntitappiot	-1	-
Muut kulut	0	0
Yhteensä	-1	0

Liite 9. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	2014	2013
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	0
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	0
Keskuspankkipalvelutuotot	8	8
Muista	13	13
Yhteensä	21	21

Liite 10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Milj. e	2014	2013
Suunnitelman mukaiset poistot	11	11
Arvonalentumiset	0	0
Yhteensä	11	11

Liite 11. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	2014	2013
Vuokrakuluista	7	6
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	0
Pankkivero	20	19
Fuusiotappio	-	1
Muista	19	14
Yhteensä	46	40

Liite 12. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

31.12.2014, Milj. e	Saamiskoh- taiset arvonalentumis- tappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumis- tappiot brutto	Vähennykset	Tulos- laskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta				
Saamisista yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	69	5	-49	38
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä				
Muista				
Yhteensä	69	5	-49	38
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä				
Konserniosakkeista ja -osuuksista				
Omistusyhteysosakkeista ja -osuuksista				
Yhteensä				
Arvonalentumistappiot yhteensä	69	5	-49	38

31.12.2013, Milj. e	Saamiskoh- taiset arvonalentumis- tappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumis- tappiot brutto	Vähennykset	Tulos- laskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta				
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	80	2	-45	38
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä				
Muista				
Yhteensä	80	2	-45	38
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä				
Konserniosakkeista ja -osuuksista				
Omistusyhteysosakkeista ja -osuuksista				
Yhteensä				
Arvonalentumistappiot yhteensä	80	2	-45	38

Liite 13. Tuloverot

Milj. e	2014	2013
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	58	52
Tuloverot yhteensä	58	52

Liite 14. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain

31.12.2014, Milj. e	Yrityspankki	Markets	Keskuspankki ja varainhallinta	Baltia	Muu	Yhteensä
Tuotot*	327	153	46	10	215	751
Liikevoitto	195	77	30	-4	189	486
Varat	15 056	6 845	23 165	791	1 418	47 274
Velat	8 242	8 678	26 663	528	39	44 150
Henkilömäärä, lkm	344	184	30	56	31	644

31.12.2013, Milj. e	Yrityspankki	Markets	Keskuspankki ja varainhallinta	Baltia	Muu	Yhteensä
Tuotot*	289	139	71	7	172	677
Liikevoitto	154	63	51	-4	153	417
Varat	14 599	4 457	19 584	590	1 444	40 675
Velat	7 087	4 383	25 852	338	131	37 790
Henkilömäärä, lkm	352	182	33	60	5	631

* Tuotot sisältävät seuraavat tuloslaskelman erät: korkokate, tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, suojauslaskennan nettotuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot yhteenlaskettuina.

Tasetta koskevat liitetiedot

Liite 15. Saamiset luottolaitoksilta

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	293	333
Muut	189	287
Yhteensä	481	620
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	-	1
OP-Pohjola-ryhmän yhteisöiltä	7 818	6 855
Muut	1 766	2 201
Yhteensä	9 584	9 056
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	10 066	9 676
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	42	42

Pohjola Pankki Oyj:llä ei ole muita kuin vaadittaessa maksettavia saamisia keskuspankeilta.

Liite 16. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain		
Yritykset ja asuntoyhteisöt	10 620	10 876
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	941	23
Julkisyhteisöt	230	168
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	160	212
Kotitaloudet	1 206	1 099
Ulkomaat	1 257	1 036
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-21	-17
Yhteensä	14 393	13 398
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	30	35

Tase-erään sisältyy luottoja 6,3 miljoonaa euroa, joille ei tulouteta korkoa (6,3).

Luottojen arvonalentumiset

Arvonalentumiset tilikauden alussa	258	244
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	35	53
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	5	2
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	-18	-22
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-28	-19
Valuuttakurssiero luottojen arvonalentumisista	0	0
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	251	258

Saamisista on kirjattu lopullisia luottotappioita 35 miljoonaa euroa (27).

Liite 17. Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle annettu omaisuus

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Ennakkomaksut	23	37
Koneet ja kalusto	793	811
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	262	245
Muu omaisuus	74	59
Yhteensä	1 152	1 153

Liite 18. Saamistodistukset

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2014

Milj. e	Keskus- pankki rahoitukseen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etu- oikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	205	221	426	19
Myytavissä olevat	7 302	479	7 782	-
Eräpäivään asti pidettävät	130	14	144	-
Muussa salkussa pidettävät	188	-	188	-
Yhteensä	7 825	714	8 539	19

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2013

Milj. e	Keskus- pankki rahoitukseen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etu- oikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	234	306	540	11
Myytavissä olevat	6 725	375	7 100	-
Eräpäivään asti pidettävät	187	15	202	-
Muussa salkussa pidettävät	222	-	222	-
Yhteensä	7 368	695	8 064	11

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2014

Milj. e	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	369	56	426
Myytavissä olevat	7 700	82	7 782
Eräpäivään asti pidettävät	144	-	144
Muussa salkussa pidettävät	-	188	188
Yhteensä	8 213	326	8 539

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2013

Milj. e	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	493	47	540
Myytavissä olevat	7 047	53	7 100
Eräpäivään asti pidettävät	202	-	202
Muussa salkussa pidettävät	-	222	222
Yhteensä	7 743	321	8 064

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmä sisältää alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuja rahoitusvaroja yhteensä 0 (9,4) miljoonaa euroa, jotka kokonaisuudessaan ovat julkisesti noteerattuja.

Saamistodistukset vaadetyypeittäin, Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Valtion velkasitoumukset	-	-
Kuntatodistukset	29	4
Yritystodistukset	-	-
Sijoitustodistukset	-	-
Vaihtovelkakirjalainat	-	7
Muut joukkovelkakirjalainat	396	529
Yhteensä	426	540
Myytavissä olevat		
Vaihtovelkakirjalainat	1	1
Muut joukkovelkakirjalainat	7 781	7 099
Yhteensä	7 782	7 100
Eräpäivään asti pidettävät		
Muut joukkovelkakirjalainat	144	202
Yhteensä	144	202
Muussa salkussa pidettävät		
Muut joukkovelkakirjalainat	188	222
Yhteensä	188	222

31.12.2014 Pohjola Pankki Oyj:n kaikille saamistodistuksille on kerrytetty kirjanpidossa korkoa.

Liite 19. Uudelleen luokitellut saamistodistukset

Seuraavassa taulukossa uudelleen luokitellut saamistodistukset on esitetty kirjanpitoarvoina ja käypinä arvoina.

31.12.2014, Milj. e	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Efektiivinen korkotaso	Luottoriskistä
				johtuvat arvon-alentumiset
Lainat ja saamiset	219	233	5,5	
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	59	56	4,3	
Myytävissä olevat rahoitusvarat	45	45	4,2	
Yhteensä	324	335		

31.12.2013, Milj. e	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Efektiivinen korkotaso	Luottoriskistä
				johtuvat arvon-alentumiset
Lainat ja saamiset	285	292	5,3	
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	99	89	4,2	
Myytävissä olevat rahoitusvarat*	42	42	4,2	
Yhteensä	426	423		

Arvonmuutokset, mikäli uudelleen luokittelua ei olisi tehty ja saamistodistukset olisi arvostettu käypiin arvoihin:

Milj. e	1–12/2014		1–12/2013	
	Tuloslaskelma	Käyvän arvon rahasto	Tuloslaskelma	Käyvän arvon rahasto
Pankkitoiminta	2		-1	
Konsernitoiminnot	12	-1	29	-3
Yhteensä	13	-1	28	-3

Lainat ja saamiset sekä eräpäivään asti pidettävät sijoitukset on uudelleenluokiteltu vuonna 2008. Myytävissä olevat rahoitusvarat on uudelleenluokiteltu vuonna 2012.

* Kolmannella vuosineljänneksellä 2012 eräpäivään asti pidettävistä sijoituksista myytiin kirjanpitoarvoltaan 36 miljoonaa euroa irlantilaisia rmb-lainoja paikallisessa lainsäädännössä todennäköisesti tapahtuvan muutoksen johdosta. Tässä yhteydessä uudelleenluokiteltiin eräpäivään asti pidettävistä sijoituksista myytävissä oleviin rahoitusvaroihin 38 miljoonaa euroa irlantilaisia rmb-lainoja.

Uudelleen luokitelluista saamistodistuksista kertyneet korot olivat tammi–joulukuussa yhteensä 8 miljoonaa euroa (9). Nimellisarvon ja hankinta-arvon välisenä hintaerona tulokseen jaksotettiin yhteensä 2 miljoonaa euroa (3). Saamistodistuksista kirjattiin myyntitappiota 1 miljoonaa euroa (2) ja arvon alentumisia 0 miljoonaa euroa (0). Korkoriski oli suojattu johdannaisilla, joihin sovellettiin suojauslaskentaa 1.10.2008 alkaen. Suojaavista johdannaisista kirjattiin positiivista markkina-arvon muutosta 3 miljoonaa euroa (6).

Liite 20. Osakkeet ja osuudet

31.12.2014, Milj. e	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Myytavissä olevat	1	93	94
Tytäryritysosakkeet		1 250	1 250
Yhteensä	1	1 343	1 344

31.12.2013, Milj. e	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Myytavissä olevat	1	109	110
Tytäryritysosakkeet		1 249	1 249
Yhteensä	1	1 358	1 360

Muista kuin julkisesti noteeratuista osakkeista ja osuuksista on arvostettu käypään arvoon 3,9 (19) miljoonaa euroa ja loput hankintameno.

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Osakkeet ja osuudet sektoreittain		
Yritykset ja asuntoyhteisöt	9	20
Rahoitus ja vakuutuslaitokset	1 286	1 293
Ulkomaiset yhteisöt	49	50
Yhteensä	1 344	1 363

Liite 21. Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 2014

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	1 597	10 671	5 754	18 022	473	564
Koronvaihtosopimukset	1 597	10 671	5 754	18 022	473	564
Valuuttajohdannaiset	1 044	942	410	2 396	75	97
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 044	942	410	2 396	75	97

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 2014

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	200	700	-	900	26	-
Koronvaihtosopimukset	200	700	-	900	26	-

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 2014

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	57 730	95 736	49 758	203 224	4 732	4 640
Futuuri- ja termiinisopimukset	10 196	4 602	-	14 798	2	12
Optiosopimukset	22 916	19 455	10 430	52 801	606	480
Ostetut	12 808	9 584	4 948	27 340	599	11
Asetetut	10 108	9 871	5 482	25 461	7	469
Koronvaihtosopimukset	24 618	71 239	39 287	135 144	4 103	4 144
Muut swap-sopimukset	-	441	41	481	20	4
Valuuttajohdannaiset	15 274	8 086	5 229	28 589	962	878
Termiinisopimukset	13 576	307	65	13 948	277	168
Optiosopimukset	1 337	51	0	1 388	15	13
Ostetut	685	25	-	710	15	-
Asetetut	653	26	-	678	-	13
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	360	7 728	5 164	13 252	669	697
Osakejohdannaiset	266	285	0	551	37	1
Termiinisopimukset	-	-	-	-	-	-
Optiosopimukset	266	285	0	551	37	1
Ostetut	266	281	-	547	37	0
Asetetut	-	4	-	4	-	1
Muut johdannaiset	242	507	117	866	66	68
Termiinisopimukset	109	70	0	179	4	36
Optiosopimukset	53	11	0	64	2	2
Ostetut	26	11	-	37	2	-
Asetetut	26	-	-	26	-	2
Muut swap-sopimukset	70	353	15	439	47	25
Luottojohdannaiset	9	73	102	184	12	5

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä. Markkina-arvosta kertyneiden korkojen osuus esitetään siirtosaamisissa ja -veloissa.

Sopimusten luottovasta-arvot 2014

Milj. e	Suojaamistarkoituksessa tehdyt		Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät
	Käyvän arvon suojaus	Rahavirran suojaus	
Korkojohdannaiset	612	29	5 908
Futuuri ja termiinisopimukset	-	-	-
Optiosopimukset	-	-	812
Ostetut	-	-	752
Asetetut	-	-	60
Koronvaihtosopimukset	612	29	5 037
Muut swap-sopimukset	-	-	58
Valuuttajohdannaiset	163	-	1 904
Termiinisopimukset	-	-	433
Optiosopimukset	-	-	23
Ostetut	-	-	23
Asetetut	-	-	-
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	163	-	1 447
Osakejohdannaiset	-	-	76
Termiinisopimukset	-	-	-
Optiosopimukset	-	-	76
Ostetut	-	-	76
Asetetut	-	-	-
Muut johdannaiset	-	-	113
Termiinisopimukset	-	-	0
Optiosopimukset	-	-	6
Ostetut	-	-	6
Asetetut	-	-	-
Muut swap-sopimukset	-	-	94
Luottojohdannaiset	-	-	12

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaisopimukset - käyvän arvon suojaus 2013

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käypä arvo	
	Alle 1v	1-5v	>5 v	Yhteensä	Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	2 248	11 378	5 060	18 686	335	242
Koronvaihtosopimukset	2 248	11 378	5 060	18 686	335	242
Valuuttajohdannaiset	1 628	803	137	2 567	46	83
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 628	803	137	2 567	46	83

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaisopimukset - rahavirran suojaus 2013

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Käypä arvo		
	Alle 1v	1-5v	>5 v	Yhteensä	Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	200	800	-	1 000	21	1
Koronvaihtosopimukset	200	800	-	1 000	21	1

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 2013

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käypä arvo	
	Alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	41 842	104 754	38 194	184 790	2 657	2 600
Futuuri- ja termiinisopimukset	3 680	6 624	-	10 304	3	3
Optiosopimukset	18 669	28 742	7 979	55 390	412	295
Ostetut	8 828	14 312	3 786	26 926	411	5
Asetetut	9 842	14 430	4 192	28 464	1	289
Koronvaihtosopimukset	19 446	69 110	30 082	118 638	2 231	2 291
Muut swap-sopimukset	46	278	134	458	10	12
Valuuttajohdannaiset	14 684	1 719	1 387	17 791	296	329
Termiinisopimukset	13 686	338	84	14 108	132	144
Optiosopimukset	654	28	-	682	4	8
Ostetut	345	19	-	365	4	-
Asetetut	309	8	-	318	0	8
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	344	1 353	1 303	3 001	160	177
Osakejohdannaiset	194	582	-	776	77	-
Termiinisopimukset	-	-	-	-	-	-
Optiosopimukset	194	582	-	776	77	-
Ostetut	194	582	-	776	77	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset	348	473	54	874	67	53
Termiinisopimukset	109	118	6	233	9	34
Optiosopimukset	53	11	-	64	0	0
Ostetut	27	11	-	38	0	-
Asetetut	27	-	-	27	-	0
Muut swap-sopimukset	181	245	32	459	46	18
Luottojohdannaiset	4	99	15	118	13	0

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä. Markkina-arvosta kertyneiden korkojen osuus esitetään siirtosaamisissa ja -veloissa.

Sopimusten luottovasta-arvot 2013

Milj. e	Suojaamistarkoituksessa tehdyt		
	Käyvän arvon suojaus	Rahavirran suojaus	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät
Korkojohdannaiset	453	25	3 668
Futuuri ja termiinisopimukset	-	-	0
Optiosopimukset	-	-	595
Ostetut	-	-	560
Asetetut	-	-	35
Koronvaihtosopimukset	453	25	3 025
Muut swap-sopimukset	-	-	49
Valuuttajohdannaiset	113	-	630
Termiinisopimukset	-	-	292
Optiosopimukset	-	-	9
Ostetut	-	-	9
Asetetut	-	-	0
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	113	-	329
Osakejohdannaiset	-	-	135
Termiinisopimukset	-	-	-
Optiosopimukset	-	-	135
Ostetut	-	-	135
Asetetut	-	-	-
Muut johdannaiset	-	-	115
Termiinisopimukset	-	-	1
Optiosopimukset	-	-	4
Ostetut	-	-	4
Asetetut	-	-	-
Muut swap-sopimukset	-	-	96
Luottojohdannaiset	-	-	13

Pohjola Pankki Oyj:n johdannaisliiketoiminnassa on siirrytty johdannaisten nettoutukseen vuoden 2011 aikana. Tässä liitetiedossa johdannaissopimukset on kuitenkin esitetty bruttomääräisinä. Nettoutus pienentäisi Pohjola Pankki Oyj:n johdannaisten luottovasta-arvoa 6 233 miljoonaa euroa (3 381).

Liite 22. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja muutokset tilikauden aikana

Aineettomat hyödykkeet

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Liikearvo	0	2
ATK-menot	35	39
Muut pitkävaikutteiset menot	15	9
Yhteensä	51	49

Aineelliset hyödykkeet

31.12.2014, Milj. e	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistöomistukset			
Maa- ja vesialueet	0	0	0
Rakennukset	0		
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3	9	32
Yhteensä	3	9	32

Muut aineelliset hyödykkeet

3

31.12.2013, Milj. e	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistöomistukset			
Maa- ja vesialueet	0	0	0
Rakennukset	0		
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3	10	33
Yhteensä	3	10	33

Muut aineelliset hyödykkeet

3

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Milj. e	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	
				Muut aineelliset hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.2014	12	109	14	4	50
+ lisäykset tilikautena		12	0	0	0
- vähennykset tilikautena			-2	0	0
+/- siirrot erien välillä					0
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-2	-9		0	0
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset				0	
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa					0
- kertyneet poistot tilikauden alussa	-10	-62	0	-1	-47
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa			-3	0	
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	0	51	9	3	3

Liite 23. Muut varat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Arvopapereiden myyntisaamiset	29	70
Maksujenvälityssaamiset	7	35
Johdannaissopimukset	597	125
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalisaamiset	104	54
Myyntisaamiset	136	92
Päästöoikeudet	75	18
Muut varat	931	453
Yhteensä	1 879	847

Muut varat erä "muut" sisältää CSA-vakuussaatavia 862 miljoonaa euroa (408).

Liite 24. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Korot		
Korkosaamiset	645	714
Maksetut korkoennakot	4	6
Yhteensä	649	720
Muut		
Muut maksetut ennakomaksut	0	1
Muut siirtosaamiset	11	1
Yhteensä	11	2
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	659	722

Liite 25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2014, Milj. e	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	23	0	23
Muista väliaikaisista eroista	0	16	-15
Yhteensä	24	16	8
31.12.2013, Milj. e	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	41	24	17
Muista väliaikaisista eroista	0	9	-9
Yhteensä	41	33	8

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä 0 euroa (-).

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat ovat pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatusta myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista sekä rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjattuja laskennallisia verosaamia ja -velkoja.

Arvonkorotukset 31.12.2014

Taseeseen ei sisälly arvonkorotuksia (-).

Tilinpäätössiirtojen kertymä

31.12.2014, Milj. e	Tasearvo	Laskennalliset verovelat	Netto
Poistoero	141	28	113
Vapaaehtoiset varaukset	891	178	713
Yhteensä	1 032	206	826

31.12.2013, Milj. e	Tasearvo	Laskennalliset verovelat	Netto
Poistoero	138	28	110
Vapaaehtoiset varaukset	891	178	713
Yhteensä	1 029	206	823

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään.

Liite 26. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	Kirjan- pitoarvo 31.12.2014	Nimellis- arvo 31.12.2014	Kirjan- pitoarvo 31.12.2013	Nimellis- arvo 31.12.2013
Sijoitustodistukset	828	828	1 775	1 776
Joukkovelkakirjalainat	10 954	10 953	9 486	9 430
Muut	6 198	6 204	4 994	4 997
Yhteensä	17 980	17 985	16 255	16 203

Liite 27. Muut velat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Maksujenvälitysvelat	819	869
Arvopapereiden ostovelat	29	15
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalivelat	0	0
Muut	1 468	567
Yhteensä	2 317	1 452

Muut velat erä "muut" sisältää osake- ja johdannaissovelkoja 675 miljoonaa euroa (183) ja CSA-vakuusvelkoja 722 miljoonaa euroa (359).

Liite 28. Pakolliset varaukset

Milj. e	Uudelleenjärjestely	Yhteensä
1.1.2014	0	0
Varausten vähennykset	0	0
31.12.2014	0	0

Milj. e	Uudelleenjärjestely	Yhteensä
1.1.2013	2	2
Varausten vähennykset	2	2
31.12.2013	0	0

Uudelleenjärjestelyvaraus aiheutuu henkilöstövähennyksistä syntyvistä kuluista. Varaus on realisoitunut pääosin vuoden 2013 aikana.

Liite 29. Siirtovelat ja saadut ennakot

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Korot		
Korkovelat	672	717
Saadut korkoennakot	0	0
Yhteensä	672	717
Muut		
Muut saadut ennakkomaksut	1	1
Vuosilomapalkkavelat	8	8
Verovelat	19	10
Muut siirtovelat	28	26
Yhteensä	55	45
Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä	727	762

Liite 30. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Milj. e	Kirjanpito- arvo	Nimellis- arvo
Pääomalainat	265	269
Muut		
Ikuiset lainat (perpetuaalit)	-	-
Debentuurit	683	683
Yhteensä	948	952

Perpetuaalit ja debentuurit

1. Debentuurilaina 100 miljoonaa CHF (eurovasta-arvo 83 miljoonaa), joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 14.7.2021. Lainan korko on kiinteä 3,375 % p.a.
2. Debentuurilaina 100 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 14.9.2021. Lainan korko on kiinteä 5,25 % p.a.
3. Debentuurilaina 500 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 28.2.2022. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennen aikaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on kiinteä 5,75% p.a.

Lainat on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Pääomalainat

Ensisijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1) Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 68,9 miljoonaa)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 % (Step up). Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla vuosittain koron eräpäivänä alkaen 11.4.2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 60 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor +1,65 % (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla koron eräpäivinä 30.10.2010 alkaen. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

5) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Pääomalaina 50 miljoonaa euroa, joka on ikuinen laina. Laina laskettiin liikkeeseen 17.6.2008 ja sen korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 3,05 %. Koron maksut tapahtuvat neljännesvuosittain 17.3., 17.6., 17.9. ja 17.12. Mikäli joltain korkojaksolta korkoa ei voida maksaa, koronmaksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla ensimmäisen kerran 17.6.2013 ja sen jälkeen koron eräpäivänä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1 ja 3.

Pohjola Pankki Oyj:llä ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Tilinpäätöksessä lainojen hintaerona on kirjattu 0 miljoonaa euroa (0).

Lainojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon ero johtuu käyvän arvon suojausten korkoriskiarvostuksesta.

Liite 31. Oma pääoma

Milj. e	Oma pää- oma 1.1.2014	Lisäykset	Vähennyk-set	Siirrot erien välillä	Oma pääoma 31.12.2014
Oma pääoma yhteensä	1 855				2 092
Osakepääoma	428				428
Ylikurssirahasto	524				524
Muut sidotut rahastot	200				225
Vararahasto	164				164
Käyvän arvon rahasto	36	25			61
Käypään arvoon arvostamisesta	24	20			44
Rahavirran suojauksesta	12	5			17
Vapaat rahastot	331				331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	308				308
Muut rahastot	23				23
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	372		213		159
Tilikauden voitto tai tappio		425			425

Käyvän arvon rahaston muutokset

Milj. e	Tilikauden alussa, 1.1.2014	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan siirretty	Tilikauden päätyessä, 31.12.2014
Saamistodistukset	8	40	8	0	40
Laskennalliset verot	-2		8		-10
Osakkeet ja osuudet	16	3	13	-2	4
Laskennalliset verot	-4	3			-1
Muut	12	6	1		17
Rahavirran suojaus	15	6			21
Laskennalliset verot	-3		1		-4
Yhteensä	36	49	22	-2	67

Milj. e	Oma pääoma 1.1.2013	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma 31.12.2013
Oma pääoma yhteensä	1 720				1 855
Osakepääoma	428				428
Ylikurssirahasto	524				524
Muut sidotut rahastot	197				200
Vararahasto	164				164
Käyvän arvon rahasto	34	13	11		36
Käypään arvoon arvostamisesta	11	13			24
Rahavirran suojauksesta	23		11		12
Vapaat rahastot	331				331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	308				308
Muut rahastot	23				23
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	239		146		93
Tilikauden voitto tai tappio		279			279

Käyvän arvon rahaston muutokset

Milj. e	Tilikauden alussa, 1.1.2013	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan siirretty	Tilikauden päätyessä, 31.12.2013
Saamistodistukset	-15	29	6	-1	8
Laskennalliset verot	5		7		-2
Osakkeet ja osuudet	26	4	13	-1	16
Laskennalliset verot	-8	4			-4
Muut	23	4	15		12
Rahavirran suojaus	31		15		15
Laskennalliset verot	-7	4			-3
Yhteensä	34	38	34	-1	36

Liite 32. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä voitonjakokelpoiset varat

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Oma pääoma		
Sidottu oma pääoma	1 177	1 152
Vapaa oma pääoma	915	704
Oma pääoma yhteensä	2 092	1 855

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Voitonjakokelpoiset varat		
Kertyneet voittovarot	584	372
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	584	372

Liite 33a. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2014, Milj. e	Alle 3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	253	476	3 027	4 045	24
Saamiset luottolaitoksilta	5 178	788	3 542	528	30
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 847	1 674	7 262	1 256	1 353
Saamistodistukset	22	94	489	107	1
Varat yhteensä	8 300	3 031	14 321	5 937	1 409

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 637	592	1 781	227	5
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	10 384	784	205	232	62
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 206	4 383	6 841	1 376	175
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	150	115	683	-
Velat yhteensä	18 226	5 909	8 941	2 519	242

31.12.2013, Milj. e	Alle 3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	170	392	3 672	3 110	25
Saamiset luottolaitoksilta	5 380	664	3 109	499	24
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 403	1 498	6 932	1 260	1 304
Saamistodistukset	45	58	447	142	2
Varat yhteensä	7 999	2 613	14 160	5 011	1 355

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 148	537	1 692	406	6
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	9 215	372	209	258	289
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 742	3 933	6 110	420	50
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	40	119	94	681	-
Velat yhteensä	17 145	4 962	8 104	1 765	345

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

Liite 33b. Taseen luokittelu

31.12.2014, Milj. e	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulos-vaikutteis-ti kirjattavat*	Myytavissä olevat	Suojaavat johdannai-set	Kirjanpito-arvo yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	3 774					3 774
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	10 254					10 254
Johdannaissopimukset			5 086		309	5 395
Saamiset asiakkailta	14 939					14 939
Saamistodistukset**		144	426	7 782		8 351
Osakkeet ja osuudet				1 312		1 312
Muut saamiset	2 643		605			3 248
Varat yhteensä	31 610	144	6 117	9 094	309	47 274

31.12.2014, Milj. e		Käypään arvoon tulos-vaikutteis-ti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannai-set	Kirjanpito-arvo yhteensä
Velat luottolaitoksille			5 241		5 241
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)		4			4
Johdannaissopimukset		4 890		373	5 264
Velat asiakkaille			11 668		11 668
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			17 980		17 980
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			948		948
Muut velat			4 076		4 076
Velat yhteensä		4 895	39 914	373	45 182

31.12.2013, Milj. e	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulos-vaikutteis-ti kirjattavat*	Myytavissä olevat	Suojaavat johdannai-set	Kirjanpito-arvo yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	2 046					2 046
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	9 898					9 898
Johdannaissopimukset			3 059		273	3 332
Saamiset asiakkailta	13 860					13 860
Saamistodistukset**		202	540	7 100		7 842
Osakkeet ja osuudet				1 331		1 331
Muut saamiset	2 230		135			2 365
Varat yhteensä	28 034	202	3 734	8 431	273	40 675

31.12.2013, Milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpito-arvo yhteensä
	Velat luottolaitoksille		4 789	
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	4			4
Johdannaissopimukset	3 018		234	3 252
Velat asiakkaille		10 343		10 343
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		16 255		16 255
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		934		934
Muut velat		3 243		3 243
Velat yhteensä	3 022	35 564	234	38 820

* Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoituskiinteistöt.

** 31.12.2013 saamistodistuksiin sisältyi käyvän arvon option (Fair Value Option) mukaisesti kirjattuja saamistodistuksia yhteensä 9 miljoonaa euroa (9).

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintameno. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo joulukuun lopussa oli 232 miljoonaa euroa (147) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintameno. Näiden käyvät arvot ovat kirjanpitoarvoja pienemmät, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 33c. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit 31.12.2014, Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	183	243		426
Johdannaissopimukset	7	5 186	202	5 395
Myytavissä olevat	5 899	3 180	15	9 094
Varat yhteensä	6 088	8 609	218	14 915

Velat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Johdannaissopimukset	57	5 078	130	5 264
Velat yhteensä	57	5 078	130	5 264

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit 31.12.2013, Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	152	388		540
Johdannaissopimukset	10	3 110	212	3 332
Myytavissä olevat	5 632	2 787	12	8 431
Varat yhteensä	5 794	6 285	224	12 303

Velat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		4		4
Johdannaissopimukset	35	3 086	131	3 252
Velat yhteensä	35	3 090	131	3 256

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu Pohjola Pankki Oyj:n OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velkapaperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistettujen lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Kauden nettotuotot tasolta 3		
Realisoituneet nettotuotot	-2	-14
Realisoitumattomat nettotuotot	-11	46
Nettotuotot yhteensä	-13	33

Liite 34. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät

31.12.2014, Milj. e	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Josta	
			Tytär- yrityksiltä	Osakkuus- yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	9 687	378	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	13 633	760	272	-
Saamistodistukset	8 539	1	-	-
Johdannaissopimukset	4 784	612	15	0
Muu omaisuus	8 376	505	1 392	32
Varat yhteensä	45 019	2 256	1 680	32
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	4 740	502	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	10 616	1 051	226	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11 628	6 352	46	-
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	4 701	567	14	-
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	796	152	-	-
Muut velat	2 907	137	2	-
Velat yhteensä	35 389	8 761	289	-

31.12.2013, Milj. e	Josta			
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Tytär- yrityksiltä	Osakkuus- yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	9 264	412	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	12 586	811	232	-
Saamistodistukset	8 050	14	-	-
Johdannaissopimukset	2 988	345	13	-
Muu omaisuus	6 149	57	1 351	32
Varat yhteensä	39 036	1 639	1 597	32
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	4 371	418	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	9 426	917	156	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11 301	4 953	62	-
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	2 942	314	15	-
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	784	151	-	-
Muut velat	2 152	62	2	-
Velat yhteensä	30 975	6 816	236	-

Muut liitetiedot

Liite 35. Muuttuva palkitseminen

Henkilöstörahasto

Pohjola Pankki Oyj liittyi OP-Henkilöstörahastoon 26.10.2004.

OP-Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2014 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP-Pohjola-ryhmän tulos ennen veroja ja OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1), molemmat painilla 30% sekä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos painolla 40%. Henkilöstörahastoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2014 on n. 4,2 % (4,6 %) rahaston jäsenten palkkasummasta. Vuonna 2014 kirjattiin palkkioita yhteensä 1,0 milj. euroa (2,1).

Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän osakeperusteinen palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat erikseen määritellyt johtajat ja avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OPn ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen.

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 - 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 - 2017. OP Osuuskunnan tekemän Pohjolan osakkeiden ostotarjouksen johdosta koko tavoitepalkkio maksetaan rahana palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaisesti.

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 - 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OPn liikkeeseen laskemina debenttuureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debenttuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 - 2020.

Muuttuvan palkkion maksamisen lykkäytyminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty laissa Luottolaitostoiminnasta (610/2014). Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), lykätään muuttuvan palkkion maksua tietyissä olosuhteissa kolmelle vuodelle.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50.000 euroa tai tätä korkeamman kahden kuukauden kiinteän bruttopalkan. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan 50.000 euron lykkäysrajan suhteen kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän- että lyhyen aikavälin palkkiot

Jos maksun viivästyminen euroraja ylittyy, osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen seuraavan vuoden aikana. Sanotussa lykkäystilanteessa lyhyen aikavälin ohjelmassa maksetaan aina puolet palkkiosta rahana ja puolet OPn liikkeeseen laskemana debenttuurilainana.

Muuttuvasta palkitsemisesta kirjatut kulut *)

Milj. e	2014	2013
Henkilöstörahasto	1	2
Lyhyen aikavälin ohjelmat	8	7
Aikaisempi pitkän aikavälin ohjelma Vuosien 2011–2013 ohjelma	0	1
Meneillään oleva pitkän aikavälin ohjelma Vuoden 2014–2017 ohjelma	0	0
Yhteensä	10	10

*) Ilman sosiaalikuluja

Liite 36. Vakuudeksi annettu omaisuus**Vakuudeksi annettu omaisuus**

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset		
Pantit		
Muut	981	485
Yhteensä	981	485
Muut omasta puolesta annetut		
Kiinnitykset		
Pantit*	6 273	5 705
Muut		
Yhteensä	6 273	5 705
Annetut vakuudet yhteensä	7 254	6 190

* josta 2 000 miljoonaa euroa päivän sisäisen limiitin vakuuksia ja loput pantattu, mutta ei sidottu.

Vakuudelliset velat olivat yhteensä 473 (489) miljoonaa euroa.

Muut omasta puolesta annetut vakuudet ovat maksuvalmiuden ylläpitämiseksi vaadittavia vakuuksia.

Liite 37. Eläkevastuut

Milj. e	31.12.2014	31.12.2013
Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu	3	3
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta		
Eläkekulujen oikaisuksi kirjattu eläkesäätiön ylikatteen palautus		

Pohjolan henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta. Säätiöön ei ole otettu uusia edunsaajia 30.6.1991 jälkeen. Pankin eläkevastuut on täysin katettu.

Liite 38. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

Pohjola Pankki Oyj:lla ei ole merkittäviä leasingvuokra- ja muita vuokravastuita. Sopimukset ovat pääasiassa henkilökunnan leasingautoja ja pituudeltaan kolme vuotta.

Liite 39. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	Tytär- yritysten puolesta	Osakkuus- yritysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2014	0		7 378	7 379
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset			2 749	2 749
Takaukset ja pantit			2 451	
Muut			297	
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0		4 629	4 630
Luottolupaukset	0		4 365	
Muut			264	

Milj. e	Tytär- yritysten puolesta	Osakkuus- yritysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2013	12		7 713	7 725
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset			2 727	2 727
Takaukset ja pantit			2 479	
Muut			247	
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	12		4 986	4 999
Luottolupaukset	12		4 728	
Muut			258	

Liite 40. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

Pohjola Pankki Oyj:n sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin olivat vuoden lopussa 7,4 (9,5) miljoonaa euroa. Edellä mainitut sitoumukset sisältyvät liitetieto 41 sitoumuksiin.

Välitystoimintaan liittyviä asiakasvaroja oli -0,5 (0,3) miljoonaa euroa, jotka sisältyvät tase-erään Velat yleisölle ja julkisyhteisöille.

Välitystoimintaan liittyviä ostovelkoja oli 26,6 (53,3) miljoonaa euroa ja myyntisaamisia 27,1 (53,1) miljoonaa euroa.

Liite 41. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2014	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	592	-16
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	19	2
Määräaikainen henkilöstö	46	7
Yhteensä	657	7

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2014	Palkat ja palkkiot, miljoonaa euroa
Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten palkkiot seuraavasti:

Hallituksen jäsenille maksettiin vuonna 2014 kuukausi- ja kokouspalkkioita yhteensä 497 250 euroa 30.9.2014 asti. Puheenjohtajan kuukausipalkkio oli 8 000 euroa, varapuheenjohtajan 5 500 euroa ja jäsenen 4 500 euroa. Kuukausipalkkio maksettiin 1 000 eurolla korotettuna sellaiselle hallituksen valiokunnan puheenjohtajalle, joka ei ole samanaikaisesti hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Kokouspalkkiota maksettiin kaikille hallituksen jäsenille 550 euroa kokousta kohti. Hallituksen jäsenille maksettavat kuukausipalkkiot käsitellään eläkettä kerryttävänä palkkana. 1.10.2014 alkaen ei enää maksettu hallitus- eikä kokouspalkkioita

Puheenjohtaja Reijo Karhinen	90 150 euroa
Varapuheenjohtaja Tony Vepsäläinen	70 950 euroa

Hallituksen jäsenet:

Jukka Hienonen (7.10.2014 asti)	56 450 euroa
Jukka Hulkkonen (7.10.2014 asti)	54 250 euroa
Mirja-Leena Kullberg (7.10.2014 asti)	53 700 euroa
Marjo Partio (7.10.2014 asti)	52 050 euroa
Harri Sailas (7.10.2014 asti)	55 350 euroa
Tom von Weymarn (7.10.2014 asti)	64 350 euroa
Harri Luhtala (8.10.2014 alkaen)	0 euroa
Erik Palmén (8.10.2014 alkaen)	0 euroa

Hallituksen jäsenet eivät ole tilikauden 2014 aikana saaneet yhtiöltä osake- tai osakeperusteisia palkkioita.

Toimitusjohtajalle 31.12.2014 päättyneeltä tilikaudelta maksetut palkat ja tulospalkkiot olivat seuraavat:

Toimitusjohtaja Jouko Pölönen 450 491 euroa.*

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen (toimitusjohtajana 14.11.2013 asti) 175 716 euroa.

* Sisältää toimitusjohtajan palkat ja palkkiot vuodelta 2014. Sisältää vuodelta 2013 ansaitusta lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmästä vuonna 2014 maksetun osuuden. Loppuosa vuoden 2013 palkkiosta 33 600 euroa on lykätty maksettavaksi vuosina 2015–2017. Lykättyjen erien maksaminen edellyttää hallituksen päätöstä. Lykkäämismenettely on selostettu liitetiedossa 36.

Toimitusjohtajan toimisuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Toimitusjohtajasopimuksen mukaan yhtiön tulee maksaa toimitusjohtajalle irtisanomisajan palkan lisäksi erokorvauksena kahdentoista (12) kuukauden kokonaispalkkaa vastaava määrä, jos yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan tehtävästään tai toimitusjohtaja joutuu irtisanoutumaan tai purkamaan sopimuksen yhtiöstä johtuvasta syystä. Toimitusjohtajan toimisuhteen päättyessä yhtiöstä johtuvista syistä, on toimitusjohtajalla myös oikeus toimisuhteen päättymisvuoden lyhyen ja pitkän aikavälin palkkiojärjestelmien palkkioihin, mikäli kyseisten järjestelmien ansaintakriteerit ja järjestelmien ehtojen mukaiset maksamisen edellytykset täyttyvät ja hänen toimisuhteensa on jatkunut koko ansaintavuoden. Lisäksi toimitusjohtaja kuuluu pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmään (2011–2013), joka maksetaan vuosina 2015–2017. Toimitusjohtajalla on vapaa autoetu.

Toimitusjohtajalle ei ole määritelty toimitusjohtajasopimuksessa erityistä eläkeikää. Toimitusjohtaja kuuluu työntekijäin eläkelain TyEL:n piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Eläkeikä on 63–68 vuotta henkilön oman valinnan mukaan. Vanhuuseläkeikä on toimitusjohtajalla siinä 64 vuotta. Säätiössä karttuneen eläkkeen voi ottaa maksuun myös ennen säätiön sääntöjen mukaista vanhuuseläkettä ns. vapaakirjaeläkkeenä, jos työsuhte OP-Pohjolassa päättyy. Edellytyksenä miehillä on 57 vuoden alaikäraja. Toimitusjohtaja Pölöselle ei ole järjestetty lisäeläketurvaa. Hallituksen jäsenten kokouspalkkiot eivät kerrytä erikseen eläkettä.

Toimielinten jäsenille myönnetyt luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2014

Pohjola Pankki Oyj ei ollut myöntänyt hallituksen jäsenille luottoja tai takauksia 31.12.2014 eikä 31.12.2013.

Eläkesitoumukset

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään näihin toimielimiin aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot	2014	2013
Tilintarkastuksesta	135 212 euroa	136 308 euroa
Muista lainsäädäntöön perustuvista tehtävistä*	117 676 euroa	131 120 euroa
Veroneuvonnasta	8 072 euroa	102 784 euroa
Muista palveluista	99 804 euroa	304 601 euroa
Yhteensä	360 764 euroa	674 813 euroa

* Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot.

Lähipiiri

Pohjola Pankki Oyj:n lähipiiriin kuuluvat Pohjolan toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, hallituksen jäsenet, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä edellämainittujen aviopuolisot tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset.

Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Omistukseen perustuvat liiketapahtuma, Milj.e	2014	2013
Luotot ja muut saamiset	11	7
Talletukset ja muut velat	192	72
Korkotuotot ja -kulut, netto	-2	-2
Osinkotuotot	0	0
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	7	0
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut, netto	-8	-9
Takaukset ja muut tasen ulkopuoliset sitoumukset	20	20

Eristä ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Liite 42. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2014

Tytäryritykset	Omistus- osuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Pohjola Varainhoito Oy Helsinki	85	38	27
Pohjola Vakuutus Oy Helsinki	100	441	228
A-Vakuutus Oy Helsinki	100	77	14
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy Helsinki	100	4	3
Kaivokadun PL-hallinto Oy Helsinki	100	5	0
Vakuutuspalvelu Otava Oy Helsinki	100	0	0
Conventum Venture Finance Oy Helsinki	100	11	2
Northclaims Oy Helsinki	100	0	0
VH-Holding 1 Oy Helsinki	100	7	2
Pohjola Finance Estonia AS Viro	100	3	1
Pohjola Finance SIA Latvia	100	8	1
UAB Pohjola Finance Liettua	100	5	1

Omistusyhteisyritykset	Omistus- osuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Promotion Equity I Ky Helsinki	29,41	4	0
Access Capital Partners Group SA Belgia	45	6	1
Finnmezzanine Rahasto III B Ky Helsinki	49,49	2	0

Pohjola Pankki Oyj:llä ei ole omistuksia yrityksissä, joissa Pohjola Pankki Oyj:llä olisi rajoittamaton vastuu.

Liite 43. Notariaattitoiminta

Pohjola Pankki Oyj tarjoaa yleisölle sijoituspalveluita sekä omaisuuden säilytys- ja hoitopalveluja. Pohjola Pankki Oyj:llä ei ole halussa täyden valtakirjan perusteella tai muun sopimuksen perusteella olevia varoja.

Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot

Pohjola Pankki Oyj:n emoyhtiö on OP-Pohjola osk, jonka konsernitilinpäätökseen Pohjola-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OP-Pohjola osk:n tilinpäätöksestä on saatavissa OP-Pohjolan tiloista, Vääksyntie 4, Vallila Helsinki.

Pohjola Pankki Oyj yhdistellään Pohjola-konserniin. Jäljennös Pohjola-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.pohjola.fi tai OP-Pohjolan tiloista, Vääksyntie 4, Vallila Helsinki.

Helsingissä 5. päivänä helmikuuta 2015

Hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset:

Reijo Karhinen

Tony Vepsäläinen

Harri Luhtala

Erik Palmén

Jouko Pölönen
toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 2015

KPMG Oy Ab
KHT-yhteisö

Raija-Leena Hankonen
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Pohjola Pankki Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Pohjola Pankki Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2014. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitalinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitalinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllystyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsinki 10. helmikuuta 2015

KPMG OY AB

Raija-Leena Hankonen
KHT